॥ अर्हम् ॥

પ્રાચીન તીર્થમાળા-સંગ્રહ.

ભાગ ૧ લો.

સંશોધક,

શાસ્ત્રવિશારદ-જૈનાચાર્ય શ્રીવિજયધર્મસૂરિ.

પ્રકાશક

અમૃતલાલ છગનલાલ.
અનોપચંદ નરસિંહદાસ.

સે શ્રીયશોવિજયજી જૈન ગ્રંથમાળા.

ભાવનગર.

વીર સં ૨૪૪૮] [સં ૧૯૭૮

કિં. રૂા. ૨-૮-૦

ધી " આનંદ " પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. ગુલાબચંદ લલ્લુભાઇએ છાપ્યું.

પ્રસ્તાવના

કોઈપણ વસ્તુ પ્રકાશમા આવ્યા પછી—નવીન આકારમા [illegible] થયા પછી તેનુ જે મહત્ત્વ સમજવામા આવે છે તે, જ્યા સુધી તે વસ્તુ અંધારામા હોય છે—આચ્છાદિત હોય છે, ત્યા સુધી સમજવામા આવતુ નથી. આ વાતની ખાતરી ઐતિહાસિક રાસસગ્રહના એક પછી એક ભાગો બહાર પાડવાની અમારી પ્રવૃત્તિએ સમ્યક્ રીત્યા કરી આપી છે. જે રાસાઓને પ્રાચીન ભડારમા કોઇ અડતુ પણ નહિ, અને જેને ભડારોમાથી બાતલ કરી નદીના પ્રવાહમા વહેતા કરવા જેવા સમજવામા આવતા, તે રાસાઓ, ઇતિહાસના ભાગમા બહાર આવતા તે ઇતિહાસપ્રેમિઓને કેટલા પ્રિય અને ઉપયોગી થઇ પડ્યા છે, તે તેના વાચનારા સારી રીતે જાણે છે. આવુજ એક અંગ—ઇતિહાસનુ એક અંગ—પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ પણ છે. આ વાતની ચોક્કસ ખાતરી 'પ્રાચીન તીર્થમાળા સગ્રહ'નો આ પ્રથમ ભાગ જોવાથી થઇ શકશે.

આજ કાલ તીર્થની યાત્રા કરનારા કેટલાક કવિઓ—મુનિરાજો—તે તીર્થની યાત્રાનુ વર્ણન આલેખતા, જેમ તે ભગવાનના માતા-પિતાના નામ, ભગવાનના કુંડલ, બાજુબધ અને ભગવાનના નેત્રોનુ વર્ણન કરવામા પોતાની 'યાત્રા વર્ણન'ની સાર્થકતા સમજે છે, તેવી રીતે પ્રાચીન કવિઓ—યાત્રાના વર્ણનો લખનારાઓ 'યાત્રા વર્ણન'ની સાર્થકતા નહોતા સમજતા. તે કવિઓ યાત્રાના વર્ણનો લખવામા ખાસ કરીને, જેને આપણે ઇતિહાસોપયોગી બાબતો કહીએ છીએ, તેનુ વર્ણન કરતા હતા. આ વિભાગના વાચનારાઓ જોઈ શકશે કે—આ તીર્થમાળાઓમા પ્રાચીન નગર-નગરીયોના વર્ણનો, જુદા જુદા દેશોની સ્થિતિઓ, જુદા જુદા દેશના મનુષ્યોના રીત-રીવાજો અને તે વખતના રાજાઓના નામો વિગેરે કેટલીએ જાણવાજોગ—ઇતિહાસોપયોગી બાબતોનુ વર્ણન કરવામા આવેલુ છે, અને તેથીજ મારુ એ માનવુ છે કે—પ્રાચીન રાસાઓ, કે જેમા ઘણે ભાગે આચાર્યોના જીવન ચરિત્રો કે એવી બીજી બાબતો આલેખવામા આવેલી હોય છે, તેના કરતા પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ કોઈ પણ રીતે ઇતિહાસને માટે ઉતરતુ સાધન નથી. અને તેથીજ એવી પચીસ તીર્થમાળાઓનો આ એક સગ્રહ પ્રથમ ભાગ તરીકે બહાર પાડવાનુ ઉચિત ધાર્યુ છે.

વાંચકો જોઇ શકશે કે-આમાં આપેલી પચીસે તીર્થમાળાઓ લગભગ જુદા જુદા સમયના જુદા જુદા કવિઓની કૃતિયો છે, તેમ છતાં ઘણી ખરી તીર્થમાળાઓમાં એકનાં એક તીર્થોનું વર્ણન આલેખાએલું છે. આવી સ્થિતિમાં પચીસે તીર્થમાળાઓનો જુદો જુદો સાર આપવામાં વારંવાર પુનરૂક્તિ થવાનો સંભવ જણાયો, અને તેથીજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલાં તીર્થોને પાંચ વિભાગોમાં વ્હેંચી નાખી પ્રત્યેક વિભાગથી સંબંધ રાખનારી તીર્થમાળાઓમાં તે તે તીર્થોના સંબંધમાં શું શું લખવામાં આવેલું છે, તેમ ક્યા ક્યા કવિઓ કઇ કઇ બાબતોમાં જુદા પડે છે. તે બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આથી કોઇ પણ વાચક 'સંક્ષિપ્તસાર' જોતાંજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલ ઐતિહાસિક બાબતો અને જુદા જુદા સમયની તે તે તીર્થોની સ્થિતિઓ અનાયાસથી મેળવી શકશે.

એમાં તો કાંઇ સંશયજ નથી કે સંસાર પરિવર્ત્તનશીલ છે. સંસારની કોઇ પણ જાતિ, ધર્મ, દેશ, ગામ, નગર કે કોઇ પણ પદાર્થ આ પરિવર્ત્તનતાના પંજાથી બચ્યો નથી. સમયના વ્હેવા સાથે સૌમાં પરિવર્ત્તન થાય છે જ. અને એજ પ્રમાણે આપણી પ્રાચીન નગરિઓમાં પણ પરિવર્ત્તન થયેલું છે, તે એટલે સુધી કે-તે નગરિઓનાં અસલી સ્થાનોનો નિશ્ચય કરવો પણ અત્યારે અશક્ય જેવો થઇ પડ્યો છે. આ વાત સંક્ષિપ્તસારના પૃ. ૬, ૧૯, ૨૨, ૩૨ માં આપેલી **કોશાંબી, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, અને ઋજુવાલુકા-જંભીગામ** ઉપરની નોટો જોવાથી સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકાશે, આ અને આવીજ બીજી નોટોમાં તે તે ગામો અને સ્થાનો સંબંધી યથાશક્ય શોધો કરી મેં મારા અભિપ્રાયો જણાવ્યા છે. પરન્તુ આથી પણ વધારે શોધ કરી કોઇ ઇતિહાસ પ્રેમી વધારે પ્રમાણભૂત બાબતો બહાર પાડશે, તો તે ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આશીર્વાદરૂપ થઇ પડશે.

મારા ઐતિહાસિકરાસસંગ્રહના ભાગોની માફક આ સંગ્રહની તીર્થમાળાઓની મૂળ ભાષા જેમની તેમ કાયમ રાખી છે. તે એટલા માટે કે તે તે સમયની લખાણ પદ્ધતિ અને ભાષા સહજ સમજી શકાય.

આ પ્રસંગે હું કિશનગઢના ભંડારના કાર્યવાહકો, તાજપુરના યતિજી, બજાણાના યતિ પ્રેમવિજયજી, પાલીતાણાની આ. ક. ની પેઢી, લુણાવાના યતિ સૌભાગ્યવિજયજી, જયપુરવાળા પં૦ ચંદ્રધર ગુલેરી બી. એ. અને ભાવનગરની શેઠ. ડોસાભાઇ અભેચંદની પેઢીના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ આપવો

ભૂલીશ નહિ કે-જેમણે પોતાના હસ્તકના ભંડારમાની અથવા પોતાની પાસેની પ્રતિઓ આપી મારા આ કાર્યમા મને સહાયતા કરી છે

પ્રાચીન ભંડારો તપાસતા આવી અનેક તીર્થમાળાઓ હજુ પણ ઉપલબ્ધ થયા કરે છે અને તે આજ ભાષાનીજ નહિ, પરન્તુ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત તીર્થમાળાઓ પણ મળી આવે છે, જેમ કે-પ્રાકૃતમા મહેન્દ્રપ્રભસૂરિકૃત અને સંસ્કૃતમા જિનપતિસૂરિકૃત તીર્થમાળાઓ મળે છે આ અને આવી બીજી જે જે તીર્થમાળાઓ ઉપલબ્ધ થાય તે બધી જો પ્રકાશિત થાય તો સારૂ માનવુ છે કે-ઇતિહાસક્ષેત્રમા તે દ્વારા પણુ ઘણુ સારૂ અજવાળુ પડી શકે આશા છે કે-અન્યાન્ય ઇતિહાસ પ્રેમિઓ આ દિશા તરફ અવશ્ય પોતાની પ્રવૃત્તિ લઇ જશે

અન્તે—મારા ઐતિહાસિક રાસ સંગ્રહના ભાગોની માફક પ્રાચીન તીર્થમાળાનો આ ભાગ પણ ઇતિહાસપ્રેમિયોને ઉપયોગી નીવડે, એમ ઇચ્છી મારા આ વક્તવ્યને અહિંજ સમાપ્ત કરૂં છુ

શિવપુરી (ગ્વાલીયર)
અશાડ સુ ૧૫ વી સ ૨૪૪૮

વિજયધર્મસૂરિ.

અનુક્રમણિકા.

સંક્ષિપ્ત-સાર.

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

॥ अर्हम् ॥

સંક્ષિપ્ત-સાર.

આ સગ્રહમા એકદર ૨૫ તીર્થમાળાઓ આપવામા આવી છે આ બધીએ તીર્થમાળાઓ જુદા જુદા સમયમા, જુદા જુદા કવિયોદ્વારા બનેલી છે, અતએવ એકજ તીર્થનુ કે એકજ દેશનુ વર્ણન હોવા છતા જુદા જુદા સમયમા લખાએલુ હોઇ તેમા કેટલેક સ્થળે ફેરફાર પણ જોવામા આવે છે આ ફેરફાર કયા કેટલા અશે છે તે, અને તે ઉપરાન્ત પ્રત્યેક તીર્થમાળા કોણે, કયા સમયમા અને કયા ઉદ્દેશ્યથી બનાવી, એ બધુ બતાવવા માટે આ સક્ષિપ્ત-સાર લખવો ઉચિત ધાર્યો છે

આ સગ્રહમા આપેલી પચીસ તીર્થમાળાઓમા કેટલીક એવી છે કે જેમા કેવળ પૂર્વ દેશના તીર્થોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે, કેટલીક એવી છે કે જેમા ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણના તીર્થોનુ વર્ણન આવી જાય છે, કોઇ એવી છે કે-જેમા પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ, એ ચારે દિશાઓના તીર્થોનુ વર્ણન છે, જ્યારે કેટલીક તીર્થમાળાઓમા તો કેવળ એક એક તીર્થ કે એક એક નગરનાજ મદિરોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે આવી સ્થિતિમા પ્રત્યેક તીર્થમાળાનો ટૂકસાર આપવો પાલવી શકે નહિ, કારણ કે તેમ કરવાથી એક તીર્થમાળામા જે વર્ણન આવ્યુ હોય, તેજ બીજીમા પણ આવે એટલા માટે આ પચીસે તીર્થમાળાઓના હુ અહિ પાચ વિભાગો પાડીશ. તે પાચ વિભાગો આ છે—૧ પૂર્વદેશીય તીર્થોની હકીકત પૂરી

પાડનાર, ૨ સિદ્ધાચળ તીર્થ સંબંધી, ૩ ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો સંબંધી, ૪ પાર્શ્વનાથનાં નામો અને તીર્થો સંબંધી, અને ૫ પરચૂરણ. આ પરચૂરણ વિભાગમાં એક એક ગામનાં દેરાસરોના વર્ણનવાળી અને શાશ્વત તીર્થો બનાવનારી તીર્થમાળાનો સમાવેશ કરીશ.

અનુક્રમે પ્રત્યેક વિભાગ સાથે જે જે તીર્થમાળાઓ સંબંધ ધરાવે છે, તે તે તીર્થમાળાનો પરિચય આપીને તીર્થમાળાઓમાં ખાસ જાણવા જેવી કઇ કઇ બાબતો છે તે અને તે તીર્થમાળાઓના વર્ણનમાં પરસ્પર ક્યાં ભિન્નતા છે, તે બતાવવાનો પ્રયત્ન કરીશ.

પૂર્વદેશીય તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી કુલ પાંચ તીર્થમાળાઓ છે:—

૧ પં૦ વિજયસાગરવિરચિત **'સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા'** પૃ. ૧–૧૩.

૨ પં૦ હંસસોમવિરચિત **'પૂર્વદેશીયચૈત્ય-પરિપાટી'** પૃ. ૧૪–૨૧.

૩ પં૦ જયવિજયવિરચિત **'સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા'** પૃ. ૨૨–૩૨.

૪ પં૦ સૌભાગ્યવિજયવિરચિત **'તીર્થમાળા'** પૃ. ૭૩–૧૦૦

૫ પં૦ શીલવિજયવિરચિત **'તીર્થમાળા'** પૃ. ૧૦૧–૧૩૧.

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમાં **પહેલી** તીર્થમાળા વિદ્યાસાગરના પ્રશિષ્ય અને સહજસાગરના શિષ્ય વિજયસાગરે બનાવી

છે આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી. પરન્તુ જે પ્રતિ ઉપરથી આ તીર્થમાળા છપાવવામા આવી છે, તે પ્રતિ કર્ત્તા વિજયસાગરના શિષ્ય હેતુસાગરે સં ૧૭૧૭ મા કૃષ્ણગઢ (કિશનગઢ) મા લખેલી છે આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સં ૧૭૧૭ ની પહેલા આ તીર્થમાળા બનેલી છે વળી આ તીર્થમાળામા પાલગંજ—સમ્મેતશિખરના રક્ષક રાજાનુ નામ પૃથ્વીમલ્લ આપ્યુ છે અને ઉપર બતાવેલી ત્રીજી તીર્થમાળામા પં૦ જયવિજયજીએ પણ પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીમલ્લ) આપ્યુ છે, એટલે આ તીર્થમાળા પણ લગભગ તે સમયની એટલે સં ૧૬૬૪ ની આસપાસનીજ હોવાનુ અનુમાન થાય છે

આ તીર્થમાળામા સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરેથી નીકળેલા સંઘે જે જે તીર્થોની યાત્રાઓ કરી, તે બધા તીર્થોનુ વર્ણન આપવામા આવ્યુ છે જો કે નામ તો કવિએ 'સમ્મેત-શિખર–તીર્થમાળા' આપ્યુ છે કવિએ જણાવ્યુ નથી કે–કયા સંઘવીએ આ સંઘ કાઢ્યો હતો અને તે ક્યારે કાઢ્યો હતો ? પરન્તુ આ સંઘે પાટલીપુર (પટણા) ની યાત્રા વખતે ત્યા હીરવિજયસૂરિના પગલાની યાત્રા કર્યાનુ કવિએ જણાવ્યુ છે, એ ઉપરથી સમજાય છે કે આ સંઘ સં ૧૬૫૨ પછી નીકળેલો હોવો જોઈએ કારણ કે સં ૧૬૫૨ મા હીરવિજયસૂરિએ કાળ કર્યો હતો, એટલે તે પછી સ્થાપન થયેલા તે પગલાની જ્યારે આ સંઘે યાત્રા કરી છે, ત્યારે ઉપરનુ અનુમાન વ્યાજબીજ જણાય છે

બીજી ચૈત્યપરિપાટી હેમવિમલસૂરિના આજ્ઞાધારક કમલધર્મના શિષ્ય હંસસોમે બનાવી છે કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી, પરન્તુ ચંદેરી[1]થી નીકળેલા આ સંઘે સંવત્

૧ આ ગામ, ગ્વાલીયર સ્ટેટમા આવેલ છે અને તે લલિતપુર સ્ટેશનથી લગભગ ૨૧ માઇલ ઉપર છે આ ગામ પ્રાચીન સમયમા પૂર જાહોજલાલીવાળુ હતુ. 'આઈન–ઇ–અકબરી' મા લખ્યુ છે કે અહિં ૧૪૦૦૦ પથરનાં મકાનો અને ૧૨૦૦ મસજીદો હતી. અત્યારે તો માત્ર અહિં લગભગ ચાર હજાર માણસનીજ વસ્તી છે

૧૫૬૫ માં આ યાત્રા કરી એમ જણાવ્યું છે, એથી સમન્વય છે કે–આ તીર્થમાળાનો સમય ૧૫૬૫ નો છે. આમાં **ચંદેરી**થી નીકળેલા સંઘે પૂર્વદેશનાં જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી તેનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ કવિએ પણ **ચંદેરી**થી ક્યા સંઘવીએ સંઘ કાઢયો હતો, એ જણાવ્યું નથી.

ત્રીજી તીર્થમાળા કલ્યાણવિજયજીના શિષ્ય [1]જયવિજયે સં. ૧૬૬૪ માં બનાવી છે. **સમ્મેતશિખરની** યાત્રા માટે **આગરા**થી સંઘવી **બિંબૂ** અને **કુંઅરજી**એ સંઘ કાઢયો હતો. આ સંઘે પૂર્વદેશનાં જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી એનું એમાં વર્ણન છે.

ચોથી તીર્થમાળા કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય **પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી**એ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ કવિએ પોતાનો પરિચય **તીર્થ**માળાની અંતમાં સારી રીતે આપ્યો છે. (જૂઓ પૃ. ૯૯–૧૦૦) આ **તીર્થ**માળામાં કવિએ કેવળ પૂર્વદેશનાંજ તીર્થોનું વર્ણન નથી કર્યું, પરન્તુ ગુજરાત, **કાઠીયાવાડ** અને **મારવાડ**નાં તીર્થોનું પણ વર્ણન કર્યું છે. કવિના કથન પ્રમાણે આ યાત્રાની શરૂઆત **આગરા**થી સં. ૧૭૪૬ નું ચાતુર્માસ પુરૂં થયા પછી થયેલી છે:—

" કર્યો ચોમાસો **સત્તર છયાલિસે** શ્રી**વિજયપ્રભ** ગુરૂ આદેસઇં;
આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. " ૧૨

કવિએ આ યાત્રામાં **સમ્મેતશિખર**ની યાત્રા કરી પાછા વળી **પટણા**માં વિજયપ્રભસૂરિની આજ્ઞાથી ચોમાસું કર્યું છે. પછી

---

૧ આ જયવિજયજીએ '**કલ્યાણવિજયગણિ રાસ**' સં. ૧૬૫૫ ના આસો સુદિ ૫ ના દિવસે બનાવ્યો છે. તે સિવાય 'શોભન સ્તુતિની ટીકા' (સં. ૧૬૪૧) અને 'કલ્પદીપિકા' પણ બનાવેલ છે. 'કલ્પદીપિકા' નો ઉલ્લેખ તો કવિ **ઋષભદાસે** પણ 'હીરવિજયસૂરિરાસ' માં કર્યો છે:—

" જસવિજય **જયવિજય** પન્યાસ કલ્પદીપિકા કીધી ખાસ " પૃ. ૧૦૮

હીરવિજયસૂરિ અકબરની મુલાકાતે ગયા, ત્યારે આ જયવિજયજી પણ તેમની સાથેજ ગયા હતા.

ચોમાસુ ઉતરે પટણાની આસપાસના બધા તીર્થોની યાત્રા કરી છે એ પ્રમાણે પૂર્વ દેશના સમસ્ત તીર્થોની યાત્રાનુ વર્ણન કરી ૧૩ મી ઢાલથી સોરઠ અને બીજા ગુજરાત અને મારવાડના તીર્થોનુ વર્ણન કર્યુ છે છેવટે આ તીર્થમાળા સ ૧૭૫૦ મા પૂરી કરી છે આ ઉપરથી જણાય છે કે આ કવિએ સ ૧૭૪૯ ના ચાતુર્માસ પછીથી સ ૧૭૫૦ સુધી જ્યા જ્યા યાત્રાઓ કરી તેનુ વર્ણન આપ્યુ છે કવિ પણ કહે છે —

" જે તીરથ ઈંણ માહિં વખાણ્યાં નયણે દીઠા તેહજી.
આગ્રે દીઠાં પણ ભક્તિ વદ ત્રિકાલ લહુ તેહજી હિં૦ ૧૦
(જૂઓ પૃ ૯૯)

પાચમી તીર્થમાળા પ૦ શિવવિજયજીના શિષ્ય કવિ **શીલવિજયજીએ** સ ૧૭૪૯ મા બનાવી છે કવિએ આ તીર્થમાળામા પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ એમ ચારે દિશાના તીર્થોનુ વર્ણન કર્યુ છે ખાસ કોઈ પણ સઘે અથવા કવિએ પોતે કરેલા યાત્રાવાળા તીર્થોનુ જ નહિ, પરન્તુ ' જોએલા ' અને ' સાભળેલા' તમામ તીર્થોનુ વર્ણન આમા કર્યુ છે કવિ પ્રારભમાજ કહે છે —

" જગમા તીરથ સુદરૂ જ્યોતિવત ઝમાલ,
પભણીસ દીઠા સાભળ્યા સુણતા અમી રસાલ." ૩
(જૂઓ પૃ ૧૦૧)

ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના તીર્થોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે આ તીર્થમાળાઓમા મુખ્ય મુખ્ય જે જે તીર્થોનુ ખાસ કરીને કલ્યાણકોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે, તેમ ખાસ ખાસ જાણવા જેવી જે જે હકીકતોનો ઉલ્લેખ તેમા કરેલો છે, તેનો પરસ્પર મુકાબલો કરી જોઈએ આ મુકાબલો કરવા પહેલા એક વાત કહી દેવી જરૂરની છે અને તે એ છે કે—

પ૦ વિજયસાગરે પોતાની ' સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા ' મા પ્રારભની ત્રીજી કડીમા જણાવ્યુ છે કે-" આગરાના દેરાસરમા હીરવિજયસૂરિએ સ ૧૬૪૮ મા પ્રતિષ્ઠા કરી હતી " પરન્તુ તે ઠીક નથી પ૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યુ છે —

" અધિક પ્રતાપિ આગરે સોહે શ્રીચિંતામણી જનમન મોહે.
સંવત સોલસે ઓગણચ્યાલીસઈ શ્રીગુરૂ હીરવિજઇ સુજગિસઇ." ૬

અર્થાત્–પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના કથન પ્રમાણે અહિં સં. ૧૬૩૯ માં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા હીરવિજયસૂરિએ કરી હતી અને આ કથન ઠીક છે. કારણ કે હીરવિજયસૂરિ સં. ૧૬૩૯ માં આગરે પધાર્યા હતા અને તે તરફ ચાર ચોમાસાં કરી–એટલે સં. ૧૬૪૩ સુધી રહી પાછા ગુજરાતમાં પધાર્યા હતા. મતલબ કે સં. ૧૬૪૮ માં તો તેઓ આગરે હતાજ નહિં. આથી જણાય છે કે–સંવત્ લખવામાં ભૂલ થયેલી છે.

ઉપર્યુક્ત પાંચે તીર્થમાળાઓમાં પૂર્વદેશનાં મુખ્ય જે જે તીર્થોનાં નામો છે તે આ છેઃ–મઉગામ, કોસંબી, પ્રયાગ, કાશી, બનારસ, સિંહપુરી, ચંદ્રાવતી, પટણા, બિહાર, પાવાપુરી, ગુણાયા, સમ્મેતશિખર, ઋજુવાલુકા, જંભીગ્રામ, રાજગૃહી–રાજગૃહીના પાંચ પહાડો, નાલંદાપાડો, વડગામ, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, બ્રાહ્મણકુંડ, કાકંદી, ચંપા (ભાગલપુર) મંદારગિરિ, મિથિલા, ભદ્દીલપુર (દંતારા), અયોધ્યા, રતનપુરી, સાવત્થી, કંપિલા, સૌરીપુર, હસ્તિનાપુર, અહિછત્તા અને મથુરા વિગેરે.

ઓછી વત્તી સંખ્યામાં આ તીર્થોનાં નામો ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આવી જાય છે. ઉપરનાં તીર્થોનાં વર્ણનોમાં કઈ કઈ તીર્થમાળાઓમાં કેટલો કેટલો ફરક આવે છે અથવા તેના સંબંધમાં કોણે વિશેષ શું લખ્યું છે, તેનું નિરીક્ષણ કરવા સાથ વર્ત્તમાનમાં તેની શી સ્થિતિ છે, તે પણ તપાસીએ.

સૌથી પહેલાં આપણે—

મઉગામ-કોશાંબી[1]—

નું વર્ણન તપાસીએ. કોશાંબીનું નામ ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પ્રથમની ચાર તીર્થમાળાઓમાં આવે છે. પં૦ વિજ-

---

૧ કવિઓના કથન પ્રમાણે મઉ ગામના નિશ્ચય ઉપરજ કોશાંબીનો આધાર રહે છે ' મઉ ' નામનાં અનેક ગામો છે, એક ઇંદોર સ્ટેટમાં મઉની

ચસાગરે શાહજાદપુરથી ત્રણ ગાઉ મઉગામ અને ત્યાથી નવકોસ કોશાબી બતાવેલ છે આવીજ રીતે પ૦ જયવિજયે અને પ૦ સૌભાગ્યવિજયે પણ બતાવેલ છે ત્યારે પ૦ હસસોમે

છાવણી કહેવાય છે તે, બીજુ બાદા જીલ્લામા મઉ નામની તહસીલ છે તે, ત્રીજુ શાહજાદપુરથી દક્ષિણમા લગભગ ૬ માઈલ ઉપર આવેલ માલક મઉ (Salak mau) નામનુ ન્હાનુ ગામડુ છે તે ચોથુ આઝમગઢજીલ્લાની મહમ્મદાબાદ તહસીલમા છ ન અને પાચમુ મઉ આઈમામ, જે અલાહાબાદ જીલ્લાની સોરાઉન તહસીલમા છે તે વિગેરે કવિયોએ જે મઉનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે મઉ, માલક મઉ (Salik mau) છે કારણ કે આજ મઉ કવિઓના કથન પ્રમાણે શાહજાદપુરથી દક્ષિણમા ૭ માઈલ થાય છે આ મઉથી કોસાબી નવ કોસ થવાનુ કવિયો જણાવે છે જો આ કથન સત્ય માનીએ તો અલાહાબાદ જીલ્લાના માનઝહાનપુર તહસીલમા જમના નદીના કાંઠે કોસમ ઇનામ અને કોસમ ખીરાજ (Kosam inam અને Kosam Khiraj) નામના બે ગામો છે—જે અલાહાબાદથી લગભગ ૨૦ ગાઉ થાય છે તેજ કોસાબી હોવી જોઈએ કવિયો તેટલુજ અતર બતાવે છે આ બન્ને ગામો નજીક નજીક છે મતલબ કે પાછળથી આ એકજ ગામ બે વિભાગમા વહેચાઈ ગયુ હોય. આ ગામની પાસેજ પશ્ચિમમા પભોસા (Pibhosa) નામનુ ગામ છે, ત્યા પ્રાચીન કિલ્લો પણ છે તેમ તે જમનાને કિનારે છે પ૦ વિજયસાગરે જૂની કોસાબીનો ઉલ્લેખ કરી અહિ કિલ્લો હોવાનુ જણાવ્યુ છે

" ઉત્પતિ સુણિઈ પુણ્ય બહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમ ભૂની,
ન કોસબી જૂની તસ્યો ॥ ૧૨
જિનદત્ત ગો દશ વર્ણાવ્યું ખમણા નમદી ખિજમતિ કીજઈ,
ગઢ ઉત્પત્તિ સુણીજ્યો તસ્યો " ॥ ૧૩

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ કોસાબીકલ્પમા કોસાબીના જે જે લક્ષણો બતાવ્યા છે, તે ઉપરનાજ લક્ષણોને મળતા આવે છે આ કલ્પમા તેમણે કહ્યુ છે —

" जत्थ य उज्जेणीओ पुरिसकरपरंपराणीयइट्टयाहिं पज्जोयरण्णा मियावईअज्झोववण्णेण दुग्गं कारियं, अज्ज वि चि इइ × × × × × जत्थ कालिंदीजललहरीआलिंगिज्जमा णाणि वणाणि । "

ચંદેરીથી સો કોસ **કોશાંબી** બતાવી **મઉગામ**નું નામ આપ્યું નથી. ઉપર્યુક્ત કવિઓ **મઉગામ**માં **મૃગાવતી**ને **કેવલજ્ઞાન** થયાનું

આમાં બતાવેલ **દુર્ગ** અને **જમના** આ બન્ને ચિહ્નો ઉપર્યુક્ત કોશાંબીને ઉપયુક્ત થઇ પડે છે. આથી પણ એક વધારે જૂનું પ્રમાણ મળે છે. **विशेषावश्यभाष्य–टीका सहित** ના પૃ. ૪૯૫ માં લખ્યું છેઃ—

" अत्रैव भरतक्षेत्रे यमुनानदीकूले पूर्वदिग्वधूकण्ठनिवेशितमुक्ताफलकण्ठिकेव कौशाम्बी नाम नगरी । "

આમાં પણ **કોશાંબી જમના** નદીના કાંઠે બતાવવામાં આવી છે.

આ બધાં પ્રમાણો ઉપરથી એ નિશ્ચય ઉપર આવવું લગારે શંકા ભરેલું નથી કે—અત્યારે જે ગામને **કોસમ ઇનામ** અને **કોસમ ખીરાજ** કહેવામાં આવે છે, એજ પ્રાચીન **કોશાંબી** નગરી છે.

કોશાંબીના રાજા **ઉદયન**ને ઉજ્જૈનનો રાજા **ચંડપ્રદ્યોત** ઉજ્જૈન પકડી ગયેલ; ત્યાંથી છૂટો થઇને ઉદયન રાજા પાછો કોશાંબી આવેલ, આ પ્રસંગના વર્ણનમાં ત્રિશષ્ટિ શલાકાપુરૂષ ચરિત્રાન્તર્ગત **મહાવીર ચરિત્ર** (૧૦માપર્વ) ૧૧ મા સર્ગમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

' योजनानां शतं गत्वा कौशाम्बीं प्रविवेश सः ' २५८

આમાં ઉજ્જૈનથી કોશાંબી સો યોજન એટલે ચારસો માઇલ હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે ટ્રીગ્નોમેટ્રીકલસર્વેના નકશામાં ઉજ્જૈનથી આજ કોસમ ચારસો માઇલ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ યાત્રી **ફાહીયાને કોશાંબી**નુ કેટલુંક વર્ણન કર્યું છે. તેણે પણ આજ **કોસમખીરાજ** અને **કોસમઇનામ**ને **કોશાંબી** તરીકે બતાવી છે. તેણે ઉપર બતાવેલ **પભોસા**નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, ફાહિયાને આ કોસમનાં કેટલાંક સ્થાનો—સ્તૂપ અને ગોક્ષીર વિહારનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ સ્થાનો બૌદ્ધોનાં બતાવવામાં આવ્યાં છે. વિદ્વાનોનો મત છે કે—ફાહિયાને આ વર્ણન નજરે જોઇને નથી કર્યું, પરન્તુ **સારનાથ**માં કેટલાક બૌદ્ધ સાધુઓના કથન પ્રમાણે લખ્યું છે.

આવીજ રીતે બીજા પણ અનેક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આ પ્રાચીન નગરી **કોશાંબી** સંબંધી ઉહાપોહ કર્યો છે. જો કે તેમાં કેટલાકે **રીવાં** સ્ટેટમાં **રીવાં** શહેરથી પૂર્વમાં ૧૨ માઇલ ઉપર આવેલ **ગૂર્ગી** (Gurgi) ગામને કોશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે. પરન્તુ વિદ્વાનોનો મ્હોટો ભાગ આજ **કોસમ**ને કોશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે અને તેજ વધારે પ્રામાણિક જણાય છે.

જણાવે છે, પરન્તુ વસ્તુત તે ઠીક નથી મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કોશાબી નગરીમા થયુ હતુ, એ સુપ્રસિદ્ધ વાત છે જિનપ્રભસૂરિ, 'કૌશાબી કલ્પ'મા પણ મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાબીમાજ થયાનુ જણાવે છે, એ બનવા જોગ છે કે-તે વખતની કૌશાબી નગરીનો એક ભાગ આ મઉગામ પણ હોય કારણ કે-મઉગામ અને કૌશાબીની વચમા માત્ર નવકોસનુ અતર બતાવવામા આવે છે અથવા એક એવી પણ કલ્પના થઈ શકે કે-પાછલના કોઈ સમયે કૌશાબીમાથી પગલા ઉપાડીને મઉમા સ્થાપન કર્યા હોય અને તે ઉપરથી કેટલાકોને એમ કહેવાનુ કારણ મળ્યુ હોય કે અહિ (મઉમા) મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયુ હતુ, પરન્તુ આ કિલષ્ટ કલ્પના કરતા પ્રથમની કલ્પના વધારે ઉપયુક્ત સમજાય છે

૫૦ વિજયસાગર મઉ ગામમા એક મદિર અને ૫૬૨ પ્રતિમાઓ તથા કૌશાબીમા બે મદિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે ૫૦ હસસોમે કૌશાબીમા ૬૪ જિનબિબો બતાવ્યા છે (મદિરોની સખ્યા આપી નથી), જયવિજયે કેવળ કૌશાબીમા બે મદિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે, ત્યારે સૌભાગ્યવિજયજી મઉમા પહેલા બે મદિરો હતા, પણ હાલમા માત્ર સ્થાનજ છે એમ જણાવે છે અને કૌશાબીમા એક જીર્ણ મદિર હોવાનુ કહે છે જિનપ્રભસૂરિના સમયમા અહિ પદ્મપ્રભુનુ મદિર હતુ અને તેમા 'મહાવીર સ્વામિને પારણુ કરાવી રહી છે એના ભાવને બતાવનારી' ચદનબાલાની મૂર્તિ હોવાનુ 'કૌશાબીકલ્પ'ના આ વાક્યથી જણાય છે —

"जत्थ य पउमप्पहचेईए पारणकारावगदसामिगधि-पडिया चदणबालामुत्ती दीसइ ।"

તીર્થમાળાઓમા આ કૌશાબી નગરીને પ્રયાગથી વીશકોશ બતાવવામા આવે છે વસ્તુત તે પ્રયાગથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમા ૨૮ માઈલ છે ત્યાની નદીકનુ તીર્થ

પ્રયાગ[1]

જેનું પ્રસિદ્ધ નામ **અલાહાબાદ** છે અને જેને પ્રાચીન ગ્રંથોમાં **પુરિમતાલ**ના નામથી ઓળખાવેલ છે, તેનો પણ ઉલ્લેખ પાંચે તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આ તીર્થની ખાસ એક હકીકત ઉલ્લેખનીય છે અને તે એ કે – પં૦ હંસસોમે અહિંના **અક્ષયવડ**ની નીચે જિનેશ્વરનાં **પગલાં**ની યાત્રા કર્યાનું જણાવ્યું છે, જ્યારે **શીલ**વિજયજીને છોડીને બીજા કવિયોએ **પગલાં**ના સ્થાનમાં શિવલિંગ જોયેલું છે. અહિં જિનપાદુકાના સ્થાનમાં શિવલિંગની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી? એ સંબંધી પં૦ વિજયસાગર જણાવે છે:—

"સંવત સોલેડયાલ **લાડમિથ્યાતીઅ:**
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ હુઓ એ. ૨
તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ:
ઉથાપી જિનપાદુકાએ." (પૃ–૩)

આજ વાતને પં૦ **સૌભાગ્ય**વિજયજી પણ ટેકો આપે છે.

---

૧ આ પ્રયાગને તીર્થ તરીકે માનવાનાં જે કારણો કવિયોએ બતાવ્યાં છે, તેમાં મતભેદ પડે છે. પં૦ હંસસોમ, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ દીક્ષા લીધાનું જણાવે છે, પં૦ જયવિજય, અહિં 'આદિનાથ પ્રભુ સમોસર્યા' એમ જણાવે છે, પં૦ **સૌભાગ્ય**વિજય, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યાનું જણાવે છે; જ્યારે પં૦ **શીલ**વિજયજી પણ આદિનાથે અહિં વરશીતપ પૂરો કર્યાનું કથે છે.

કવિયોએ બતાવેલાં ઉપર્યુક્ત કારણોમાં પં૦ જયવિજયજીએ બતાવેલા કારણને છોડી બાકીનાં કારણો ઠીક નથી. કારણકે આદિનાથ પ્રભુની દીક્ષા થઇ છે **અયોધ્યા**માં અશોકવૃક્ષની નીચે અને આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યું છે **હસ્તિનાપુર**માં. **આ**દિનાથ પ્રભુના ચરિત્ર ઉપરથી સ્પષ્ટ જોવાય છે કે—**આદિ**નાથપ્રભુને અહિં (પુરિમતાલ–હાલના પ્રયાગમાં) વટવૃક્ષની નીચે **કેવળજ્ઞાન** થયું હતું અને આજ કારણથી આ નગર જૈનતીર્થ તરીકે મનાતું આવ્યું છે, તેમ આજ કારણથી અક્ષયવડની નીચે પ્રભુનાં પગલાં પણ વિદ્યમાન હતાં.

" મવત મોવ અડતાલિને ? અકબર કેર ગજ,
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિઈ ? તિહા થાપ્યા શિવસાજ ? સ—૧૧(પૃ—૭૭)

આવીજ રીતે પં૦ જયવિજય પણ કથે છે —

" રાયકલ્યાણ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણઈ અન્યાય તઉ
જિનપગના ગીગડીમા એ થાપા ઇ તેગુ રાય તઉ—૧૧ (પૃ ૨૪)

આ ઉપરથી એ તો સ્પષ્ટ જણાય છે કે—આ સ્થળે પ્રથમ જિનેશ્વરના પગલા હતા, પરન્તુ પાછળથી સ ૧૬૪૮મા જૈનોના દ્વેષી **રાયકલ્યાણ** [1] કે જેને **લાડવાણિયો** બતાવવામા આવે છે, તેણે આ પગલાને ઉત્થાપી શિવલિંગ સ્થાપન કર્યું હતુ આ શિવ લિંગનો પણ પાછળથી **ઔરંગજેબે** નાશ કર્યો હતો હવે આપણે—

કાશી—બનારસ.

નુ વર્ણન તપાસીએ કાશીમા સુપાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વનાથના ચાર ચાર કલ્યાણક થયેલા, એના લીધે **કાશી** જૈનોનુ પવિત્ર તીર્થ મનાય છે પં૦ વિજયસાગરે અહિ ગગાતટે ત્રણ મંદિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે પં૦ હંસસોમે અહિ કેટલા મંદિર હતા, એ જણાવ્યુ નથી, પરન્તુ પાર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના અતિ રમ્ય સ્તૂપોની વંદણા કરી, એમ જણાવે છે આ કવિ **"હવઇ દેપીજઇ જૂની કાસી આસસેણરાઇ જે વાસી"** એમ કહીને **નવીકાશી** અને **જૂનીકાશીનો** ભેદ બતાવે છે અને આ જૂની કાશીમા પા-

---

૧ આ તે રાયકલ્યાણ લાગે છે કે જેણે એક વખતે ખભાતમા જૈનોને ઘણી તકલીફ આપી હતી જેના લીધે અકબર સુધી તે ફરિયાદ ગઇ હતી, અને અકબર, તે વખતના અમદાવાદના હાકેમ **મિર્ઝાખાન** ઉપર તે રાયકલ્યાણને શિક્ષા કરવા હુકમ લખ્યો હતો, '**અકબરનામા**' ના ત્રીજા ભાગના અગ્રેજી અનુવાદના પે ૬૮૩ મા, તથા **બદાઉનીના** બીજા ભાગના અગ્રેજી અનુવાદના પે ૨૪૯ મા આ રાયકલ્યાણનો ઉલ્લેખ જોવાય છે તેમા પણ આને વાણિયો બતાવ્યો છે રાયકલ્યાણે કરેલા ઉપર્યુક્ત ઉપદ્રવનુ વિસ્તૃત વર્ણન **સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ** ના પૃ ૨૨૮ થી ૨૩૧ સુધી આપવામા આવ્યુ છે

ર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના સ્તૂપ હોવાનું કહે છે. પં૦ જયવિજય અહિં બે મંદિર હોવાનું જણાવે છે. જેમાં પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં ચોમુખજી અને પગલાં બતાવે છે, પં૦ સૌભાગ્યવિજય અને પં૦ શીલવિજય ઉપરનાં મંદિરો પૈકી એક મંદિર હોવાનું જણાવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ભેલુપુરમાં ભાટોનાં ઘરો હોવાનું જણાવે છે. અત્યારે પણ ભેલુપુરમાં પાર્શ્વનાથનું મંદિર છે, અને એક બે ભાટોનાં ઘરો છે.

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ **काशीतीर्थकल्प**માં કાશીના ચાર વિભાગ કરી બતાવે છે. તે આ પ્રમાણે—

" देववाराणसी, यत्र विश्वनाथप्रासादस्तन्मध्ये चाश्मनं जैनं चतुर्विंशतिपट्टं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी, यत्राद्यत्वे यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी[1] । चतुर्थी विजयवाराणसी "

જિનપ્રભસૂરિ જેને દેવ વારાણસી કહે છે, ત્યાં વિશ્વનાથના મંદિરમાં ચોવીસ તીર્થંકરનો એક પાષાણનો પટ્ટ તેમના સમયસુધી વિદ્યમાન હોવાનું જણાવે છે. તેઓ એક સ્થળે એમ પણ લખે છે કે—

" वाराणस्यां विश्वेश्वरमध्ये श्रीचंद्रप्रभः । "

આ ઉપરથી એમ પણ જણાય છે કે-વિશ્વેશ્વરના મંદિરમાં ચંદ્રપ્રભુની પણ મૂર્ત્તિ હશે, તેઓ પાર્શ્વનાથના મંદિરનો પરિચય આપતાં કથે છે:—

" अन्तर्वणं दन्तखातं तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । "

આ **દન્તખાત** તળાવ કયું, તે અત્યારે કહી શકાય નહિં,

---

૧ અત્યારે કાશીમાં જે સ્થાન '**મદનપુરા**' ના નામથી ઓળખાય છે, એજ કદાચ તે વખતે '**મદનવારાણસી**' હોય.

પરન્તુ સભવ છે કે—આ મદિર ભેલુપુરનુ મદિર હોય કારણ કે—ભેલુપુરની નજીકજ સઘનવન હતુ જો કે—અત્યારે તો ત્યા પણ ઘણાખરા મકાનો બની ગયા છે

ભેલુપુર અને ભદૈની સિવાય શહેરમા પણ અત્યારે બીજા ૮ મદિરો છે

ઉપરની તીર્થમાળાઓમા આપેલ કાશીના વર્ણનમા ખાસ એક વાત વધુ ધ્યાન ખેચે તેવી છે પ૦ વિજયસાગરે લખ્યુ છે—

' કાસીવાસી કાગ મૂઉઇ મુગતિ લહઇ
મગધિ મૂઓ નર ખર હુઇ એ,
તીરથવાસી એમ અમમજસ ભાપઈ
જૈનતણા નિદક ઘણા એ ' ૬ (પ૪)

આજ વાત પ૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ઉલ્લેખી છે આ ઉપરથી જણાય છે કે—જે કહેવત અત્યારે કાશીમા બોલાય છે, તે તે વખતે એટલે સત્તરમી અને અઢારમી શતાબ્દિમા પણ ચાલતી હતી ' મગધમા મરે તે ગધેડો થાય ' આ કહેતી જૈનો ઉપરના દ્વેષનુ જ પરિણામ હતુ જે વખતે કાશીમા બ્રાહ્મણોનુ જોર હતુ, તે વખતે મગધદેશમા જૈનોનુ સામ્રાજ્ય હતુ મગધદેશના બ્રાહ્મણકુટુબો પણ જૈનધર્મ પાળતા હતા આ કારણેજ બ્રાહ્મણોએ એ કહેવત પ્રચલિત કરી કે—' મગધમા મરે તે ગધેડો થાય છે ' કાશીમા શ્રીમતી યશોવિજય જૈન પાઠશાળાના સ્થાપન થયા પછી જૈનો પ્રત્યેના આ દ્વેષમા કેટલો બધો ઘટાડો થયો છે, એ ત્યા જઈને અનુભવ કરનારને જણાયા સિવાય રહેતુ નથી બનારસની પાસેજ

સિહપુરી અને ચદ્રાવતી.

નામના બે તીર્થો છે આ તીર્થો અનુક્રમે શ્રેયાસનાથ અને ચદ્રપ્રભુના ચાર કલ્યાણકોના લીધે તીર્થ તરીકે મનાય છે

સિહપુરીના સબધમા પ૦ વિજયસાગરનો ઉલ્લેખ ખાસ વિચારણીય છે તેમણે લખ્યુ છે —

" ગંગાતટિદૂહેડિ સીહપુરિ ત્રિણિ કોસ.
જનમ શ્રેયાંસનો એ;
નવા જીર્ણ દોઇ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
સેવઇ સીહ સમીપથી એ." ૮ (પૃ. ૪)

આમાં વૃક્ષની નીચે જૈનમંદિર હોવાનું જણાવ્યું છે. હાલ તે પ્રમાણે નથી. હાલ ગામથી થોડે દૂર જંગલમાં શ્વેતામ્બરોનું મંદિર છે. ધર્મશાળા પણ છે. આની ચારે બાજૂએ જંગલ આવેલું હોવાથી આ સ્થાન ઘણુંજ રમણીય લાગે છે. આ મંદિર અને ધર્મશાળા નવાં છે. કવિના ઉપર્યુક્ત કથનમાં '**સેવઇ સીહ સમીપથી એ**' આ વાક્ય વિચારણીય છે. બનારસની મુલાકાત લેનારાઓએ **સારનાથ**ની મુલાકાત જરૂર લીધી હશે. અહિં બહુ પ્રાચીન બૌદ્ધોનો એક સ્તૂપ[1] છે, જે ૯૦ ફૂટ ઉંચો અને ૩૦૦ ફૂટના ઘેરાવાવાળો છે. અહિંની જમીનનું ખોદકામ થતાં પ્રાચીન બૌદ્ધ મૂર્તિયો અને બીજી કેટલીક જૂની વસ્તુઓ જમીનમાંથી નિકળી છે. આ નિકળેલી વસ્તુઓમાં એક મ્હોટો ચતુર્મુખ સિંહ-પત્થરનો સિંહ કે જે પત્થરના થાંભલા ઉપર છે, તે પણ દર્શકોનું ચિત્ત આકર્ષી રહ્યો છે. સંભવ છે કે-આ સિંહ પ્રસ્તુત કવિના સમયમાં જમીનની અંદર નહિં, પરન્તુ બહાર હોય અને તેથી કવિ 'સમીપમાં રહેલો સિંહ ભગવાનની સેવા કરી રહ્યો છે.' એવા અલંકારમાં વિહર્યા હોય.

ચંદ્રાવતી તીર્થ અહિંથી-**સિંહપુરી**થી ચાર ગાઉ અને બનારસથી સાત ગાઉ થાય છે.

પં૦ વિજયસાગર આને માટે લખે છે:—

" ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ચંદ્રપ્રભ જનમ
ચંદનઇ ચરચિઉ ચઓત્તરૂં એ;
પૂજું પગલાં ફૂલિ **ચંદ્રમાધવ** હવડા
પ્રથમ ગુણઠાણીઆ એ." ૯ (પૃ. ૪)

---

૧ આ સ્તૂપનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ કાશીકલ્પમાં આ પ્રમાણે કર્યો છે:—

" **अस्याः क्रोशत्रितये धर्मेक्षा नाम सन्निवेशो, यत्र बोधिसत्त्वस्योच्चैस्तरशिखरचुम्बितगगनमायतनम्** "।

આવીજ રીતે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ **ચંદ્રમાધવ** નામ આપ્યું છે આ ઉપરથી જણાય છે કે—જે પગલા **ચંદ્રપ્રભસ્વામિ**ના હતા, તે પગલાને આ કવિઓના સમયમાં ' ચંદ્રમાધવના પગલા ' ના નામથી ઓળખાતા હશે

કાશી છોડ્યા પછી આગળના તીર્થોની શરૂઆત

[1]પાટલીપુત્ર.

થી થાય છે આ એક ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ નગર છે અહિં અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ બનેલી છે ઉપરની તીર્થમાળાઓ પૈકી પં૦ વિજયસાગરે, પં૦ જયવિજયે અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયે પોતપોતાની તીર્થમાળાઓમાં અહિંની ઐતિહાસિક ઘટનાઓનું વર્ણન સારૂં કર્યું છે અહિં દેરાસરોમાં બે દેરાસર ગામમાં અને એક બેગમપુરમાં, જેને પં૦ વિજયસાગર '**ખમણાવસહી**' ના નામથી ઓળખાવે છે, એમ ત્રણ હતા અહિંના અનેક દર્શનીય સ્થાનોમાં હીરવિજયસૂરિનો સ્તૂપ, જેના ઉપર ' પગલા ' હોવાનું પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી જણાવે છે, તે પણ એક છે

આ **પાટલીપુત્ર** (**પટણા**) ને પહેલાં **કુસુમપુર** પણ કહેતા **શ્રીજિનપ્રભસૂરિ** ' **પાટલીપુત્રકલ્પ** ' માં કહે છે કે —

" असमकुसुमबहुलतया च कुसुमपुरमित्यपि रूढम् "

પટણાથી પૂર્વ—દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫–૧૬ ગાઉ ઉપર

બિહાર.

નગર છે પં૦ વિજયસાગરે અને પં૦ જયવિજયે અહિં ત્રણ મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે અત્યારે અહિં ચાર મંદિરો છે ખાસ કરીને આ નગરી માટે આ કવિઓએ એક વાત જાણવા જેવી જણાવી છે તે એ કે—પ્રાચીન નગરીઓમાં જેને **તુંગિયા નગરી**

---

૧ પાટલીપુત્ર, કે જેનું અત્યારે પ્રસિદ્ધ નામ પટણા છે, તેની ઉત્પત્તિ અને ત્યાં બનેલા બનાવો સંબંધીનું વર્ણન જિનપ્રભસૂરિએ ' પાટલીપુત્રકલ્પ ' માં બહુ વિસ્તારથી કર્યું છે ત્યાંથી જોવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિયોએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને '**તુંગિયાનગરી**' કહેવાનું બીજું કંઇ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમાં ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. **મહાવીર** નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો **પુરીજ** છે, પરન્તુ આની પાસેજ એક **પાવા** નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ **પાવાપુરી** ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરોવરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, **પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ** બે બાબતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:—

" કમલ સરોવર વીચ છેં ચિ૦ જીવયોનિની રાસ; જી૦
પિણ કોઇ વધ નવિ કરેં ચિ૦ અમરદેવની ભાસ. " જી૦ ૯ (પૃ. ૯૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યાં હશે તેને ખબર હશે કે—અત્યારે પણ આ સરોવરમાં અસંખ્ય જીવો કલ્લોલ કરી રહ્યાં છે, પરન્તુ તે જીવોને લોકો તરફનો લગારે ત્રાસ નથી, તેમ તે જીવો—સર્પાદિ જીવો—લોકોને પણ લગારે ત્રાસ આપતા નથી.

આ **પાવાપુરીમાં** પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મ્હોટો મેળો ભરાય છે. ૪—૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો જાગરણ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ **સૌભાગ્યવિજયજીના** સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

“ દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ૦ આવે શ્રાવક લોક, જી૦
મહોત્સવ મનમાન્યા કરે ચિ૦ મુકી સઘલો શોક જી૦ ૧૦
પચગતિ નિવસે સદા ચિ૦ નગનાગીના વૃદ, જી૦
દાનપુણ્ય પૂજા કરે ચિ૦ જનમ સફલ કરે નદ ” જી૦ ૧૧ (પૃ ૯૨)

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમા

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે અત્યારે આ ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે બિહારથી લગભગ દક્ષિણમા ૧૩-૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમાળાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાચ પહાડોનુ વર્ણન કર્યું છે પાચે તીર્થમાળાઓમા પાચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યા છે — વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમદિરો હોવાનુ જુદી જુદી તીર્થમાળાઓમા જણાવ્યુ છે જેમ પ૦ હસસોમ, કે જેમણે સ ૧૫૬૫ મા તીર્થમાળા બનાવી છે, તેમા પાચ પહાડો ઉપર આ પ્રમાણે મદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે —

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચોવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો જિનબિબો, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધરના પગલા, રોહણિયાની ગુફા અને ધન્નાશાલીભદ્રના કાઉસગિયા

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મદિર

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી

૪-૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શુ હતુ, તે જણાવ્યુ નથી આ ઉપરાન્ત ઘરેણાનો કૂવો અને વીરપોશાલનુ સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યુ છે

પ૦ વિજયસાગર કહે છે કે—વીરપોશાલનો એક પત્થર ૪૯ હાથ લાબો છે પ૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની સખ્યા આપી છે તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમા એક દેરાસર

હોવાનું પણ જણાવ્યું છે. અત્યારે ગામમાં ત્રણ દેરાસરો છે:—પાર્શ્વનાથનું, આદીશ્વરનું અને મુનિસુવ્રતસ્વામિનું.

પં૦ સૌભાગ્યવિજય તો અહિં ઘણાં મંદિરો બતાવે છે:—વૈભારગિરિ ઉપર ૫૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૮, રત્નગિરિ ઉપર ૩, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૧૬, ઉદયગિરિ ઉપર ૧ અને ગામમાં ૧ એમ મળી ૮૧ મંદિરોની સંખ્યા આપે છે.

આ સિવાય દરેક કવિ અહિંના ગરમ પાણીના કુંડોનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે. ભગવતીસૂત્રના બીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશામાં (આગમોદયસમિતિ તરફથી બહાર પડેલ) પણ પૃ. ૧૪૧ માં આ કુંડોનું વર્ણન આવે છે, અત્યારે પણ આ કુંડો વિદ્યમાન છે.

ઉપર્યુક્ત પહાડો ઉપર જે મંદિરો બતાવ્યાં છે, તેમાં અત્યારે કેટલુંક પરિવર્ત્તન થઇ ગયું છે. અત્યારે વૈભારગિરિ ઉપર ૭, ઉદયગિરિ ઉપર ૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૬, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૨ અને રત્નગિરિ ઉપર ૨ મંદિરો છે. આ ઉપરાન્ત તે પહાડો ઉપર બીજાં મંદિરોનાં ખંડેરો પણ ઘણાં જોવાય છે.

આ રાજગૃહી અનેક નામોથી પ્રસિદ્ધ થઇ ચૂકી છે. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ **વૈભારકલ્પ**માં કહે છે:—

> "उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् ।
> क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभूद्यत्तदा तदा ॥ १३ ॥
> क्षितिप्रतिष्ठचणकपुरर्षभपुराभिधम् ।
> कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम्" ॥ १४ ॥

આ ઉપરથી તેનાં આ નામો જણાય છે:—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ, ચણકપુર, ઋષભપુર, કુશાગ્રપુર અને રાજગૃહ.

મહાવીરનાં ચૌદ ચોમાસાંથી અને બૌદ્ધોના વિશ્વવિદ્યાલયથી પ્રસિદ્ધિ પામેલ 'નાલંદાનો પાડો' પણ આ રાજગૃહીની નજીકજ છે. પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓમાં આ નાલંદાપાડાનો પણ ઉલ્લેખ જોવાય છે. આ બધી તીર્થમાળાઓમાં 'અત્યારે આ

સ્થાનને 'વડગામ' કહેવામાં આવે છે એમ જણાવ્યું છે. અત્યારે પણ આને વડગામ (Burgaon) કહે છે અને તે રાજગૃહીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે. આ વડગામ (નાલંદા પાડા) માં પં૦ હંસસોમ પોતાના સમયમાં (સં ૧૫૬૫ માં) સોલ મંદિર હોવાનું કહે છે —

" સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઇ જિનબિંબ નમીજઇ " (પૃ ૧૭)

પં૦ વિજયસાગર અહિં બે મંદિર હોવાનું જણાવે છે

" બિહુ દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહઇ બોધની ગણિમા " (પૃ ૯)

પં૦ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમાઓ હોવાનું કહે છે—

" પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યુ મંડઈ વાદ. " (પૃ ૩૦)

ત્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

" એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિં૦ ઋષભ ગામમાંહિ છં૦
અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિન ચિં૦ પ્રતિમામાંહિ નાહિ છં૦ ૨ (પૃ ૯૧)

આ નાલંદાપાડા (વડગામ) ના વર્ણનમાં પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. જુદા જુદા કવિઓના શબ્દો આમ છે

" ગોયમ [illegible] પુ [illegible] [illegible] પ્રગટી મુની પાવાની ખાણિ
તસ પાસઇ વાણિજ્યગામ[1] આણંદ [illegible] " ૨૫ (પૃ ૯)
પં૦ વિજયસાગર

---

૧ આ વાણિજ્યગામ નાલંદાની પાસે કહેવામાં આવ્યું છે, તે ઠીક નથી. વાણિજ્યગામ એ તો વૈશાલી નગરીની પાસે હતું જોઈએ. કારણ કે 'કલ્પસૂત્ર'ની સુબોધિકાના પૃ ૧૮૮ માં ભગવાનના ચાતુર્માસ ગણાવવામાં આવ્યા છે ત્યાં વૈશાલી અને વાણિજ્યગામની નિશ્રાએ ભગવાને ૧૨ ચોમાસાં કર્યાનું જણાવ્યું છે —"वेसालिं णगरिं वाणियगामं च णीसाए दुवालस अंतरावासे वासावासं उवागए"। અતએવ વૈશાલી અને વાણિજ્યગામ બન્ને નજીક હોવાં જોઈએ અને વૈશાલી તો અહિંથી [illegible] માઈલ [illegible] [illegible]માં આવેલી

" કલ્યાણક થૂભ પાસઇ અચ્છઇ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ. " (પૃ. ૧૭)
—પં૦ હંસસોમ.

" દીસઇ તેહતણું અહિનાણ પુહવઇ પ્રગટી યાત્રાપાણિ. " (પૃ. ૩૦)
—પં૦ જયવિજય.

" ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિં૦ યાત્રાખાણ વિચાર. " (પૃ. ૬૨)
—પં૦ સૌભાગ્યવિજય.

ઉપરની ચાર તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રણમાં ' યાત્રાખાણ ' શબ્દ છે, જ્યારે એકમાં ' પાત્રાખાણ ' છે. સંભવ છે જૂનીપ્રતિના વાંચન ભ્રમથી ' ય ' ને બદલે ' પ ' વંચાયો હોય. હવે આ 'યાત્રાખાણ' તે શું ? શ્રીજિનપ્રભસૂરિએ **वैभारकल्प** માં નાલંદાનું વર્ણન કરતાં કહ્યું છે—

श्रीगौतमस्यायतनं कल्याणस्तूपसन्निधौ ।
दृष्टमात्रमपि प्रीतिं पुष्णाति प्रणतात्मनाम् ॥ २८ ॥

આ શ્લોકની પ્રતિધ્વનિરૂપ ઉપરની લીટીઓ છે. આ શ્લોકના પૂર્વાર્ધમાં કહ્યું છે કે કલ્યાણકસ્તૂપની પાસે ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન છે.

આ સિવાય બીજું પણ એક પ્રમાણ એ છે કે—ભગવાને વૈશાલીથી વાણિજગામ પ્રતિ વિહાર કર્યો, ત્યારે તેઓ **મંડિકિકા** (ગંડિકિકા) નદી ઉતર્યા છે. જે નદીને અત્યારે ગંડક કહે છે. જૂઓ **त्रिशष्टिशलाका पुरुष चरित्र**, ૧૦ મું પર્વ, ૪ સર્ગ, ૧૩૯ મો શ્લોક—

" **ततः प्रतस्थे भगवान् ग्रामं वाणिजकं प्रति ।**
मार्गे मं(गं)डिकिकां नाम नदीं नावोत्ततार च ॥१३९॥

આ **મંડિકિકા** નદી તેજ વૈશાલીની પાસે છે, જે મુજફ્ફરપુર જીલ્લામાં **બસાડપટ્ટી** (Busadhputtee) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ **બસાડપટ્ટી** એ જૂની **વૈશાલી** છે. અહિં પ્રાચીનમંદિરો અને ખંડહરો અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે, આની પાસેજ **વાણિજગામ** હોવું જોઇએ. **કનિંગહામ** પણ આ **બસાડપટ્ટી**ની પાસેજ **વાણિજગામ** હોવાનું કહે છે. સંભવ છે અત્યારે જેને **બજિઆ** (Beejea) ગામ કહે છે તેજ કદાચ તે વખતનું **વાણિજગામ** હોય.

તેજ વાત ઉપરની પંક્તિઓમા છે આ ઉપરથી '**यात्राखान**' નો અર્થ '**यात्रास्थान**' કરવો સર્વથા બંધબેસ્તો છે બંગાળીમા '**खा**' શબ્દ **સ્થાન** અર્થમા વપરાય છે, જેમ **जेखाने** (જે સ્થાને) **सेखाने** (તે સ્થાને) આ સ્થાન ગૌતમસ્વામિનુ સ્થાન હોવાથી આ સ્થાનને 'યાત્રાસ્થાન' બતાવ્યુ છે

આ પછી જ્યા મહાવીર પ્રભુ સમોસર્યા હતા, તે [1]ગુણશીલ ચૈત્ય અથવા

ગુણાયા

તીર્થ જોઇએ આ તીર્થનુ વર્ણન માત્ર બેજ—પ૦ વિજયસાગર અને પ૦સૌભાગ્યવિજયજીની–તીર્થમાળાઓમા જોવામા આવે છે આમા પ૦ વિજયસાગરે માત્ર એટલુ જ લખ્યુ છે —

"ગામ ગુણાઉઅ જાણુ કહઈ ત્રિહ કોસે તમ તીરો જી,
ચૈત્ય ભનુ જેહ ગુણસિલ, સમોસર્યા જિહા વીરો જી" ૧૭ (પૃ ૬)

જ્યારે પ૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે કે —

"રાજગૃહીથી પૂર્વદિશામા ત્રણ કોસ ઉપર **ગુણશીલ** ચૈત્યની જગા છે, જેને **ગુણાયા** કહેવામા આવે છે"

અત્યારે જે ગુણાયા માનવામા આવે છે, તે રાજગૃહીથી

---

૧ **भगवती सूत्र** ના ૧ લા શતકના ૧ લા ઉદ્દેશાના ૫૬ મા ગુણશીલ ચૈત્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે કરવામા આવ્યો છે

"**तस्स ण रायगिहस्स वहिया नगरस्स उत्तरपुरच्छिमे दिसीभाए गुणसीलए नामं चेइए होत्था।**"

આ ઉપરથી જણાય છે કે—રાજગૃહની ઉત્તર–પશ્ચિમમા આ સ્થાન હતુ અત્યારે જે સ્થાન માનવામા આવે છે તે રાજગૃહીથી લગભગ દક્ષિણ પૂર્વમા છે અત્યારે અહિ ગુણાયા કે ગુણશીલ નામનુ કોઇ ગામ નથી નવાદા સ્ટેશનથી લગભગ ત્રણેક માઇલ ઉપર તળાવની મધ્યમા મહાવીરસ્વામીનુ મદિર છે મદિરમા જવાને પુલ બાધેલ છે આને ગુણાયા અથવા ગુણશીલ માનવામા આવે છે

ત્રણ કોસ નહિં પરન્તુ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પાંચ-છ કોસ થાય છે.

આ પછી મહાવીર સ્વામીની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

[1]ક્ષત્રિયકુંડ

તીર્થ છે. પ્રસ્તુત પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકીની સૌથી જૂની તીર્થમાળાના કર્ત્તા પં૦ હંસસોમ, જે **આમલીવૃક્ષે** પ્રભુએ આમલકીક્રીડા કરી હતી, તે આમલીનું વૃક્ષ જોયાનું લખે છે. તે ઉપરાન્ત **સિદ્ધાર્થરાજાનું ઘર** (ઘરનું સ્થાન) બતાવી ત્યાંથી બે ગાઉ **બ્રાહ્મણકુંડ** ગામ છે; એમ જણાવે છે. જ્યારે પં૦ વિજયસાગર જણાવે છે કે—" **ક્ષત્રિયકુંડ**ની તળેટીમાં બે દેરાસરો છે, **સિદ્ધાર્થરાજાનું** ઘર

---

1 ક્ષત્રિયકુંડ, કવિયોએ જે ક્ષત્રિયકુંડ, કુમારિયગામ, બ્રાહ્મણકુંડ ગામ, આમલીવૃક્ષ, જ્ઞાતવન વિગેરે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેજ અત્યારે પણ મનાવામાં આવે છે, અને ત્યાંજ લોકો યાત્રા કરવાને જાય છે; પરંતુ શોધખોળનું પરિણામ આ સ્થાનોને સ્થાપનારૂપે માનવા તરફ દોરી જાય છે. એવી અનેક પ્રાચીન નગરીઓ છે, કે જેનું મુખ્યસ્થાન નિશ્ચય કરવું કઠિનતા ભરેલું છે. જે ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતાં બીજાં સ્થાનો અત્યારે મનાય છે, તે સ્થાપના રૂપે છે, એમ માનવામાં અનેક કારણો છે.

શાસ્ત્રોમાં ક્ષત્રિયકુંડ **વૈશાલી**ની પાસે બતાવવામાં આવેલ છે. એ વાત સુપ્રસિદ્ધ છે. હવે અનેક શોધોના પરિણામે એનો નિશ્ચયજ થઇ ચૂક્યું છે કે—**મુજફ્ફરપુર** જીલ્લામાં આવેલું બસાડપટી (Busadhputtee) એજ **વૈશાલી** નગરી છે. અહિં અનેક જીર્ણમંદિરો અને ખંડહરો પણ વિદ્યમાન છે. આ ગામ ગંડક (ગંડિકિા) નદીની પાસેજ કાંઠા ઉપર આવેલું છે, અને તેજ પ્રમાણે હેમચંદ્રાચાર્ય **'મહાવીરચરિત્ર'**માં વૈશાલી ગંડિકિા નદીની પાસેજ હોવાનું જણાવે છે. (જુઓ **વાણિજગામ** ઉપરની નોટ) આ પ્રમાણોથી આજ ગામ **વૈશાલી** નગરી છે, એમ માની શકાય છે. આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ બસુકુંડ છે, જેને **ડૉ. રેપ્સન** વિગેરે વિદ્વાનો **ક્ષત્રિયકુંડ** તરીકે ઓળખાવે છે. આ વૈશાલી (બસાડપટ્ટી) થી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ છ માઇલ ઉપર એક ગામ છે, જેનું નામ છે **બામહણગામ** (Bamhangawan). આજ **બામહણગામ**, ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણવાળું ગામ હોય, તેમ સંભાવના થાય છે.

પર્વતપર હતુ, ત્યા એક જિનબિંબ છે અહિથી બે કોસ બ્રહ્મ કુંડ (બ્રાહ્મણકુંડ) ગામ છે પર્વતથી નીચે ઉતરી કુમારિય ગામ જવાય છે, જ્યા ભગવાનને પ્રથમ પરીષહ થયો હતો અહિ એક ચોતરા ઉપર વીરપ્રભુના પગલા છે ”

કવિયો જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને બ્રાહ્મણગામ બનાવે છે, એ તો વૈશાલીથી લગભગ સો માઇલ થાય છે, જ્યારે શાસ્ત્રોમા તો વૈશાલીની પાસેજ ક્ષત્રિયકુંડ બતાવવામા આવેલ છે એટલે ઉપરની કલ્પના વધારે વજનદાર માલૂમ પડે છે

બીજી બાબત એ છે કે—અત્યારે જ્યા કોનાઈ ગામ છે, ત્યા ભગવાનને પ્રથમ ઉપસર્ગ થયાનુ કવિયો જણાવે છે તે પણ ઠીક નથી, કારણ કે—ભગવાને ક્ષત્રિયકુંડમા દીક્ષા લીધા પછી છટ્ઠનુ પારણુ કોલ્લાકસન્નિવેશમા કર્યાનુ શાસ્ત્રોમા કથન છે આ કોલ્લાકસન્નિવેશ કયા આવ્યુ, એના સબધમા **ભગવતી સૂત્ર** ના ૬૬૨મા પેજના

“ तीसेण नालंदाए बाहिरियाए अदूरसामते पत्थण कोल्लाए नाम सन्निवेसे होत्या ”

આ પાઠ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે નાલંદાની પાસે હતુ દીક્ષા લઇને આ કોલ્લાકસન્નિવેશ તરફ જતા પહેલીજ રાત્રિએ કુર્માર ગામમા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો છે હવે કવિયોના કથન પ્રમાણે અને અત્યારે મનાતામા આવે છે તે કોનાઈ અથવા કુમારિય ગામમા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો કોઇ રીતે મળતી આવતુ નથી કારણ કે વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી આ ગામ દક્ષિણ-પૂર્વમા લગભગ ૧૦૦ માઇલ ઉપર આવેલુ છે એટલે ભગવાન દિવસના ચોથા પહોરમા દીક્ષા લઇ વિહાર કરી સધ્યાન્ત પહેલા સો માઇલનો વિહાર કરે, એ કેમ મળતી આવે ? વળી નાલંદાની પાસેના જે કોલ્લાકસન્નિવેશમા ભગવાને છટ્ઠનુ પારણુ કર્યુ હતુ, તે સ્થાન તો વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી દક્ષિણ-પૂર્વમાજ લગભગ ૬૦ માઇલ થાય છે અને એ કલ્પનના જોગ નથી લાગતુ કે—પહેલા દિવસે સો માઇલનો વિહાર કરીને ભગવાન પાછા તેજ રસ્તે કોલ્લાક સન્નિવેશમા આવે સુતરા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયાનુ સ્થાન વૈશાલી (ક્ષત્રિય કુંડ) અને નાલંદાપાડાની વચમા હોવુ જોઇએ એટલે એ ગામોની વચમા—૬૦ માઇલના આંતરાની વચમા—કોઈ કુર્માર અથવા એના અપભ્રંશવાળુ ગામ હોવુ જોઇએ કે જ્યા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો હતો આને માટે ‘ટ્રીગોનોમેટ્રીકલ-

પં૦ સૌભાગ્યવિજય લખે છે કે—"પર્વતની તળેટીમાં [1]મથુરાપુર નામનું ગામ છે. અહિંથી બે ગાઉ દૂર બ્રાહ્મણકુંડ ગામ હતું, જ્યાં ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણનું સ્થાન હતું, હાલ ત્યાં નદી વહે છે. ગામ, ઠામ કંઈજ નથી. માત્ર બે જીર્ણ દેરાસરો છે. પર્વત ઉપર એક દેરાસર છે, જેમાં વીરપ્રભુની મૂર્ત્તિ છે. અહિંથી બે કોસ ઉપર જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેતા, એ સ્થાન છે પરન્તુ કોઈ ત્યાં જતું નથી. બધા મંદિરનાં દર્શન કરી પાછા વળે છે. ગિરિથી ઉતરતાં કોરાઇ ગામ આવે છે. અહિં વડનીચે વીરપ્રભુને પ્રથમ પરિષહ થયો હતો."

પં૦ વિજયસાગરે જેને 'કુમારિય' ગામ ઉલ્લેખ્યું છે, તેનેજ પં૦ સૌભાગ્યવિજય 'કોરાઇ' ગામ કહે છે.

આ ક્ષત્રિયકુંડને અત્યારે લછવાડ કહે છે. મહાવીર સ્વામિનું જ્યાં દીક્ષાકલ્યાણક થયું હતું, તે 'જ્ઞાતવનખંડ' એ આ પર્વત–જંગલ છે, એમ કહેવાય છે. અત્યારે પણ આ પહાડની તળેટીએ બે મંદિરો છે અને ઉપર મહાવીરસ્વામિનું મંદિર છે.

આની પાસે સુવિધિનાથના જન્મકલ્યાણકવાળું

કાકંદી

તીર્થ છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ધન્ના અણગારનું પણ આજ

સર્વે' ના નકશામાં એક ગામ તરફ અમારૂં ધ્યાન જાય છે, જેનું નામ છે કુસમર (Kusmm). આ ગામ ક્ષત્રિયકુંડ અથવા વૈશાલીથી નાલંદાના રસ્તેજ લગભગ ૧૭–૧૮ માઇલ ઉપર આવેલું છે, પહેલા દિવસે દીક્ષા લીધા પછી ભગવાન્ આટલો વિહાર કરે એ સંભવિત પણ છે.

ઉપરનાં પ્રમાણોથી એમ માનવાને કારણ મળે છે કે—અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતાં બીજાં સ્થાનો માનવામાં આવે છે, તે સ્થાપના છે. જ્યારે ખરૂં ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલી (Busadhputtee) ની પાસે જે બસુકુંડ છે, તેજ હોવું જોઇએ.

૧ આ મથુરાપુર (Muthrapoor) પણ સદર પર્વતની પાસેજ આવેલું છે. અત્યારે આ પર્વત ઉપર લોકો લછવાડથી ચઢે છે. જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયના સમયમાં લોકો મથુરાપુરથી ચઢતા હતા.

થાન બતાવે છે આ તીર્થ ક્યા આવ્યુ, તે સંબંધી કવિયોએ જુદા જુદા મતો આપ્યા છે પં૦ વિજયસાગર બિહારથી પૂર્વમા પચીસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે પં૦ હંસસોમ વર્ત્તમાનમા જેને ક્ષત્રિયકુંડ (લછવાડ) કહેવામા આવે છે, તેનાથી પાચ કોસ દૂર બતાવે છે, જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે **કાકંદી**નો ઉલ્લેખ કર્યો છે એક **કાકંદી** અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેવામા આવે છે, તેનાથી ૪–૫ ગાઉ ઉપર બતાવે છે, જ્યા ધન્ના અનગાર થયાનુ જણાવે છે અને બીજી **કાકંદી ગોરખપુર**થી પૂર્વમા પચીસ કોશ ઉપર બતાવે છે જ્યા સુવિધિનાથનુ કલ્યાણક બતાવે છે ક્ષત્રિયકુંડ પાસેની **કાકંદી**મા દેરાસર, મૂર્ત્તિ કે પગલા કંઈપણ હોવાનુ કોઈએ પણ જણાવ્યુ નથી, જ્યારે ગોરખપુરથી પૂર્વમા પચીસ કોસ જે **કાકંદી**[1] સૌભાગ્યવિજયે બતાવી છે, ત્યા પગલા હોવાનુ તેઓ જણાવે છે વર્ત્તમાનમા ક્ષત્રિયકુંડથી ઉત્તરપૂર્વમા ૧૦–૧૨ માઇલ ઉપર જે **કાકંદી** માનવામા આવે છે, ત્યા **પાર્શ્વનાથનુ** સોલમી શતાબ્દિમા બનેલુ મંદિર વિદ્યમાન છે

ચંપાનગરી[2]

આ નગરી ભાગલપુરની પાસે આવેલી છે **પટણાથી** પૂર્વમા લગભગ સો કોસ થાય છે, અહિં વાસુપૂજ્યના પાચ કલ્યાણકો થયા છે **પં૦** સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે કે –" **ચંપાથી** દક્ષિણમા

---

૧ દિગમ્બરોના ' **यात्रादर्पण** ' મા આ ગોરખપુરની પાસેની કાકંદીને તીર્થ તરીકે ઓળખાવેલ છે આ ગામનુ નામ ખૂખુંદા બતાવવામા આવ્યુ છે અને તે ગોરખપુરથી બી એન ડબ્લ્યુ લાઇનના **નોનવાર** સ્ટેશનથી ૧॥ માઇલ ઉપર છે અમારી ધારણા પ્રમાણે આ જ ખૂખુંદા, એ કાકંદી તીર્થ હોય તેમ જણાય છે

૨ આ નગરી હાલ **ચંપાનાલા** ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ભાગલપુરથી ૪ માઇલ ઉપર આવેલ છે ભાગલપુરથી **ચંપાનાલા** સુધીમા બે મંદિર આવે છે બન્નેમા વાસુપૂજ્યસ્વામીની મૂર્ત્તિયો છે ચંપાનાલાની પાસે જ **નાથનગર** [illegible] અહિં પણ એક રમણીય મંદિર છે

સોલ કોસ ઉપર **મંદારગિરિ**[1] છે, અહિં વાસુપૂજ્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું. અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું કહેવાય છે, પણ યાત્રાએ બહુ થોડાજ લોકો જાય છે."

આ તીર્થના સંબંધમાં **પં૦ વિજયસાગર** ખાસ એક જાણવા જેવી વાત કહે છે. તે કહે છે કે "**દેવસી** નામના એક દીવાનાએ શ્વેતાંબરના આ તીર્થને ઉત્થાપીને દિગંબર તીર્થ બનાવ્યું હતું, પરન્તુ તેના કુલનોજ નાશ થયો, અને પુત્ર પ્રપૌત્ર કો રહ્યોજ નહીં. આથી 'જે માણસ તીર્થને ઉત્થાપે એની આ દશા થાય' એવી કહેતી કહેવાય છે."

શ્રીમલ્લીનાથ અને **નમિનાથ**નાં કલ્યાણકો તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

મિથિલા.

પણ એક તીર્થ છે. આ ગામ **પં૦ વિજયસાગર** હાજીપુરથી ઉત્તરમાં ચાલીસ કોસ ઉપર બતાવે છે. આ તીર્થના સંબંધમાં **પં૦ વિજયસાગર** કહે છે કે 'સીતાનું પીયર' આ સ્થાન કહેવાય છે. **પં૦ સૌભાગ્યવિજય** આ સ્થાન **પટણા**થી ઉત્તરમાં પચાસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. તેને **સીતામઢી**[2] ના નામથી પ્રસિદ્ધ જણાવે છે. ઉપ-

૧ આ મંદારગિરિનું વર્ણન દિગમ્બરીય **यात्रादर्पण** માં કરવામા આવ્યું છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે—**ભાગલપુર**થી દક્ષિણમાં ૧૬ કોસ ઉપર **મંદારહિલ** નામનું એક સ્ટેશન છે. અહિંથી ૧ માઇલ ઉપર એક ન્હાનો પહાડ છે. આ પહાડ એજ **મંદારગિરિ** છે. કહેવાય છે કે અહિ વાસુપૂજ્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું.

૨ અત્યારે પણ ગામનું (મિથિલાનું) નામ **સીતામઢી** (Sitamarhi) જ છે. આ ગામ મુજફ્ફરપુર જીલ્લામાં **દરભંગા** જંક્શનથી ૪૨ માઇલ પશ્ચિમોત્તરમાં આવેલું છે અને તે **લખણદેઇ** નદીના કાંઠે છે. અહિં લગભગ નવ હજાર મનુષ્યોની વસ્તી છે.

આ નગરીનું જિનપ્રભસૂરિએ '**મિથિલાકલ્પ**' માં વર્ણન કર્યું છે. તેમાં પ્રારંભમાં વિદેહ દેશનું વર્ણન કરી પછી મિથિલાનું વર્ણન કર્યું છે. તેમના

ગન્ત અહિ મલ્લીનાથ અને નમિનાથના પગલા છે, એમ પણ કહે છે વળી અહિથી ૧૪ કોસ ઉપર તે જનકપુરી[1] હોવાનુ જણાવે છે,' કે જે જનકપુરી સીતાનુ પીયર હતુ પ૦ શીલવિજયજી

'મિથિલાનયરી મલ્લીજિણંદ' (પૃ૦ ૧૦૬)

એમ ગાઈને મલ્લીનાથનુ જન્મ કલ્યાણક મિથિલા બતાવે છે વસ્તુત આ સ્થાન કયુ તે ચોક્કસ કહી શકાતુ નથી

હવે પટણાથી દક્ષિણમા પચાસ ગાઉ ઉપર

ભદ્દિલપુર[2]

નામનુ તીર્થ છે શીતલનાથનુ આ જન્મકલ્યાણક છે આ ભદ્દિ

કથનમા બે બાબતો મહત્ત્વની છે એક તો એ કે—આ દેશમા તેમના સમયમા સસ્કૃતના પ્રખર વિદ્વાનો હતા અને બીજી બાબત એ કે તે વખતે આ નગરી (મિથિલા) 'જગઇ' (જગતી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતી તે કથન આ પ્રમાણે છે —

"पए पए वावीकूवतलायनईओ य महुरोदगा पागयजणा वि सक्कयभासाविसारया अणेगसत्थपसत्थअप्पत्थियनिउण य जणा। तत्थ रिद्धित्थिमियसमिद्धा मिहिला नाम नयरी होत्था। संपय जगइत्ति पसिद्धा '

ઉપર્યુક્ત સીતામઢીથી પશ્ચિમમા લગભગ ૭ માઇલ ઉપર જગદીશપુર (Jugdees poor) નામનુ ગામ છે સભવ છે, જેને જિનપ્રભસૂરિ 'જગઇ' કહે છે, તેજ આ જગદીશપુર હોય. જો આ કલ્પના સાચી હોય, તો અત્યારનુ જગદીશપુર, એજ જિનપ્રભસૂરિના સમયની મિથિલા નગરી કહી શકાય

૧ આ જનકપુરિ પણ અત્યારે વિદ્યમાન છે જે જનકપુર (Janack-poor) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે આ ગામ દરભગા જકશનથી પશ્ચિમોત્તર જનકપુરરોડ નામનુ સ્ટેશન છે, તેનાથી પૂર્વોત્તર ૨૪ માઇલ ઉપર છે., સીતામઢીથી પૂર્વોત્તરમા છે તે લગભગ ૨૦ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

૨ અત્યારે આ તીર્થ વિચ્છેદ છે પરન્તુ ગયા જીલ્લામા હુટવરિયા (Hutwareea) નામનુ એક નાનકડુ ગામડુ છે તેને ભદ્દીલપુર ગણ

લપુર કર્યું ? એનો ખુલાસો કરતાં પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે:—

"ભદ્દિલપુર ભાખે છે શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ દુતારા જાસ રે." પ૦ ૧.
(પૃ. ૮૯)

આ ઉપરથી જણાય છે કે–દુતારા ગામને તે વખતે લોકો ભદ્દિલપુર માનતા હતા. સૌભાગ્યવિજયના કથન પ્રમાણે અહિં એક પર્વત છે. પર્વત ઉપર પાર્શ્વનાથનાં પગલાં છે. એક ગુફામાં સપ્તફણા પાર્શ્વનાથની મૂર્ત્તિ છે. પાસે એક સરોવર છે. પર્વતની પાસેજ દુતારા (દંતારા) ગામ છે, કે જ્યાં શીતલનાથનાં ચાર કલ્યાણક થયાં હતાં.

હવે આપણે પૂર્વદેશનું જગપ્રસિદ્ધ

સમ્મેતશિખર

તીર્થનું વર્ણન તપાસીએ. પાંચે તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરનું વર્ણન ઓછું વત્તુ કરેલું છે. ચોવીસ તીર્થંકરો પૈકી વીસ તીર્થંકરો આજ પવિત્ર પર્વત ઉપર મુક્તિ પામ્યા હતા. કોઇ અપેક્ષાએ પં૦ વિજયસાગર તો આ સમ્મેતશિખર તીર્થને શત્રુંજયથી પણ અધિક વખાણે છે. તેઓ કહે છે:—

"અધિકો એ ગિરિ ગિરૂઅડો સુત્રુંજાથી જાણ્યો જી." શ્રી. ૨ (પૃ. ૫)

વામાં આવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય જેને દુતારા કહે છે, તે ગામ આ હટવરિયા (Hatwaria) થી દક્ષિણમાં લગભગ ૪–૫ માઇલજ દૂર છે. આનું ખરૂં નામ છે દંતારા (Dantara). પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં આ દંતારાને ભદ્દિલપુર લોકો માનતા હતા, એમ તેમના કથનથી માલૂમ પડે છે. અહિં કેટલીક પ્રાચીન મૂર્ત્તિયો અને ખંડેહરો ઘણાં છે, એજ એની પ્રાચીનતાનાં સ્મરણ ચિહ્નો છે આનીજ પાસે એક પહાડ છે. કહેવાય છે કે આજ પહાડ એ ખરૂં ભદ્દિલપુર તીર્થ છે. દિગમ્બરોના તીર્થયાત્રા દર્પણના પૃ. ૨૦૭થી ૨૧૨ સુધી આ તીર્થનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે. જો કે તેમાં પોતાનાં ગીત ગાયાં છે, પરન્તુ તેમાંથી આ સ્થાન ભદ્દિલપુર તીર્થ હોવું જોઇએ, એવા કેટલાંક પ્રમાણો જરૂર મળે છે.

પ૦ જયવિજયે પણ કહ્યુ છે —

" સમેતાચલ શત્રુંજય તોલઇ સીમધર જિણવર ઇમ બોલઇ,
એહ વયણ નવિ ડોલઇ " ૪૯ (પૃ ૨૮)

કવિ વિજયસાગરજીએ અને પ૦ જયવિજયે સમ્મેતશિખરની આસપાસના મનુષ્યો અને આ ભૂમિની રસાળતાનુ જે વર્ણન કર્યું છે, તે ખરેખર તે વખતની સ્થિતિનુ ભાન કરાવે છે આ કવિઓએ કરેલા વર્ણનનો સાર આ છે —

" લોકો લગોટિયા છે માથુ ઉઘાડુ રાખે છે અને માથે વાળના ગુચ્છા વધારે છે સ્ત્રીયો કાચળીયો પહેરતી નથી 'કાચળી' નામથી તો ત્યા ગાળ ગણવામા આવે છે સ્ત્રિયો પણ કદરૂપી, ભૂતડી જેવી લાગે છે માથુ ઢાકેલી કોઇ સ્ત્રીને તે જૂએ છે તો તેણીઓને બહુ આશ્ચર્ય થાય છે ત્યાના ભીલો હાથમા ધનુષ્ય અને બાણ લઇને ફરે છે "

આ પછી આગળ જતા આ કવિઓએ આ રસાળ દેશનુ પ્રાકૃતિક વર્ણન કરી તે દેશમા થતી વસ્તુઓ ફળ–ફૂલાદિ ગણાવેલ છે

સમ્મેતશિખરની યાત્રાએ જનારાઓને તે સમયમા પણ ત્યાના રાજાની અમ્મતિ મેળવવી પડતી હતી, તેમ આ તીર્થમાળાઓ ઉપરથી જણાય છે ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓ પૈકી સૌથી જૂની પ૦ હસસોમની તીર્થમાળામા કહેવામા આવ્યુ છે —

તલહટ્ટિ પાલઇગુજા ગામ મ વઇ જઇનઇ કીરુ મુકામ (પૃ ૧૯)

આમા જે 'પાલઇગુજા' ગામનુ નામ આપ્યુ છે, તેનુ ખરુ નામ '[1]પાલગજ' છે પ૦ વિજયસાગર અને પ૦ જય-

---

૧ આ પાલગજ (Palgunja) અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ હજારીબાગ જીલ્લામા આવેલા મધુવન (Mudhooban) થી ઉત્તર પૂર્વમા ૬–૭ માઇલ ઉપર અને ગિરડીહ (Giridih) થી દક્ષિણ પશ્ચિમમા ૧૧–૧૨ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

વિજયે પોતાના સમયમાં **સમેતશિખરની** તળેટીમાં જે ગામ હતું, તેનું નામ **પાલગંજ** જ આપ્યું છે, વધુમાં તેમણે **પાલગંજનો** રાજા **પૃથ્વીચંદ્ર** (પૃથ્વીસિંહ) હતો એમ પણ જણાવ્યું છે. જ્યારે **પં૦ શીલવિજયે** રાજાનું નામ નથી આપ્યું. માત્ર એટલુંજ જણાવ્યું છે:—

પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ધ્યત્રી મનિ ઉલ્હસિં૦ " ૨૫ (પૃ. ૧૧૦)

પરન્તુ **પં૦ સૌભાગ્યવિજયે** આ બધાઓ કરતાં કંઈક વિશેષ જણાવ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે—

" બંગાળમાં આવેલા **ઝરિયા**[1] ગામમાં **રઘુનાથસિંઘ** રાજા રાજ્ય કરે છે. તેના દીવાનનું નામ **સોમદાસ** છે. **સમેતશિખરની** યાત્રાએ જતાં જે કોઈ યાત્રી અહિં આવે છે તેની પાસેથી **અર્ધો રૂપિયો** લઇને તેને આગળ વિદાય કરે છે વચમાં દલાલો પણ ફર્યા કરે છે અને શ્રાવકોની ખુશામત કરે છે. તેઓ કહે છે કે-**પાર્શ્વનાથના** પાળેલા અમે રખવાળા છીએ, તમે સંઘ લઇને આવ્યા છો, માટે જે કંઇ લાવ્યા હો તે અમને આપો."

આગળ ચાલતાં આ કવિ, [2]**કતરાસના** રાજા **કૃષ્ણસિંહ** પણ દાણ લે છે, એમ જણાવે છે. વળી "**સમ્મેતશિખરની** તળેટીમાં **રઘુનાથપુરા** ગામ છે. અહિં યાત્રાળુઓ એક વિશાળ વડની નીચે ઉતરે છે. અહિંથી બે ગાઉ સપાટ જમીન ઉપર ચાલ્યા પછી પહાડનો ચઢાવ આવે છે " એમ પણ કવિએ જણાવ્યું છે. આ પછી આ કવિ આખી એક ઢાળમાં આ મનોહર રસાળ પહાડનું વર્ણન કરી આ પહાડમાં થતી વનસ્પતિઓ વાઘ, સિંહ વિગેરે કેવાં કેવાં જાનવરો આ જંગલમાં રહે છે, તે પણ જણાવે છે.

---

૧ અત્યારે પણ આ **ઝરિયા** (Jheria) વિદ્યમાન છે, અને તે પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ દક્ષિણમાં ૨૪–૨૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૨ **કતરાસ** (Kutras) આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ–દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

આ પછી પહાડ ઉપરના દર્શનીય સ્થાનો બતાવ્યા છે, જેમા ટૂંકો, મંદિરો અને કુંડો વિગેરેનુ વર્ણન છે ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓ પૈકી ચાર તીર્થમાળાઓમા સમ્મેતશિખરની તળેટીમા પાલગંજ ગામનુ નામ આપ્યુ છે, જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીની તીર્થમાળામા પાલગંજનુ નામ નહિ આપતા રઘુનાથપુરનુ નામ આપ્યુ છે, એનુ કારણ એ છે કે–આ તીર્થમાળામા વર્ણવેલ સંઘ પહેલા મુર્શિદાબાદ, કાસમબજાર વિગેરે થઈ પાછા વળતા વર્ધમાન,[1] (અસ્થિગ્રામ), બકૂલેસર,[2] પંચેટ,[3] રઘુનાથપુર,[4] બિંદા, દામોદર નદી, ઝરિયા અને કતરાસ થઈને સમ્મેતશિખર (પાર્શ્વનાથ હીલ) ગયેલ છે

પં૦ સૌભાગ્યવિજય **વર્દ્ધમાન** ગામનો ઉલ્લેખ કરતા કહે છે —

" શૂલપાણિજક્ષ કામ જસ કહેતા અસ્થિગ્રામ હો, મુ૦
અબ વર્દ્ધમાન વિખ્યાતા જાણે એ કેવલી વાતા હો મુ૦ ૬
(પૃ ૮૪)

મહાવીર સ્વામીને શૂલપાણીયક્ષે જે ઠેકાણે ઉપસર્ગ કર્યો

---

૧ બંગાળમા આવેલા બર્દવાન (Burdwan) જીલ્લાનુ આ પાટનગર છે અને તે દામોદરનદના કાંઠા ઉપર આવેલુ છે

૨ **વીરભૂમ** જીલ્લાના તાંતીપાડા (Tantipira) ગામથી દક્ષિણમા એક માઇલ ઉપર વાકેશ્વર નામના નાળાને કિનારે વાકેશ્વર નામનુ સ્થાન છે, એજ આ બકલેસર કહેવાય છે

૩ પંચેટ (Panchet), આ ગામ **માનભૂમ** જીલ્લામા આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા લગભગ ૧૩ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

૪ આ રઘુનાથપુર અને સમ્મેતશિખરની તળેટીમા કવિએ રઘુનાથપુરા બતાવ્યુ છે, તે બે જુદા ગામો છે આ રઘુનાથપુર (Raghunathpur) **માનભૂમ** જીલ્લામા આવેલા **આસનસોલ** સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા ૨૩–૨૪ માઇલ ઉપર અને ઉપયુક્ત પંચેટથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા લગભગ ૧૦ માઇલ ઉપર આવેલુ છે, લગભગ ચાર હજાર માણસની વસ્તીનુ આ ગામ છે

પં૦ હંસસોમે આ સ્થાન સમ્મેતશિખરથી વીસ કોશ બતાવેલ છે; એટલુંજ નહિં, પરન્તુ '**ઇમ સુણીઇં લોકાંની વાત**' એ વાક્યથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે—લોકોના કથનથી એમ જણાય છે. **પં૦ જયવિજયે**, **સમ્મેતશિખરથી** જંભીયગામ કેટલું દૂર થાય છે, તે નથી બતાવ્યું, પરન્તુ **સમ્મેતશિખરથી** જમણી બાજૂ છે, એટલુંજ કહ્યું છે; અને પં૦ **શીલવિજયજી**એ તો નામ માત્રજ લીધાં છે. જ્યારે **પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી** કહે છે:—

"ગિરિથી દૂરે દક્ષિણ દિશિં દેખિઇં રિજુવાલુકા રે નાંમ. સ૦
દામોદર તટની હમણાં વહેં વીરજિન કેવલ ઠાંમ." સ. તું. ૧૮ (પૃ. ૮૮)

ઉપર્યુક્ત કથનો ઉપરથી **ઋજુવાલુકા** અને **જંભીયગામ**નો નિશ્ચય થઇ શકતો નથી કે તે ક્યાં છે અને અત્યારે ત્યાં શું છે?

કાશીથી પૂર્વ તરફનાં તીર્થો વર્ણવ્યા પછી કાશીથી આ તરફનાં તીર્થોનું વર્ણન કવિઓ કરે છે. કાશીથી આ તરફ સાઠ કોસ ઉપર આવેલ,

અયોધ્યા[1]

તીર્થ છે પં૦ **વિજયસાગર** કેટલાક આચાર્યોના મતને અનુસરી કહે છે:—

---

૧ ફૈઝાબાદથી ઉત્તર-પૂર્વમાં ૩-૪ માઇલ ઉપર ઘાઘરા નદીને કાંઠે આ નગરી આવેલી છે. જિનપ્રભસૂરિ 'અયોધ્યા કલ્પ' માં આ નગરીના આઠ નામો બતાવે છે:—

" अउज्झाए एगट्ठियाइं, जहा:-अउज्झा, अवज्झा, कोसला, विणीया, साकेयं, इक्खागुभूमी, रामपुरी, उत्तरकोसल त्ति. "

તે આઠ નામો આ છે:—અયોધ્યા, અવધ્યા, કોશલા, વિનીતા, સાકેત, ઇક્ષ્વાકુભૂમી, રામપુરી અને ઉત્તરકોશલા.

અહિંનાં કેટલાક સ્થાનોનો જિનપ્રભસૂરિ પણ ઉલ્લેખ કરે છે, તેઓ કહે છે:—

" પાંચ તીર્થંકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા નગ્રિ
સાંપ્રતિ ચિહ્નિ ઓળખાણ દીસે છે નગ્રિ પૃ ૬ (૨ ૧૧)

૫૦ વિજયસાગર, ૫૮ જયવિજય, ૫૦ સૌભાગ્યવિજય અને ૫૦ શીલવિજયજીએ અયોધ્યાનુ વર્ણન કર્યુ છે તેમા સીતાનો શ્રીજકુંડ, જ્યા સીતાએ અગ્નિ પ્રવેશ કર્યો હતો, તે કુંડ, રામચન્દ્રજીના પગલા, અને બીજા પણ સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે ૫૦ હંસસોમે સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે " ઋષભદેવ, અજીત નાથ, અભિનંદન, સુમતિનાથ અને અનંતનાથની જન્મભૂમી આ અયોધ્યા છે અહિ અત્યારે જેને સ્વર્ગદ્વાર[1] કહેવામા આવે છે, ત્યા મરૂદેવી માતાનુ નિર્વાણ થયેલ, એમ કહેવામા આવે છે આ અયોધ્યાની પાસે સરયૂ નદી છે નગરમા મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ છે "

जत्थ अज्ज वि नाभिरायमंदिरं । जत्थ पासनाहवाडिया सीयाकुंड सहस्सधारं च । पायारट्ठिओ य मत्तगइंदजक्खो, अज्ज वि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति संचरंति वा ता मरंति, गोपयराईणि अणेगाणि य लोइयतित्थाणि वट्टंति ।

અર્થાત્—ત્યા આજ પણ નાભિરાજાનું મંદિર છે, ત્યા પાર્શ્વનાથવાટિકા સીતાકુંડ અને સહસ્રધારા છે વળી પ્રાકારમા રહેલ મત્તગજેન્દ્ર યક્ષ છે, જેની આગળ હાથી આજ પણ જઈ શકતો નથી, અને જાય છે તો મરી જાય છે ગોપ્રતાર આદિ અનેક લૌકિક તીર્થો પણ છે ' .

આ સિવાય અહિં શ્વેતામ્બરોનુ માત્ર એકજ અજિતનાથનુ મંદિર કટરા મહોલ્લામા છે, તેમા જુદા જુદા તીર્થંકરોના કલ્યાણકોની સ્થાપના વિગેરે છે

૧ આ સ્વર્ગદ્વારનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ પણ અયોધ્યા કલ્પમાં કર્યો છે—

' जत्थ घग्घरदहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गदुवारं ति पसिद्धिमावन्नो । "

ઘગ્ઘર જેને અત્યારે ઘાઘરા કહેવામા આવે છે, તે અને સરયૂ નદીનો જ્યા સંગમ થયો છે, તે સ્થાનને જિનપ્રભસૂરિ 'સ્વર્ગદ્વાર' બતાવે છે જેમા આ નામનો એક મહોલ્લો છે, ત્યા જિન મંદિર એક મંદિર છે

આ સિવાય વિશેષ કંઈ હકીકત જણાવી નથી. અયોધ્યાથી તીસ કોસ ઉપર

સાવત્થી[1]

તીર્થ બતાવ્યું છે. અહિં સંભવનાથનો જન્મ થયેલો છે, પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે કે—

" જીહો તે સાવત્થીનેં કહેં, જીહો હવણાં તિહાંના લોક:
જીહો નાંમે કોના ગાંમડો, જીહો વન ગહ્વર છેં થોક. સુ. ૬
(પૃ. ૯૪)

---

૧ અયોધ્યાથી ઉત્તરમાં બલરામપુર સ્ટેશનથી ૧૨ માઇલ અને જે, અકોનાનો ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેનાથી ૫ માઇલ ઉપર 'સહેતમહેત'નો કિલ્લો છે. આનેજ અત્યારે સાવત્થી તીર્થ માનવામાં આવે છે. આ કિલ્લામાં એક ખાલી મંદિર છે, જેને સંભવનાથનું મંદિર કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં પણ આજ સહેતમહેતને સાવત્થી તીર્થ માનવામાં આવતું હતું, એમ એમના 'સાવત્થીકલ્પ'ના "संपइकाले महेठि त्ति रूढा" આ શબ્દોથી માલૂમ પડે છે. જિનપ્રભસૂરિ, અંહિના એક મંદિરનું અને રક્ત અશોકવૃક્ષનું વર્ણન આપે છે. તે ખાસ ધ્યાન ખેંચનારૂં છે. તેઓ કહે છે:—

" जत्थ अज्ज वि घणगहणवणमज्झट्ठियं सिरिसंभवनाहपडिमाविभूसियं गयणग्गलग्गसिहरं पासट्ठियजिणबिंबमंडियदेउलियाअलंकरियं जिणभवणं चिट्टइ पायारपरियरियं। तस्स चेइयस्सदुवारअदूरसामंते विलिहरउल्लसिरं अतुलपल्लवनिणिद्धच्छाओ महल्लसाहाभिरामो रत्तासोयपायवो दीसइ ॥ "

અત્યારે જે મંદિર છે. તેજ આ મંદિર હોય તેમ જણાય છે: પરન્તુ અત્યારે એ મંદિરમાં મૂર્ત્તિ વિગેરે કંઇ નથી.

અત્યારે જેને સેતમહેત (Set Mahet) કહેવામાં આવે છે, તેનાં કેટલાંક ખંડીયરો-ગોંડા જીલ્લામાં છે. જ્યારે કેટલાંક બેરાઇચ (Bahraich) જીલ્લામાં આવેલી રાપ્તી નદીના દક્ષિણ કાંઠા ઉપર પણ છે. આ નદી તે છે કે જેને શાસ્ત્રકારો ઇરાવતી નદી કહે છે

આ ઉપરથી જણાય છે કે—સુપ્રસિદ્ધ **સાવત્થી** નગરી, એ અત્યારનુ **ટોના** (**અકોના**) નામનુ ગામડુ છે આ કવિ અહિ પ્રતિમા અને પગલા હોવાનુ જણાવી આ વનખડને **દક્ક દેશની** સીમા હોવાનુ કહે છે —

" જિહો તિન વનખડ જાણુજો તેહ ડક્ક દેશની સીમ, સુ ૭
(પૃ ૬૪)

પ૦ વિજયસાગર આ **સાવત્થી દરિયાબાદથી** ત્રીસ ગાઉ ઉપર હોવાનુ જણાવે છે —

" દેપુ દરિયાબાદથી ગોઉ દિગિ ઉસ ત્રીસ
સાવત્થી સભાગી, સભવ જન્મ જગીસ મ ૯ (પૃ ૧૫)

અયોધ્યાથી લગભગ સાત કોસ ઉપર

રત્નપુરી[1]

નામનુ તીર્થ છે **ધર્મ**નાથના અહિ કલ્યાણકો થયેલ છે પ૦ જયવિજયે અહિ બે મદિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે તેમા પગલા અને ત્રણ પ્રતિમાઓ બતાવી છે પ૦ **સૌ**ભાગ્યવિજય કહે છે કે- આ ગામને અત્યારે ' **રોહનાઇ** ' કહે છે

---

૧ આ તીર્થ, અ ઉ ર ગેન્ડ નાહિલખડ રેલવેના સોહાવલ સ્ટેશનથી લગભગ દોઢ—એ માઇલ ઉપર આવેલુ છે અત્યારે પણ આ ગામને ' રૂનાઇ ' કહે છે જિનપ્રભસૂરિના સમયમા આ ગામ રત્નવાહના નામથી પ્રસિદ્ધ હોય, એમ કલ્પ ઉપરથી જણાય છે વળી જિનપ્રભસૂરિના સમયમા અહિ ધર્મના થનુ મદિર અને તેમા નાગમૂર્ત્તિ યુક્ત ધર્મનાથની પ્રતિમા હોવાનુ પણ જણાવે છે તેમના શબ્દો આ છે —

तत्र च तथैव नागमूर्त्तिपरिवारिता श्रीधर्मनाथप्रतिमा ऽद्यापि सम्यग्दृष्टियात्रिकजनैरनकविधप्रभावप्रभावनापुरस्सर पूज्यते । "

અત્યારે અહિ બે મદિર છે પાર્શ્વનાથનુ અને મહાબીરપ્રભુનુ

તીર્થ પણ કલ્યાણકભૂમીજ છે. વિમલનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. પં૦ જયવિજય અહિં 'વિમલવિહાર' અને વિમલનાથનાં પગલાં હોવાનું જણાવે છે. પં૦ વિજયસાગર અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કંપિલાની પાસેના પટિયારીનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે.

આ તીર્થ પછી

સૌરીપુર[2]

તીર્થ છે. પં૦ જયવિજય શ્રીરોનનાંદ, ચંદવાડ અને તેની પાસેના સરપટી ગામથી આ તીર્થ ત્રણ કોસ ઉપર આવેલું છે, અને અહિં સાત મંદિર છે, એમ કહે છે.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ઉપર પ્રમાણે થોડે ઘણે અંશે ઉપર પ્રમાણે પૂર્વદેશનાં તીર્થો (ખાસ ખાસ કલ્યાણકભૂમીવાળાં તીર્થો) નું વર્ણન કર્યું છે. તે ઉપરાન્ત કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં પૂર્વદેશનાં તીર્થોમાંજ કેટલાંક વધારાનાં તીર્થો ગણાવ્યાં છે.

જેમાં મુખ્ય

---

૧ ફરૂકાબાદ જીલ્લામાં આવેલા કાયમગંજથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૬ માઇલ ઉપર આ ગામ આવેલું છે. અહિં એક વિમલનાથનુ મંદિર છે. સૌભાગ્યવિજયજી જે પટિયારીનો ઉલ્લેખ કરે છે, એ પટિયારી (Patiali) બીજું કંઇ નહિ, પરન્તુ કંપીલાથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૧૮-૧૯ માઇલ ઉપર આવેલુ એક ગામ છે. વધુ માટે જૂઓ—જિનપ્રભસૂરિકૃત कान्पिल्यपुरकल्प ।

૨ આ સ્થાન શિકોહાબાદથી ૭ કોસ ઉપર જમના નદીના કાંઠે આવેલું છે. નેમનાથપ્રભુના જન્મ કલ્યાણકના લીધે આ ગામ તીર્થ તરીકે મનાય છે. જગદ્ગુરુ હીરવિજયસૂરિ મહારાજ-આગરેથી અહિં પધાર્યા હતા અને તેમનાજ સમયમાં અહિંનો ઉદ્ધાર થયેલો; પરન્તુ તે પછી અહિંનાં મંદિરોનો ઉદ્ધાર થયો જણાતો નથી. અહિં હાલ એક પહાડીપર પાંચ મંદિરો છે. જેમાંનાં ચાર તો ખાલીજ છે અને એકમાં નેમનાથનાં પગલાં છે.

અહિચ્છત્તા.[1]

છે આ તીર્થના સંબંધમાં પં૦ વિજયસાગરે બીજું કંઈજ લખ્યું નથી માત્ર નામજ લીધું છે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ અહિચ્છત્તા નગરી આગરાથી ઈશાન કોણમાં કુરુજંગલના પ્રદેશમાં હોવાનુંજ માત્ર જણાવ્યું છે ત્યારે પં૦ શીલવિજયજીએ અહિચ્છત્તા નગરીને મેવાત દેશમાં હોવાનું જણાવી પાર્શ્વનાથના તીર્થ તરીકે બતાવી છે આ સિવાય કોઈએ કંઈ વિશેષ કહ્યું નથી

હસ્તિનાપુર[2]

તીર્થનો પણ ઉલ્લેખ કોઈ કોઈએ કર્યો છે તેમજ પં૦ વિ

---

૧ અહિચ્છત્તા અત્યારે ઉજાડ રૂપમાં છે. ઓનલા (Aonla) નામનું ગામ છે, તેની ઉત્તરમાં ૮ માઈલ ઉપર રામનગર (Ramnagar) નામનું ગામ છે આ રામનગરથી દક્ષિણમાં ૩॥ માઈલના ઘેરાવામાં ખંડીયેર છે, આનેજ અહિચ્છત્તા કહેવામાં આવે છે. જિનપ્રભસૂરિએ 'અહિચ્છત્તાકલ્પ'માં, અહિચ્છત્તાની ઉત્પત્તિ, પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર, તેની પૂર્વ દિશામાં આવેલા સાત કુંડો, મનોહર [illegible] સિદ્ધક્ષેત્રમાં વર્ણન, પદ્માવતીયુક્ત પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર, ગઢની પાસે નેમિનાથની મૂર્તિ સહિત સિદ્ધ અને બુદ્ધ [illegible] આમ્રની લુંબ હાથમાં છે જેને [illegible] તેમજ [illegible] તીર્થો વિગેરેનું વર્ણન કર્યું છે આ [illegible] મનિગિરિ—[illegible] છે પ્રાચીન [illegible] દક્ષિણે [illegible] કેટલાક [illegible] પ્રાચીનમાં પ્રાચીન [illegible] આવ્યા છે, [illegible] પણ [illegible] સ્તૂપ છે [illegible] મથુરાનો

૨ હસ્તિનાપુર અહિં શાન્તિનાથ કુંથુનાથ અને અરનાથના જન્મ [illegible] હોઈ આ સ્થાન તીર્થ તરીકે મનાય છે મલ્લિનાથપ્રભુ પણ અહિં સમોસર્યા હતા ઋષભદેવપ્રભુએ વર્ષીતપનું પારણું પણ અહિંજ કર્યું હતું જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં અહિં શાન્તિ, કુંથુ, અર અને મલ્લિનાથ—એ ચાર તીર્થંકરોનાં મંદિર હતાં 'હસ્તિનાપુરકલ્પ'માં લખ્યું છે—

तत्थ महानयरे संतिकुंथुअरमल्लिजिणाण चेइयाइं मण हराइं।'

જયસાગરે કહ્યું છે:-" શાન્તિ, કુંથુ અને અરનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. આગરાથી ઉત્તરમા દોઢસો કોશ થાય છે, પાંચ પાંડવો અને પાંચ ચક્રવર્તી અહિં થયા છે; વળી અહિં પાંચ થૂભ છે અને પાંચ જિનમૂર્ત્તિયો છે." પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ લગભગ પં૦ વિજયસાગરની માફક વર્ણન કર્યું છે. ફરક માત્ર એટલો છે કે આમણે આ સ્થાન દિલ્લીથી પૂર્વ દિશામાં ચાલીશ કોસ બતાવ્યું છે, અને પાંચ સ્તૂપને બદલે ત્રણ સ્તૂપ બતાવ્યા છે.

આસજ

મથુરા.[1]

તીર્થનો પણ કોઇ કોઈ તીર્થમાળામાં ઉલ્લેખ જોવાય છે. પં૦ વિજયસાગરે આનું નામ માત્ર લીધું છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ આ તીર્થ મહાવીરસ્વામીના તીર્થ તરીકે પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે. જ્યારે પં૦ શીલવિજયજીએ જમના નદીના કાંઠે આ ગામ હોવાનું બતાવી નેમનાથના તીર્થ તરીકે આને પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે.

એ પ્રમાણે પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન ઉપર્યુક્ત પાંચ તીર્થમાળાઓમા કરવામાં આવેલ છે.

અહિં અજાહેરાનું મંદિર હોવાનું પણ જણાવ્યુ છે, પરન્તુ સં. ૧૯૨૯ સુધી અહિં એક મંદિર ન્હોતું. માત્ર એક ઝાડ નીચે પગલા હતાં. સં. ૧૯૨૯ માં અહિં એક મંદિર બન્યા પછી આ તીર્થ પાછું જાહેરમા આવ્યું છે. કહેવાય છે કે—અહિંથી માઇલ—સવામાઇલ ઉપર ઋષભદેવનાં પણ પગલાં છે.

૧ મથુરા. જમના નદીને કિનારે આ એક પ્રાચીન શહેર છે. અત્યારે લગભગ સાઠ હજાર માણસોની વસ્તી છે. એકવખતે આ સ્થાન જૈનતીર્થ તરીકે મશહૂર હતું, જ્યારે અત્યારે જૈનોની વસ્તી (પચાસ દિગમ્બરોનાં ઘરો સિવાય) બિલકુલ નથી. ઘિયામંડીમાં એક પાર્શ્વનાથનુ મંદિર છે. અહિંની શોધખોળના પરિણામે ઘણી પ્રાચીન વસ્તુઓ અને જૂના શિલાલેખો મળ્યા છે. કંકાલીટીલામાં જે એક જૈન સ્તૂપ છે તે અત્યારસુધીમાં પ્રાપ્ત થયેલા જૂનામાં જૂના બે સ્તૂપો પૈકીનો એક છે. વધુ માટે જૂઓ ' જૈનસ્તૂપાઝ ઑફ મથુરા. ' કર્તા વિન્સેંટ. એ. સ્મીથ.

શત્રુંજય (સિદ્ધાચળ) તીર્થના વર્ણનવાળી આ સંગ્રહમાં આઠ તીર્થમાળાઓ છે —

ઉપરની આઠ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા ઉપાધ્યાય ભાનુચંદ્રજીના શિષ્ય પં૦ દેવચંદ્રજીએ બનાવી છે જો કે કવિએ રચ્યાનો સંવત્ નથી આપ્યો, પરન્તુ સિદ્ધાચલની આ યાત્રા તેમણે

" સોલ પચાણુંઓ માગ માહ વદિ ચૌદમિ ગુરુવાર " (પૃ ૮૦)

સં ૧૬૯૫ના મહા વદિ ૧૪ ને ગુરૂવારે કરેલી છે, તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે-આમાં જે સમયનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે સમય સં ૧૬૯૫ નો એટલે સત્તરમી સદીની લગભગ આખરનો છે કવિ જણાવે છે કે-સં ૧૬૯૫નું ચાતુર્માસ ઈડરમાં કરીને યાત્રા

માટે નીકળ્યા હતા. ઈડરથી જે રસ્તે થઈને તેમણે યાત્રા કરી છે તે આ છે—પ્રીચાટ, (પ્રીચોદ) વલાસણ, વડનગર, વીસનગર, સિવાલા (સાઉલા–Saola), મ્હેસાણા, અમદાવાદ અને પાલીતાણા. અમદાવાદ પછી કયાં કયાં ગામો ઉપર થઈને પાલીતાણે ગયા તે જણાવ્યું નથી.

બીજી કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ તીર્થમાળા જો કે ખાસ સિદ્ધાચલની યાત્રા નિમિત્તે બનાવવામાં આવી નથી. આમાં ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમાં સિદ્ધાચલનું વર્ણન પણ ઠીક ઠીક કરેલ હોવાથી આ વિભાગમાં પણ તેની ગણતરી કરી છે. આ સિદ્ધાચળનું વર્ણન પૃ. ૯૬માં છે.

ત્રીજી ‘ શત્રુંજય ચૈત્ય–પરિપાટી ’ કોણે કયારે[૧] બનાવી છે, એ કંઈ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. આમાં કેવળ શત્રુંજયનાં મંદિરો અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનો નામોલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ચોથી પં૦ સુમતિકુશલના પ્રશિષ્ય અને પં૦ વિવેકકુશલના શિષ્ય પં૦ વિનીતકુશલે બનાવી છે. આમાં સં. ૧૭૨૨ માં કરેલી યાત્રાનું વર્ણન છે. જૂનાગઢના રહેવાસી સંઘવી સહસવીરના સાત પુત્રો પૈકીના એક રાજસીએ સં. ૧૭૨૨ ના આસો

---

૧ આ કૃતિ રચ્યાનો સંવત્ જણાવવામાં આવ્યો નથી, પરન્તુ તેના સમયને માટે એક કલ્પના થઇ શકે છે. તે એ કે કવિએ સિદ્ધાચલના વર્ણનમાં સમરાશાહના ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે:—

“ થાપીઉં એ સમરિ નરિંદ મૂલગભારઈ આદિપહો ” ૨૧ (પૃ. ૧૫૬)

આ ઉપરથી એ કલ્પના કરવી લગારે મુશ્કેલ નથી કે—આ કૃતિ સમરાશાહના ઉદ્ધાર પછીની એટલે ૧૩૭૮ પછીની છે. બીજી રીતે જોઇએ તો કર્માશાએ કરાવેલા ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ આમાં થયો નથી, એટલે કર્માશાના ઉદ્ધાર પહેલાંની એટલે સં. ૧૫૮૭ પહેલાંની આ કૃતિ છે, એમ કહેવું પણ ખોટું નથી. નિદાન, સં. ૧૩૭૮ થી ૧૫૮૭ ની વચમા આકૃતિ બનેલી સિદ્ધ થાય છે.

સુદિ ૧૦ (વિજયાદશમી) ના દિવસે 'સંઘવી' તિલક કરાવી પોષ વદિ ૧ ને ગુરૂવારના દિવસે સિદ્ધાચલનો સંઘ કાઢ્યો હતો. આ વખતે જૂનાગઢમાં નવાબ **મરદારખાન** રાજ્ય કરતો હતો, એમ કવિ જણાવે છે. રાજસીના આ સંઘ સાથે **દીવ**, **પાટણ**, (પ્રભાસપાટણ,) વેરાવળ અને પોરબંદરના સંઘો મળી ગયા હતા. આ સંઘ વડાલ થઈ **રાણપુર** આવ્યો, ત્યારે અહિં **ધોરાજી** અને **મજેવડી**નો સંઘ પણ ભેગો થઈ ગયો. અહિંથી આગળ વધી સંઘ **પાલીતાણે** પહોંચ્યો. આ વખતે સંઘવીએ ઘોઘેથી **વિજયપ્રભસૂરિને** પાલીતાણે તેડાવ્યા. સંઘવીની વિનતિને માન આપી વિજયપ્રભસૂરિ એકસો પંચાવન સાધુ સાથે **પાલીતાણે** પધાર્યા અને સંઘવીને ત્યાં પગલાં કર્યાં.

પાંચમી કવિ લાવણ્યસમયે બનાવેલ 'આદિનાથ-ભાસ' છે. કવિએ આ ભાસ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરન્તુ આમાં સિદ્ધાચલના છ ઉદ્ધારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરી સાતમા ઉદ્ધારનું વર્ણન કર્યું છે. સાતમો ઉદ્ધાર[1] કર્મસિંહે (કર્માશાહે) કરાવ્યાનું જણાવ્યું છે. કવિ કહે છે કે —

“ સંવત પનર વરસ સીત્યાસીઇ વદિ વૈશાખિ લગન પ્રકાસીઇ ૧
પરકાસીઇ વરલગન પંચમિ રંગિ વાહણિ જેતરી
ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ પાસવડ કાનરી (પૃ ૧૦૭)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ ૫ના દિવસે કર્મસિંહે (કર્માશાએ) પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ ઉપરથી એ અનુમાન સહજ કરી શકાય છે કે-કવિની આ કૃતિ સં. ૧૫૮૭ પછીની છે.

છઠ્ઠું વિનીતકુશલ વિરચિત 'શત્રુંજય સ્તવન' છે. આ વિનીતકુશલ તે છે, કે જેમની સં. ૧૭૨૨ માં બનાવેલી તીર્થમા-

---

૧ આ ઉદ્ધાર સંબંધી બહુ લાંબી સંસ્કૃત પ્રશસ્તિ કવિ લાવણ્યસમયે રચી છે. આ પ્રશસ્તિ સિદ્ધાચળ ઉપર મોટી ટોંકમાં મુખ્ય મંદિરના પૂર્વ દ્વારના એક થાંભલા ઉપર વિદ્યમાન છે. તેમ શત્રુંજયયાત્રાના પ્રબંધ ૧ માં પણ વિસ્તારથી વર્ણન કર્યું છે.

ળાનો પરિચય ઉપર કરાવવામાં આવ્યો છે. આ કવિએ આ સ્તવન પણ તેજ સમયે સિદ્ધાચલમાં બનાવેલું છે. કારણ કે તેઓ પોતે કથેછે:—

" સંવત સત્તર બાવીસની રે લાલ માહ સુદિ પંચમી સાર, મન૦
સંઘ સાથિ જાત્રા કરી રે લાલ સફળ કર્યો જંવાર, મન૦
સે૦ ૬ (પૃ. ૧૬૪)

આમાં કવિ સં ૧૭૨૨ ના મહા સુ. ૫ ના દિવસે યાત્રા કર્યાનું જણાવે છે. જ્યારે ઉપર ચોથી તીર્થમાળામાં પણ આજ સંઘનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, એટલે એમાં શંકા જેવું નથીજ કે—આ સ્તવન પણ તે સમયેજ બનાવેલું છે.

સાતમી ' સિદ્ધાચળ—તીર્થયાત્રા ' ઉપાધ્યાય દીપચંદ્રજીના પ્રશિષ્ય અને પં૦ દેવચંદ્રજીના શિષ્ય **મતિરત્ને** બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી. આમાં **સૂરત**થી **સિદ્ધાચલ**ની યાત્રાએ નીકળેલા સંઘ[1]નું વર્ણન છે. આ સંઘ મૂળ **પાટણ**ના

---

૧ ઉદયસાગરસૂરિ નામના એક આચાર્યે **' स्नात्रपंचाशिका '** નામનો ગ્રંથ પાલીતાણામાં રચ્યો છે. આ ગ્રંથની પ્રશસ્તિમાં કર્તાએ લખ્યું છે—

" **श्रीमालिवंशे गुरुदेवभक्तः**
कीकासुतः श्रीकचराभिधानः ।
तदीयसंघेन समं च यात्रां
कुर्वन् कृतोऽयं जिनराजभक्त्यै " ॥ ८ ॥

અર્થાત્—દેવ ગુરુભક્ત **કીકા**ના પુત્ર **કચરા**એ કાઢેલા સંઘની સાથે યાત્રા કરતાં જિનરાજની ભક્તિને માટે આ ગ્રંથ રચ્યો છે. (જૂઓ, **પીટર્સન**નો ત્રીજો રીપોર્ટ પૃ. ૨૩૯)

જે સંઘનું પ્રસ્તુત તીર્થમાળામાં વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. તેજ સંઘ આ છે. આ ગ્રંથ રચ્યાનો સંવત્ કર્તાએ આ આપ્યો છે.

" **वर्षेऽब्धिखाष्टेंदुमिते सुरम्ये श्रीपौषमासे च वलक्षपक्षे ।**
श्रीपूर्णिमायां शशिवासरे च श्रीपादलिप्ताख्यपुरे सुराष्ट्रे " ॥६॥

અર્થાત્—પાલીતાણામાં સં. ૧૮૦૪ ના પોષ સુદિ ૧૫ ને સોમવારના દિવસે આ ગ્રંથની રચના કરેલી છે. સુતરાં **કચરા કીકા**એ આ સંઘ ૧૮૦૪ માં કાઢ્યો હતો, એ વાત સિદ્ધ થાય છે.

ગ્રહીશ, પરન્તુ પાછળથી સૂરતમાં આવી વસેલ રવજીશાના કુલના શા કચરા કીકાએ કાર્તિક સુ ૧૩ (સંવત જણાવ્યો નથી) ના દિવસે કાઢ્યો હતો રૂપચંદ નામના ગૃહસ્થ પણ સંઘવી તરીકે તેમાં જોડાયા હતા સુરતથી દરિયા માર્ગે વિદાય થઈ આ સંઘ ભાવનગર બંદર ઉતર્યો હતો ભાવનગરમાં આ વખતે રાજા ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા ભાવનગરથી વરતેજ, કનાડ થઈ સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો આ સંઘમાં ભાવનગરથી પં૦ ઉત્તમવિજયજી સાથે ચાલ્યા હતા

આઠમી ખીમા નામના કવિએ બનાવેલી ' શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી ' છે આ ' **ખીમા** ' કોણ તે કંઈ જણાવવામાં આવ્યું નથી, તેમ રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી [1] આમાં કેવળ શત્રુંજય ઉપરના મંદિરો અને દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન છે

ઉપરની આઠે તીર્થમાળાઓ યદ્યપિ શત્રુંજયને લગતી છે, પરન્તુ વસ્તુત શત્રુંજયની હકીકત સારા રૂપમાં પૂરી પાડનાર તો પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને આઠમી એ ચાર તીર્થમાળાઓજ છે બાકીની તીર્થમાળાઓમાં કાતો સંઘના વર્ણનો છે, અને કાતો શત્રુંજયની સ્તુતિ અને નામ માત્ર જણાવેલ છે આ ચારે તીર્થમાળાઓમાં સિદ્ધાચલના મંદિરો પાદુકાઓ અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોના ઓછી વત્તી સંખ્યામાં નામો ગણાવવામાં આવ્યા છે જેમાંના મુખ્ય આ છે —

લલિતસરોવર, ઋષભપાદુકા, કુમરવિહાર, ઋષભદેવની માતા-ગજપર બેઠેલ, શાન્તિનાથનું મંદિર, ચોમુખજી, પાંચ પાંડવ, અદબદ, કવડયક્ષ, વાઘણપોળ, છીપાવસહી, મોરહાવ

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામાં સિદ્ધાચલના જે જે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે તેમાં દેસલવસહીનું પણ નામ છે દેસલ એ જાવડ ઉદ્ધારક સમરાશાહના પિતા થતા આ દેસલવસહી સમરાશાહે જ બનાવેલ છે સમરાશાહે સંવત્ ૧૩૭૧ માં ઉદ્ધાર કરાવ્યો હતો આ ઉપરથી સહજ સમજાય છે કે આ કૃતિ સં ૧૩૭૧ પછીની છે

જે 'ચડાઉલ્લી' માં અત્યારે એક પણ મંદિર નથી અને ગામ પણ નાનકડું છે, તે **ચડાઉલિનું** કવિ કેવું વર્ણન કરે છે:—

"નગર **ચડાઉલિ**ના ગુણ ઘણા ભવણ **અઢારઇં** છઇ જિણુતણા:
ચઉરાસી ચહુટે હિવ ફિરઉ ઠામિ ઠામિ દીસઈં ભૂંહરિઉ. ૨૬
મૂલનાયક શ્રીનાભિમલ્હારિ જિણ દીઠઇ મનિ હર્ષ અપાર:
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર **ચડાઉલિ** લંકા જિસી." ૨૭
(પૃ. ૫૦)

આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિના સમયમાં અહિં ૧૮ જિનમંદિરો હતા.

આ તીર્થમાળામાં જે જે **તીર્થો** અને ગામોનાં નામો ઉલ્લેખ્યાં છે, તે અનુક્રમે છે, એમ કંઇ નથી. પ્રારંભમાં **શત્રુંજયનું** નામ આપી પછી **ગિરિનારનું** અને **અષ્ટાપદનું** આપી ભરૂચ, **સોપારા**, **ખંભાત** એમ નામો આપ્યાં છે. આવી રીતે **મારવાડ મેવાડનાં** તીર્થોનો પણ અનુક્રમ સાચવ્યો જોવાતો નથી. એકંદર કવિ આ તીર્થમાળામાં એકસો વીશ તીર્થોનું વર્ણન કર્યાનું જણાવે છે:—

"એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ
ઇણિઇ ભણિઇં હુઇ સવિહં પ્રણામ." ૮૮ (પૃ. ૫૬)

આ ઉપરાન્ત આ **તીર્થમાળામાં** વિશેષ કંઇ જાણવા જેવી હકીકત જણાતી નથી.

બીજી આગમ ગચ્છીય **પં૦ મહિમા** વિરચિત '**ચૈત્યપરિપાટી**' છે. આ **મહિમા** કોણ, તે પણ આ કૃતિ ઉપરથી જણાતુ નથી. કારણ કે—આ કવિએ પણ પોતાનો વિશેષ કંઇ પરિચય આપ્યો નથી. કવિએ આ **ચૈત્યપરિપાટી** રચ્યાનો પૂરો સંવત આપ્યો નથી. માત્ર છેલ્લી કડીમાં એટલુંજ જણાવ્યું છે કે—

"બાવીસિં શ્રાવણ પખિ ત્રીજ ભલી ગુરુવાર
ગોડીમંડણ ધ્યાનથી રિદ્ધિ-વૃદ્ધિ ભંડાર." સં૦ તી. ૧૧ (પૃ. ૬૧)

પ્રાકૃતમાં આ ગામનું નામ '**चड्डावल्ली**' થાય છે. જ્યારે સંસ્કૃતમાં '**चंद्रावली**' ના નામથી ઉલ્લેખ્યું છે. આ તેજ **ચંદ્રાવતી** છે, જ્યાં પરમાર **ધારાવર્ષ** રાજા રાજ્ય કરતો હતો અને જ્યાં **વિમલમંત્રી** પાટણ છોડી રહ્યો હતો.

આમા સૈકો જણાવ્યો નથી માત્ર સૈકા ઉપરના વર્ષ ૨૨ જણાવી શ્રાવણ પક્ષની ત્રીજને ગુરૂવારે આ પરિપાટી રચી, એમ જણાવે છે[1] વળી આમા વર્ણવેલ તીર્થોના નામો પૂર્ણ કરી કવિ કથે છે—

"અનત એકવીસ ભેટીયા ભયભજન ભગવત" ગ૦ તી૦ ૬ (પૃ ૬૧)

આમા પણ સૈકો ન બતાવી માત્ર ચાલુવર્ષ 'એકવીસમુ' બતાવેલ છે ઉપરના બે કથનોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે-કવિએ ૨૧ મા વર્ષમા યાત્રા પૂરી કરી, અને બાવીશમા વર્ષમા આ ચૈત્યપરિપાટી બનાવી

આમા વર્ણવેલ તીર્થોની યાત્રા અમદાવાદથી શરૂ કરી છે અને ગુજરાત અને મારવાડના ગામોના મદિરો જણાવી પૂરી કરી છે આ તીર્થમાળામા ખાસ એક વિશેષતા છે અને તે એ કે-આ કૃતિમા કવિનો ઉદ્દેશ્ય મૂર્તિયોની સખ્યા બતાવવાનો છે અને તેથી તેઓ પ્રત્યેક ગામના મદિરોમા કેટલી કેટલી મૂર્તિયો-જિનબિબો છે, તેની સખ્યા બતાવતા ગયેલ છે પોતાનો આ ઉદ્દેશ્ય કવિએ શબ્દોમા પણ વ્યક્ત કર્યો છે -

"સખ્યા કહુ જિનબિબની સૌ અગર્યા આનદ ગાડિ" મા પ્ર૦ ૭ (પૃ ૫૭)

છેવટ જતા આમા વર્ણિત સખ્યા-કવિના શબ્દોમા કહીએ તો આટલી છે -

"સહિસ ઉગણીસ નિઝપરિ બાસન ઠિ ગુણુનત" સ૦ (પૃ ૬૧)

---

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામા જે જે તીર્થોનુ વર્ણન કર્યુ છે, તેમા 'કાપડહેડા' તીર્થનુ પણ નામ છે 'કાપડહેડા' તીર્થની ઉત્પત્તિ સ ૧૬૭૮મા થયેલી છે, એ વાત મુનિ દયાકુશલ વિરચિત 'કાપડહેડા' રાસથી અને 'કાપડહેડા'ના શિલાલેખોથી સિદ્ધ થાય છે. મુનરા, કવિની આ રચના અઢારમી શતાબ્દિના ૨૨ મા વર્ષમા (૧૭૨૨) મા બની છે, એ કલ્પના કરી આપ્યાં નહિજ ગણાય

એકંદર ઓગણીસ હજાર અને બાવન જિનબિંબો આમાં જણાવ્યાં છે.

ત્રીજી પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી વિરચિત **તીર્થમાળા** છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પહેલાં કરાવ્યો છે. આ તીર્થમાળામાં જેમ પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમ ગુજરાત, મારવાડ, મેવાડ, મેવાત અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું પણ ટૂંકમાં વર્ણન કર્યું છે. આ વર્ણનમાં કવિએ દેરાસરો અને મૂર્ત્તિયોની સંખ્યા બતાવી નથી, પરન્તુ ગામ અને ત્યાંના મુખ્ય મંદિરનું નામજ ઉલ્લેખ્યું છે. દક્ષિણનાં જે તીર્થોનાં નામો આપ્યાં છે, તેમાં મોટો ભાગ દિગમ્બર તીર્થોનો છે. માંગીતુંગી, ગોમઠસ્વામી વિગેરે. આ વર્ણનમાં એક બે ખાસ વિશેષતાઓ છે. લાહોરમાં જહાંગીર બાદશાહે '**અષ્ટોત્તરી** સ્નાત્ર' કરાવ્યું હતું, તેનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. બીજી વિશેષતા આ છેઃ—

"સેતબંધરામેશ્વર પાસે **જૈનરાજા** છે આજ જી" (પૃ ૯૮)

આ ઉપરથી જણાય છે કે—સં. ૧૭૫૦ ની લગભગમાં દક્ષિણમાં **જૈનરાજા** વિદ્યમાન હતા. દક્ષિણમાં દિગમ્બરોની વિશેષતા હોઇ સંભવ છે કે—આ રાજા પણ કોઇ દિગમ્બરજ હશે.

પાંચમી **શીલવિજયજી**ની 'તીર્થમાળા' છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પણ પહેલાં કરાવ્યો છે. આ કવિએ ગામોનાં નામો ગણાવતાં પ્રસંગે પ્રસંગે કેટલાક ઐતિહાસિક પુરૂષો અને રાજાઓનાં વિવેચનો વિશેષ કર્યાં છે. જેમ **રાણકપુર**ના મંદિરના કર્ત્તાનું (પૃ. ૧૦૬), **સંપ્રતિરાજા**નું (પૃ. ૧૦૭), **ભોજ** સંઘવીનું (પૃ. ૧૧૪), **દેવરાય** રાજાનું (પૃ. ૧૧૭), **ખંભાત**નાં શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૩) અને **અમદાવાદ**ના શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૪).

કવિનો ઉદ્દેશ્ય પશ્ચિમ, પૂર્વ, દક્ષિણ અને ઉત્તર—એ ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવાનો છે અને તે પ્રમાણે પ્રત્યેક દિશાનાં તીર્થોનું વર્ણન કરી અંતે એક એક કડીનો કળશ પણ

આપ્યો છે ચારે દિશાના વર્ણનોમા નિમ્નલિખિત દેશોનો કવિએ સમાવેશ કર્યો છે —

૧ પશ્ચિમ દિશામા કાઠિયાવાડ, કચ્છ, સિંધ અને મારવાડનો સમાવેશ કર્યો છે

૨ પૂર્વ દિશામા આગરાથી લઇ કાશી, મગધ, બંગાલ અને મેવાડનો સમાવેશ કર્યો છે

૩ દક્ષિણમા ખાનદેશથી શરૂ કરી દ્રાવિડ, મલબાર, વીજાપુર તથા સૂરત જીલ્લો અને ગુજરાતનો સમાવેશ કર્યો છે

૪ ઉત્તરમા દિલ્લી, પટ્ટણ, કાશ્મીર, મુલતાન અને લાટ દેશનો સમાવેશ કર્યો છે

આ કવિએ દક્ષિણનુ જે વર્ણન કર્યું છે, તેમા મ્હોટે ભાગે દિગમ્બર તીર્થોનુ વર્ણન છે કવિનુ કેટલુક વર્ણન બહુ ધ્યાન ખેચનારૂ છે કાંચીના વર્ણનમા કવિએ કાચીને બે વિભાગમા વિભક્ત કરી બતાવી છે જૈન કાચી અને શિવ કાચી (જૂઓ પૃ ૧૧૭) મલબાર અને કલિકોટના વર્ણનમા કવિ કથે છે —

' વાટ ઉનરી આવ્યા મલબારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર
જિન મંદિર શ્વેતાબર તણ વ્યાપારી ગુજ્જર તિહા ભણ " ૭૭
(પૃ ૧૧૯)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે–કવિના સમયમા મલબાર અને કલિકટમા શ્વેતામ્બર મંદિર હતુ, તેમ ત્યા ગુર્જર વાણિયાઓ પણ વસતા હતા

કવિના વર્ણન ઉપરથી એક ખાસ જાણવા જેવી વાત મળે છે અને તે એ કે–અત્યારે જૈનધર્મ જેમ વાણિયાનો થઇ પડ્યો છે, તેમ તે વખતે ન્હોતુ દક્ષિણમા તે વખતે ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા કવિ એક સ્થળે કહે છે —

' ચાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર બ્રહ્મ ખત્રિ વૈશ્ય નિ શૂદ્ર
નાતિનગો ભેદ નિવાર ગિઆ કે નવો પરિહાર ' ૮૦
(પૃ ૧૧૯)

આ કથન સ્પષ્ટ કરે છે કે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શૂદ્ર એ ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. જ્ઞાતિનો વ્યવહાર-રજ એ પ્રમાણે હતો. જે લોકો જૈનધર્મી હતા, તેઓ ઇતર દેવોને માનતા પણ ન્હોતા.

બેશક એ વાત ખરી કે—આ લોકો પ્રાય: દિગમ્બર જૈન હશે. શ્વેતામ્બર નહિં, કારણ કે—એ દેશોમાં શ્વેતામ્બર સાધુઓનો પરિચય સેંકડો વર્ષોથી ઓછો થઇ ગયેલો, અત્યારે પણ દક્ષિણના ઊંડા પ્રદેશમાં બ્રાહ્મણાદિ લોકો જૈનધર્મ પાળે છે.

આ ઉપરાન્ત બીજું પણ કેટલુંક જાણવા જેવું ઐતિહાસિક વર્ણન કર્યું છે.

પાંચમી જ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત 'તીર્થમાળા' છે. સં. ૧૭૫૫ ના જ્યેષ્ઠ સુ. ૧૦ ના દિવસે કવિએ આ તીર્થમાળા રચી છે, એમ છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે. કવિએ આ યાત્રા **સૂરત**થી શરૂ કરી છે **સૂરત**થી પ્રારંભ કરી **રાનેર**, **ભરૂચ**, **ગંધાર**, **કાવી** વિગેરે તીર્થોનું વર્ણન કરી **ગુજરાત**નાં કેટલાંક ગામોનાં તીર્થો બતાવ્યાં છે, તે પછી **મારવાડ**નાં તીર્થો વર્ણવ્યાં છે. **મારવાડ**નાં તીર્થોની યાત્રા કરી **સિદ્ધપુર**, **મહેસાણા** અને **અમદાવાદ** થઇ પાછા **સૂરત** આવ્યા છે. કવિ કહે છે કે—

"વિધિસ્યું છ'રી પાલતા સુ૦ ષટ્માસેં કરી યાત્ર." સા૦ (પૃ. ૧૪૦)

આ તીર્થમાળામાં વર્ણિત યાત્રા કવિના કથન પ્રમાણે છ મહીને પૂરી થઇ છે અને તે છરી પાળતાં કરી છે.

આ સિવાય આ તીર્થમાળામાં વિશેષ હકીકત જાણવા જેવી કંઇ જણાતી નથી.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ગુજરાત, **કાઠિયાવાડ**, **મારવાડ**, **મેવાડ** અને **દક્ષિણ**નાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, અને તેજ પ્રમાણે પૂર્વદેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરનારી તીર્થમાળાઓ આપણે જોઇ ગયા. હવે આપણે એ તીર્થમાળાઓનું નિરીક્ષણ કરીએ, કે જેમાં **પાર્શ્વનાથ**નાં તીર્થો અને નામો બતાવવામાં આવ્યાં છે.

કેવળ પાર્શ્વનાથના તીર્થો બતાવનારી આ સંગ્રહમાં ચાર તીર્થમાળાઓ છે —

૧ પં૦ કલ્યાણસાગર વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી ’ પૃ. ૭૦–૭૨

૨ મેઘવિજય ઉપાધ્યાય વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ નામમાલા ’ પૃ ૧૪૯–૧૫૩

૩ પં૦ રત્નકુશલ વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથસંખ્યા સ્તવન ’ પૃ ૧૬૯–૧૭૦

૪ શાંતિકુશલ વિરચિત ‘ ગોડીપાર્શ્વનાથસ્તવન ’ પૃ ૧૯૮–૨૦૦

ઉપરની ચાર તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી ‘ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી ’ પં૦ ચારિત્રસાગરના શિષ્ય કલ્યાણસાગરે[1] બનાવી છે કર્તાએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી આ તીર્થમાળામાં સંખેશ્વરથી શરૂ કરીને ગુજરાત, કાઠિયાવાડ અને મારવાડ, મેવાડના જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ બિરાજમાન હતા, તે તે ગામોના નામો આપ્યા છે કવિએ અન્તમાં પાર્શ્વનાથની આરાધનાથી કેવા કેવા વિઘ્નો દૂર થાય છે, અને કેવું ફળ મળે છે, તે જણાવ્યું છે તે ઉપરાન્ત એ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે–આ તીર્થમાળામાં પાર્શ્વનાથના ૧૦૮ તીર્થો ગણાવવામાં આવ્યા છે, કવિના શબ્દો આ છે —

“ એકસો આઠે આગના એ તીરથ હો જગના આધાર ” ૨૯ ‘

(પૃ ૭૨)

બીજી મેઘવિજય ઉપાધ્યાય વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ નામમાલા ’ છે આ મેઘવિજય તે વિજયપ્રભસૂરિના સમયમાં થયેલ

---

૧ આ કલ્યાણસાગર તેમના સમયના એટલે અઢારમી શતાબ્દિના પ્રારંભ કાળના અનેક વિદ્વાનો પૈકીના એક વિદ્વાન્ તરીકે વિખ્યાત થઇ ગયા છે આ તીર્થમાળા ઉપરાન્ત તેમની પદ્માવતીસ્તોત્ર, ભવાનીસ્તોત્ર, ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર, સંખેશ્વરપાર્શ્વનાથ સ્તવન, શિક્ષા સજ્ઝાય અને આત્મબોધ સજ્ઝાય વિગેરે કૃતિઓ પણ જોવાય છે

કૃપાવિજયના શિષ્ય થતા હતા. છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે કે આ નામમાલા કવિએ દીવબંદિરમાં બનાવી હતી. કવિના આ શબ્દો—" संवत् १७२१ वर्षे भट्टारक श्री १०८ श्रीविजयप्रभ· सूरीश्वरचरणसेवां कुर्वता चतुर्मासकमध्ये पं० मेघविजयेन कृता लिखिता च श्रीशत्रुंजयादितीर्थयात्रासंघपतिपट्टभक्त वसा० श्रीनेमीदास सामीदास वीरदास पठनार्थम् । "—સ્પષ્ટ બતાવે છે કે—પં૦ મેઘવિજયે વિજયપ્રભસૂરિની સાથે કરેલા ચોમાસામાં સં. ૧૭૨૧ માં આ કૃતિ કરી છે.

આ નામમાળામાં પણ જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ બિરાજમાન હતા, તે ગામોનાં નામો આપ્યાં છે. અને તેવાં ૧૦૮ નામો આપ્યાંનું 'અઠોત્તરસઉ પરણામઈ' શબ્દથી કથે છે. આમાં પણ ગુજરાત–કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં ગામોનાં નામો આવી જાય છે.

ત્રીજું પં૦ રત્નકુશલ વિરચિત 'પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્તવન' છે. રત્નકુશલે પોતાના પરિચયમાં માત્ર અંતમાં એટલુંજ કહ્યું છેઃ—

" ગણિ દામા શિષ્ય 'રતનકુશલ[1]' ભગતિઇ કહઇ રે આપો ચરણઇં વાસ " ૨૦ (પૃ. ૧૭૦)

આ ઉપરથી સમજાય છે કે—તેમના ગુરૂનું નામ 'દામા હતું

---

૧ આ રત્નકુશલ સત્તરમી શતાબ્દિની મધ્યમાં થયા છે. તેમણે 'पंचाशकवृत्ति' ની એક પ્રતિ લખી છે. તેની અંતમાં લખેલી પંક્તિયો ઉપરથી તેમનો સમય અને તેમના ગુરૂનો પણ પરિચય મળી જાય છે. તે પંક્તિઓ આ છેઃ—

" संवत् १६८२ वर्षे आश्विनसितपंचमीदिने । रविवारे । उंझा ग्रामे । पंडितोत्तम पं० श्री ५ मेहर्षिगणि शिष्य श्रीदामर्षिगणिश्रेष्ठचरणारविंदचंचरीकायमानविनेयाणुरत्नकुशलगणिनाले- खि... "

(ભાગ પ્રશસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

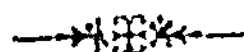
આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાંજ નામો બતાવ્યાં છે, પરન્તુ ઉપરની બે તીર્થમાળાઓ કરતા બહુજ થોડા ગ્રામાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી

ચોથુ શાંતિકુશલ વિરચિત 'ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન' છે કવિએ આપેલા પરિચય ઉપરથી જણાય છે કે-તેઓ વિનયકુશલના શિષ્ય થતા હતા વળી ૩૧ મી કડી ઉપરથી એ પણ જણાય છે કે-વિજયસેનસૂરિના સમયમા સં ૧૬૬૭ મા આ સ્તવન બનાવ્યુ છે યદ્યપિ કવિએ આ કૃતિને 'સ્તવન' તરીકે ઓળખાવી છે, પરન્તુ વસ્તુત ઉપરની ત્રણ કૃતિયોની માફક આમા પણ પાર્શ્વનાથના નામોજ બતાવવામા આવ્યા છે જો કે-છેવટ જતા થોડીક કડીઓમા પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ કરવામા આવી છે

ઉપરની ચારે તીર્થમાળાઓમા ઓછી વત્તી સખ્યામા પાર્શ્વનાથના નામો ગણાવવામા આવ્યા છે, તેમા મુખ્ય આ છે –

સખેશ્વર, નવખડા, ગાડરિયા, જીરાઉલા, પંચાસર, પાટૂલણ, પોસીના, અમીઝર, લોઢણ, નવપલ્લવ, કરહેડા, ચિંતામણિ, નવલખા, ભીડભજણ, અતરીક, અવતી, મગસી, ફલોધી, અજાર, ગોડી, વરકાણા, અરિજન, ચેલણ, ડોકરિયો, મસફણા, થભણ, ભાભા, મોઢેરા, સહસફણા, પચાસર, કોકા, કુમારી, ભટેવા, વાડી, નવરખ, વિઘનહર, ઝોટિગો, કાપરહેડા, અહિછત્તા, શામળા, રાવણ, સમીના, દૂધાધારી, નારિંગ, માણિક્ય, ઘૃતકલ્લોલ, શુદ્ધદતી, નવફણા, નવસારી, ચાચલીઆ અને દાદો વિગેરે

જો કે-આ તીર્થમાળાઓમા બીજા ઘણા નામો એટલે બધા મળીને એકસો આઠ નામો આપવામા આવ્યા છે, પરન્તુ અહિ સારમા માત્ર પ્રસિદ્ધ નામોનોજ ઉલ્લેખ કર્યો છે

પરચૂરણ વિભાગ.

આ સંગ્રહમાં ૬ તીર્થમાળાઓનો સમાવેશ થાય છે. જેમાંની ૨ **સૂરત** સંબંધી છે, ૧ ગિરિનાર સંબંધી, ૧ **શાસ્વત** તીર્થો સંબંધી, ૧ **જેસલમેર** સંબંધી અને ૧ કાવી તીર્થ સંબંધી. તે તીર્થમાળાઓ આ છેઃ—

૧ રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય વિરચિત '**ગિરિનાર તીર્થમાળા**' પૃ. ૩૩–૩૭

૨ લાધાસાહ વિરચિત '**સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી**' પૃ. ૬૨–૬૯

૩ કીર્ત્તિ મેરૂ વિરચિત '**શાશ્વત તીર્થમાળા**' પૃ. ૧૪૧–૧૪૫

૪ જિનસુખસૂરિ વિરચિત '**જેસલમેર ચૈત્ય પરિપાટી**' પૃ. ૧૪૬–૧૪૮

૫ કવિ **દીપવિજય** વિરચિત '**કાવી તીર્થવર્ણન**' પૃ. ૧૭૧–૧૭૩

૬ વિનયવિજયોપાધ્યાય વિરચિત '**સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી**' પૃ. ૧૮૯–૧૯૪

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓમાં પહેલી 'ગિરિનારતીર્થ' સંબંધી છે.

ગિરિનાર તીર્થ.

આ તીર્થમાળાના કર્ત્તા છે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય. તેમનું નામ જણાવવામાં આવ્યું નથી. તેમ રચ્યાનો સંવત્[1] પણ આપ્યો

---

૧ કવિએ યદ્યપિ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી, પરન્તુ અહિંનાં મંદિરો બનાવનાર તથા ઉદ્ધાર કરાવનારનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેમાં **૫૦ શાણા અને ભૂંભવનું** નામ આપ્યું છે, આ **શાણો** અને ભૂંભવ વિક્રમની સોળમી શતાબ્દિમાં થયા છે, એવું ગિરિનાર ઉપરના એક લેખથી માલૂમ પડે છે, અત એવ આ કૃતિ સોળમી શતાબ્દિની—ખાસ કરીને સં. ૧૫૨૩ પછીની- છે, એ વાત નિર્વિવાદ છે. **શાણા** અને **ભૂંભવ**વાળો શિલાલેખ આ છેઃ—

નથી કર્તાએ આ તીર્થમાળામાં ગિરિનારતીર્થનું—ત્યાંના દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, એટલુંજ નહિ પરન્તુ આ તીર્થ ઉપરના મંદિરો બનાવનાર અને ઉદ્ધાર કરાવનારાઓનો પણ પરિચય આપ્યો છે. આવા જે જે પુરુષોના નામો કવિએ આમાં આપ્યાં છે, તેમાંના મુખ્ય આ છે —

વસ્તુપાલ, ધરણીગ, મહણ, સમરસિંહ, પૃથલ, તેજપાલ, આંબો, પૂનાસાહ, સિદ્ધરાજ જયસિંહ, સાજણ, ગોઇઆ, શાણો, ભૂભવ, નરપાલ, સાલિગ, મેલા, રામસિંહ, ડૂંગર, ચીતર અને સામલ વિગેરે.

કવિએ અહિંના જે જે મુખ્ય સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં સૌથી પહેલાંજ તેણે તેજલપુરનું[1] નામ ઉલ્લેખ્યું છે, આ

" संवत् १५२३ वर्षे वैशाख सुदि १३ गुरौ श्रीवृद्धतपापक्षे श्रीगच्छनायकभट्टारकश्रीरत्नसिंहसूरीणां तथा भट्टा०उदयवल्लभसूरीणां [च] उपदेशेन । व्य० श्रीशाणा सु० भूभवप्रमुखश्रीसंघेन श्रीविमलनाथपरिकरः कारितः प्रतिष्ठितो गच्छाधीशपूज्यश्रीज्ञानसागरसूरिभिः "

જે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય આ તીર્થમાળા બનાવી છે, તેજ રત્નસિંહસૂરિના ઉપદેશથી ઉપર્યુક્ત શ્રાવકોએ અહિં સં. ૧૫૨૩ માં વિમલનાથનું પરિકર બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે, એટલે કવિનો સમય અનાયાસ સોળમી શતાબ્દિનો સિદ્ધ થાય છે.

૧ આ તેજલપુર, વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ તેજપાલના નામથી વસાવ્યાનું કવિ જણાવે છે, પરન્તુ [illegible] આ તેજલપુર ખાસ મંત્રી તેજપાલે પોતાના નામથી વસાવ્યું હતું એનું પ્રમાણ એ છે કે—

નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિ, કે જેઓ તેરમી શતાબ્દિમાં—વસ્તુપાલ-તેજપાલના સમયમાંજ થયા છે અને જેઓ વસ્તુપાલ-તેજપાલના ગુરુ થાય છે, તેમણે ' रेवतगिरिरासु ' માં લખ્યું છે —

' તેજપાલિ ગિરિનારતલે તેજલપુરુ નિયનામિ-
કારિઉ ગઢમઢપવપરિ મણહરુ ઘરિ આરામિ " ૯

ઉપરાન્ત અહિંનાં જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

સુવર્ણરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, નેમનાથનું મંદિર, પાંપામઠી, શત્રુંજયાવતાર, સમ્મેતશિખર અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કપર્દી યક્ષરાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકપ્રાસાદ, રાજીમતીનું સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુંડ, અંબિકામાતા, સિદ્ધવણાયગ, સહસાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા[1] વિગેરે.

સૂરત.

સૂરત શહેરના મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં બે તીર્થમાળાઓ છે. એક કટુકમતીય **લાધાશાહ** વિરચિત '**સૂરતચૈત્યપરિપાટી**' અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રીવિનયવિજયજીવિરચિત '**સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી.**' **લાધાશાહે**[2] આ 'સૂરતચૈત્યપરિપાટી' સં. ૧૭૯૩ ના માગશર વદિ

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ પણ **રૈવતકલ્પ**માં લખ્યું છે:—

"**तत्थ तेजपालमंत्तिणा गिरनारतले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं।**"

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આ તેજલપુર મંત્રી તેજપાલેજ વસાવ્યું હતું. નહિ કે તેના ભાઈ વસ્તુપાલે. અત્યારે આ ગામ વિદ્યમાન નથી.

૧ આ સ્થાનો સંબંધી કયું સ્થાન ક્યાં છે' અને તેની ઉત્પત્તિ શી રીતે થઈ, એ બાબતોની માહિતી નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિકૃત **રેવંતગિરિરાસુ**, જિનપ્રભસૂરિકૃત **રેવતકપ્પસંખેવો, રૈવતકલ્પ** તથા ધર્મઘોષસૂરિકૃત **गिरिनारकल्प** માં સારી રીતે આપવામા આવી છે. આ કૃતિયો 'ગાયકવાડ ઓરિયન્ટલ સિરીઝ'માં **प्राचीन-गुर्जर काव्य-संग्रह** ના ભાગ ૧ લામાં પ્રસિદ્ધ થઈ છે, ત્યાંથી જોઈ લેવાની ભલામણ છે.

૨ આજ **લાધાશાહે** વિ.સં. ૧૭૯૫ માં '**શિવચંદજીનોરાસ**' બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને ગચ્છના **ગચ્છપતિ** તરીકે પોતે ઓળખાવે છે:–

" કડૂયામતિ ગચ્છપતિ સાહજી **લાધો** કવિરાય.
તિણે રાસ રચ્યો એ સુણત ભણત સુખ થાય. " ૧૧

(મારી પાસેના પ્રશસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

૧૦ના દિવસે સૂરતમાં ચોમાસું રહીને બનાવી છે. કવિ લાધાએ સૂરતના દેરાસરોના નામોજ માત્ર નથી આપ્યા, પરન્તુ પ્રત્યેક દેરાસર ક્યા ક્યા પુરામાં આવ્યું તે, પરામાં કેટલા મ્હોટા દેરાસરો અને કેટલા ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની પાષાણ અને ધાતુની મૂર્ત્તિઓની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધ-ચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા બતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે બરે દુહા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે. એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતના—સૂરત અને પરાના મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે ત્રીજી ઢાળની અંતમાં કવિ મંદિરો, ઘરદેરાસરો અને બિંબોની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે —

સૂરતમાંહે ત્રણ ભયરા દેહરા દસ શ્રીકાર
દેવાલય પણતીસ બે દેહરાસર મનોહાર ૧
સરવાલે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ
તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ. ૨

(પૃ ૬૭)

એટલે કે—૧૦ મ્હોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૯૭૨ જિન બિંબો સૂરતમાં હતા.

ચોથી ઢાળની પાંચમી કડીથી કવિએ જિનબિંબો વિગેરેની સંખ્યા જેમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમાં ગદ્યમાં પણ સંખ્યા બતાવી છે તે આ પ્રમાણે —

“ શ્રીસૂરત મધ્યે દેહરા ૧૦ છે, દેરાસર (ઘરદેરાસર) ૨૩૫, ભૂયરા ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮, પંચતીરથીની ૫, ચોવીસવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ પાટલી, સિદ્ધચક્ર, ચામુખ સર્વ થઈને ૧૦૦૪૧ છઇ

(જુઓ પૃ ૬૯)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ ‘સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી’ સં ૧૬૮૯માં બનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકદર

૧૪ કડિયોમાં પૂરી કરી છે. જેમાંની પ્રથમની અગિયાર કડિઓમાં **સૂરત**નાં અગિઆર દેરાસરોનાં નામો આપ્યાં છે. પ્રત્યેક કડીમાં દેરાસરમાં બિરાજમાન મુખ્ય ભગવાનનું નામ–જેના નામથી દેરાસર પ્રસિદ્ધ હોય તે ભગવાનનું નામ–આપી સ્તુતિ કરી છે. તે ઉપરાન્ત મૂર્ત્તિયોની સંખ્યા કે એવી બીજી બાબત કંઈ બતાવી નથી. બારમી અને તેરમી કડીમાં **રાનેર, વલસાડ, ગણદેવી, નવસારી** અને **હાંસોટ**માં બિરાજમાન પ્રભુની સ્તુતિ કરી ૧૪ મી કડીમાં પોતાનો પરિચય આપ્યો છે. જેમાં વિજયસિંહસૂરિના શિષ્ય **કીર્ત્તિવિજય** અને તેમના શિષ્ય **વિનયવિજયે** આ કૃતિ કર્યાનું જણાવ્યું છે. આ ઉપાધ્યાયજીએ **સૂરત**નાં જે ૧૧ દેરાસરોનાં નામો ગણાવ્યાં છે તે અનુક્રમે આ છે:—૧ **ઋષભદેવનું**, ૨ **શાન્તિનાથનું**, ૩ **ધર્મનાથનું**, ૪ **પાર્શ્વનાથનું**, ૫ **સંભવનાથનું**, ૬ **ધર્મનાથનું**, ૭ **અભિનંદનનું**, ૮ **પાર્શ્વનાથનું**, ૯ **કુંથુનાથનું**, ૧૦ **અજિતનાથનું** અને ૧૧ **ચિંતામણિપાર્શ્વનાથનું**.

શાશ્વતતીર્થ.

ઉપરની ૭ તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રીજી 'તીર્થમાળા' **શાશ્વતતીર્થો** સંબંધી છે. આ તીર્થમાળાના કર્ત્તા છે વાચનાચાર્ય [1]**કીર્ત્તિમેરૂ.** કર્ત્તાએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી. કવિએ આ તીર્થમાળામાં શાશ્વત તીર્થોની સંખ્યા બતાવી છે, જેમાં ગત ચૌવીસી, વર્ત્તમાન ચોવીસી, અનાગત ચૌવીસી, વીસ વિહરમાન, ૪ શાશ્વત અને તે ઉપરાન્ત સ્વર્ગ, પાતાલ અને તિર્યગ્લોકની તમામ શાશ્વત જિનબિંબોની સંખ્યા બતાવી છે, એટલુંજ નહિં

---

૧ આ કીર્ત્તિમેરૂ વિક્રમની પંદરમી શતાબ્દિમાં થયા છે. કારણ કે—તેમણે, નાગપુર તપાગચ્છીય રત્નશેખરસૂરિકૃત '**दिनशुद्धिप्रदीपिका**' ની પોતે લખેલી પ્રતિની અંતમાં '**संवत् १४९७ वर्षे कार्तिक मासि लिखिता वा० कीर्तिमेरुणा**' એમ લખેલ છે.

પરન્તુ આ લોકમા સમેતગિર, શત્રુંજય, સોપારા, જીરાઉલા, ફલવર્દ્ધિ, રતનપુર, આરાગ, ખભાત, ઘોઘા વિગેરે ગામોમા જ્યા જ્યા અલૌકિક જિનબિબો હોય તેને વદણા કરી છે એ પ્રમાણે તમામ જિનબિબોની સ્તવના કરી કર્ત્તાએ પાચમહાવ્રતધારી સાધુઓને વદન કર્યું છે એકદર ૨૮ કડિયોમા આ તીર્થમાળા સમાપ્ત કરી છે

જેસલમેર તીર્થ

આ તીર્થ સબધી ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી એક તીર્થમાળા છે, જે જિનસુખસૂરિ[1] નામના આચાર્યે બનાવી છે કર્ત્તાએ પોતાનો પરિચય આપ્યો નથી, પરન્તુ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો સવત્ ૧૭૭૧ આપ્યો છે આ તીર્થમાળામા કવિએ જેસલમેરના ખાસ ખાસ મદિરોનુ વર્ણન કર્યું છે મદિરોનુ જ વર્ણન નથી કર્યું, કિન્તુ પ્રત્યેક મદિરમા કેટલા કેટલા જિનબિબો છે, તેની સખ્યા પણ આપી છે આમા એકદર ૮ મદિરોનુ વર્ણન કર્યું છે તે ૮ મદિરો આ છે —૧ મહાવીરનુ, ૨ આદિનાથનુ, ૩ ચદ્રપ્રભુનુ, ૪ અષ્ટાપદનુ, ૫ શાન્તિનાથનુ, ૬ સભવનાથનુ, ૭ શીતલનાથનુ અને ૮ પાર્શ્વનાથનુ આ આઠે મદિરોમા જિનબિબોની સખ્યા કેટલી હતી, તે સબધી કવિ સ્પષ્ટ કહે છે —

'સમ મહા આ- પ્રાસાદમાહ બિબ પેનાલીસસેં
ચાગમી ઉપર સરબ જિનવર વદતા ચિત ઉલસ

(૬ ૧૪૮)

એકદર આઠે દેરાસરોમા ૪૫૮૪ જિનબિબોની સખ્યા આપી છે

---

૧ જિનસુખસૂરિ તેમનો જન્મ સ ૧૭૩૯ના માર્ગશીર્ષ સુદિ ૧૫મે થયો હતો પિતાનુ નામ રૂપસી અને માતાનુ નામ સુરૂપા હતુ સ ૧૭૫૧ માહ સુ ૫ પુરાયપાલસરમા દીક્ષા, દીક્ષાનુ નામ સુખકીર્ત્તિ સ ૧૭૬૩ મા સૂરિપદ અને ૧૭૮૦ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ મે રીણી નગરમા સ્વર્ગવાસ થયુ માટે જુઓ, રત્નસાગર ભાગ ૨ જો, પૃ ૧૮૦

કવિવર **દીપવિજયજી**એ સં. ૧૮૮૯ માં આ તીર્થની તીર્થમાળા બનાવી છે. કાવીમાં હાલ બે જિનમંદિરો છે. આ બન્ને દેરાસરો 'સાસુ–વહુનાં દેરાસરો'ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ પ્રમાણે 'સાસુ–વહુનાં દેરાં' શા માટે કહેવાય છે? એ કારણ કવિએ આ તીર્થમાળામાં બતાવ્યું છે. અર્થાત્ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિ આમાં વર્ણવી છે. કવિએ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેનો ટૂંક સાર આ છે:—

વડનગરના રહેવાસી નાગરજ્ઞાતીય અને ભદ્રસિવાણા ગોત્રીય ગાંધી **દેપાલ** ખંભાતમાં આવીને રહેવા લાગ્યો. વ્યાપાર કરતાં તેણે કોટી દ્રવ્ય પેદા કર્યું. તેનો પુત્ર **અલુઓ** ગાંધી હતો, અને તેનો પુત્ર **લાડકો** ગાંધી હતો. લાડકાને બે પુત્રો થયા:—**વાડુઓ** અને **ગંગાધર**. **વાડુઆ**ને બે સ્ત્રિયો હતી:–**પોપટી** અને **હીરાબાઇ**. **હીરાબાઇ**ને ત્રણ પુત્રો થયા:–**કુંઅરજી**, **ધર્મદાસ** અને **સુવીર**. **કુંવરજી**ની એક સ્ત્રી હતી. જેનું નામ હતું **વીરાંબાઇ**.

આ કુટુંબે કાવીમાં એક જિનમંદિર બનાવ્યું. અને સં. ૧૬૪૯ માં વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં ઋષભદેવ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

એક વખત **હીરાંબાઇ** સાસુ અને **વીરાંબાઇ** વહુ આ મંદિરમાં દર્શન કરવાને આવેલાં. તે વખતે વહુ ઊંચી અને મંદિરનું બારણું નીચું હોવાના કારણે, વહુએ સાસુને ધીરે રહીને કહ્યું. "બાઇજી! મંદિરનું શિખરતો બહુ ઊંચું બનાવ્યું, પણ બારણું બહુ નીચું કર્યું." વહુનું આ વચન સાંભળી સાસુને રીસ ચઢી, તેણીએ વહુને મ્હેણું મારતાં કહ્યું.—"વહુજી! તમને હોંશ હોય તો પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવી મ્હોટા શિખરવાળું મંદિર બનાવો અને તેનું બારણું સમજી વિચારીને ઊંચું–નીચું કરાવો."

સાસુના મ્હેણા ઉપર વહુને ચટકો લાગ્યો. તેણીએ તત્કાળ પીયરથી દ્રવ્ય મગાવ્યુ, અને સવત્ ૧૬૫૦મા મદિરનુ ખાત મુહૂર્ત કર્યું. પાચ વર્ષે મદિર પૂરૂ થયુ. મદિરનુ નામ રત્નતિલક રાખ્યુ અને તેજ વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમા સવત્ ૧૬૫૫ના શ્રાવણ સુદિ ૯ના દિવસે **ધર્મનાથ**ની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

એમ, આજ ઉપરથી આ બન્ને દેરાસરો[1] 'સાસુ વહુના દેરાસરો'ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. અત્યારે પણ આ બન્ને મદિરો વિદ્યમાન છે.

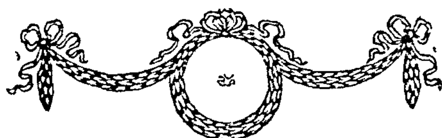
કવિ અન્તે કથે છે કે—

> જબૂમરનો સંઘ દીપતો વિ૦ એ તીરથનો રખવાલ, ગુ૦
> તીરથની રખ્યા કરે વિ૦ પુન્યતણી પરનાલ" ગુ૦ ૫
>
> (પૃ ૧૭૩)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયે—કવિના સમયમા આ તીર્થની સાર સભાળ જબૂમરનો સઘ રાખતો હતો. જ્યારે અત્યારે ખભાતના એક ગૃહસ્થ રાખે છે.

૧ ઉપરના બન્ને દેરાસરોમા દેરાસરના બનાવનારાઓનો પૂર્ણ પરિચય આપનાર શિલાલેખો વિદ્યમાન છે. આ શિલાલેખોમા પણ કવિએ દેરાસરના બનાવનારાઓના જે નામો આપ્યા છે, તેજ નામો આપેલા છે. પરન્તુ સાસુ વહુના મેણા સબધી જે કથા ઉલ્લેખી છે, તે કથાનો એક અશ પણ શિલાલેખોમાથી મળતો નથી. આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિએ દતકથા ઉપરથીજ આ કથા આ તીર્થમાળામા આપી હશે. આ બન્ને મદિરના શિલાલેખો મારા પાસેના લેખસગ્રહમા વિદ્યમાન છે.

५०—विजयसागरविरचित

सम्मेतशिखर—तीर्थमाला.

પ્રણમીય પ્રથમ પરમેસરૂ જી આગરાનગર સિણગાર કઇ,
પાસ ચિંતામણિ જી
પરતિષ પરતા એ પૂરવઇ જી મુગતિ મુગતિ દાતાર કઇ પા૦ ૧

એકવાર જો મિગ નામીઇ જી પામીઇ કોડિ કલ્યાણ કઇ, પા૦
સામીસેવા ફલ સહુ કહુઇ જી મહમહુઇ પરિમલ કપુર કઇ પા૦ ૨

આનંદદાયક આગરઇ જી દેવ દેહરાસર માલ કઇ, પા૦
સઇહથ હીરગુરૂ થાપીયા જી સંવત સોલ અડયાલ કઇ પા૦ ૩

ગજરાણિમ ઋદ્ધિ રંગરલી જી રાગ રમણિ રંગરેલિ કઇ, પા૦
ગિરૂઅડઇ ગયવર ગોરડી જી ગરજતા ગજ ગુરૂ ગેલિ કઇ પા૦ ૪

તેહ પ્રભુપાસ સુપસાઉલઇ જી તપગચ્છગુરૂકુલ વાસ કઇ, પા૦
નગર રતનાગર આગરઇ જી રહીય ચઉમાસિ ઉલ્હાસિ કઇ પા૦ ૫

પંચકલ્યાણક ભૂમિકા જી ફરસતા ફલ બહુ જોઇ કઇ, પા૦
પૂરવ ઉત્તર પૂરબઇ જી જિહાં જિન ચૈત્યબિંબ હોઇ કઇ પા૦ ૬

સુગુરૂ ગીતારથ મુખિ સુણી જી પુસ્તક વાત પરતીતિ કઇ, પા૦
જનમકલ્યાણક ભેટિવા જી અલજ્યો હું નિજચિત્ત કઇ પા૦ ૭

ગંગાતટિ ત્રિણિ ચૈત્ય વલિ જિનપાદુકા
પૂજી અગર ઊષેવીય એ;
દીસઈં નગર મઝારિં પગિ ૨ જિનપ્રતિમા
ગ્યાન નહી શિવલિંગનો એ. ૪

એક વદઇ વેદાંત અવર સહુ મિથ્યા
હરિહર ભજન ભલો કરો એ;
એક વડા અવધૂત લંબ જટાજૂટ
ત્રીકમસું તાલી દિય એ. ૫

કાસીવાસી કાગ મૂઉઈ મુગતિ લહઇ
મગધિ મૂઓ નર ખર હુઇ એ;
તીરથવાસી એમ અસમંજસ ભાષઇં
જૈનતણા નિંદક ઘણા એ. ૬

દેષો કલિયુગ જોર સમકિતપર્યાય
ઇણિપુરિ વસતા સહિ ઘટઇ એ;
ઇણિપુરિ હરિચંદ રાય વાચા પાલિવા
પાણહ ઘરિ પાણી વહ્યું એ. ૭

ગંગાતટિ દૂહેઠિ સીહપુરિ ત્રિણિ કોસ
જનમ શ્રેયાંસનો એ;
નવા જીર્ણ દોઇ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
સેવઇ સીહ સમીપથી એ. ૮

ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ચંદ્રપ્રભ જનમ
ચંદનઇં ચરચિઉં ચઓત્તરૂં એ;
પૂજું પગલા કૂલિં ચંદ્રમાધવ હવડાં
પ્રથમ ગુણઠાણીઆ એ. ૯

આવી ગંગા પાર કોસ નવાણું એ
પહુંતા પુરવર પાડલી એ;

પટણુ લોકપ્રસિદ્ધ શ્રેણિક કોણિક
પુત્ર ઉદાઈ થાપીઓ એ ૧૦
તત્પટ્ટે નવ નંદ કલિયુગિ કુલહીણુ
રાજા કુલવંત કિંકરા એ,
તત્પટ્ટે ચંદ્રગુપ્તિ બિંદુસાર વલી
અશોક કુણાલહ માલવઇ એ ૧૧
તસ સુત સંપ્રતિ ભૂપ સવા લાષ ચૈત્ય
કોડિસવાં બિંબ કરાવીઆ એ,
ઇણિપુરિ શ્રાવક સીહ ચાણાયક મુહતો
જિણિ જિનધર્મ જગાવીઓ એ ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

પહુતા પુરવર પાડલી ભેટયા શ્રીગુરૂ હીરો જી,
થૂભિ નમુ થિર થાપના નંદ પહાડીની તીરો જી ૧
શ્રીજિનવર ઇમ ઉપદિસિ ઇંદ્ર સુણો અમ વાણ્યો જી,
અધિકો એ ગિરિ ગિરૂઅડો સુત્રુંજાથી જાણ્યો જી શ્રી૦ ૨
દીઠો ડુંગર દુંખ હરઇ મહિમા મેરૂ પ્રમાણ્યો જી,
સમેતાચલ સમરીઇ જિહા જિન વીસ નિરવાણ્યો જી શ્રી૦ ૩
સીરીઓ સુદર્શન પાદુકા થૂલિભદ્ર બહિનડ માતો જી,
અવર અનેક ઇહા હૂઆ પુહુવી પુરૂષ વિખ્યાતો જી શ્રી૦ ૪
નયરિ મઝારિ દોઇ દેહરા પમણાવસહી એકો જી,
બિંબ બહુઅ દેહરાસરે ઘરિ ૨ નમુઅ વિવેકો જી શ્રી૦ ૫
સંઘ મિલ્યો શ્રીઅ આગરા પાડલીપુરનઓ સમેલ્યો જી.
વલીઅ મિલ્યો સંઘ માલની દૂધિ સાકર ભેલો જી શ્રી૦ ૬
આલોચી આડંબરિ બંદગે ઘાલ્યા દામો જી
તરલ તુરંગમ પાયર્યા વૃષભ વહઇ ઠામિ ઠામો જી શ્રી૦ ૭

સષર સુષાસણુ પાલષી ચતુર ચડઇ ચકડોલો જી;
પગિ ૨ જિનપદ પૂજતાં ધનસારાદિક ઘોલો જી. શ્રી૦ ૮

વાનર વનિ જન મન ખુસી તિહાં ખેલિં ખિણમાત્રો જી;
પ્રગટ દિગપ્પટ દેહરે વૈકંઠપુરિ કરી યાત્રો જી. શ્રી૦ ૯

કોશ ઇગ્યાર વિહારપુરિં તિહાં નમું ત્રિણિ ચૈત્યો જી;
એક દિગંબર દેહરૂં દૂરિ કરૂં દુઃખ દૈત્યો જી. શ્રી૦ ૧૦

કોશ ત્રિહુંઅ તિહાંથકી પાવાપુરીઅ પ્રસિદ્ધો જી,
જલ થલ થૂભ જિહાં ભલા જિહાં જલ તિહાં જિન સિદ્ધો જી. શ્રી૦ ૧૧

બાર જોઅણ જાંભીગામથી દેવે કીધો ઉદ્યોતો જી;
ત્રિગડઇ બીજઇં પ્રગડા સમઇં ઇણિપુરિ વીર પહુંતો જી. શ્રી૦ ૧૨

ઇણિપુરિ બહુ પ્રતિબૂઝવ્યા બાંભણ સયચઉમાલો જી;
ગોયમ ગણહર દિક્ખિઆ દિખી ચંદનબાલો જી. શ્રી૦ ૧૩

કાતી માસ અમાવસિં સોલ પહર ઉપદેસો જી;
કાસી કોશલ પોસહી સીધા વીર જિણેશો જી. શ્રી૦ ૧૪

નખ ચૂટીઅ માટી ગ્રહી લોકે લીધી રાષો જી;
જિનનિર્વાણ મહી તિહાં પાલિપવિં સર સાષ્યો જી. શ્રી૦ ૧૫

પુસ્તક વાત મીઠી હુઇ જબ તે દીઠી ભૂસ્યો જી;
બલિહારી ગુરૂ બોલડે સમરિ ૨ મનિ ઘૂસ્યો જી. શ્રી૦ ૧૬

ગામ ગુણાઉઅ જણુ કહઇં ત્રિહુ કોસે તસ તીરો જી;
ચૈત્ય ભલું જેહ ગુણસિલં સમોસર્યા જિહાં વીરો જી. શ્રી૦ ૧૭

નયર નવાંદઇ જિન વાંદીઆ નવ કોસે નવસાલો જી;
ગોસા ઘાટીઅ સંચર્યા સંતોષી ઘટવાલો જી. શ્રી૦ ૧૮

તીરથભૂમિં ન નિંદીઇ તોઈ કહું દોઇ બોલો જી;
લોક સહુઅ લંગોટીઆ શિરિ જુડો તનુ ષોલો જી. શ્રી૦ ૧૯

નારિ ન પિહિરેં કોઈ કાંચલી કાંચલી નામિં ગાલ્યો જી;

જોઓ અચરિજ ઇમ કહિ સઘની નારિ નીહાલ્યો જી શ્રી૦ ૨૦
બાલુ તેહ કુદેસડો જિહાં એ નારિ કુનાર્યો જી,
શિર ઢાંકિ ફિસુ કોઢિણી એ અવતાર નિવાર્યો જી શ્રી૦ ૨૧
ચૂલા ફૂંકિ એ સુપિણી કાસુ બાલિ નાકો જી,
રૂષિ રસોઇય નીપજિ અમઘરિ સૂરિજપાકો જી શ્રી૦ ૨૨
મીઠા મેવા મહુઆ હુઆ ભલા ૨ ભલ ભોગો જી,
બહુલ કતૂહલ જગલિ સહુઅ સરાહિ લોકો જી શ્રી૦ ૨૩
કટહલ વડહલ ફૂલ વડા ચારોલીઅ વિદામો જી,
હરડઇ પીંપરિ પીપલીમૂલ ફ્ણુમ ફૂલ નામો જી શ્રી૦ ૨૪
ગજ ટોલા દોલા વનિ ચરિ ગાઢા સાવજરાજો જી,
જરષા અજગર ગરજતા બારહસીગા અગાજો જી શ્રી૦ ૨૫
કોઈ ન ઓલખઇ ઓષધિ જલ થલ રૂષ વિશેષો જી,
જગલિ જોયા તે જેહનો લિખ્યો ન જાઇ લેષો જી શ્રી૦ ૨૬

દૂહા.

દીઠા ડુગર દૂરિથી અટવી અટક ઉલાઘિ,
પાલિગજા ગિરિ તલહટી પામી કુશલે મગિ ૧
સઘપતિ ભૂપતિ ભેટિઓ ભરિ ૨ ભેટણુ પાત્ર,
અહો અછુ દેઆઉગી દેવ કરાવો યાત્ર ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

તવ ભૂપતિ બોલઈ ભલ્લ નામિ જે પૃથિવીમલ્લ,
અણ જીવિત અફ્લ હમારૂ જો દરિસણુ દીઠુ તુહ્મારૂ ૧
હમસ્યુ તુહ્મ મહોત વધારો ગિરિ ઉપરિ તુહ્મેઅ પધારો,
મીધા જમ શ્રીજિનવીસ કરિ જાત્રા નઇ નાસુ સીસ. ૨
આદેશ લહી નરપતિનો મવિ મગ ચડઇ મયજતનો,

તબ હુઓ અચરિજ એહ વિણવાદલિ વૂઠો મેહ. ૩

ફાગુણ સુદિ સુર ગુરૂવારિં પંચિમદિન દેવ જુહારિં;
કરી તીરથ તપ ઉપવાસ ગાવિં ગુણ ગોરી ભાસ. ૪

નરનારી પહિરી ઓઢી પૂજિં પ્રભુપ્રતિમા પોઢી;
ફરસિં વલી વીસે ટુંક ઢાલી મલ મૂત્ર નઇ થૂંક. ૫

શ્રીઅ અજીત સંભવ અભિનંદન શ્રીઅસુમતિ પદમપ્રભુ નદંન;
સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભુ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વિમલ વિધિ. ૬

શ્રીઅ અનંત અનઇં ધર્મ સંતિ કુંથુ અર મલ્લિ નમું એકાંતિ;
મુનિસુવ્રત શ્રીનમિ પાસ ઇહાં કીધો કર્મ વિણાસ. ૭

કીધો અણુસણુ જિહાં રહી ઉભ તિહાં દેવે થાપ્યા થૂભ;
મહી માંડયા જિનવરપાય મોટો એ મુગતિ ઉપાય. ૮

સીધો જિહાં શીલસનાહ કરી અણુસણુનો નિરવાહ;
લષભવલગિ રૂપીરાય રૂલિઓ આલોઅણુઠાય. ૯

પ્રતિબોધીય જયતો જાટ જસભદ્ર ગ્રહી ગિરિવાટ;
બપભટ્ટ ગુરૂ પાલિત્ત ઇહાં જાત્રા કરતા નિત્ત. ૧૦

અવદાત ઘણા છિં ગિરિના કહવાઇં કિમ બહુપરિના;
ભવ્ય હુઇ તે એ ગિરિ ફરસિં જિહાં નિશદિન જલહર વરસઇં. ૧૧

ગિરિ આગિં કોશે બારે ઊપરિથી દેવ જુહારે;
રિજુવાલુઅ જંભીગામ વીરહજિન કેવલ ઠામ. ૧૨

ઇમ યાત્ર કરી નિરદંભ તલહટીઇં પારણારંભ;
સંઘભગતિ કરી સાહ તોડઇં સાહ રૂપજી જગજિ જોડઇ. ૧૩

તિહાંથી હવિં કીધ પયાણું વાટિં છઇ ચંપ વખાણું;
શ્રેણિક સુત કોણિઅવાસી તિહાં વીર રહ્યા ચઉમાસી. ૧૪

સદ્દહતા જે ગુરૂવયણે તેહ નયરી દીઠી નયણે,
વીર શ્રમણોપાસક રહતા તે તુંગીઆ નયરી પહુતા. ૧૫

રાજગૃહી કોસે સાતે તિહાંથી પહુતા પરભાતે,
જિહા જનમ્યા સુવ્રતસ્વામી તિહા પર્વત પચે નામી ૧૬

વૈભાર વિપુલગિરિ ઉદયગિરિ સુવર્ણ રતનગિરિ મદય,
વૈભાર ઉપરિ નિશદીસ ઘર વસતા સહસછત્રીસ ૧૭

ગિરિ પચે દઓઢસો ચૈત્ય ત્રિણિમ્નિ ત્રિણ બિબ મમેત,
સીધા ગણધર જિહા ઇગ્યાર વદુ તસપદ આકાર ૧૮

સાહુ સાલિભદ્ર ઇહા ધન્નો હુઆ ધર્મ કીઓ એકમન્નો,
અણસણ શિલિ કાઉસગ્ગ લેવી રહીઆ શાલો બહિનેવી ૧૯

મુનિ મેઘ અભય કઇવન્નો બીજો કાકદી ધન્નો,
એણે કીધો સથારો રાખ્યો નવિ દુખ ઉધારો ૨૦

હાંમાપુરિ ગ્રહણા કૂચો તેહ ઉપરિ ગોમઠ હૂઓ,
એક પત્થર વીર પોસાલ લાબી છઇ હાથ છયાલ. ૨૧

ઉન્હાજલ ચઉદઇ કુડ ભીઝઇ જિહા ધાન અષડ,
પચે ગિરિ એ સિદ્ધિખેત્ર નિરખતા નિગ્મલ નેત્ર ૨૨

બાહિરિ નાલદોપાડો સુણયો તમ પુન્ય પવાડો,
વીર ચઉદ રહ્યા ચઉમાસ હુવડા વડગામ નિવાસ ૨૩

ઘર વસતા શ્રેણિક વારઇ સાઢી કુલ કોડી બારઇ,
બિહુ દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહીઇ બોધની ગણિમા ૨૪

ગોયમ ગુરૂ પુગલા ઠામિ પ્રગટી મુનિ પાત્રાની ખાણિ,
તમ પાસઇ વાણિજગામ આણદોપાસક ઠામ ૨૫

દીઠા તે તીરથ કહીઆં ન ગિણ જે ખુણઇ રહિઆ,
હરખ્યા બહુ તીરથ અટણઇ આવ્યા ચઉમાસુ પટણઇ ૨૬

કલશ.

તપગચ્છપતિ શતશાખા પસર્યો પરપરા પરિવાર,
પરિઘલ પરિમલ પહુવી પ્રગટ્યઓ પારિજાત જિમ સાર,

વિજયસેનસૂરિ પ્રકટ પટોધર વિજયદેવસૂરીશ,
સહજસાગર ગુરૂ સીસ સુહંકર પૂગી સકલ જગીસ. ૨૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

ષાંતિ ષરી ષત્રીકુંડની જાંણી જનમકલ્યાણુ હો વીરજી;
ચૈત્ર સુકલ તેરસિ દિને યાત્ર ચઢી સુપ્રમાણુ હો વીરજી.
ષાંતિ ષરી ષત્રીકુંડની. ૧

માસ વસંતિ વન વિસ્તરઇ મયલાચલના વાય હો; વી૦
વનરાજી ફૂલી ભલી પરિમલ પુહવી ન માય હો. વી૦ ૨

મઓરિય મચકુંદ મોગરા મરૂઆ મંજરિવંત હો; વી૦
વઉલસિરિ વલી પાડલી ભૃંગયુગલ વિલસંતિ હો. વી૦ ૩

કુસુમકલી મનિ મોકલી બિમણા દમણાની જોડિ હો; વી૦
તલહટીઇં દોય દેહરા પૂજ્યા જિન મનિ કોડિ હો. વી૦ ૪

સિદ્ધારથ ઘર ગિરિશિરિં તિહાં વંદું એક બિંબ હો; વી૦
બિહું કોશે બ્રહ્મકુંડ છઇ વીરહ મૂલકુટુંબ હો. વી૦ ૫

પૂજીઅ ગિરથકી ઉત્તર્યા ગામિ કુમારિય જાય હો; વી૦
પ્રથમ પરીસહ ચઉતરઇં વંદ્યા વીરના પાય હો. વી૦ ૬

સુવિધિ જનમભૂમિં વાંદીયઇ કાકંદી કોસ સાત હો; વી૦
કોસ છવીસ વિહારથી પૂર્વદિશિં દોય યાત્ર હો. વી૦ ૭

પટ્ટણાથી દિશિ પૂરવિં સો કોશે પુર ચંપ હો; વી૦
કલ્યાણક વાસુપૂજ્યનાં પંચ નમીજઇ આપ હો. વી૦ ૮

દિવાનો એક દેવસી કીધી તેણિં ઉપાધિ હો; વી૦
શ્વેતાંબર થિત્તિ ઉથપી થાપી દિગપટ વ્યાધિ હો. વી૦ ૯

પિણ પરપુત્ર સપુત્ર કો ન હૂઓ કો એ સંભાલિ હો; વી૦
જે નર તીરથ ઉથપઇ તેહનિ મોટી ગાલ્ય હો. વી૦ ૧૦

ચ પવરાડી જણુ કહિ ગગ વહઇ તસ હેઠિ હો, વી૦
સતીઅ સુભદ્રા ઇહા હૂઇ હૂઓ સુદર્શન શેઠ હો વી૦ ૧૧

હાજીપુર ઉત્તરદિશિ કોસ વડા ચ્યાલીસ હો, વી૦
મહિમા મલ્લિ નમીસરૂ જનમ્યા દોય જગદીસ હો વી૦ ૧૨

પ્રભુપગ આગિ લોટિગણુા લીધા સીધાસિ કામ હો, વી૦
લોક કહિ એ સુલખ્ખણી સીતાપીહર ઠામ હો વી૦ ૧૩

પટ્ટણાથી દક્ષિણ ગયા મારગિ કોસ પચાસ હો, વી૦
શીતલ જનમ મહિ લહી ભદ્દલપુર બહુ આસ હો વી૦ ૧૪

સુલસા નિસુણિ સદેસડો કહઇ અબડ જિનવાણી હો, વી૦
કન્હ સહોદર ઇણિપુરિ ચદેલા સહિનાણુ હો વી૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૬ ॥

મધુકર મોહ્યો માલતી પરીમલ બહુલો જામ, મ૦
મુઝ મન મોહ્યુ ઇણિ ગિરિ જાણુ કીજઇ વાસ મ૦ ૧

પૂરવ યાત્રા મિ કરી સભારિ પરિવાર, મ૦
દેયો દરસણ આપણ વલી મુઝ બીજીવાર મ૦ ૨

માનિ નિહોરો માહરો કરિ મુઝ પષનુ દાન, મ૦
પષ બલિ ઊડી મિલુ ઇહથી કરસ્યુ ધ્યાન મ૦ ૩

ભલિ એ માનવ ભવ લહ્યો ધર્માધર્મ વિચાર, મ૦
તીરથયાત્રા મિ કરી જનમ લગઇઅ વિચાર મ૦ ૪

ધરનિ સિદ્ધિ શ્રવણિ હૂઆ કાશીથી કોસ સાઠિ, મ૦
અડક અયોધ્યા આવિઆ જેવાસિ વરૂ કાઠિ મ૦ ૫

પચ તીર્થંકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દૂરિ, મ૦
જાણી થિતિ થાપી ઇહા ઇમ બોલઇ બહુ સૂરિ મ૦ ૬

બહુલ કુતૂહલ લોકના રામધરણી ધીજકુડ, મ૦
હરિચદ્રઇ દીધો ઇહા હરિણી હત્યા દડ. મ૦ ૭

સત કોસે સરજુતટઇ ધર્મજિણેસર જન્મ; મ૦
રંગિ રૂણાઈ પ્રણમીઇં ભાજઇ ભવભય ભર્મ. મ૦ ૮

દેષું દરિઆબાદથી દોઇ દિશિં કોસ ત્રીસ; મ૦
સાવત્થી સંભારીઇં શંભવ જન્મ જગીસ. મ૦ ૯

ખંધક મુનિ પીલ્યા ઇહાં તિહાં ઊગઇ વિષજાતિ; મ૦
ઊગઇ કિરીઆઇતો કહૂ દંડકવનિ અવદાતિ. મ૦ ૧૦

પિટીઆરિ પુરિ કંપિલા વિમલ જનમ વંદેસ; મ૦
ચુલણીચરિત્ર સંભાલયો બ્રહ્મદત્ત-પરવેસ. મ૦ ૧૧

કેસરવનરાય સંજતી ગર્દભિલિ ગુરૂપાસિ; મ૦
ગંગાતટિ વ્રત ઊચરઇ દ્રૂપદી પીહરવાસિ. મ૦ ૧૨

સુર પૂજઇ સોરીપુરિં સામલવરણો નેમિ; મ૦
ચંદ્રપ્રભ ચંદ્રવાડિમાં રૂપડિ રાષું પ્રેમ. મ૦ ૧૩

હત્થિણાઉરિ હરષઇ હીઓ શાંતિ કુંથુ અર જન્મ; મ૦
આગરાથી દિશિ ઉત્તરિં દોઢસો કોશે મર્મ. મ૦ ૧૪

પાંડવ પંચ હુઆ ઈહાં પંચ હુઆ ચક્રવર્ત્તિ; મ૦
પંચ નમું થૂભ થાપના પંચ નમું જિનમુર્ત્તિ. મ૦ ૧૫

અહિચ્છત્તઇ ઉત્તમ નમઇ મથુરા ગઢગ્વાલેર; મ૦
ઊજ્જલગિરિ વિમલાચલિં દિલ્લી જેસલમેર. મ૦ ૧૬

ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરઇં માલપુરઇ મનલાડિ; મ૦
સુખ સાખી સંખેસરો થંભણ ખંભણવાડિ. મ૦ ૧૭

રાણિગપુર રૂલિઆમણો વરદાઈ વરકાણ; મ૦ –
આબૂ આરાસણિ નમું ફલવધિ સફલ મંડાણ. મ૦ ૧૮

જે મિં તીરથ સંકલ્યા નયણિ નિહાલ્યા જેહ; મ૦
મહિયલિ અવર અનેક છિં નમો ર મુઝ તેહ. મ૦ ૧૯

તીરથ સેવા જઓ ફલઇં તઓ જાચું જગદીશ; મ૦

સુલહબોહી તો હુ હુયો રમયો તુહ્મ પાએ સીસ મ૦ ૨૦

વિનય કરી કરૂ વદના હોયો હીયાપદેમ, મ૦
સુહાખમા એ જિનતણી નિશ્ચય મારૂ સેવ. મ૦ ૨૧

અણુગામિ ફલ એ હોયો જનમિ ૨ ઉપગાર, મ૦
તીરથમાલા સફલી ફલઓ શતશાખા પરિવાર મ૦ ૨૨

કલસ.

ઇતિ તીરથમાલા અતિરમાલા પૂરવ ઉત્તર વર્ણવી,
મમકિત્તવેલી સુણિ મહેલી સફલ ફલી નવપલ્લવી,
તપગચ્છગજા બહુ દિવાજા વિજયસેનસૂરીસરો,
તસ્સ પટ્ટિ પૂરો જિમઓ સૂરઓ વિજયદેવયતીસરો ૨૩

તસ ગચ્છિ રાજઇ ભવિ નિવાજઇ વાચક વિદ્યામાગરો,
તમ મીમ પડિત સુગુણમડિત મહજમાગર ગણિવરો,
વીસાસઓ ચઉવીમ જિનવર કલ્યાણક યાત્રા કરી,
તમ મીસલેસિ પૂરવદેશિ વિજયમાગર બહુ સુખકરી
થુઈ ભણી બહુ સુખ ધરી ૨૪

ઇતિ શ્રીસમેતશિખરગિરિતીર્થમાલાસ્તવન સપૂર્ણ મકલ પડિતમડિતાખડલાયમાનપડિતશ્રી૧૯વિજયમાગરગણિશિષ્યગણિ-હેતુમાગર લિપીકૃત

શ્રીકૃષ્ણગઢમહાનગરે મવત્ ૧૭૧૭ વર્ષે શ્રીચિતામણિપાર્શ્વનાથપ્રમાદાત્

શુભ ભવતુ.

ગંગાતટ મનકેસર તીરથ, સાધઇ લોક બહુ પરમારથ,
મરહઠ કેરૂં ઠામ;
તિણિ ઠામિ કીધી રષવાલી હરિચંદરાઇં વાચા પાલી,
રાષિઉં સાચું નામ. ૧૧

કાસી હુંતી પૂરવ પંથિઇં દોઇ કોસ સીહાપુર અચ્છઇ,
શ્રીશ્રેયાંસહ જનમ;
તે વંદી આગલિ પંચ કોસ ચંદ્રાવતી કરિઓ પ્રવેસ,
ચંદ્રપ્રભ તિહાં જનમ. ૧૨

પ્રતિમા થૂભ અછઇ બેહૂ સાર તે પૂજતાં ન લાગઇ વાર,
છૂટઇ પાપ અપાર;
હવઇ ગંગાનઈ ઊતરીઇં પછઇ મગધદેસ સાંચરીઇં,
કોસ વીસા સોપાર. ૧૩

રાજગૃહપુર નયણે દીઠઉં તતષિણ હીઅડઇં અમીપઇઠઉં,
પૂરવ પુણ્ય સંભાર;
ચઉદ કુંડ ઉન્હઇ જલ ભરિઆં અંગ પખાલી પાજઇ ચઢીઆં,
પુહુતી ગિરિ વૈભાર. ૧૪

તે ઉપરિ ચઉવીસ પ્રાસાદ દેવલોકસ્યું મંડઇ વાદ,
દેહરી ઝાકઝમાલ;
મૂલનાયક મુનિસુવ્રતસામી દરસણ ભવિઆ આણંદ પામી,
પૂજ રચઇં સુવિસાલ. ૧૫

સઘલે દેહરે સાતસઇં દેવ સુરનર કિંનર સારઇ સેવ,
આગલિ મોટઉં શૃંગ;
અરધ કોસ તે ઊંચો સુણીઇં ઇગ્યારઇં ગણધર તિહાં થુણીઇં,
વાંદીજઇં ધરિ રંગ. ૧૬

રોહણીઆની ગુફા જવ દીઠી પુસ્તક વાત હુઈ સવિ મીઠી,
અઠોત્તર સોબાર;

જાત્ર કરી સારિયા સવિ કામ આગલિ ધન્ના સાલિભદ્ર ઠામ,
કાઉસગ્ગીઆ બેહુ સાર ૧૭

વૈભારગિરિ હુતી ઊતરીઇ જઈ વિપુલગિરિ ઊપરિ ચઢીઇ,
ભેટિયા પાસજિણિંદ,
છઇ પ્રસાદઇ પૂજ કરીનઈ સાહમો ઉદયાગિરિ દેષીનઇ,
ચઉમુખ નમુ નરિંદ ૧૮

સોવનગિરિ નયણે નિહાલુ પાપપંક અવિ દૂરિ ટાલુ,
જોઉ નયર વિસાલ,
શ્રેણિક સાલિભદ્ર ધન્નાવાસ ગ્રહણઇ ભરિઓ કૂઉ પાસ,
દેષૂ વીરપોસાલ ૧૯

વસ્તુ.

નયર કાસી નયર કાસી પાસ સુપાસ,
ચંદ્રાવતી ચંદ્રપ્રભ સીહપુર શ્રેયાસ જિનવર,
હવિ ગંગાનઈ ઊતરીઇ રાજગ્રહી નયરી મનોહર,
વૈભારગિરિ વિપુલગિરિ ઊપરિ બહુ પ્રાસાદ,
તે વાંદીનઇ ઊતરિયા છીત્યઉ કલિસુ વાદ ૨૦

ભાષા.

પશ્ચિમ પોલઇ સમોસરણ વીરહ દેષીજઇ,
નાલંદઈ પાડઈ ચઉદ ચઉમાસ સુણીજઇ,
હવડા લોક પ્રસિદ્ધ તે વડગામ કહીજઇ,
સોલ પ્રાસાદ તિહા અછઇ જિનબિંબ નમીજઇ,
કલ્યાણક થૂભ પાસઇ અચ્છઇ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ,
તે સુગતિઇ સ્યુ જોઈઇ નિરમાલડી એ કીધી પાપની હાણિ
મહોરડીએ કીધી પાપની હાણિ ૨૧

રાજગ્રહથી તીન કોસ પાવાપુર નયરી,
રજ્જુસભાઈ વીરનાહ પુહુતા સિવનયરી,

તે જાઈ જવ જોઈઇ પાલીજઇ છયરી,
પૂજ્યા જિનવર પાદુકા નાઠા સવિ વયરી;
દોઇ થૂભ સોહામણા એ ટાલઈં મન અસમાહિ,
પાસ જિણેસર ગાયસ્યું નિરમાલડી એ સજલ સરોવરમાહિ.
મણો૦ ૨૨

હવઇં ચાલિયા ક્ષત્રીકુંડ મનિ ભાવ ધરીજઇં,
તીસ કોસ પંથઇં ગયા દેવલ દેષીજઇં;
નિરમલ કુંડિ કરી સનાન ધોઅતિ પહિરીજઇં,
વીરનાહ વંદી કરી મહાપૂજ રચીજઇં;
બાલપણિ ક્રીડા કરી એ દેષી આમલી રૂંષ,
રાયસિદ્ધારથ તિહાં ઘરઇ નિર૦ પેષતાં ગઈ ત્રસ ભૂષ. મણો૦ ૨૩

દોઇ કોસ પાસિઇં અચ્છઇં માહણકુંડગામ,
દેવાણંદાતણી કૂષિ અવતરવા ઠામ;
તે પ્રતિમા વંદી કરી સારિયા સવિ કામ,
પંચ કોસ કાકંદનયર શ્રીસુવિધહ જનમ;
તે વંદીજઇ ભાવસિઉં એ આગલિ ચંપ વષાણિ,
સાઠિ કોસ તિહાંથીકી નીર૦ વાસુપૂજ્ય હીઅડલઇ આણિ. મણો૦ ૨૪

પાછા પુહુતા વલી વિહાર રાજગ્રહી પાસઇં,
તુંગિઆ નયરી પ્રથમ નાથ આગમ ઇમ ભાસઇ;
વીરનાહ વંદી કરી પૂરૂં મન આસ,
ભાવના ભાવઇં ગોરડી ગાઈં નિતુ રાસ;
વીરનાહ નિહાલતાં એ નયણે ત્રિપતિ ન હુંતિ,
વંછિત સામી પૂરવઇં નિર૦ ભાંજઇ ભવની ભ્રાંતિ. મણો૦ ૨૫

ભાષા.

સમેતિસિષરિ હવઇ જાત્ર કરેસિઉં પાવાપુર પંથિં ચાલેસિઉં,
ટાલેસિઉં દુહરાસિ તુ; જય જય ટા૦

અસી કોસ તિહાથી જાણુ તિણિ વાટઇ હવિ કીધ પયાણુ,
આણુ મનિ સુભભાવ તુ જય જય આ૦ ૨૬

વાટઇ તીરથ દોઇ વદિસિઉં પહિલુ મહિઅલનયર જાએસુ,
ધ્યાએસુ આદિનાથ તુ, જય જય ધ્યા૦,
તિહા હુ તી ભદ્દિલપુર રહિસ્યું સીતલનાથ નમી ગહગહસ્યુ,
લહસ્યુ મુગતિનો સાથ તુ જય જય લ૦ ૨૭

આગલિ અછઇ વિસમી વાટ સાથઇ લીજઇ કોલીના થાટ,
વાટ કરઇ સવિ સુદ્ધ તુ, જય જય વા૦,
કોસ પચાસઇ ચ પાનયરી આગલિ જાતા પાલઇ છહરી,
વયરી દૂરિ કીધ તુ જય જય વ૦ ૨૮

તલહટ્ટિ પાલઇ ગુજાગામ મ ધઇ જઈનિઇ કીધુ મુકામ,
રાય દુઓ તિહા લીધ તુ, જય જય રા૦,
સાત કોસ છાઈ વિસમી વાટ વાઘ સિધ હાથીના રાજ,
ચઢતા સીઝઇ કાજ તુ જય જય ચ૦ ૨૯

વ મજાલના મોટા રણુ ડાબા જિમણા કદલીવણુ,
જે દેખઇ તે ધન્ન તુ, જય જય જે૦,
ઉપરિ શ્રીસ ઘ જણ સદ્ધાવઇ વીસ થૂભ દેખી વદ્ધાવઈ,
ગાઈ ગીત રસાલ તુ જય જય ગા૦ ૩૦

થૂભ વિચાલઇ કુ ડ ત્રિકોણૂ પાસઇ હાથી પેલઇ જોણૂ,
ધોણ પાપહુપ ક તુ, જય જય ધો૦,
નિરમલ નીરઇ અ ગ પખાલી ધોઅતિ પહિરઇ દક્ષણકાલી,
ટાલી મનની સ ક તુ જય જય ટા૦ ૩૧

પ ચામૃત હવઇ કલસ ભરીજઈ પ્રતિમા સાહી સનાત્ર કરીજઇ,
ઊખેવીજઇ ધૂપ તુ, જય જય ઊ૦,
ધજ દેઈ આરતી ઊતારી મ ગલવઇ કાજ સવિ સારી,
વારી દુરગતિ કૂપ તુ જય જય વા૦ ૩૨

સસિવયણી મૃગનયણી બાલી જિણવર ભાસ દીઇં રલીઆલી,
નાચઇં વાલી અંગ તુ, જય જય ના૦;
તેણિ અવસર વરસઇ મેઘમાલી જાઇં તાપ નઇ ભીજઇ ફાલી,
ચોલી અતિહિ સુરંગ તુ. જય જય ચો૦ ૩૩

સમેતસિખર આગલિ વીસ કોસ રજુવાલુકાનઇનિઇ પાસઇં,
જંભીગામ વિસાલ તુ, જય જય જં૦;
વર્દ્ધમાન તિહાં નાણ ભણીજઇં સુસુખિ જિનહર વીર નમીજઇં,
આણી ભાવ રસાલ તુ. જય જય આ૦ ૩૪

ઇમ સુણીઇં લોકાંની વાત તિહાં જઇનિઇ કીધી જાત્ર,
ઇહાંથી કીજઇં ધ્યાન તુ, જય જય ઇ૦;
વીસથૂભ પ્રતેકઇં વંદુ પાપરાસિ હુંસય નિકંદું,
છેદું મોહનું માન તુ. જય જય છે૦ ૩૫

તીહાં કીજઇ તીરથ ઊપવાસ રહીઅઇ રાતિ ગુફામાહિં વાસ,
આંસ ફલી સવિ અંગ તુ, જય જય આ૦;
પ્રહ ઊઠી પાજઇં ઊતરીઇ તલહટ્ટિઇ જઇ પારણૂં કરીઇ,
આણીજઇ મનિ રંગ તુ. જય જય આ૦ ૩૬

વસ્તુ.

વીર પૂજ્યા વીર પૂજ્યા નયર વિહાર સમેતસિષરથી ચાંલતાં,
આદિનાથ મહિઅલિ જુહારીઇ,
આગલિ ભદ્દિલપુર જઈ જનમભૂમિ સીતલ નમીજઇં;
અનુક્રમિ પુહુતા સમેતસિષર વંદી વીસઇ થૂભ,
તલહટ્ટીઇ જઈ ઊતર્યાં કીજઇ પારણારંભ. ૩૭

ભાષા.

તિહાંથી પાછા ચાલીઆ એ મહાલંતડિ, રાજગ્રહી પુરમાંહિ;
મુનિસુવ્રત તિહાં ભેટસિઉં એ માલ૦ પાંચઇ પર્વતમાહિં. સુણિ૦ ૩૮

રાજગ્રહીથી ચાલતા એ મા૦ દોઇસઇ કોસ વષાણિ, સુણિ૦
અવજ્ઝાનયરી અતિભલિ એ મા૦ ઇંદ્રઈ વાસી જાણિ સુણિ૦ ૩૯

આદિ અજિત અભિનંદનૂ એ મા૦ સુમતિ અનંતહ નાથ, સુણિ૦
જનમભૂમિ તિહા વંદતાં એ મા૦ સફલ હૂઆ મુઝ હાથ સુણિ૦ ૪૦

મરૂદેવી મુગતિ ગઈ એ મા૦ સરગદુઆરી ઠામિ, સુણિ૦
તાસ પાસ નઈ પેખીઇ એ મા૦ અચ્છઇ મરજાદૂ નાભિ સુણિ૦ ૪૧

નયરમાહિ હવઇ પૂજસિઉં એ મા૦ ચઉવીસમો જિણંદ, સુણિ૦
મનાથ કરી હવઇ ચાલસ્યું એ મા૦ હીઅડલઇ અતિ આણંદ સુણિ૦ ૪૨

સાત કોસ રણુવઈ અચ્છઇ મા૦ પહિલુ રયણપુર નામ, સુણિ૦
ધર્મનાથ તિહા જનમીઆ એ મા૦ ચઉમુખ કેરઇ ઠામ સુણિ૦ ૪૩
પૂજી પ્રણમી પાદુકા એ મા૦ મઇ કીધી જિનવર સેવ, સુણિ૦
નયર કાલપી હવઇ આવીઆ એ મા૦ મઇ પૂજ્યા જિનવરદેવ સુણિ૦ ૪૪

ચંગપથ ચંદેરીઆ એ મા૦ આવ્યા કુમલે પેમ, સુણિ૦
આતિ પાસ દોઇ પૂજના એ મા૦ હીઅડલઈ હરખ ધરેવિ સુણિ૦ ૪૫

સંવત પનરપાસઠઇ એ મા૦ જાત્ર કીધી ઉદાર, સુણિ૦
સંઘ મહૂ ઘરિ આવીઆ એ મા૦ દિન દિન ઉછવ સાર સુણિ૦ ૪૬
ચિંતામણી કરિ પામિઉં એ મા૦ સુરતરૂ ફલિઉ બાર, સુણિ૦
મુગતિ હૂઈ તસ ઢૂકડી એ મા૦ મયલ સુખ સંસાર સુણિ૦ ૪૭

કમલધરમ પંડિતવરૂ એ મા૦ જાત્ર કીધી સંઘ સાથિ, સુણિ૦
સફલ જનમ હવિ મુઝ હૂઉ એ મા૦ મુગતિ હૂઈ હવઇ હાથિ સુણિ૦ ૪૮

કલસ.

તપગચ્છનાયક મર્ન્ન સુખદાયક શ્રીહેમવિમલસૂરિંદ ગુરૂ,
તસ આણ ધુરધર વિબુધપુરંદર કમલધર્મ્મ પંડિતવરૂ,
તસ ભીસ નામઇ ' હંસમોમઇ ' તીરથમાલ રચી સુવિમલો,
જે ભવિઅ ભણેમઇ અનઈ સુણેમઇ તે નર પામઈ જાત્ર ફલો ૪૯

પૂજિ જિનપ્રાસાદ દોય નરભવફલ લીજઇં,
પદ્મપ્રભજિન જનમભૂમિ પગલાં પ્રણમીજઇં.

ત્રોટક.

ચંદનબાલા બાકુલા એ વીરજિણેસર દીદ્ધ;
બાકુલવિહાર તિહાં હુઉ નિર૦ પ્રણમીઇં લોકપ્રસિદ્ધ. મ૦ ૬

વસ્તુ.

પાય રહિં પાય રહિં સંઘ જયકાર,
જિનભવન દોઇ દીપતાં બિંબ તિહાં દસ ચ્યાર સોહઇ;
ચઉવીસ બિંબ સુષચયનપુરિ ચંદવાડ જિન આઠ મોહઇ,
ચાલિ સરપડી નયરમાં એ સોરીપુર દસ ચ્યારિ;
જિનપ્રતિમા એકત્રીસ નમું સહજાદપુરહ મઝારિ. ૭
મઉગ્રામઇં મઉગ્રામઇં નમું જિનબિંબ,
ષટ્ સંખ્યાયઇં સોભતાં પંચકોસ કોસંબિપલીઇ;
શ્રીજિનઘર દોય અતિભલાં બિંબ તેર ઘણપુણ મિલીઇ,
પદ્મપ્રભ જિન પાદુકા એ કીજઇં તાસ પ્રણામ;
શાલિભદ્ર ધન્નાતણુઉ જુઉ સરોવર અભિરામ. ૮

॥ ઢાલ ॥

રાગ દેશાષ

કોસ અઢાર તિહાંથકી એ ફતેપુર નયર વિભાગ તઉ;
પ્રતિમા ત્રિણ પૂજા કરિ એ જઇઇં તીરથ પયાગ તઉ. ૯
ગંગા જમુના સરસતી એ દીઠઉ ત્રિવેણીસંગ તઉ;
પ્રથમજિણંદ સમોસર્યા એ અષયવડતલઇં રંગ તઉ. ૧૦
રાયકલ્યાણ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણઇ અન્યાય તઉ;
જિનપગલાં ઉઠાડીયાં એ થાપા રૂદ્ર તેણ ઠાય તઉ. ૧૧
કોસ પઇંત્રીસ વાણારસી એ ગંગાતીર પવિત્ર તઉ;

પરતિષિ અલકાપુરી જિસી એ દીસઇ જિહા બહુ ચિત્ર તઉ ૧૨
એણિ નયરિ દોય જિનવરૂ એ જનમ્યા સ્વામ સુપાસ તઉ,
તિણિ ઠામઇ દોઇ જિણહરૂ એ પુહવિ કરઈ પ્રકાસ તઉ ૧૩
પ્રથમ ચતુર્મુખ ચર્ચીઇ એ પગલા કીજઇ પ્રણામ તઉ,
સુરનર જસ સેવા કરઇ એ ભવિજણમન વિશ્રામ તઉ ૧૪
મૂરતિ મોહનવેલડી એ બઇઠા પાસ જિણંદ તઉ,
કેસર ચંદન કુસુમસ્યુ એ પૂજિઇ પરમાણંદ તઉ ૧૫
જઈ સુપાસનઇ દેહરઇ એ પૂજી પ્રભુ જયકાર તઉ,
નયરમાહિ તવ નિરખીઇ એ પ્રતિમા નંપ ન પાર તઉ ૧૬
કેઈ દીસઇ રૂદ્રભવનમા એ કેઈ થાપી તરૂછાહિ તઉ,
કેઈ દીસઇ વિપ્ર આગણઈ એ કેઇ માડી મઠમાહિ તઉ ૧૭
ભાવઇસ્યઉ પૂજા કરી એ છાડી રાગ નઇ રોસ તઉ,
વાણારસીનયરીથકી એ સિંહપુરી ત્રિણ કોસ તઉ ૧૮
જનમભૂમિ શ્રેયાંસની એ દેખી અનોપમ ઠામ તઉ,
જિનમૂરતિ જિનપાદુકા એ પૂજી કરૂ પ્રણામ તઉ ૧૯
ચંદ્રપ્રભ જિન અવતર્યા એ ચંદ્રપુરી સુવિસાલ તઉ,
શ્રીચંદ્રપ્રભપાદુકા એ નિત નમીઇ ત્રિણ કાલ તઉ ૨૦
અમીયકોસ વલી તિહાથકી એ પાડલિપુરિ વિખ્યાત તઉ,
સીલવંત નર તિહા હૂઆ એ જેહના બહુ અવદાત તઉ ૨૧
સીલકનકનઉ કસવટઉ એ શ્રીથૂલિભદ્ર મુનિરાય તઉ
જેહનુ નામ અચલ હવુ એ ચઉરાસી ચઉવીસીનાય તઉ ૨૨
સેઠ સુદર્શન જગિ જયો એ સીલગુણે અભિરામ તઉ,
સૂલી સિંહાસણ થયુ એ પૂજુ પગલા તેણિ ઠામ તઉ ૨૩
પમણાવસહી મહુરઇ એ પંચ પ્રતિમા સુહકાર તઉ,
પૂજી પ્રણમી ભાવસ્યુ એ ઉર જિનભવનઇ સ્યાર તઉ ૨૪

પંચકોસ વૈકુંઠપુરી એ ગંગતટ ગાજઈં આજ તઉ;
મારગિ કૌતિક પેષીઇ એ વાનરકેરૂં રાજ તઉ. ૨૫

દસકોસે નયરી તુંગિઆ એ સંપ્રતિ નામ વિહાર તઉ;
ત્રિણુ જિનભવનઇં પૂજીઇ એ બિંબ પંચવીસ ઉદાર તઉ. ૨૬

વસ્તુ.

નયર નવાદઉ નયર નવાદઉ કોસ ઇગ્યાર,
જિનપ્રતિમા જગિ મોહની અછઇ ચ્યાર વર પૂજ કીજીઇ,
નયરસીહોરઇં જાઈઇ કોસ ચ્યાર ભવલાહ લીજઇ;
મિલી રાયશિવરામનઇ એ લેઇ સાથઇં ઘટવાલ,
સમેતશિષરભણી ચાલીઇ એ આગલિ કોસ બયાલ. ૨૭

॥ ઢાલ ॥

રાગ સામેરી.

આગલિ છઇ વિસમી વાટ રે ઘટવાલ કરઇં સુઘાટ;
સંઘલોક સયલ સંચર્યા રે ડોલી પોઠ સુષાસન વરીઆ. ૨૮
પંથઇ બહુ અચરિજ દીસઇં રે સુઝ કહતાં હિઅડું વિહસઇં;
સવે લોક લંગોટીવાલા રે સિર નાગા કુરકઇ બાલા. ૨૯
રૂપહીણ નારી તન પોલઇ રે અહંકાર ધરી મનિ બોલઇ;
દેષ્યો ચાહિ અચ ભો ભારી રે સિરિ ઢાંકી આવતહઇ નારી. ૩૦
દવ દાધા દારૂ સમાણા રે ભિલ્લ દીસઇ કરિ ધણુ બાણા;
હલ્લીસ કરઇં મનિ હરસી રે કરિ લેઈ નચાવઇ ફરસી. ૩૧
કદલીવન મારગિ બહકઇ રે નાલીકેર પૂગતરૂ લહકઇં;
પુન્નાગ નાગ ગિરૂમાલઇં રે હંતાલહ તાલ તમાલ. ૩૨
વડ પીંપલ જંબૂરૂંષ રે પેષંત સમઇ તસુ ભૂષ;
કકોલ કરંઝ સુકીર રે નારિંગહ ચારૂ જંબીર. ૩૩
પાડલ કેતકી સહકાર રે જાઇ જૂઈ ચંપક સાર;
કિંકિલ્લિહ બિલ્લ અપાર રે વિકસ્યાં વન ભાર અઢાર. ૩૪

ચિહૂ દિસિ પરિમલ પસરતિ રે મધુકર લીના ગુજતિ,
સુક સારસ મોર કિંગાર રે કરઇ કોકિલ બહુ ટહૂકાર ૩૫
પરવતનીઝરણા બહૂ વાજઇ રે જાણે સઘતણો જસ ગાજઇ,
વનછાયા ગુહિરી જાણુ રે નવિ લહકઇ કોઈ ઉગ્યો ભાણુ ૩૬
કોલા કોલાહલ ઘુરકઈ રે સુણી માનવ તે પણિ ડરપઇ,
દીસઈ મદમત્તા હસ્તી રે જેહની ગતિ સહજઈ સસ્તી. ૩૭
ચરતા દીસઇ મૃગયૂથ રે મારગિ પણિ રૂઅડા સૂથ,
સાલિપેત્ર ભલા દોઇ પાસઇ રે દેષતા દાલિદ્ર નાસઇ ૩૮
ઇમ જોતા કાંતિક વાટઇ રે ઊનરીઇ વિસમઇ ઘાટઇ, •
સમેતાચલ દીઠો નયણે રે સ્તવીયો બહૂ અમૃતવયણે ૩૯
નાલિકેર વધારી લીજઇ રે સઘભગતિ વધાઈ દીજઇ,
હરષઇ કરી તનમન ભરીયઇ રે ગિરિતલહટી જઈ ઊતરીયઇ ૪૦

વસ્તુ.

પાલગજઉ પાલગજઉ નયર પ્રસિદ્ધ,
પૃથ્વીચદ્ર નરનાયકો ન્યાયવત નિજપરજા પાલઈ,
અરિજનનઇ રવિકરસમુ ભુવનમાહિ જસુ ખ્યાતિ માલ્હઈ,
વિનયકરી સઘપતિ ભણઇ યાત્ર કરાવઉ દેવ,
અમ્હ મનિ અતિ અલજો ઘણો કરિવા તીરથ સેવ. ૪૧

ઠવણી ઢાલ.

સઘમાથઇ તવ નરપતિ આવઇ સમેતશિષરની યાત્રા કરાવઇ,
રગઇ અપચ્છરા ગાવઇ,
પચકોસ ગિરિ ચઢીયઇ પાલા નાહના મોટા અતિસુકુમાલા,
રાસ રમઇ વરમાલા ૪૨
પ્રથમ ત્રિકોણીઅ કુડઇ જઈયેં અગ પષાલી નિર્મલ થઈયેં,
કુસુમકરડ કરિ ગ્રહિયેં,
કેશર ચદન મૃગમદ ઘોલી અતિઘન ઘનસારસ્યુ ભેલી,
ભરીઇ કનકકચોલી ૪૩

નરનારી મિલિઆ ગુણવંત કરિવા પૂજા નિરમલ ચિત,
તીરથ મહિમાવંત;
વીસ પાદુકા ભવનમઝારઇ અનુક્રમઇ પૂજ કરી ઉદાર,
કીજઇ નરભવ સાર. ૪૪
છઠ્ઠા પદ્મપ્રભજિનદેવ ત્રણસઇઅઠ્ઠ તવચીસિઉં હેવ,
મુગતિ વર્યા ઝત્તેવ;
શ્રીસુપાસ સમેતાચલ શૃંગઇં પંચસયા મુનિસિઉં મનિ ચંગઇ,
મુગતિ ગયા રંગઇં. ૪૫
છ સહસ મુનિવર સાથઇં સીધ વિમલજિનેસર શિવપદ લીધ,
સયલકરમ ષય કીધ;
સાતસહસ મુનિસ્યું પરિવરિયા અનંતનાથ સિવરમણી વરીયા,
ભવસાયર ઊતરીયા. ૪૬
અટ્ઠસયાં મુનિવરસ્યું જુત્તા ધર્મનાથ જિન મુગતિં પહૂત્તા,
તિત્થેસર જયવંતા;
શાંતિનાથ નવસયસિઉં જાણુ પંચસયાસ્યું મલ્લિ વષાણુ,
સમેતશિષર નિરવાણ. ૪૭
તેત્રીસમુનિવરસ્યું જિનપાસ મુગતિ પહૂતા લીલવિલાસ,
પૂરઇ ભવિઅણ આસ;
અજિતાદિક જિણવર સુહકાર સહસ્ર સહસ મુનિવર પરિવાર,
પામ્યા ભવનો પાર. ૪૮
એણિં ગિરિ વીસ તીર્થંકર સીધા વીસ ટુંક જગિ હૂઆ પ્રસિધા,
પૂજી બહુફલ લીધા;
સમેતાચલ શત્રુંજય તોલઇ સીમંધર જિણવર ઇમ બોલઇં,
એહ વયણ નવિ ડોલઇ. ૪૯
સીધા સાધુ અનંતાકોડિ અષ્ટકર્મઘનસંકલ ત્રોડિ,
વંદૂ બે કર જોડિ;
સિદ્ધષેત્ર જિણવર એ કહીઇ પૂજી પ્રણમી વાસઇ રહીઇ,
મુગતિતણા સુષ લહીયઇ. ૫૦

ત્રિભુવનમાહિ તીરથરાજઇ દેવદુદુહી દિનપ્રતિ વાજઇ,
મહિમા મહિઅલ ગાજઇ,
કીજઇ વલી તીરથ ઉપવાસ તો નવિ અવતરીઇ ગ્રભવાસ,
કહિ મહિમા જિનપાસ. ૫૧
કીજઇ પૂજા દીજઇ દાન સમેતશિખરતુ કીજઇ ધ્યાન,
લહિઇ કેવલગ્યાન,
એહુ ગિરિ દીઠઇ મનિ ઉલ્લાસ એહુ ગિરિ ફરસઇ કર્મવિણાસ,
હોવઇ મુગતિનિવાસ ૫૨

વસ્તુ.

સમેતગિરિવર સમેતગિરિવર કરૂ વખાણ,
અપૂરિ રમક પિંકા વિવિધ વેલી ઊષધી મોહઇ,
અચરછાહ દ્રુમ દીપતો વજ્રપાણી ત્રિભુવન મોહઇ,
મયલતીર્થમાહિ રાઉ એ સિધખેત્ર સુખધામ,
મહિમા પાર ન પામીયઇ વલિ વલિ કરૂ પ્રણામ ૫૩

॥ ઢાલ ॥

આસાઉરી

જાત્રાકરી ગિરિ ઊતર્યા ભગીયા સુકૃતભંડાર રે
દેશ મગધ ભણી ચાલીયા મનિ ધરિ હરખ અપાર રે. ૫૪
જયો જયો એહ ગિરિ રાઉ ભુવિ ન દઉ ચિરકાલો રે,
મનહ મનોરથ પૂરણો પ્રણમીજઇ ત્રિણકાલો રે જયો૦ ૫૫
નયર રાજગૃહ આવીયા જે જગમાહઇ વિખ્યાતો રે
જિહાં મુનિસુવ્રત અવતર્યા પુરનકિ ચઢી અગઇ વાતો રે જયો૦ ૫૬
શ્રેણિકરાય ઇહાં હૂઉ મંત્રી અભયકુમારો રે,
જંબૂસ્વામિ પ્રમુખ નરા હૂઆ એહ નયરશણગારો રે. જયો૦ ૫૭
કુંડ ચઉદઇ ઊન્હઇ જલ ભર્યા કીજઇ નિર્મલ અંગો રે,
ચઢીઇ વૈભારગિરિ ચઢી વીરજિણંદ મનિ રંગો રે જયો૦ ૫૮

એકાદસ ગણુધરતણી પૂજી પાદુકા જેણિ રે;
પંચવીસ દેહુરઇ પૂજા કરી ટાલિ દુરગતિ તેણિ રે. જયો૦ ૫૯
અણુસણુ લઇ અણુત્તરિ ગયા ધના સાલિભદ્ર મુનિરાય રે;
કાઉસગિયા દોઇ પાદુકા પૂજીજઇં તિણિ ઠાય રે. જયો૦ ૬૦
ચોર રોહણીયાતણી ગુફા અચિરજકારણિ દીઠ રે;
કાલંબરિદ્રુમ હેઠલઇં બાવન જિનાલય પૂઠ રે. જયો૦ ૬૧
વૈભારગિરિથકી ઊતરી ચઢિયઇ વિપુલગિરંદ રે;
ષટ્ પરિમાણુઇં એ જિણુવરૂ પૂજ કરૂં જિનચંદ રે. જયો૦ ૬૨
ચોમુષ એક ઉદયગિરિ પંચ સોવનગિરિ જાણુ રે;
રયણુગિરિસિરિ ઊપરઇં દોય પ્રાસાદ વષાણુ રે. જયો૦ ૬૩
પંચ એ પર્વત ફરસીયા નિરખી વીર પોસાલ રે;
પાસઇ કૂપ ભૂષણુ ભર્યાં સાલિભદ્રતણુઉ નિરમાલ રે. જયો૦ ૬૪
નયરમાંહઇ ઋષભ જિણેસરૂ પૂજી કીજઇ પ્રણામ રે;
નાલંદઇ પાડઇં આવીયા લોકપ્રસિદ્ધ વડગામ રે. જયો૦ ૬૫

વસ્તુ.

વૈભારગિરિવર વૈભારગિરિવર ઊપરિ ઉદાર,
શ્રીજિનબિંબ સોહામણાં એકસો પંચાસ થુણીઇ,
નવ વિપુલગિરિ ઊપરઇં ઉદયગિરિસિરિ ચ્યારી ભણીઇં;
વીસ સોવનગિરિ ઊપરઇ રયણુગિરિસિરિ પંચ,
રિષભ જિણેસર પૂજીયઇ રાજગૃહી રોમંચ. ૬૬

ચઉપઈ.

નાલંદયઇ સવિ લોકપ્રસિદ્ધ વીરઇ ચઉદ ચઉમાસા કીધ;
મુગતિ પહૂતા સવે ગણુહાર સીધા સાધ અનેક ઉદાર. ૬૭
દીસઇ તેહતણું અહિનાણુ પુહવઇ પ્રગટી યાત્રાષાણિ;
પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યું મંડઇ વાદ. ૬૮
પગલાં ગોતમ સ્વામીતણાં પૂજીનઇ કીજઇ ભામણાં;
વીર જિણેસર વારાતણી પૂજી પ્રતિમા ભાવઇ ઘણી. ૬૯

નાલંદયનુ બોલિ ઉચરી તિહાંથી જઇયઇ પાવાપુરી,
તેહતણો અતિ મહિમા ઘણુઉ પભણુ ભાવઇ ભવિઅણુ સુણુઉ ૭૦
સમેતશિષરથી જિમણુંઇ પાસ જભીયગામ અછઇ બહૂવાસ,
રિજુવાલુકા નદીનઇ તીર કેવલ પામ્યઉ શ્રીમહાવીર ૭૧
દેવઇ તવ સમવસરણુ કીધ બેસી ખિણુ એક દેસન દીધ,
કનકકમલ પરિ ઠવતઉ પાય પાવાપુરિ આવઇ જિણુરાય ૭૨
ઇંદ્રભૂતિપ્રમુખ ઇગ્યાર યજ્ઞકર્મ કરઇ તેણીવાર,
સઇ ચોમાલીસ બ્રાહ્મણુ મિલ્યા મિથ્યામતિ મોહઇ ઝલહલ્યા, ૭૩
મનિ અભિમાન ધરી આવીયા નામ લેઈ જિન બોલાવીયા,
મનસંસય ટાલઇ જિનવરૂ દેઈ દિક્ષા થાપ્યા ગણુધરૂ ૭૪
સંઘ ચતુર્વિધ થાપી તામ વિચરઇ દેસ નયર પુર ગ્રામ,
ભવિકજીવ પ્રતિબોધિ કરી અનુક્રમઇ આવઇ પાવાપુરિ ૭૫
જીવિત વરસ બહુત્તરિ જાણુ પુણ્ય પાપફલ કહઇ સુજાણુ,
પ્રધાન અધ્યયન મનિ ભાવઇ ધીર મુગતિ પોહતા શ્રીમહાવીર ૭૬
ગૌતમસ્વામી કેવલ વરઇ ચોસઠી ઇંદ્ર મહોચ્છવ કરઇ,
સંઘ ચતુર્વિધ હર્ષ અપાર જગમા વર્ત્યો જયજયકાર ૭૭
વીરજિણેસર ગણુધરવાદ પૂજી તિહા પગલા પ્રાસાદ
મુગતિ પોહતા જિહા જિન વલી પૂજીજઇ પગલા મનિ રલિ ૭૮
સરોવરમાહિ સુદ્ધ વિહાર જાણે ભવિઅણુનો આધાર,
જિનપ્રતિમા પંચ પગલા દેવ પૂજી પ્રણમી કીજઇ સેવ ૭૯
અનુક્રમે જઉણુપુરિ આવીયા જિન પૂજી ભાવન ભાવીયઇ,
દોઇ દેહેરઇ પ્રતિમા વિખ્યાત પૂજી ભાવઇ એકસો સાત, ૮૦

વસ્તુ

પંચ જિણુવર પંચ જિણુવર તણો અવતાર,
નયરી અયોધ્યા જાણીઇ અમરપુરીથી અધિક રાજઇ,
ઋષભ અજિત અભિનંદનો સુમતિનાથ જિન અનંત ગાજઇ,
પંચે જિણુવર પાદુકા એ કીજઇ તાસ ગુણુ ગાન,
પઢમ જિણેસર પૂજઇ આણી નિરમલ ધ્યાન ૮૧

॥ ઢાલ ॥

ધન્યાશ્રી.

નયરી અયોધ્યા રાજીઓ પૂજી પઢમજિણંદો રે;
રામચંદ્ર પગલા નમું મનિ ધરી પરમાણંદો. રે. ૮૨
ધન એ તીરથ વંદીઇ સમેતસિષર ગિરિરાજ રે;
સંઘપતિ નિજમનિ હરષીઇ કીધાં અનોપમ કાજ રે. ધન૦ ૮૩
બીજથાનકિ સીતાતણું અગનિષાઇ અસરાલ રે;
સીલપ્રભાવઇ જલ હૂઉ દીઠ તે કુંડ વિશાલ રે; ધન૦ ૮૪
રતનપુરી રલિઆમણી જિનમંદિર શુભ હોય રે.
ધર્મનાથ પદ પૂજીઇ જિન પ્રતિમા ત્રિણ જોય રે. ધન૦ ૮૫
કંપિલપુર વરમંડણો પૂજીઇ વિમલવિહાર રે;
વિમલપાદુકા વંદીયઇ કીજઇ વિમલ અવતાર રે. ધન૦ ૮૬
તીરથ જે શ્રવણે સુણ્યા દીઠા નયણે જેહ રે;
જે મારગિ ભોમિં રહ્યાં નમું કર જોડી તેહ રે. ધન૦ ૮૭
સકલસંઘ પરિવારસિઉં યાત્રા કીધ પ્રમાણુ રે;
ઉચ્છવ કરિ ઘરિ આવીયા દિન દિન હોઇ કલ્યાણુ રે. ધન૦ ૮૮

કલશ.

તપગચ્છનાયક સુભમતિદાયક સિરિવિજયસેનસુરિંદ,
તસ પટગયણિં વિભાસણુ દિનકર સિરિવિજયદેવમુણિંદ;
વાચકસયલચૂડામણિ સોહઇ નિરમલ ન્યાનનિવાસ,
સિરિકલ્યાણુવિજય ગુરૂચરણ પ્રસાદઇ હૂઓ મુઝ બુદ્ધિપ્રકાસ. ૮૯
સસિરસસુરપતિવચ્છર આતપ એકાદસિ બુધવારઇ;
સમેતાચલ મહાતીરથ કેરૂં સ્તવન રચ્યું મતિસારઇ. ૯૦
પઢઇ ગુણઇ જે શ્રવણે નિસુણઇ તીરથમહિમા ભાવઇ;
'જયવિજય' વિબુધ ઇમ જંપઇ સુષ અનંત સો પાવઇ. ૯૧

॥ ॐ ॥

रत्नसिंहसूरिशिष्यविरचित

गिरनारतीर्थमाला.

ગિરિવર સિરિ ગિરનારહ સામી નેમિનાથપય સીસ જિ નામી,
કામી તીરથમાલ,
વસ્તુપાલિ નિયબંધવ નામિહિ થાપીય પાસ તેજલપુરગામિહિ,
સરોવર લહરિ વિશાલ ૧

પહિલૂં દીઠઉં જુ ગઢજૂનુ સફલ મનોરથ મઝ આજૂ તુ,
જૂનુ પુણ્ય પ્રકાસો,
ગઢ ગરૂઅડિ કહુ કેતી કહીઇ જોતા એહની આદિ ન લહીઇ,
ધનપતિ લોક નિવાસ ૨

ઉસવાલહ ધરણિગ થાપી વસહી વીરભુવણિ જસ વ્યાપી,
સચરાચરિ જયકારો,
શ્રીશ્રીમાલી સલષઇ લિખીઓ ચંદ્રિ નામ નિયભવ ઓલખીઓ,
રિપુ કેસરીઅ વિહારો ૩

તે ઉદ્ધરીઅ સુથિર બઇસારી તેજલપુરનુ પાસ જુહારી,
સમરસિંહિ કીઉ કાજ,
સંઘવી ધૂંધલ દેહરઇ વદુ રિસહજિણિંદ નમી ચિરનંદુ,
હિવ જોઉ ગિરિરાજ ૪

સોવનરેષ નદી ચિહુ પહિલી પરવતિ ચડતાં આવઇ વહિલી,
દામોદર મનોહાર;
વસ્ત્રાપથિ ભવદેવ મહોસર કાલમેઘ ક્ષેતલ અલવેસર,
વસ્તુપાલ ઉદ્ધાર. ૫

રાણિગ સુત આંબઇ મંતીસરિ વાવિ પરવસ્યૂં પાજ નવલપરિ,
વિરચી અતિ સુવિશાલ;
ચડતાં દીસઇં ડાવઇં જિમણુઇ વિવિધ બારવણુ હરષિઇ ખિમણુઈ,
ન ગણુઈ મનિ દુખજાલ. ૬

સાહ પૂનાની પહિલી પોલિઇં સંઘપતિસ્યૂં સવિ બઇઠા ઉલિઇં,
લીધુ ક્ષણુ વિશ્રામ;
વસ્તિગ પોલિઇં પહુતા રંગિઇં રાસ ભસલ કુટા રસભંગિઈં,
અંગિઈ અતિ અભિરામ. ૭

સંવત ઇગ્યાર ચુરાસી વરસિઇં સિદ્ધરાય જયસિંહ આદેસિઇં,
અભિનવું અંગિ ઉલ્હાસો;
ધન ધન સાજણુ મંત્રિ મુકુટમણિ પૃથવીજય પ્રાસાદ રચીઉ જિણિ
ગરૂઅડિ કરિ કિવલાસો. ૮

ત્રિણિણુ પ્રદક્ષિણા દેઈ જંગિઇં નેમિનાથ દીઠા મન રંગિઇં,
હીઅડઇ અતિ ઊમાહો;
સુરતર કામધેનુ ચિંતામણિ કામકુંભસવિ હૂંતા તાં મણિ,
જાં નવિ નરિષિઉ નાહો. ૯

ન્હવણુ વિલેવણુ પૂજ રચીનઇ જગગુરૂ ભમતી જિણુ ચરચીનઇ,
ભરિઉ સુકૃત ભંડારો;
ઉત્તર દક્ષિણુ પૂરવ પશ્ચિમ નવ નવ ચુકીજે જિણુ ઉત્તમ,
પાઊ મંડપ સારો. ૧૦

બહુતરે દેહરી બહુ બિંબાવલિ પંતિ ન પૂજઇં પુજઈ વલિ વલિ,
તીરથ સવિ અવતારો;

ગઈ ચુવીમી મૂરતિ અભિનવ પાપામઢિ પૂજતા સફલ ભવ,
લાભઇ પુણ્ય ન પારો. ૧૧
વસ્તુપાલિ મતીમરિ મેતુજ ઊજિલિ આણિઉ ભવુદહિ મેતુજ,
નિરૂવમ રિસહજિણિંદો,
ઠાવઇ શ્રીસમેતમિહગિરિ જિમણુઇ અષ્ટાપદ નવલીપરિ,
વીસ ચુવીસ જિણિંદો ૧૨
યક્ષરાજ કવડિલ તિહિં પૂઠિઈ માતા મરૂદેવા ગજપૂઠિઇ,
ચ દ્રપ્રભ પ્રણમેમો,
સધાહિવ ગોઇઆ અવતારી જીરાઉલિપતિ પાસ જુહારી,
દાહુપાસ નમેમો ૧૩
પુરૂષરયણ વ્યવશાણુઈ કીધુ સધાહિવ ભૂભવિ જસ લિદ્ધઉ,
બાવન જિણહર સાગે,
ઈંદ્રનીલ તિલકપ્રાસાદો હેમબલાણુમિણિ અનુવાદો,
સાદર કરઇ અપારો ૧૪
સામી વિમલનાથ તિહિં ગાજઇ નિરૂમલ સોવનમય તનુ છાજઇ,
ગજઇ મહિમનિધાન,
ચિ તામણિ શ્રીપાસજિણેસર સુરતરૂ અજિતનાથ તિત્થેસર,
જિહુપરિ સોવન વાન ૧૫
પીતલમય જિનપ્રતિમા બહુવિધ સમવસરણિ શ્રીસંઘચતુર્વિધ,
પૂજી પુણ્યનિધાન,
પનરનવોત્તર ફાગુણ માસિઇ આગી બઇઠા અતિ ઉલ્હાસિઇ,
વદુ જા સસિ ભાણુ ૧૬
કલ્યાણ ત્રય ત્રિહુ ભૂમિઠિય કવિ કામગિ કવિ પ્રતિમા સઠિય,
નેમિ નમેમિ સુરગો,
વસ્તુપાલ મતીસર કીરતિ પ્રકટીઅ સમરસિહિ જિહા ઇગ્તિ,
બાવન જિણહર તુગો ૧૭

થાપી શ્રીતિલકપ્રાસાદિહિં સાહ નરપાલિં પુણ્યપ્રસાદિહિં,
સોવનમય શ્રીવીરો;
અષ્ટાપદ સંમેતસિહરસ્યૂં ડાવઇ જિમણુઇ બિહુ જિણુહરસ્યૂં,
રચના અતિગંભીરો. ૧૮

એકમના મ– કોતારી વસહી સંતિ નમિ સવઇ સારી,
બહુતરિ દેહરી દેવ;
ઇંદ્ર મંડપ ગજપદ વાસિઠરિષિ નાગ મોર ઝિરિ કુંમ સુણી સખિ,
જિહાં જિન તિહાં કરૂં સેવ. ૧૯

ઉસવાલ સાલિગ મેલા ગરિ ધરમનાથ થાપીય વર જિણુહરિ,
પણુમિસુ સુભપરિણુામ;
રામસિંહ વ્યવ ડૂંગર દેહરી જિણુપય પૂજિઇં દુગ્ગય બેહરી,
રાજમતી બિહુ ઠામિ. ૨૦

આગઇ જિહાં કંચણુહ વિહારો સંપઇ તિહાં ગંગા અવતારો,
નિરખી નિરમલ કુંડ;
પાજે પગિ પગિ દાન સુદેતાં સાહ ચીતરનૂં નામ જિ લેતાં,
રહનેમિ નમિ ઉતરંડ. ૨૧

ઊજ્જયંતગિરિ સિહરિ નિવટ્ટી સાહ સામલિ પ્રાસાદિ પરટ્ટી,
દિટ્ટી અંબિકિ માત;
સિંહાસનિ સુત સુભકર વિભકર અંબ લુંબિ કર સેવક સુખકર,
જિનશાસનિ વિખ્ખાત. ૨૨

અવલોકું અવલોકન નામિ સંબપજૂન સિહરિ ત્રિહુ ઠામિ,
નેમિસર પણમેવિ;
સિદ્ધવણાયગ ટૂક જિ પામી સહિસા લાખાવનિ વિશ્રામી,
સામી નિમિ નમેવિ. ૨૩

ગાંધી વઇચઇ વિરચી જિણુહર ચંદ્રગુફા જે પ્રતિમા મણુહર,
સહસબિંદુ જે કિવિ;

ઇંદ્રિ રચી સોવનપ્રાસાદિહિ માતા અબિકિ દેવપ્રસાદિહિ,
જગગુરૂ તે વિનમેવિ. ૨૪

આજ કૃતારથ મનુજ જનમ મઝ નિરમલ કુલ ભવ વિભવ સફલ મઝ,
તુઝ દરમણિ જગનાહ,
યાદવકુલિ કુમલાઅવયમ ત્રિભુવનજન માનમમરહ સ,
દીસઇ અતિ ઉત્સાહો. ૨૫

દેવ સદૈવત જુ તમ્હ સેવા તામ પસાઇ પુણ્ય કરેવા,
હોયો બુદ્ધિ પ્રકામ,
રયણસિહસૂરિસીસ જિ જ પઇ સિવસુખ માગૂ સુદગ મ પઇ,
મ પઇ સિદ્ધિ વિલાસ ૨૬

ઇય રેવઇમ ડણ અલિયવિહડણ નેમિનાથ ગુણ જે શુણઇ એ,
તસ તીરથમાલા પુણ્યવિશાલા ભાવમહિત અનુદિન ભણઇ એ,
તિહૂયણજણવલ્લહ ભવસયદુલ્લહ નિરૂવમગુણ રયણે કલિય,
સો નિજ્જિયરિઉગલ આમય સુહફલ પામઇ સિવકમલા લલિય. ૨૭

॥ अर्हम् ॥

पं०–देवचन्द्रविरचित

शत्रुंजयतीर्थ–परिपाटी.

સકલ સભા રંજન કલા દિઓ સરસતિ વરદાનો જી;
શ્રીવિમલાચલ સ્તવનભણું પામી શ્રીગુરૂ માનો જી. ૧

આવો શેતુંજયઇં ચઢીય નવાણુ વારો જી;
મનમાં ઉલટ અતિઘણો હઇડિં હર્ષ અપારો જી. આ૦ ૨

ઉમાહો મનમાહિ ઘણો કરસ્યું ચૈત્રપ્રવાડ્યો જી;
શ્રીશેત્રુંજય ભાવસુ લાગી મનહરૂ હારો જી. આ૦ ૩

સંવત સોલ પંચાણુયે ઈડર રહી ચોમાસો જી;
યાત્રા કરવા સંચર્યા શુભ દિવસ શુભ માસો જી. આ૦ ૪

પ્રથમ પ્રયાણે પાંગર્યા પ્રીચોટ ગામ મઝારો જી;
સાહ સહજૂનેં દેહરઇ વીરજિણંદ જુહારો જી. આ૦ ૫

તિહાંથી વલાસણે જઈ પાટલી પ્રતિમા વાંદો જી;
પોહતા શેત્રુંજય તલહટ્ટી આનંદપુર આનંદો જી. આ૦ ૬

એ ભરતઇં વાસ્યુ ભલુંઇ પુણ્યતણું અહીઠાંણો જી;
શ્રાવક સમકિતધર તિહાં વસઇં નવઇં તત્ત્વના જાંણો જી. આ૦ ૭

આદિ પાસ માહવીરના ત્રિણ પ્રાસાદ ઉત્તંગો જી;
વડનગરમાહિં વાંદતાં ઉપનો અધિકો રંગો જી. આ૦ ૮

વીસલનગરે જુહારીઈ એ જિન ત્રિણ પ્રાસાદો જી,
માહોમાહિ તે કરઈ એક એકસ્યુ વાદો જી આ૦ ૯

ગામ સિવાલે એક જિનાલય વદુ દો કર જોડ્યો જી,
મહિસાણે નવ દેહરા પૂજી પાપ વિછોડ્યો જી આ૦ ૧૦

મારગિ જે જે જિનહરૂ તે તે કરૂ પરિણામો જી,
અનુક્રમિ ઉમમાપુર નમુ શાતિનાથ ગુણધામો જી આ૦ ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

અહુમદાવાદ નગર સુવિચાર શ્રાવક સુકૃત ભરઇ ભડાર,
પૂજે શ્રીજિન સાર તુ, જયો જયો પૂજે શ્રીજિન સાર ૧

ગઢમઢ મદિર પોલિ ઉત્તગ નગર દેવતા હુઇ મનરગ,
સાભ્રમતી વહે ચગ તુ જ૦ ૨

મોટો માણિકચોક ચોમાલ ચોહટઇ હાટ ઓલ સુવિશાલ,
વાડી વનહ રસાલ તુ જ૦ ૩

લોક વસઇ જિહા વર્ણ અઢાર વ્યવહારીયાતણો નહી પાર,
વિવિધ વસ્તુ વ્યાપાર તુ જ૦ ૪

માન મોહુત શુભ ભોજન ભગતિ આભરણાદિક પહિરણુ યુગતિ,
કરિ નિત્ય સાહમીની ભગતિ તુ જ૦ ૫

દેહરા દીઠે પરિમાનદ મહાવીર પમુહ જિનચદ,
વદુ સુખનો કદ તુ જ૦ ૬

અવર તીરથ જે છે અનેક તેહનો પાર ન પામુ છેક,
વદો ધરિય વિવેક તુ જ૦ ૭

બીબીપુરિ ચિતામણિ પાસિ વિજયચિતામણિ પુણિ આસ,
ભાભો અસાઉલ વામ તુ જ૦ ૮

ચોવીસ વટા ચોવીસઇ માગ અહુમદપુર જિન કરૂ જુહાર,
રાજાપુરાદિ મઝારિ તુ જ૦ ૯

રાજનગર પ્રીયમેલક ઠામ ત્રિભુવનમાહિં જેહની મામ
કીજેં વંછિત કામ તુ. જ૦ ૧૦

સંઘવી આગરાનો સંઘ લાવ્યો હરષ ધરીનેં તેહ વધાવ્યો;
ભરતની ઓપમ આવ્યો તુ. જ૦ ૧૧

ગામ ગામના સંઘ ઉદાર પાલષી સેજવાલાં અસવાર;
મનુષ્યતણો નહી પાર તુ. જ૦ ૧૨

આસ ફલી સઘલી મનકેરી નિસુણી કાન પ્રયાણ નફેરી;
સંઘ ચાલ્યો ઉદેરી તુ. જ૦ ૧૩

ગામ નયર પુર પાટણ જેહ મારગિ પ્રતિમા આવેં તેહ;
પ્રણમુ ધરીય સનેહ તુ. જ૦ ૧૪

કાઠી ચોર ચરડના થાટ ઉલ્લંઘ્યા વિસમા વાટ ઘાટ;
દીઠો ગિરિ આઘાટ તુ. જ૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૨ ॥

હવેં સંષેપઇં ચૈત્રપરવાડિ કહું શેતુંજઈ કેરી;
એ ગિરિ ફરસ્યો ભાવસ્યું ટાલેં ભવફેરી. ૧

પાલીતાણઇં તલહટીય આવ્યા ઉમાહિં;
લલીતસરોવર સજલ ભર્યૂં દીઠુ અવગાહી. ૨

નગરીમાહિ કુમરવિહારિ જિનપાસ નમીજઇં;
લલિતપાલિ પ્રભુ વીર વંદી ભવપાર લહીજઇં. ૩

ત્રણિ કોસ છેં વિષમી પાજ ચઢીઇ ધસમસતા;
ચોકી પરવતિં કુંડ ઠામિ વિસામે વસતા. ૪

ધાઈઇ ચઢતાં સરઇ કાજ અનઈ હઇડુ હીસઈ;
કૌતિક દીસઈં કોડિપરિ રોમરાઈ વિકસઇ. ૫

અનુક્રમિં ગઢની પ્રથમપોલિ પોહતા શુભ ભાવઇ;
શ્રાવક લોક હરષઇ કરી મોતીએ વધાવેં. ૬

॥ ઢાલ ૩ ॥

આજ સફલ દિન મુઝ થયો એ કીધો પોલિ પ્રવેશ કિ,
ગજ બેઠી દીઠી ભલી એ માડી રિમહજિનેમ કિ આ૦ ૧

શાતિનાથ જિન સોલમો એ ભેટ્યો ડાવઇ અગિ કિ,
ચોમુખ નમી પાંડવ પચ એ પ્રણમુ મનનઇ રગિ કિ આ૦ ૨

મોટી મૂરતિ અતિભલી એ અદભુદ આદિજિનદ કિ,
જિમણે આગઇ જુહારતા એ ઉપજિ મન આનદ કિ આ૦ ૩

કવડયક્ષ પરતખ્ય થયો એ બોલાવ્યો દિઇ બોલ કિ,
વિઘન નિવારિં મઘતણા એ બેઠો થઈ અડોલ કિ આ૦ ૪

વલી વાઘણુ જોઇ કરી એ છીપાવસહી વદ કિ,
મોલ્હાવસહી ટોટરા વિહાર એ પૂજી પાપ નિકદ કિ આ૦ ૫

ત્રિહુરૂપે ઋષભ નમુ એ મરગાગેહિણી નામ કિ,
ચોરી રાજીમતીતણી એ દીઠી અતિ અભિરામ કિ આ૦ ૬

પોલિ મઝારિ જિમણા જઇઇ એ થભણપાસ જુહાર કિ,
વસ્તક થાપ્યો નેમજિન એ અવતાર્યો ગિરનારિ કિ આ૦ ૭

જયમલ્લજી જિમણે ગમે એ થાપ્યો નવોચ પ્રસાદ કિ,
શ્રીવિજયદેવસૂરિ વયણુથી એ લીધો જગ જસવાદ કિ આ૦ ૮

સાહ તેજપાલ સિરોહીઉ એ પુણ્યવત જગ હોઇ કિ,
દેહરૂ એક મડાવીઉ એ કીરતિ કહેં સહુ કોઇ કિ આ૦ ૯

પરતરવસહી નમી કરી એ ઘોડા ચોકી ગોખ કિ,
રોમચીનિ દેષતા એ મનમા ઉપજિ હરષ કિ આ૦ ૧૦

તિલકા તોરણુ જોઈઇ એ ચઢના સીહ દુવારિ કિ,
પાવડીઆરે ચઢી કરી એ પોહતા ભુવનમઝારિ કિ આ૦ ૧૧

ડાવઈ પાસઈ વદી એ સામલા પ્રમુહ વિહાર કિ,
દેહરા પાષલિ દીજીઇ એ ત્રિણ્ પ્રદક્ષણા સાર કિ આ૦ ૧૨

ઠામિ ઠામિ પ્રતિમા ઘણી એ દેહરાંમાહિ જુહાર કિ;
રાયણિરૂષ દેષી કરી એ મન ઠર્યું માહરૂ કિ. આ૦ ૧૩

રાયણતલિં પ્રભુ પાદુકા એ ફૂલફૂલેં પૂજિંત કિ;
મુગતાફલે વધાવીઇં એ ઇહાં સિદ્ધ હૂયા અનંત કિ. આ૦ ૧૪

આગલિં કલિકુંડપાસજી એ વંદુ શ્રીવર્દ્ધમાન કિ;
મૂલ ગભારિં ઋષભજી એ પ્રણમી માગું માન કિ. આ૦ ૧૫

અનુક્રમિં ઉપરિં ભૂમિકા એ પ્રતિમા નામું સીસ કિ;
નાહની મોટી સવિ મિલી એ સાત સહુસ એકવીસ કિ. આ૦ ૧૬

દેહરી સઘલી સંષ્યા સુણો એ મતિ સારૂ મેં કીદ્ધ કિ;
લઘવી પોઢી ત્રિણસો એ ઉપરિ પંચવીસ લીધ કિ. આ૦ ૧૭

પગ પગ પ્રતિમા જિનતણી એ પામઇં કોઈ નહી પાર કિ;
ભોલપણઇં મુઝ વીસરી એ તે સવિ કરૂં જુહાર કિ. આ૦ ૧૮

ઋષભદેવ સાહમા રહ્યા એ પુંડરીક ગણધર જેહ કિ;
ચોરાસીમાહિં મુલગા એ ત્રિવિધિ પ્રણમું તેહ કિ. આ૦ ૧૯

સુરજકુંડ આગલિ થઈ એ પોહતા ઉલષા ઝોલ કિ;
આગલિં ચેલણ તલાવડી એ સહુ કો કરઇં અંઘોલ કિ. આ૦ ૨૦

તિહાંથી સિદ્ધવડ ઉત્તરી એ ફરસ્યું તીર્થ ઠામ કિ;
સિદ્ધ અનંત વડતલિં હુયા એ તિણે એ સિદ્ધવડ નામ કિ. આ૦ ૨૧

શત શાષાઇં વિસ્તર્યો એ વડવાહી નહી પાર કિ;
અષઇંવડ દીઠાથકી એ પુણ્ય ભર્યો ભંડાર કિ. આ૦ ૨૨

સિદ્ધવડ વધાવી કરી એ વલી ચઢ્યા આદિપુર પાજ કિ;
દેહરા દીઠાં દુરથકી એ જાણુ પાંમ્યું રાજ કિ. આ૦ ૨૩

ઇમ પ્રદક્ષણા દેઈ કરી એ ભેટ્યો આદિજિનંદ કિ;
લોટેંગણેં પાએ નમુ એ મુઝમનિં હુઓ આનંદ કિ. આ૦ ૨૪

એ ઠો આદિજિણેસરૂં એ ઉદયાચલ જિમ સૂર કિ;
વાર વાર પ્રણમું સહી એ દિન દિન અધિકો નૂર કિ. આ૦ ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

એ ગિરિ ગુણ ભરપૂર પાપ જાઇ સવિ ચૂર,
દીઠે દુષ ટલઇ એ નવનિદ્ધિ ઋદ્ધિ મિલઇ એ. ૧

જન્મ સફલ થયો આજ સીદ્ધાં માહરા કાજ,
નાભિરાય કુલતિલો એ મરૂદેવીસુત મિટયો એ ૨

મહાપાપી નર જેહ પાતક છૂટા તેહ,
એણુગિર ભાવસ્યૂ એ જેહનુ મન વસ્યુ એ ૩

કીધી હત્યા માત બીજી બહુ જીવઘાત,
તે નર ઉધર્યા એ સિદ્ધવધૂ વર્યા એ ૪

મુઝમનિ એ વિશ્વાસ એ ગિર પૂરિ આસ,
સકલ તીરથ ધણી એ જિનવાણી ભણી એ ૫

ઇમ જાણી જજાલ મુકી બીજા આલ,
ભેટવા આવીયો એ વિમલગિર પાવીયો એ ૬

ભલઇ દીઠો ભગવત હૂઓ લાભ અનત,
મન મોહી રહુ એ હીયડુ ગહગહ્યુ એ ૭

ધન એ વચ્ચ ઉદાર ધન માસ વડો સાર,
ધન પષિ જાણીઇ એ દિવસ વષાણીઇ એ ૮

સોલ પચાણુઓ સાર માહવદિ ચોદસિ ગુરૂવાર,
ભેટ્યો જગધણી એ આસ્યા મનિ ઘણી એ ૯

પુણ્ય ફલ્યુ મુઝ આજ તુ મલીઓ જિનરાજ,
દેવ દયા કરો એ તુ સાહિબ વરો એ ૧૦

હુ સેવક તુઝ દાસ આવ્યો તાહરિં પાસ,
સરણિ રાષીઇ એ છેહ ન દાષીઇ એ ૧૧

તુ સાહિબ સમરથ ધણીપણિ ધરિ હત્થ
જિમ હુ વીનવુ એ બાલક પરિ લવુ એ ૧૨

॥ ॐ ॥

पं०-मेघविरचित

तीर्थमाला.

સેત્તુંજ સામી રિસહજિણંદ પાપતણાં ઉમ્મૂલઇ કંદ;
પૂજ્યા સિવસુખ્ખ સંપત્તિ દિયઇ તૂઠઉ આપણ કન્હઇ પ્રભુ લિઇ. ૧

જગચિંતામણિ ત્રિભૂવનધણી પૂજ કરિસુ રિસહેસરતણી;
નામિ તુહ્મારઇ મન ઊલટઇ પાપ પડલ સહુ પગિ ડાળટઇ. ૨

સુરઠદેસ મંડણુ ગિરિનાર તસુ સિરિ સામી નેમિકુમાર;
તજી રાજ રાજિમતી નારિ નેમિનાથ બાલબ્રહ્મચારિ. ૩

તીરથ અષ્ટાપદ મંડાણિ કંચણ મણિવર બિંબ વખાણુ;
માનિ પ્રમાણિ ચઉવીસ જિણંદ તીરથ થાપિઉં ભરત નિરંદ. ૪

ભરૂઅચ્છ નયર ભલઉં સાંભલી મુનિસુવ્રત પૂજં મનિરૂલી;
જાતી સમલિકુંયરિ રાયતણી સમલીથકી ખાટકીયઇ હણી. ૫

મુનિવર સુમુખિ સુણિં નવકાર તતખિણિ પામિઉં મોખ દુઆર;
રાજ રિદ્ધિ સુખ લાધા ઘણાં એ ફલ સુણિ નવકારઇતણાં. ૬

સોપારઇ શ્રીજીવતસામિ સંકટ ભાજઇ જેહનઇ નામિ;
કુંકુંણુ કલહથ નઇ મલણાર સોપારઇ શ્રીનાભિ મલ્હાર. ૭

ખંભનયર તીરથ હિ ભણઉં સકલ સામિશ્રી છઇ થંભણઉં;
ધણદત્તતણાં પરહુણ જે હુંતા સમુદ્રમાહિ રાખિયાં બૂડતાં. ૮

ધણુદત્ત સાહ સપનતર લહઇ સામણુતણી દેવિ ઇમ કહઇ,
ત્રેવીસમઉ દેવ મનિ ધરે કુસલ ખેમિ પરહુણુ જાઇ ઘરે. ૯

મગલોર હુ તઉ સાચરિઉ ખભનયર સોપારઇ ફિરિયા,
પૂજ્યા સકલ સામિથભણા અજી મનોરથ છઇ મનિ ઘણા ૧૦

જાણુઉ સુરઠદેસિ જાઇઇ ઘોઘે પાસદેવ ધ્યાઇઇ,
ચંદ્રપ્રભ પાટણિ દેવકઇ કરઉ સાર સામી સેવકઇ ૧૧

વીરમગામિ નયર પાટરી ઝાલાવાડિજ પૂજા કરી,
ધધૂકઇ ધવલકઇ મઝારિ હુરપઇ પૂજ માડઇ નરનારિ ૧૨

નરમસુદ્ર પાટણુ વર નમઉં નગરમાહિ સવિહુ મૂલિગ,
પચાસરઉ પાસ તિહા ભલુ આસસેણુરાય તિણિ કુલિતિલઉ ૧૩

કરઉ પ્રસાદ નામિણિ સરસતી નયરમાહિ ધુરિ કરણુાવની,
વિનય વિવેક દેસ દડાહિ કરિસુ પૂન્ય મહિમાણામાહિ ૧૪

વીસલનયર ધર્મ અહિઠાણુ પામભવણિ નિતુ કરઉં મડાણુ,
વીતરાગ ચલણે લાગી સામી કન્હા મુગુતિ માગીઇ ૧૫

વડઉં નયર સેતુજ તલહટી કાલિ ભાવિ પરગત ગિઉ ગલી,
રિષભદેવ સામીનઉં ઠાણુ વડળી નયર આણુંદપુર માણિ ૧૬

સીધપુરે વરલી વડગામ ધાણુદઇ જિનવર કરઉ પ્રણામ,
હાથીદરે ગામિ હિંગાલિ જિણપૂજ માડિઇ ત્રિકાલ ૧૭

આદિનગર પાલ્હણુપુર વલી પાસ જિણિંદ પુજઉ મનિ રૂલી,
પાલ્હણુ આગિ રોગ સવિ ગમિઆ પારસનાથઇ દેઉા નીગમ્યા ૧૮

ચઉગામી સીકરિધરસાહુ પાસ ભૂવણિ નિતુ કરઇ ઉચ્છાહુ,
સોલ ટોમીસા સોનાતણાં બીજા જિણહુ ભૂયણિ અતિ ઘણા. ૧૯

સીતાપુરિ અનઇ સુરતરઇ માલવણિમાહિ પૂજા કરઇ,
ધાણુધારમાહિ તીરથ અનેક કરિસુ પૂજ નિતુ નવી વિવેક ૨૦

ઈડરગઢિ રિસહેસર ભલઉ નાભિરાય મરુદેવી કુલિ તિલઉ,

ઙ્યાસી પૂરવ લક્ષ કિઉં રાજ સંજમ લેઇ પ્રભુ કિઉં કાજ. ૨૧

તારણગઢિ શ્રીઅજિત જિણિંદ હરષિઇં થાપ્યા કુમરનરિંદ;
ચઉદસય ચુમાલ જિણભૂયણિ અવર રાય તું જામલિ કવણ. ૨૨

પાંચીને છઇ પાંચ પ્રસાદ સુરગિરિસિઉં તે માડઇ વાદ;
ચંદણ કુસુમિ ધૂપ ધરિ ધરઉ જિણવરતણી પૂજ નિતુ કરઉ. ૨૩

તીરથ આરાસણ મંડાણિ જિહાં રૂપા સોનાની ખાણિ;
સાત ધાત કહીઇ જૂજઇઅઈ ત્રાંબા તરૂઆની છઇ કુઈ. ૨૪

સરલ તરલ વનસપતી ઘણી આદિ નેમિ લોડણ તિહિ ધણી;
સંતિ વીર પૂજઉ નિતુ ભાવિ વિઘન સવે ટાલઇ અંબાવિ. ૨૫

નગર ચડાઉલિના ગુણ ઘણા ભવણ અઢારઇ છઇ જિણતણા;
ચઉરાસી ચહુટે હિવ ફિરઉં ઠામિ ઠામિ દીસઇં ભૂંહરિઉં. ૨૬

મૂલનાયક શ્રીનાભિ મલ્હારિ જિણ દીઠઇ મનિ હર્ષ અપાર;
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી. ૨૭

આઉલિ તડિતોલી પ્રાસાદ એ બિહુ થાનકિ દેવ ચુગાદિ;
ત્રિસલાદેવિ ઊયરિ ધરિ ધીર મુંડથલઇ પૂજઉં મહાવીર. ૨૮

ઊંબરણી લઘુ ખાણારસી તેહની વાત કહઉં હિવ કિસી;
ઊંબરણી અરબદ તલહટી પ્રાસાદ કરાવિઉં સંઘિઇ હટી. ૨૯

ઘર દેવાલે છઇં બિંબ ઘણા લિઉં નામ સવિહું તેતલા;
કારઉલી શ્રીસંતિજિણંદ આંમથલઇ આદીસર વંદિ. ૩૦

કાસદ્રે અરબદ તલહટી આદિ નેમિ પૂજઉં પાય લટી;
ઓલ(ઉંડ)દેલાણઉં છઇ બે ગામ ચંદ્રપ્રભ સામિ લિઉં તસ નામ. ૩૧

ડીડલઉદ્રિ સંતીસર નમઉ ત્રીસોલી જિણ ત્રેવીસમઉ;
ભારિજાઇ શ્રીદેવચુગાદિ તડંથલી મહાવીર પ્રસાદ. ૩૨

ભીમાણઇ શ્રીસુવ્રત નમઉ તીર્થંકરમાહે વીસમઉ;

પ્રથમ તીથકર શ્રીયુગાદિ ચલણે સિરિ નામીઅ,
તુમ્હ સાથિ અમ્હ મુગતિ આપિ સેવક કહઇ સામી 33

નાભિરાયકુલ મ ડણુઉ અર્બુદ અવતાર.
વિમલ મ ત્રીસર થાપિઅ નિરમાલડીએ દીઠઇ હરષ અપાર 3૪

સૂતઉ જાગિઉ વિમલસાહ નિસિ હુઊ વિહાણુ,
મઇ દેઉલિ દીધી ધજા કુંજર સાહિઉ કાનિ,
ગુરૂ આગલિ સપન કહઇ નિરમાલડીએ ખઇઠઉ વિમલપ્રધાન. ૩૫

તઇ ડડી સવિગમ દેમ ભૂપતિન ભૂપાલ,
તઇં દુહવ્યા ત્રજિચ ટોર અસ્રી અનઇ બાલ,
આલોઅણુ આપઉં કિસી ન લહુ સ ખ ન પાર,
શ્રીઅરબદગિરિ ઊપરિઇ નિરમાલડીએ થાપે તુ જઇન વિહાર ૩૬
ગુરૂ ઉપદેસિઇ વિમલમાહ મનિ કરઇ વિચાર,
અભ ગ તીરથ અગ્બદ ભલઉ વેચિસૂ ભ ડાર,
ઋષભદેવ મનમાહિ ધરઉ મન સમરઉ અ બાવિ,
શ્રાવકનઇ દ્રવ્ય સ પડિઉ નિરમાલડીએ વેચઇનઇ મગ્લ ભાવિ ૩૭
ડ ડનાયક શ્રીવિમલસાહ તીર્થ થિર થાપિઅ,
ભાગ્ડા કહ્યા લેઇ ભૂઇ ગર્થ તેહનઇ ઘણુઉ આપી,
અ બાઈ આવી ઇમ કહિઅ માડે અડપ્પ અપાર,
થાનક શ્રીમાતાતણુઇ નિરમાલડીએ થાપે જૈન વિહાર ૩૮
પિહલા તેડાવ્યા મૂત્રધાર મુહુરત લિઉ મ લાઉ વાર,
રાગ ખણાવઉ દેઉલતણી મૂ મનિ ઉક ઠા છઇ ઘણી ૩૯
મૂત્રધાર જોઈ એક માહ દ્રવ્ય કેતે તુ વેચિસિઇ માહ,
રાગ ખણાવઉ દેઉલતણી ખદરેસિઉં કગ્જિયા પૂરણી ૪૦
કે મોના કે રૂપાતણા વિમલિ નખાવિઆ આણી ઘણા,
મૂત્રધાર જોઇ કસવટી વિમલમાહુએ ગાઢઉ હઠી ૪૧

તિલક વધાવઉ વિમલસાહુ જિણસાસણિ જિણિ કીધ ઉત્સાહુ;
તીરથની કીધી થાપના નાઠા સુભટ સવે પાપના. ૪૨

ઠવણિ.

દિગવિજઇ કરી શ્રીવિમલ ઘરિ આવિઆ,
ગુરૂતણે વચને પ્રસાદ મંડાવિયા;
મોકલિયા જણ ઘણા ખાણિ આરાસણે;
રૂપમઇ થાંભ તુમ્હે કાઢિજો તિહાં ખણી;
પાટ થંભાસિરાં ઘાટ દેઉલતણાં,
ખાણિ તીરઇ રહિઅ ઘડઉ અતિઘણાં;
જોતરિયા રહકલ વૃષભ કૂલિરિ ચરઇં,
દેવિ અંબાઈ વિનઇ સદા નેવજ કરઇં. ૪૩
વાટ રહકલતીણી ગામ વાસિયાં ઘણાં,
પૂરવી ચિતવિઉં સાર સવિહું તણઉં;
નયર ચંદ્રાવતી ઘાટ આવિઉ ઘડિઉ,
પાજ આરાસણતણી વેગિ ઊપરિ ચડિઉ;
પૂરિયાં ભિડલાં પીઠ બાંધ્યાં ઘણાં,
નીપનઉ ગભારઉ શ્રીવિમલવિસહીતણુઉ. ૪૪

ઠવણિ.

ક્ષેત્રપાલ મનિ કસમસ કરઇ મો આગલિ કુણ દેઉલ કરઇ,
ઘણા દીહ દાખિન સાસહિઉં અંબાઈ જઈ આગલિ કહિઉં;
અંબાઈ કહિઉં ખેતાવીર જિણ જીતા છઇ રાય હમીર,
દેવિ અંબાઈ વિવસઇ ખવે એહસિઉં પ્રાણ મ માંડે ભવે. ૪૫
બાંભણિઉ રાય અરગદિ લીઉ રૂવનયર પૂરવદિસિ લીઉ;
ઈણિ જીતા બારઇ સુરતાણ કોઇ ન માંડઇ એહસિઉં પ્રાણ. ૪૬
એ વર આલઇ દેવિ અંબાવિ એ બલિબાકલ દેસિઇં ભાવિ;
વિનઉ કરીનઇ નેવજ માગિ એહ વિણાયગ ઇહઇ લાગિ. ૪૭
મ કરિ રોસ જૂઠઉ વાણિઉ દુસટકાલ એહનઉ પ્રાણિઉ;
અવર કોઈ બીજઉ જાણિસિઇ તઉ પગિ સાહીનઇ તાણિસિઇ. ૪૮

ખેતલ વીર મ હુઉ આકુલા તમ્હના દિવરાવિમ બાકુલા,
તિલવટિ તેલ રધાવ્યા ચિણા ખેતલનઇ દેવરાવ્યાં ઘણા ૪૯
વિમલિ મનાવિઉ વાલી નાગ ટાલિઉ ભૂતપ્રેતનઉ લાગ,
દીહ બિ ચ્યારઇ ઇંડિઉ ઘડિઉ તતખિણિ દેઉલ ઊપરિ ચઢિઉ ૫૦
મનમાહિ હરષઉ વિમલ અપાર દાદઉ પ્રગટ હુઉ મઢમાહિ,
અંબાઈ આવી ઇમ કહિઉ બિંબહુતઉ તે થાનક ખણિઉ ૫૧
મનમાહિ હરખિઉ વિમલડસાહ તતખિણિ તેડાવ્યા સૂત્રધાર,
ઘડઉ ઘાટ દેઉલતણુઉ મુહમાગિ ગરથ લિઉ ઘણુઉ ૫૨
ઘડઉ ઘાટ માંડઉ કોરણી એકએક પાહિઇ અતિ ભલી,
હસત મુખ થાભે પૂતલી કુતિગ કરઇ રૂપ તે વલી ૫૩
અરબુદગિરિ તીરથ કિવિલાસ જિણિ થાનકિ જણજણ પૂજઇ આસ,
ગુફામાહિ દાદઉ ધુરિ ઠવિઉ વિમલમંત્ર સપનઇ આવિઉ ૫૪
કરઉ પ્રસાદ ટાલઉ સવિ અલી વિમલ મંત્રીસર પૂગી રૂલી,
નેમિભુવણ જિસિઉ રૂલિઆમણુઉ વસ્તુપાલ વિત વેચઉ ઘણુઉં ૫૫
આરાસણુ અણિઉ પાષાણુ નેમિભુવણુ જિમિઉં ઇદવિમાણુ,
ગીતલ ઉર ગિરિ રિમહુજિણંદ જિણિ દીઠઇ મનિ હૂઇ આણંદ. ૫૬
જાઇવેલ મેત્રત્રા લીયા પૂજા હુયા પાપ સવે ગયા,
જિમણઇ પામઇ છઇ દેહરા તે મંડાવ્યા ખમણાતણા ૫૭
તીણઇ ગિબ બાઇગાગિયા ઘણા તે કહીઇ સવિ ખમણાતણા,

વસ્તુ.

તીરથ થાપિઅ તીરથ થાપિઅ અલગ ઇતિ ઠામિ,
શ્રીઅર્બુદગિરિ ઊપરિઇ વિમલમંત્રિ આઘાટ ગોપીઅ,
બાર પાજ વહતી કરી આવઇ સંઘ અપાર,
અંબાઇ સાનિધિ કરઇ આવિઉ ગઢિ ગિરિનારિ ૫૮
ઘણી વાત અરબુદની ભલી અગિહ જાણિઉ હિવ ગુજરાઉલી
પ્રગટ પામ કરઉ અતિ ભલઉ મકલમાંમિ નીગિગઉલઉ ૫૯

સદા સંઘ આવઇં અતિ ઘણા પ્રત્યા પૂરઇં સવિહું તણા;
ભાજઇં ભીડ રોગ સવિ ગમઇં જીરાઉલઉ પાસ ઇણિ સમઇ. ૬૦

મડાહડી સાહિ વડગામ સાચરઉ શ્રીવીર પ્રણામ;
કાકરિ થિરાઉદ્રિ જિણ ચઉવીસ રતનપુરિ પૂરઇ નિસિદીસ. ૬૧

જાઉં ભટાણે વીજૂએ પ્રાસાદે પૂજઉં જૂજૂએ;
સીરોહડી સકલ શ્રીપાસ મનહતણી જિણિ પૂજઇ આસ. ૬૨

સિરિ રિદરિ વેલાંગરી વિચારિ ખુરહાડઇ પૂજઇ ત્રિણિકાલ;
અરબદ ગોઢિ આદિ અહિચરે કરિસુ પૂજ જિણવર ટોકરે. ૬૩

શ્રીજાલઉરિ નયરિ ભીનવાલિ એક વિપ્ર બહુ નંદ વિચાલિ;
નિઊ સહસ વાણિગના ઘણાં પંચિતાલીસ સહસ વિપ્રાંતણાં. ૬૪

સાલાં તાલાં નઇ દેહરાં પ્રાસાદે જિણ પૂજા કરાં;
મુનિવર સહસ એક પોસાલ આદિનગર એહવઉ ભીનમાલ. ૬૫

ઉડૂંલાસ નઇ કોરટઉં રાણિગગામમાહિ તિલહટઉ;
કાલધરી ગામ ગોહિલી દિઇ મુગતિ સામી સોહિલી. ૬૬

આદિનાથ અવદાત અનેક સીરોહી નિતુ નવી વિવેકિ;
લોટાણઇ નાંણઇ નાદીઇ નીતોડઇ જિણવર જે વાંદીઇ. ૬૭

કોડીદરઇ સંતિ લિઉં નામ અજાહરી ગઢિ વીરપૂર ગામિ;
ઝાઝઉલી સિરિ સંતિ જિણંદ પાપતણા ઉમ્મૂલઇ કંદ. ૬૮

પીડરવાડઇ સિરિવર્દ્ધમાન સકલસામિ ઇક બાંભણવાડ;
એકલમલ્લ કાહનઇ પાનહીપાડિ...................... ૬૯

વગડામાહિ લિઇ ભોગ બણવચન સવિ ટાલઇ રોગ;
વીરવાડઇ ઇક ધર્મ્મ વિચારૂ નાણઇ ત્રિસલાદેવ મલ્હાર. ૭૦

જાઉં સીવેરઇ સીંધલઇ માલ્હણસૂમાહિ પૂજા ભલઇ;
જાઇ વેલ ચંપક રૂલીયડી પાદ્રાડઇ પૂજઉં મઊઅડી. ૭૧

સકલ સામિ સાંનિધિ કરઇ આવ્યા લોક સરણિ ઊગરઇ;

વીસલપુરિ વાલ્હી ઊંદરિ બાલીમઇમાહિ પૂજા કિરી ७२
તીરથતણઉ ન જાણઉં પાર જાપોરઇ જિણુ કરઉ જુહાર,
બહેડઉં હાથુડી ગામ મિણુવાડી જિણુ કરઉ પ્રણામ ७३
મૂડાડઇ માદડી સનાથ વરકાણુઇ મિરિ પારસનાથ,
જાઉં હેવઇ દેસ સાતસઇ નાડોલાયા મન ઉલ્લસઇ ७४
જિણુહ પૂજ તિહા દિન વિહાણુ આમલકોટમાહિ મ ઠાણુ,
તીરથ સંખ્યા કરઉં મેવાડિ તે પુણુ નહી અમ્હારઇ પાડિ ७५
દેઉલવાડઉં નાગદ્રાહા ચીત્રોડ આહુડ કરહેડઉ વધણોર,
જાઉં મજાખ્યઉર સાદડી જિનવર નામ ન મૂકઉં ઘડી ७६
અછીઅ તીરથ ઘણા છઇ ભલા મઇ દીઠા કહિયા તેતલા,
કઇલવાડઇ કરહેડઉ પાસ મનહતણી જિણુ પૂરઇ આસ ७७
કુભલમેરૂ રિસહેસર દેવ અરણદથિકા આવિયા હેવ,
અરબદ સિખિરથિકા ઊતરી વલાશ્રૃગિ રહિયા ઘર કરી ७८
કુભકર્ણ સપનંતર દિયઉ તઉ વિધ્યાચલ ગિરિ આવિઉ,
દુર્ગકોટ રાય દિઉં નામ કુભમેરૂગિરિ વિસમઉં ઠામ ७९
વર્ણ છત્રીસ નહી કામણા આણ્યા લોક ચિહુ દિસિતણા,
કરઇ ભગતિ રિસહેસરતણી વિઘન સવે જાઇ તિહિં ટલી ८०
વિવહાગીયાતણી ગજઘટા સાત સહસ કીધા એખટા,
ઘણા બોલ બોલિયા ગુણવંત નાગોરઉ આણિઉ હણુમંત ८१
સોઝતિથિકઉ વિણાયગ લીઉ કઇલવાડી પોલિઇ માડીઉ,
નાગોરઉ આણિઉ હણુમંત રાણુપુરી પોલિઇ માડીઉ ८२
સોઝતિ સામી અનઇ ફ્લવર્દ્ધ પાસ જિણેસર આલઇ બુદ્ધિ,
માય બાપ ઠાકુર તિહા ધણી પાછા વલિઆ રાણુપુરભણી ८३
નગર રાણુપુરિ સાત પ્રાસાદ એક એકસિઉં માડઇ વાદ,
ધજા દંડ દીસઇ ગિરિવલઇ ઈસિઉ તીરથ નથી સુરિજ તલઇ ८४

પાઉ રોપિઉ પુરસ સાત તેહતણઉ થડાબદ્ધિ દ્રવ્ય લાગઉ ઘણઉ;
બાર સાખ તોરણિ પૂતલી ઘણઉ દ્રવ્ય લાગઉ તિહિ વલી. ૮૫

ધન જીવીઉં ધરણિગ તુમ્હતણઉં વિત વેચિઉં ચઉમુખિ આપણઉં;
વલાશૃંગિ રોપીઆ ઘાટ પુણ્યતણી કીધી વહતી વાટ. ૮૬

પાંચ તીરથ તિહાં પાંચ પ્રાકાર પાવા પ્રગટ નઇ વૈભાર;
ચંપા મથુરા રાજગિહી તે થાનકિ જે દીસઇ સહી. ૮૭

એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ ઈણિઇં ભણિઇ હુઇ સવિહં પ્રણામ;
શ્રાવક સુગતિથિકઉ અલજ્યા એહ તવન ભણિજ્યો હો ભયા. ૮૮

'મેહેઉ' કહઇ સુગતિનઉં ઠામ સદા લિઉં તીર્થંકર નામ;
તીરથમાલા ભણઉ સાંભલઉ જાઇં પાપઘટ હુઇ નિરમલઉ. ૮૯

શ્રીસોમસુંદરસુરિ ॥ શ્રીરત્નશેષરસૂરિ ॥ શ્રીલક્ષ્મીસાગરસૂરિ ॥ પં૦ ॥
સંવેગજયગણિ ॥ પં૦ ધર્મસુંદરગણિ । સુમતિજયગણિ ।
લિખિતં પં૦ હાસાસુત મના પઠનાર્થં શુભં ભવતુ ॥

ॐ

५०—महिमाविरचित

चैत्यपरिपाटी.

ઢાલ.

ગિરથી નદીઆ ઉતરિ રે લો, એ દેશી

શ્રીવાગેશ્વરી વીનવુ રે લો કહિસુ જિનગુણગ્રામ રે, સાહેલી
રથ મોટા માનીઇ રે લો જોયા ઠામોઠામિ રે સા૦ ૧

પ્રણમુ હૂ પરમેસરૂ રે લો રાજનગરથી માંડિ રે, સા૦
સખ્યા કહુ જિનબિંબની રે લો અંગથી આલસ છાંડિ રે સા૦ પ્ર૦ ૨

પ્રતિમા સપ્રતિરાયની રે લો શ્રીસંગપેજ મઝારિ રે, સા૦
સાણંદગામિ શાંતિજી રે લો જિનવર અતિમનોહારિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૩

પ્રતિમા પુરજગામિની રે લો દીઠી નયણે દોય રે, સા૦
હરખ્યા વીરમગામિથી રે લો બિંબ સતાવન જોય રે સા૦ પ્ર૦ ૪

માંડલમાહિ મૂલગા રે લો સતાવીસ જિનરૂપ રે, સા૦
પંચાસરમા પાસજી રે લો શ્રીસપેસર ભૂપ રે સા૦ પ્ર૦ ૫

પૂર્વ દેહરિ જાણીઇ રે લો એકસો બિતાલીસ રે, સા૦
ગામ સમીઇ વખાણીઇ રે લો પ્રતિમા દોઇ જગીસ રે સા૦ પ્ર૦ ૬

રાધનપુર રલીઆમણુ રે લો જિનહર છિ સુખકંદ રે, સા૦
પ્રતિમા તિહાંકણિ ચ્યારસિ રે લો વંદ્યા તિહાં જિનચંદ રે સા૦ પ્ર૦ ૭

સોઈ ગાંમનિ દેહરિ રે લો ત્રણિસિ સહતાલીસ બિંબ રે; સા૦
પારકરિમાં પ્રતિમા વલી રે લો વેદ સંખ્યા અંચંભ રે. સા૦ પ્ર૦ ૮

ધવલ ધીંગ ગોડી ધણી રે લો પાસિં ચઉવીસ દેવ રે; સા૦
ભાટુરમાંહિં જિનબિંબની રે લો સંખ્યા ત્રીસ છિ હેવ રે. સા૦ પ્ર૦ ૯

થિરપુર મંડન વીરજી રે લો જિનહર છિ તિહાં પંચ રે; સા૦
ઘરિ દેહરાસર છિ ભલાં રે લો પ્રતિમા સહિસનુ સંચ રે. સા૦ પ્ર૦ ૧૦

સત્યપુરિં જિનવીરજી રે લો એકસુ અહિઆ માંન રે; સા૦
પ્રતિમા પાંચિ દેહરિ રે લો કહિ મહિમા પ્રમાણ રે. સા૦ પ્ર૦ ૧૧

ઢાલ.

સહિર ભલો પણિ સાંકડું રે, એ દેસી.

ભીનમાલનિ છ દેહરિ રે છસિં નિ પચતાલ રે; ચતુરનર,
મોઢિશમાંહિં જાંણજયો રે લાલ પ્રતિમા ચ્યાર વિશાલ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૧

જાલુરગઢમાં સુંદરૂં રે દેહરાં છિ ઊતંગ રે; ચ૦
સહિસ દોઇ એકતાલસ્યું રે લાલ પ્રતિમાસ્યું સુઝ રંગ રે ચ૦ પ્ર૦ ૨

સોવિનગિરમાં સાહિઆ રે ઊપરિ ત્રણ્ય પ્રસાદ રે; ચ૦
પંચ્યાસી પ્રતિમા કહૂં રે લાલ ભમરાંણીઇં ઉલ્હાદ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૩

ચ્યાર મજિલ છગામમાં રે ઘ્રુણાલિ સુષકાર રે; ચ૦
ચુરાસી પ્રતિમા કહૂં રે લાલ છવીસ પુનાસિ સાર રે. ચ૦ પ્ર૦ ૪

જોધપુરઇં પ્રાસાદમાં રે સાતિ દેહરિ તેમ રે; ચ૦
પાંચસિં સાત્રીસ બિંબનિં રે લાલ પુજું આણી પ્રેમ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૫

મંડોરગાંમનિ ડુંગરિં રે મોટા ત્રિણિ પ્રાસાદ રે; ચ૦
એકાવન પ્રતિમા ભલી રે લાલ ગંગાણીસ્યું વાદ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૬

બિંબ નેઊ બિ દેહરિ રે બિધાણિ ચોવીસ રે; ચ૦
કાપ્રેડિ બેહું મંદિરિં રે લાલ પંચ્યોત્તરિ જગદીસ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૭

પીપ્રાડિ ઉગણસઠ્ઠિની રે લાલ પ્રતિમા મદિગ જોઇ રે, ચ૦
બેરાણિ દસ એકની રે લાલ કઠનારિ રસ હોઇ રે ચ૦ પ્ર૦ ૮

ફલવદ્ધિ શ્રીજિનપાસજી રે પ્રતિમા સડતાલીસ રે, ચ૦
મેડતામાહિ મોહિની રે લાલ ઇગ્યાર નિ તેરઇ ઇશ રે ચ૦ પ્ર૦ ૯

અહિમ એક શત એકનિ રે ઉગણુચ્યાલીસ તેમ રે, ચ૦
આણુદપુર ણિ દેહરિ રે લાલ એકસો સાત્રીસ એમ રે ચ૦ પ્ર૦૧૦

ઢાલ રસીયાની.

જિતારણિ હો મદિર બેહૂની ણિ શત ત્રાણુ રે સત, સષીરી૦
આણુવાગામિ રે આઠિ જિનવરૂ દેવલી દોઇ ગુણુવત રે. સ૦ ૧

હુ નિત પ્રણુમુ શ્રીપરમેસરૂ કાલુપિ પ્રતિમા રે ચ્યાર, સ૦
મોઝિતમાહિ સાતિ જિનહરે એકસો ત્રેવીસ જુહારિ સ૦ હું૦ ૨

દૂધવડમાહિ ચ્યારિ મનોહરૂ વીઠેડિ નવ અપાર, સ૦
ગાતિ છત્રીસ ત્રણિ પાચોટીઇ નીપુરિ રસ ગુણુકાર સ૦ હું૦ ૩

નાડોલિ નવ મદિર મૂલગા છસઇ છન્ન ગુણુવત, સ૦
ધણોરઇ છત્રીસ પ્રતિમા વદીઇ કુભલમેરે રે કત સ૦ હુ૦ ૪

છત્રીસ જિનની મૂરતિ પેષીઇ સાદડીમાહિ શ્રીવત, સ૦
નવસિ છત્રીસ પ્રતિમા દેષીઇ દેહરિ શ્રીભગવત સ૦ હુ૦ ૫

ગણુપુરિ દેહરા પાચિ પ્રભુતણા સહુમલિચ્યારસિ માનિ, સ૦
ત્રિહુપન અધિકી પ્રતિમા પૂજીઇ માદલિ ત્રણિ ગુણુપાણિ સ૦ હું૦ ૬

નીદ્રડી ગામિ ત્રિણિ મૂરતિ વલી શ્રીવરકાણે રે ભાવિ, સ૦
પ્રતિમા પાચસિ પૂજી પ્રેમસુ પચાવન્ન ણિ ઝેવાવિ સ૦ હું૦ ૭

પીમેલિ પાત્રીસ પ્રતિમા રૂઅડી પુરાડિ પચવીસ, સ૦
જાષોરિ ચૌદિ જિન દિનકર પાલિ ચૌદિ રે જગીસ સ૦ હું૦ ૮

પોસાલી ત્રિણિ ઇટવાલિ દસ ભલી વાઘતલાઇ રે દેષિ, સ૦
વાઘપૂરમા વીસ મૂરતિ લહી કોલરગામિ રે પેષિ સ૦ હુ૦ ૯

પ્રતિમા અઠાવીસ તે પ્રણમીઇં શિવપુરનગરિં રે નિવાસ; સ૦
મંદિર ઇગ્યારિ સહિસચ્યારસું એકોત્તરિ સુવિલાસ. સ૦ હું૦ ૧૦

ઢાળ.

સીતા તો રૂપિં રૂડી, એ દેસી.

નાંકોડિ પ્રતિમા આઠિ ધાણિ મહાવીર સીતરિ ધાટિં હો; મૂરતિ અતિ રૂડી.
કિરગાંમિ દેહરાં બિ સોહિ દેહરાસરિ મનડું મોહિ હો. મૂ૦ ૧
માંડલઇ ત્રિણિ પ્રતિમા દીસિ નાંદ્રોડિ હીયડું હીસિ હો. મૂ૦ ૨
નીતોડિ પાત્રીસ દીઠી કાચોલી ચ્યારિ મીઠી હો. મૂ૦ ૩
સાગવાડિ રૂપ અઢાર અચલગઢમાંહિ વિહાર હો. મૂ૦ ૪
ત્રિણિ દેહરિ ત્રિણિસિં પંચાસ આબુસિષરિં પાંચ ઉલ્હાસ હો. મૂ૦ ૫
ચૌદસિં છ પ્રતિમા જાણું કાંસિંદ્રિ દેવ વષાણું હો. મૂ૦ ૬
પ્રતિમા દસ મોહનગારી આમથલિ છત્રીસ સારી હો. મૂ૦ ૭
એકસો પચતાલીસ કહીઇ મુંગથલિ પ્રતિમા લહીઇ હો. મૂ૦ ૮
રોહમાંહિ અડતાલીસ ત્રણ્ય દેહરિ શ્રીજગદીસ હો. મૂ૦ ૯
સીડોત્તરિ દેહરાં બિ માનું બિંસિ અઢારબિંબ પ્રમાણું હો. મૂ૦ ૧૦
સરોત્તરિ દેહરાં બિ મોહી આઠ મૂરતિ નયણે જોઈ હો. મૂ૦ ૧૧
શ્રીમહિમા કહિ સુષવાસી ઢાલ ચોથી લીલવિલાસી હો. મૂ૦ ૧૨

ઢાલ.

સુમતિ સદા દિલમાં ધરૂ, એ દેસી.

ગોલા ગામનિ દેહરિ પ્રતિમા છત્રીસ સાર; સષી રે
વડગાંમિ દસ પૂજીઇ મગરવાડિ બાર. સ૦ ૧
તીરથિ મનડું મોહીઉં ભેટ્યા શ્રીજિનપાય; સ૦
આબુ ગોડી ફલવદ્દિં પાતિક દૂરિં જાઇ. સ૦ તી૦ ૨

એકસોનેઊ સિદ્ધપુરિં દેહરાં ત્રિણ્ય અપાર, સ૦
ઉઆવિ દમ દેવની ઊનાવિ સુખકાર. સ૦ તી૦ ૩
એકસો નેઊ વદીઇ મિસાણી વલી ચેહ, સ૦
એકસો બાર તે ભાવસુ સાતિ દેહરિ તેહ સ૦ તી૦ ૪
કલોલિ ગામિ બઇ મદિર બેહૂ મિલીનિ જોઇ, સ૦
પચદસ પ્રતિમા સુદર એ બિબ સખ્યા હોય સ૦ તી૦ ૫
સહિસ ઉગણીસ નિ ઊપરિં બાવન છિ ગુણુવત, સ૦
સવત એકવીસ ભેટીયા ભયભજન ભગવત સ૦ તી૦ ૬
સાહુ સૂરચદના સઘમાં લોક ઘણા દાતાર, સ૦
સૂરધીર આની ભલા કરતા પરઊપગાર. સ૦ તી૦ ૭
ભવિજનના આદર થકી સદ્દહિણુા દિલમાહિ, સ૦
આગમગચ્છપતિ ગુણુનિલુ શ્રીમહિમા ગુણુગાય સ૦ તી૦ ૮
ભણિ ગુણિ જે સાંભલિ સીઝિ વછિતકાજ, સ૦
યાતર સફલી તેહની પ્રણુમિ શ્રીજિનરાજ સ૦ તી૦ ૯
વિજઈ શ્રીજિનરાજની કીરતિ દેસ મઝારિ સ૦
સૂરધીર આંની ભલા વાણી અમૃતધાર સ૦ તી૦ ૧૦
બાવીસિ શ્રાવણ પષિ ત્રીજ ભલી ગુરૂવાર, સ૦
ગોડીમડણુ ધ્યાનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભડાર સ૦ તી૦
શ્રી સઘનિ જયકાર સ૦ તી૦ ૧૧

ખપાટીયાચકલાતણા દેહરાસર છે જેહ;
અભિનંદન જિન દેહરે હવે હુ પ્રણમુ તેહ. ૨

ઢાલ બીજી.

મુની માનસરોવર હંસલો, એ દેશી.

ગોપીપુરાથકી પાધરા ચાલો ચતુર મન લાયે રે;
ષપાટીયે ચકલે જઇ વંદો શ્રીજિનરાયે રે. ૧

શ્રીજિનબિંબ જોહારીયે વારીયે કુમતિકુસંગો રે;
મોહમિથ્યાત નીવારીયે ધારીયે જિનગુણ રંગો રે. શ્રી૦ ૨

પ્રથમ નમુ જિન દેહરે અભિનંદન જિનચંદો રે;
છયાસી બિંબ પાષાણમેં ભાવસુ ભવિ વંદો રે. શ્રી૦ ૩

ધાતુમેં સંખ્યા કહું દોયસત નેં અડસટ્ઠો રે;
પાંચ રતનમેં સર્વે થઇ તીનસયા ગુણસટ્ઠો રે. શ્રી૦ ૪

ઘર ઘર દેરાસરતણી સંખ્યાયે ચોવીસો રે;
એકસો બ્યાસી બિંબને પ્રણમીજે નિસદિસો રે. શ્રી૦ ૫

તિહાથી કેલાપીઠે જાઇયે સરાસુધી સુજાણો રે;
ઉગણીસ દેરાસરતણી બિંબસંખ્યા હવે જાણો રે. શ્રી૦ ૬

દોયસયા પાંચ ઉપરે પ્રણમી કર્મનિકંદો રે;
કૃષ્ણજી વર્ધમાનને ઘરે પાસ ચિંતામણિ વંદો રે. શ્રી૦ ૭

તિહાંથી વડાચૌટાભણી જઇ જિનબિંબને વંદો રે;
વાઘજી ચીલંદાની પોલમેં ભેટ્યા અજિત જિણંદો રે. શ્રી૦ ૮

એકાદસ પાષાણમેં ધાતુમે તેર ધારો રે;
દેહરે શ્રીજિન પ્રણમતાં પામીજેં ભવપારો રે. શ્રી૦ ૯

સાહા કેસરીસંઘને ઘરે દેહરૂ એક વિસાલો રે,
મૂલનાયક પ્રભુ વાંદીયે અજિતજિણંદ ત્રિકાલો રે. શ્રી૦ ૧૦

એસી બિંબ પાષાણમે ધાતુમય હવિ સુણીયે રે,
ત્રણસે ચ્યાસી બિંબને પ્રણમી પાતક હણીયે રે. શ્રી૦ ૧૧
વાઘજી વીલદાની પોલથી વડે ચોટે આવી રે,
નાણાવટ સાપુરતણા દેરાસર નમો ભાવી રે શ્રી૦ ૧૨
સ પ્યાઈ સર્વે થઇ દેશસર ગુણસટ્ઠો રે,
બિંબ સ પ્યા સર્વે મલી છસયને અડસટ્ઠો રે શ્રી૦ ૧૩
નેમીસર જિન દેહરે પારિખ પ્રેમજીને પાસે રે,
ઉપરે સાતિ મોહામણા પ્રણમુ અધિક ઉલાસે રે શ્રી૦ ૧૪
અધ ઉરધ સર્વે થઇ આરસમે બિંબ પંચો રે,
ચુમોતેર પ્રભુ ધાતુમે તેહમા નહી પલપચો રે. શ્રી૦ ૧૫
ઢાલ બીજીમાહે એ કહ્યા દેહરા ચ્યાર પ્રમાણો રે,
દેગમર સર્વે થઇ એકસો ને દોય જાણો રે શ્રી૦ ૧૬

દુહા.

મગથકી સાહાપુર લગે ત્રિણ જિનભૂવન ઉદાર,
એકસો દોય દેરાસરે વારૂ જગ આધાર ૧
ધાતુમે આરસમે બિંબ અછે તિહા જેહ,
માહાજી લાધો કહે દોયસહસ ભાવસુ પ્રણમુ તેહ ૨

ઢાલ ત્રીજી.

નમી નિરંજન ભાવના ગીત ચેતા રે એ દેશી.

નાણાવટ સાપુરથકી ભવિ વંદો રે ચાલો ચતુર નરનારિ, ભવિ૦
ગોનીકૂઈીયામાહે જઇ ભ૦ શ્રીજિનબિંબ જોહાર ભ૦ ૧
લાલભાઈના ડેલા તાઇ ભ૦ દેરાસર છે ઇગ્યાર, ભ૦
એકસો સનાવન બિંબને ભ૦ પ્રણમતાં જયજયકાર ભ૦ ૨
તિહા થી વિલદાવાડમા ભ૦ દેહરાસરમાહે દેવ, ભ૦
સ પ્યાઇ ચોદ મોહામણા ભ૦ કીજે નિત્યપ્રતે સેવ. ભ૦ ૩

બિંબ આરસના ધાતુમેં ભ૦ એકસોને અડવીસ; ભ૦
સરવાલે સરવે થઇ ભ૦ ભેટીયા શ્રીજગદીસ. ભ૦ ૪

તિહાંથી અમલીરાણમેં ભ૦ ગંધરપ ફલીયા મુઝાર; ભ૦
આઠ દેરાસર અતિભલા ભ૦ યાત્રા કરો નરનારિ. ભ૦ ૫

બિંબ ઇકોતેર જિનતણા ભ૦ નિરષંતા આણંદ થાય; ભ૦
જિનપ્રતિમા જિન સારીષી ભ૦ પૂજંતા પાપ પુલાય. ભ૦ ૬

સૂરત શહેરના ચૈત્યની ભ૦ થઇ પુરણ જિનયાત્ર; ભ૦
તિહાંથી પુરામાંહે જઇ ભ૦ યાત્રા કરો ગુણપાત્ર. ભ૦ ૭

નવાપુરામાંહે દેહરે ભ૦ સોલસમાં શાંતિનાથ; ભ૦
ભૂયરામાંહે પ્રભૂ ભેટીયા ભ૦ મૂલનાયક જગનાથ. ભ૦ ૮

ત્રણ્ય બિંબ પાષાણમેં ભ૦ ધાતુમેં નવ સાર; ભ૦
દ્વાદસ બિંબ જોહારતાં ભ૦ ઉપનો હરષ અપાર. ભ૦ ૯

સૈદપુરાને દેહરે ભ૦ હિદરપુરામાંહે જેહ; ભ૦
એકાદસ દેરાસરે ભ૦ જિનપ્રતિમા ગુણ ગેહ. ભ૦ ૧૦

સંખ્યાઇં સર્વે થઇ ભ૦ બિંબ એકસો વીસ; ભ૦
નગરથી બાહિર પુરાતણા ભ૦ ભેટીયા ત્રિભોવન ઇસ. ભ૦ ૧૧

સુરતથી મનમોદસુ ભ૦ જઇ રાનેર મુઝાર; ભ૦
શ્રીજિનબિંબ જોહારીયે ભ૦ તે સુણજો નરનારિ. ભ૦ ૧૨

ભૂયરૂ એક અછે તિહાં ભ૦ ચૌદ દેરાસર સાર; ભ૦
એકસો ત્રહતાલીસ બિંબનઇં ભ૦ પ્રણમીજે બહુ વાર. ભ૦ ૧૩

સોનીના ફલીયાથકી ભ૦ જિનમંદિર છેં એક; ભ૦
અઠાવન દેરાસરે ભ૦ રાનેર તાંઇ છેક. ભ૦ ૧૪

ઢાલ ત્રીજીમાંહે એ કહી ભ૦ બિંબ છસેય એકત્રીસ; ભ૦
સાહાજી લાધો કહેં સમરીયેં ભ૦ ભાવસુ નિસદિસ. ભ૦૧૫

દુહા

સૂરતમાહે ત્રણુ ભૂયરા દેહગ દમ શ્રીકાર,
દોયસય પણુતીમ છે દેહરાસર મનોહાર ૧

સરવાલે સરવે થઇ બિબ મપ્યા કહુ તેહ;
તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણુમુ તેહ. ૨

ઢાલ ચોથી.

કનકકમલ પગના ઠવે એ, એ દેશી

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉહલ્લાસ,
ભવિજન સાભલો એ,
શનૈરતાઇ ભાવસુ એ પોહોતી મનતણી આસ ભ૦ ૧

દેહરે દેગમરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ, ભ૦
રચના ચૈત્યપ્રવાડની એ સ પ્યાયે કહી તેહ ભ૦ ૨

એકીકી ગુણુતા થકા એ પ્રતિમા ચ્યાગ હજાર, ભ૦
સરવાલે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુઝાર ભ૦ ૩

બિબ પાષાણુ ને ધાતુમે એ રતનમય છે જેહ, ભ૦
વિગતેસુ હવે વર્ણુવુ એ નરનારી સુણો તેહ ભ૦ ૪

પાચસે બિબ પાષાણુમે એ માહે રતનમય સાર, ભ૦
એકસો એક ચોવીમવટા એ ચૌમુખ પટ ચિતધાર. ભ૦ ૫

નવસે દમ પચ તીરથી એ પટ અઠ્યોતેર જાણુ, ભ૦
નવસે બ્યાસી પાટલી એ નવ તિહા કમલમ ડાણુ ભ૦ ૬

એકલમલ છે ઇગ્યારમે એ અધિકી સઠનાલીસ, ભ૦
સિદ્ધચક્ર કહ્યા દોયમે એ ઉપરે ગુણુચાલીસ. ભ૦ ૭

ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પચતીરથીની પચ, ભ૦
અઠાણુગણી કમલની એ ચૌમુખે ચોવીસ સચ ભ૦ ૮

એકલમલ સર્વે થઇ એ સહસ દસ એકતાલ; ભ૦
સૂરતમાંહિ જિનબિંબને એ વંદન કરૂં ત્રિણકાલ. ભ૦ ૯

જિનપ્રતિમા જિન સારીષી એ સૂત્ર ઉવાઇ સુઝાર; ભ૦
રાયપસેની ઉવાંગમાં એ સૂરીઆભને અધિકાર. ભ૦ ૧૦

નિક્ષેપા ચૌ જિનતણા એ શ્રીઅનુયોગદુયાર; ભ૦
ઠવણસત્ય જિનવર કહેં એ ઠાણાંગે સુવિચાર. ભ૦ ૧૧

શ્રીજિનપૂજા ચાલતી એ ભાષી ભગવઈઅંગ; ભ૦
જ્ઞાતાસૂત્રે દ્રુપદી એ જિન પૂજે મનરંગ. ભ૦ ૧૨

ઇત્યાદિક સૂત્રે ઘણા એ જિનપ્રતિમા અધિકાર; ભ૦
સમકિત નિરમલ કારણી એ સિવસુખની દાતાર. ભ૦ ૧૩

ઉથાપક જિનબિંબના એ તેહનો સંગ નિવાર; ભ૦
સંકા કંખ્યા પરિહરી એ જિન પૂજો નરનારિ. ભ૦ ૧૪

ચોથી ચૈત્યપ્રવાડની એ ઢાલ થઈ સુપ્રમાણ; ભ૦
સાહાજી લાધો કહે જેહ ભણે એ તસ ઘરે કોડ કલ્યાણ. ભ૦ ૧૫

દુહા.

જેણી રીતે જિમ સાંભલુ સંખ્યા કીધી તેહ;
અધિકુ ઉછૂ જે હોય મિચ્છાદુકડ તેહ. ૧

સતરસેં ત્રાણુલગેં યાત્રા કરી મનકોડ;
વર્તમાન જિનબિંબની યુગતે કીધી જોડ. ૨

ઢાલ.

રાગ ધન્યાસી.

ઇમ ધન્નો ધણનેં સમઝાવે, એ દેશી.

યાત્રા સૂરતબિંદીર કેરી કીધી સેરી સેરી જી,
ટાલી ભવોભવ ભ્રમની ફેરી સિવરમણી થઇ ને રીજી જી. ૧

ઇણીપરે શ્રીજિનબિબ જોહાર્યા દુરીગતના દુષ વાર્યા જી,
આતમગુણ અનુભવસુ વિચાર્યા એ પ્રભૂ તારણહારા જી ઇ૦ ૨

સમકિત સુદ્ધ દમા આરોપી કુમતિલતા જડ કાપી જી,
કીરત તેહની જગમા બ્યાપી જેણે જિનપ્રતિમા થાપી જી ઇ૦ ૩

આગમ અધ્યાતમના અગી સ્યાદવાદ સતસગી જી,
નય પ્રમાણ જાણે સપ્તભગી તે જિનપ્રતિમા રગી જી ઇ૦ ૪

જિનપ્રતિમા જિન સરીષી જાણી ભાવસુ પૂજે પ્રાણી જી,
સીવસુષની સાચી સહિનાણી ભાષી ગુણધર વાણી જી ઇ૦ ૫

જિનગુણ સમ નિજગુણ અવધારી જિનપ્રતિમા સુખકારી જી,
ઉપાદાનમાહે સુવિચારી નિમત્ય સબલ ઉપગારી જી. ઇ૦ ૬

કટુકગછે કલ્યાણ વિરાજે સાહા લહુજી ગુણચદા જી,
શોભણસી તસ પાટ પ્રભાવિક પડિતમાહે દિણદા જી ઇ૦ ૭

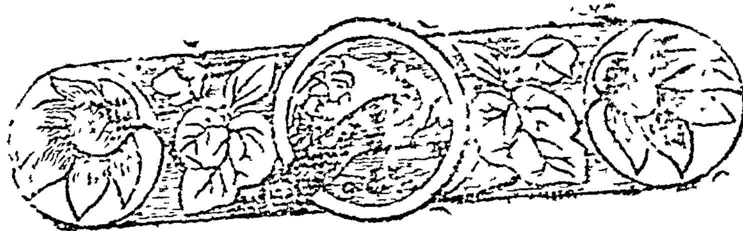
સવત સતર ત્રાણુયા વરસે રહી સૂરત ચોમાસે જી,
માગશિર વદિ દશમી ગુરૂવારે રચીઉ સ્તવન ઉલ્લાસે જી ઇ૦ ૮

તપગછનાયક સુજન સુલાયક વિજયદયાસૂરિરાજે જી,
સાહા લાલચદતણા આગ્રહથી રચના અધિક વિરાજે જી ઇ૦ ૯

અધિકુ ઉછૂ જે હોય એહમા શુદ્ધ કરજ્યો કવિરાયા જી,
સાહાજી લાધો કહે સૂરતમાહે હરષસુ જિનગુણ ગાયા જી ઇ૦ ૧૦

ઇતિ શ્રીસૂરતનગરની ચૈત્યપ્રવાડની સખ્યાનુ સ્તવન સપુર્ણ સર્વગાથા ૮૧ શ્રીસૂરતમધ્યે દેહરા ૧૦ છે દેરાસર ૨૩૫ ભૂયરા ૩ પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮ પચતીરથીની ૫ ચોવીસવટાની ૨૪ એકલમલ પટ પાટલી સિદ્ધચક્ર કમલ ચૌમુષ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઇ

ॐ

पं०—कल्याणसागरविरचित

पार्श्वनाथचैत्यपरिपाटी.

ગોડી પરતા પૂરવૈ, એ ઢાલ.

ભગવતી ભારતી ચિત્ત ધરી હું ગુણ ગાવું હો પાસજિણંદ;
સંષેસરપુર રાજીઓ મુઝ સાહિબ હો તું નયણાનંદ. ૧
સંષેસર સુષ પૂરવૈ પ્રભુ પારસ હો નાથ જિણંદ;
અસરણ સરણો તાહરો તુઝ પ્રણમઇં હો સુરનરવૃંદ. સંષે૦ ૨
સેતુંજૈ રૈવતગિરિ ષંભાતિ હો પાસ જિણંદ;
ઘોઘે નવષંડ રાજિઓ ગાડરીઓ હો તું ત્રિભુવનચંદ. સં૦ ૩
જીરાઉલિ જગસૈ જાગતો સૂરતિમઇં હો દીપઇ સુખકંદ;
મહિમાવાદે તું જયો દીવેં ચ હો દીઇં આણંદ. સં૦ ૪
માંડલિ મહિમા તાહરો પંચાસર હો પૂરે મન આસ;
પાટણમૈ તું પરગડો અહમદાવાદેં હો દીપઇ શ્રીપાસ. સં૦ ૫
મહિસાણેં મહિમા ઘણો પાલ્હણપુર હો તું ત્રિભુવનભાણ;
સીધપુરૈ તું સુષકરૂ વડાલી હો કહિઇં જગજાંણ. સં૦ ૬
પોસીનેં પરતિષ પ્રભૂ સામલીઇં હો સાચો સુષકાર;
ઈડરનયરે અભિનવો અહમદાનગરે હો આપૈ ભવપાર. સં૦ ૭
અસીઝરો અતિસય ઘણો કલ્લોલેં હો કહીઇં જિનનાહ;
લોડણ લષમી પૂરવઈ સાગવાડે હો સાચો જગનાહ. સં૦ ૮
ડૂંગરપુરમૈ દીપતો વડપદ્રૈ હો વાટિ રષવાલ;

વસવાલે વાસઇ વસૈ જાઉરેમે હો જિન ઝાકઝમાલ સ૦ ૯
સમીનો સાહિબ મિલ્યો આહડમે હો અવિહડિ દાતાર,
ઉદયપુરઇ ઉદયાકરૂ દિલવાડઇ હો તુ દીનદયાલ સ૦ ૧૦
નાગદ્રહે નામઇ સદા ભૂતાલે હો ભવિઅણુ હિતકાર,
ગોગુદે નઇ નવપલ્લવઇ ભોઆણુઇ હો તુ ધન દાતાર. સ૦ ૧૧
કરહેડઇ કામિતિ દિયઇ અણુાદો હો આપે સુખવૃંદ,
એકલમલ ચવેલરમૈ ભાનુમતી હો મહિમામૈ કંદ. સ૦ ૧૨
પલ્હાગઇ પ્રણુમુ સદા વધનોરે હો વાધઇ આણુંદ,
ભડકોલઇ ભલ ભેટીઓ ચિંતામણી હો તુ આગરૈ સુઠાય,
નવલખો નામૈ સદા અહિછત્તે હો દીઠે સુખ થાય સ૦ ૧૩
વાણુારસી હો નગરી ભલી જિહા જન્મ્યા હો પાસકુમાર,
સમેતસિખરઇ જઇ કરી પ્રભુ પહુતા હો મુગતિ મઝારિ. સ૦ ૧૪
મોરિલા ગામે અમીઝરો કિસનગઢઇ હો ચિંતામણી પાસ,
ભીડભજણુ ભગવાનજી મનમોહન હો મન પૂગૈ આસ સ૦ ૧૫
અંતરીક કૂકડેસરઇ અવંતી હો શ્રીમગસી પાસ,
રામપુરઇ રલીયામણો મંડલિગઢ હો રાયરાણુા ઠામ સ૦ ૧૬
મેડતઇં નગર સુહામણો ફલવર્ધિ હો તુ તસ્કરમાર,
નાગોરઇ નામઇ સદા વિક્રમપુર હો તુ હિ જયકાર સ૦ ૧૭
જેસલમેરે તુ જાગતો તિમરીપુર હો તુ ગપવાલ,
મંડોવર મહિમા ઘણો ચોધનયરઇ હો તુ સુખકાર સ૦ ૧૮
વાગોરઇ અંતરઇ નમુ વાડીઇ હો શ્રીપાસજિણુંદ,
નીંબાજઇ નવવિધિ દીયઇ અઝારઇ હો દાઠઇ આણુંદ. સ૦ ૧૯
સોઝિતમાહિ સુંદરૂ પાલી હો પરમેસર પાસ,
નવલખો નામૈ જયો વીલ્હાવાસ હો પૂરઇ જગ આસ સ૦ ૨૦
જાલોરે જગ જાગતો સગ્વાડે હો સેવક સાધાર,
ભિનમાલે મહિમા ઘણો ગોડી જિન હો સુખનો દાતાર સ૦ ૨૧
વીંઝેવૈ વલી વાલહો શ્રીવરકાણે હો તુ ઠામ અયટ્ઠં,
સાદડીઇ સાનિધિ કરૈ તીન મૂરતિ હો ભવિઅણુ જણુ ઇટ્ઠં સ૦ ૨૨

રાણુપુરઇં જગ જાગતો સાદાસે હો તું મહિમામેરૂ;
છેછલીઇં સીરોહીઇં વીકાનેરે હો કીજે સબ જેર. સં૦ ૨૩
આબૂગઢમૈં ભેટીયો અચલગઢમાં હો શ્રીજિન નાંમ;
રાવણ મનમાં સાંભર્યો અલવરપુર હો એઠો પ્રભુ ઠાંમ. સં૦ ૨૪
મથુરા માલપુરઇ ભલો અંટાલી હો અરિગંજણનાહ;
ટુંક તોડઇ ઘંટાલીઇં રણથંભોર હો આપે તું બાહ. સં૦ ૨૫
ચેલણપાસ વીંઝોલીઇં ઠીકરીયો હો સુખસંપતિગેહ;
ચાણસમાં ચિહું ખંડ જયો ગુઆલેરે હો મહિમામેહ. સં૦ ૨૬
દોલતાવાદેં દીપતો ચંપાપુર હો ચિંતિતદાતાર;
બાહડમેં રે વીનવું કલિકુંડે હો કલપતરૂ સાર. સં૦ ૨૭
મેરૂસિખર નંદીસરે રૂચકાદિક હો ઇમ ઠાંમ અનેક;
ઠામિઠામિ તુજનૈ નમું પ્રાત ઉઠિ હો મનિ ધરિ વિવેક. સં૦ ૨૮
એકસો આઠેં આગલા એ તીરથ હો જગના સાધાર;
રડવડીયાં રષ્યા કરઇ લડથડીઆં હો ત્યેં તુંહિજ સાર. સં૦ ૨૯
વાટ ઘાટ રષ્યા કરૈ ભય પીડ્યાં હો સેવક સાધાર;
ભાવઠિભંજનૈ ભય હરૈ ભવસાયર હો ઉત્તારઇ પાર. સં૦ ૩૦
અહનિસિ સેવું સાહિબો ધરિ મનમાં હો પ્રભુ તાહરો ધ્યાન;
અહનિસિ સૂતાં જાગતાં ગુણ ગાવું હો જિન તાહરા ગાન. સં૦ ૩૧
અષ્ટ મહા ભય દૂરૈ કરેં પૂરઇ મનની હો વંછિત આસ;
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુષ સંપદા સુઝ દીજે હો સંખેસર પાસ. સં૦ ૩૨
ઇહભવિ પરભવિ માહરઇ પરમેસર હો તું પ્રાણ આધાર;
બાલક જાંણી આંપણો સુખ દીજે હો સેવક સાધાર. સં૦ ૩૩
દિન દિન દોલત દીજીઇં વલી દીજે હો સમકિત દાન;
બુધ ચારિત્રસાગર ગુરૂ શિષ્ય વીનવઇ હો પ્રભુ ઇમ કલ્યાણ. સં૦ ૩૪

કલશ.

ઇમ ગામિ ઠામિં પાસ નામિં નગર તીરથ જગધણી,
જિન નાંમ જાણી ભાવ આણી પાસ પડિમા મૈં થુણી;
તપગચ્છદીપક મોહજીપક વિજયપ્રભસૂરીસરો,
બુધ ચારિત્રસાગર શિષ્યસેવક 'કલ્યાણસાગર' જયકરો. ૩૫

॥ अर्हम् ॥

प०—सौभाग्यविजयविरचित

तीर्थमाला.

દૂહા.

આણુ દદાઈ આગરે પ્રણુમુ પાસ જિણુ દ,
ચિ તામણિ ચિ તાહુરણુ કેવલજ્ઞાન દિણુ દ ૧

સમરૂ સારદસામિનિ જિનવાણી સુષદાય,
જાસ પ્રસાદ કવિયણુતણી વાણી નિર્મલ થાય ૨

પ્રણુમિ શ્રીગુરૂચરણુયુગ આણિ અધિક ઉલ્હાસ,
તીરથમાલ પૂરવતણી કરસ્યો વચન વિલાસ ૩

જિહા જિહા શ્રીજિનરાજના કલ્યાણુક કહેવાય,
નિજ નયણે નિરખ્યા જિકે દેશ ગામ ને ઠાય ૪

કહિસ્યુ તે સઘલા જિકે સુણુજ્યો ચતુર સુજાણુ,
સુણુતા તીરથમાલને જનમ હુવે સુપ્રમાણુ ૫

॥ ઢાલ ૧ ॥

સુગુણુ સનેહી મેરે લાલા, એ દેશી

અધિક પ્રતાપિ આગરે સોહે શ્રીચિ તામણિ જનમન મોહે,
સ વત સોલસે ઓગણુચ્યાલીસઇ શ્રીગુરૂ હીરવિજય સુજગિસઇ ૬

કીધી પ્રતિષ્ટા પાસજિ સાર પરચેં ધન સાહ માનસિંઘ ઉદાર;
તે ચિંતામણિ પાસજિ સ્વામી વંદ્યા આગરેં આણંદ પામી. ૭
ચોસુષ મહીયલમાંહિં પ્રસિદ્ધો ચંદ્રપાલ સંઘવિચેં કીધો;
શ્રીસીમંધર વંદુ પાયા હીરાનંદ મુકીમ ભરાયા. ૮
સંકટભંજન પાસ બિરાજે ત્રગાતણી બાજારેં છાજેં;
મોતિકટકલેં બંદઓ પાયા વાસુપૂજ્ય જિનવર મન ભાયા. ૯
ઇમ દેહરાસર દેહરાં સાર વંદ્યાં બિંબ અનેક પ્રકાર;
કરિ ચોમાસા આગરામાંહિં પૂરવ દેષણ મન ઉચ્છાહિં. ૧૦
પંચકલ્યાણક ભૂમિ વંદીજેં અલજયો ચિંતજો દરશણ કીજેં;
ગીતારથ ગુરૂ પુસ્તક ભાષી તે જોવા મન થયો અભિલાષી. ૧૧
કર્યો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઇં;
આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. ૧૨
પાતિસાહી મહિમાઇં જાણ્યો તપગચ્છ પોષધશાલ વષાણ્યો;
દેહરાસરના દેવ જુહારી પીરોજાવાદ આયા સુષકારી. ૧૩
તિહાંથી દક્ષણદિશિ સુવિચારી ગાઉ એક ભૂમિ સુષકારી;
ચંદવાડિમાંહેં સુષદાતા ચંદ્રપ્રભ વંદો વિખ્યાતા. ૧૪
સ્ફટિક રતનની મૂરતિ સોહેં ભવિજનનાં દીઠાં મન મોહેં;
તે વંદી પીરોજાવાદ આવ્યા જાણી મન આલ્હાદ. ૧૫
તિહાંથી છ કોસ સકુરાવાદ જિહાં શ્રાવકના ધવલ પ્રાસાદ;
કોરટા જિહાંનાવાદ વિચારો ઇહાં સમવાય દિગંબર ધારો. ૧૬
તિહાંથી કડા માણકપુર કહીજેં અંતરાલિ ગંગાજી વહીજેં;
જયચંદ પાંગુલો રાજા પ્રસિદ્ધો કોટ સબલ કડામાંહિ કીધો. ૧૭
દારાનગર સાહિજાદપુર આયા દેષી શ્રાવક ગુરૂ મન ભાયા;
ગંગાજી તટ નગરી વિશાલ પણિ એક પોટિ નહિં પોસાલ. ૧૮
કોઈ કુમતિ રહ્યો તિણ ગામઇં સબલ ઉપાધિ કરી તિણ ઠાંમઇં;
લાલચી અધરમી અરીત ઉપાસિરાની કરાવી મસીત. ૧૯

દૂહા.

નગર ભલા શ્રાવક ભલા ધર્મવંત સુવિચાર,
એક ધર્મશાલા વિના કઠિન ધર્મ વ્યવહાર ૨૦

તે જાણી શ્રાવક સુણો દ્યો વસતિનો દાન,
કલ્પસૂત્રમાહે ભાષીઓ વસતીદાન સુપ્રધાન ૨૧

॥ ઢાલ ૨ ॥

બહિનિ રહિ ન સકિ તિમે જિ, એ દેશી

સાહિજાદપુરથી સુણો જી દક્ષણ દિશિ સુપકાર,
મહુઆ ગામ વષાણીઇ જી ત્રિણ કોશ ઉદાર રે ૧

પ્રાણી વાણી શ્રીજિન સાર, પુહચાડે ભવપાર રે પ્રા૦-આ

જિનવર દોય જૂના હતા જી હિવે તે ઠામ કહેવાય,
મૃગાવતી કેવલ લહ્યો જી વલિ સુચરણ નમાય રે પ્રા૦ ૨

ચંદનબાલા પણ લહે જી નિરમલ કેવલનાણ,
તિહાથી નવકોસે હુવે જી નયરી કુસંબી ઠાણ રે પ્રા૦ ૩
જમનાતટિ ઉપરિ વસઇ જી જનમપૂરી જિનરાજ,
પદ્મપ્રભુ તિહા અવતર્યા જી તિણે કોસંબી કહે આજ રે પ્રા૦ ૪

જીરણ છે જિનદેહરો જી પ્રતિમા સુંદર સાજ,
ચંદનબાલા પણિ ઈહા જી બાકુલ દીધા છાજ રે પ્રા૦ ૫
વૃષ્ટિ બાર કોડકુતણી જી સોવન કેરી રે જાણ,
ઋષિ અનાથી રૂઅડો જી ઇણ કોશબી વષાણ રે પ્રા૦ ૬
નયણ વેદના જેહને જી રહીય છમાસી રે સીમ,
વયરાગે સંયમ લીયો જી વેદન મિટિયા તેમ રે પ્રા૦ ૭
શ્રેણિક રાજા પામિયો જી પહેલો સમક્તિ સાર
એ મુનિદર્શન દેષીને જી સફલ કીયો અવતાર રે પ્રા૦ ૮

તે તીરથને ભેટીને જી આવ્યા ઉલટ અંગ,
સાહિજાદપુરથી હિવે જી પુરૂપ દેષણ રંગ રે પ્રા૦ ૯

દૂહા.

સાહિજાદપુર નગરમાં વંધાં બિંબ ઉદાર;
નિત પૂજે જિનરાજને પૂરણમલ્લ સુવિચાર. ૧
આગરાનગરથી માંહિને સાહિજાદપુર તાંહિં;
ઓસવાલ શ્રાવક નહિ કોઇ મારગમાંહિ. ૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

કપૂર હોય અતિ ઉજલું રે, એ દેશી.

પનરકોસેં પરગડો રે તીર્થ પ્રયાગ પ્રસિદ્ધ;
જવન અકબર પાતિસા રે ઇલ્લાવાસ નાંમ કિદ્ધ રે. ૧
સગ્યાનિ, ધરિ જિન વચન પ્રતીત; એ સમકિતની રીત રે;
પ્રાંણી ધરિ૦ સ૦ ૨

અરણિકાપૂત્ર નાંમ જાંણજો રે આચારજ ગુણધાર;
પુફચૂલા વચનેં કરી રે ઉતરેં ગંગાપાર રે. સ૦ ૩
પૂરવભવના વયરથી રે દેવ કરે ઉપસર્ગ;
કેવલ સમભાવેં લહેં રે સુષ પામેં અપવર્ગ રે. સ૦ ૪
તે દિનથી મહિમા વધ્યો રે એ તીરથનો ઉદાર;
ગંગા જમુના સરસતી રે ત્રણ્યેં મલિ જિહાં ધાર રે. સ૦ ૫
એ અધિકારહ જાણજો રે પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર;
ઉપદેશમાલાઇં કહ્યો રે એ મોટો અધિકાર રે. સ૦ ૬
મકરસુરજે નાહેં ઘણા રે મિથ્યાતિ મન ભાય;
કુગુરૂ કુદેવેં ભોલવ્યા રે કાપે ગલાં તિણે ઠાય રે. સ૦ ૭
ત્રિવેણી સ્નાંને કરી રે માનેં પવિત્ર શરીર;
અંતરંગ મલ નવિ ટલેં રે નાહ્યાં નિર્મલ નીર રે. સ૦ ૮
અષયવડ છેં તિહાં કનેં રે જેહની જડ પાતાલ;

તામતલે પગલા હુતા રે ઋષભજીના સુવિશાલ રે. મ૦ ૯
શ્રીઆદિસર પારણો રે વડતલે કીધો પ્રેમ,
ગીતારથ વચને સુણ્યો રે નિશ્ચે કહીઇ કેમ રે મ૦ ૧૦
સવત સોલ અડતાલિસે રે અકબર કેરે રાજ,
રાયકલ્યાણ કુબુધિઇ રે તિહા થાપ્યા શિવસાજ રે સ૦ ૧૧
તે દિનથી માડિ કરી રે પૂજે મિથ્યાતિલોક,
તે થાનક અવરગના રે રાજ્યમાહિ થયો ફોક રે મ૦ ૧૨
એહવા પ્રયાગને દેખિને રે આવ્યા ગગા પાર,
ઝૂસીને ઘાટે ચડી રે કાસીનિ સુવિચાર રે મ૦ ૧૩
દેશ ભલા હોય વાટમા રે વિષમ વડો એ દેશ,
નિવડ રાગ ને દ્વેષથી રે જેહવો ગ્રથી પ્રવેશ રે મ૦ ૧૪
કોસ ચ્યાલીસ પ્રયાગથી રે વાણારસી વિખ્યાત,
અતગલ એ દેશની રે ચોડિસી કહી વાત રે મ૦ ૧૫

દૂહા

દેખ્યો નગર સુહામણો વાણારસી વિલાસ,
ધવલ ગેહે વપાણના ઉચા અતિ વિશેસ ૧
તિણ નગરિ ભેલુપુરે તિહા ભાટનાં ગેહ,
પ્રતિમા પાસ જિણદની પૂજે પૂરણ નેહ ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

મોના સાહિબ હો શ્રીશીતલનાથ કે એ દેશી

એક વરણા હો હુજી આમા નામ કે હોય નદિ મધ્ય ભાગમે જી,
વરી વારૂ હો નગરીનો નામ કે દીધો વાણારસી ગામીઇ જી ૧
ષટ દરસન હો જે કહિયે ભાષિ કે તે સઘલા તિહા પામીએ જી,
પાખડી હો મુડી જટાધાર કે ગગાતટ નિત નાહિયે જી ૨

તદનંતર નવનંદ હુઆ ઇણ નગરીમાં રાય હો; સુ૦
લોભાલોભ લાગા થકા ધન કીધા ઇક ઠાય હો. સુ૦ સુ૦ ૯

ચંદ્રગુપતિ પણ ઇહાં થયો મંત્રી ચાણાયક જાસ હો; સુ૦
શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરેં ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સુ૦ સુ૦ ૧૦

દોઈ દેહરાં થાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સુ૦
થૂભ હુતો ગુરૂ હીરનો છેં પગલાં સુષકાર હો. સુ૦ સુ૦ ૧૧

પંચ પહાડિ પરગડી જિહાં છેં ઇંટની ખાંણ હો; સુ૦
તેહનેં ગુરૂમુષ સાંભલી નંદ પહાડિ જાંણ હો. સુ૦ સુ૦ ૧૨

સેઠ સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સુ૦
ઉપસર્ગ અભયાઈં કીયો સહિયો બિમાભંડાર હો. સુ૦ સુ૦ ૧૩

તિણ થાનકમાં થૂભ છેં નમિઇં મન વચ કાય હો; સુ૦
પૂજો પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સુ૦ સુ૦ ૧૪

થૂલિભદ્ર પણ ઇણ પુરી અવતરિયા બ્રહ્મચાર હો; સુ૦
કોશ્યા પ્રતિબોધી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સુ૦ સુ૦ ૧૫

ઇમ અનેક ઇહાં હૂઆ પુહવી પુરૂષ વિષ્યાત હો; સુ૦
હિવેં કહસ્યું સમેતશિષરની જાત્રા જાવાની વાત હો. સુ૦ સુ૦ ૧૬

શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી નેં ધનવંત હો; સુ૦
સામગ્રિ દીઈ પંથની સાધુ સેવા કરેં સંત હો. સુ૦ સુ૦ ૧૭

દૂહા.

પટણાથી એક પૂર્વદિશેં દૂજી દક્ષણ વાટ;
જે દક્ષિણ દિશિ પંથ છેં તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧

પહેંલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
સુણજો આલસ છોડિને આણી અવિહડ નેહ. ૨

ત્રિણ કોસેં પટણાથકી ફતુઆ નગર સુઠાંમ
દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહૂ પામેં વિસરાંમ. ૩

॥ઢાલ ૬॥

મગધ કમલાના કદની, એ દેશી

પટણાથી કોસ પચાસ રે વૈકુઠપુરી સુભ વાસ રે,
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વધા પાજ રે ૧

તિહાથી દશ કોસે જાણુ રે ગામ નામે ચાડ વખાણુ એ,
ભગવતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરે સુવિશાલ રે ૨

દેહરાસર દેવ જુહાર રે વલી રયણની પ્રતિમા નિહાર રે,
વદી જિનજીના પાય રે જસ વધા શિવસુખ થાય રે ૩

ગગાજીને મધ્યભાગ રે એક ડુગરી દીસે ઉદાર રે,
તિહા દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત્ત રે ૪

કહે અષ્ટાપદની રીત રે ગગા મધ્ય થઇયે પ્રતીત રે
મિથ્યાતિ સ્નાન વિચાર રે માને ઉરવાહે નિરધાર રે ૫

તિહાથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહા વૈજનાથ છે ઇમિ રે,
કાવડિયા ગગા નીર રે લે ઢાઈ લેઇ શરીર રે ૬

તે જિહા ગિરાથી જળ જાય રે દશ કોશે માગ્ગ થાય રે,
ચપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહા ઠાય રે ૭

ચપામા એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે,
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે ૮

ચપા ભાગલપૂર અતરાલ રે એક કોશનણો છે વિચાલ રે,
વીચે કરણરાયનો કોટ રે વહે ગગાજી તમ ઓટ રે ૯

કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહા જિન પ્રાસાદ રસાલ રે,
મોટા દોઈ માણકથભ રે દેખી મન થયો અચભ રે ૧૦

તિહાના વાસી જે લોક રે બોલે વાણી ઇહા ઇમ ફ્રોક રે,
એ વિષ્ણુપાદુકા જાણુ રે અતિ જીગ્ણ છે કમઠાણુ રે ૧૧

તિહા થભની ઠામ હોય રે પચ કલ્યાણક જિન જોય રે,
ઉદ્ધાર થયા ઇણે ઠામ રે કહિઇ કિણ કિણુરા નાંમ રે ૧૨

ઇણુ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ્ગ દ્વાર રે;
અભયાદાસી લેવાય રે રાણીને ઘેં મન લાય રે. ૧૩

ન ચલ્યો બ્રહ્મચારિ ચિત્ત રે રાખી જગમાંહિ કિત્ત રે;
સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રણમેં પાય રે. ૧૪

થઇ સતી સુભદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા બાર રે;
ચાલણિઇં કાઢ્યો નીર રે ઇણુ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫

ચંદનબાલા ઇણુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનાંમ રે;
ઇમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇણુ નગર મઝાર રે. ૧૬

ચંપાથી દક્ષિણુ સાર રે ગિરિમક્ષૂદા નામ મંદાર રે;
કોશ સોલ કહેં તે ઠાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂજ્ય સ્વાંમિ રે. ૧૭

પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે;
એહવી વાંણી વિખ્યાત રે કહેં લોક તે દેશી વાત રે. ૧૮

તે તીરથ ભૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર રે;
જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માનેં ષટ્દર્શન પ્રતિપાલ રે. ૧૯

દિગંબર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર દેવ જુહાર રે;
વયરાડી છેં ગાંમ પાસ રે ભાગલપુરને ઉલ્લાસ રે. ૨૦

એક દેવલ તેણેં ગાંમ રે હતો હમણાં છેં તે ઠાંમ રે;
તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવેં આવ્યા તે દેશજ બંગ રે. ૨૧

બંગાલો છેં લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણેં દેશે છેં બહુલિ ઋદ્ધિ રે;
નવલાષ છેં કામરૂ દેશ રે એક દ્વાર ગલી છઇં પ્રવેશ રે. ૨૨

બંગાલેં લોક કંગાલ રે મુંહ કાલા નેં દાંત લાલ રે;
ઉંચ નીચ વિણુ સ્નાંન રે ન કરેં કોઈ જલપાંન રે. ૨૩

બંધ કોષ્ઠ રોગ નિરધાર રે કહો કિણિપરેં હોવેં કરાર રે;
મલશ્રાવ સમય કરેં જેહ રે વાત કહે કેં કેંહી તેહ રે. ૨૪

માટી પીંડી પાંચ સાત રે મલદ્વાર પ્રવેશ વિખ્યાત રે;

ઉભા થઈ ફુટે પેટ રે એ વાત દેખી નિજ દ્રેઠ રે. ૨૫

કહે ગોરખનાથ સરાપ રે દીધો ઇણે દેશે આપ રે,
ન વિચારે કર્મ કુગીત રે કહે બંગાલે એ રીત રે ૨૬

ત્રસજીવ કરે તે જુક્ત રે ઉપજે અણફલ અયુક્ત રે,
ઘર ઘર વાડી વિસ્તાર રે દેખ્યો તે બંગાલે ઉદાર રે. ૨૭
રાજમહેલ આયા આનદ રે શ્રાવક ગૃહે વાધા જિણુંદ રે,
તિહાથી મજલ ચિહુ થાય રે નામ મક્ષુદાબાદ કહેવાય રે. ૨૮

રેસમ ઉપજે જ્યુ સૂત રે કીડાને ચરાવે તૂત રે,
કીડા કરે ઓગાલ રે બંગાલે એહવી ચાલ રે ૨૯

દેશ દેશના આવે લોક રે આવી વસ્યા વારૂ થોક રે,
બ્રાહ્મણ ને ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારે નિવેસ્ય રે ૩૦

ગગાજી ફિરતિ ફેર રે વન વાગ ભલા ચોફેર રે,
કોટીધ્વજ કેઈ સાહ રે રેસમીની કોડી ઉચ્છાહ રે. ૩૧

વર્ણવતા વાધે વાત રે બહુ જાણે તેહની ખ્યાત રે,
છપ્પરની છાયે છાન રે વામણુ ઉપજે ભલે વાન રે ૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢમો જાણજો પટણાથી એ ગામ,
ભેયવરા આસવરા સહુ રહે એક ઠામ ૧

જિણ ગામે જિનરાજને શ્રાવક સેવે નિત્ત,
ગુણવતા ગુરૂની ભગતિ કરે ઉદારહ ચિત્ત ૨

॥ ઢાલ ૭ ॥

સિદનીની દેશી

મસુદાબાદ મઝાર શ્રાવક સઘલા સુપકાર હો,
સુંદર, સુણજ્યો જી ઓસવંશ સિણગાર
દાની ષડગવશ ઉદાર હો સુ૦ ૧

વીર ધીર વિખ્યાતા ધરમિ નેં સુપાત્રે દાતા હો; સું૦
વંધા શ્રીગુરૂના પાય હરખ્યા ઘણું હીયડામાંહિં હો. સું૦ ૨

યાત્રાઇં ગુરૂજી પધારો મન ચિંત્યાં કારિજ સારો હો; સું૦
સામગ્રી મારગ કેરી જોઇઇં તે દીધી ભલેરી હો. સું૦ ૩

મક્ષુદાબાદથી આવ્યા કાસમબાજારેં ભાવ્યા હો; સું૦
ભાગીરથી તિહાં ગંગા વહેં પશ્ચિમ દિશિ મન રંગા હો. સું૦ ૪

તિહાં જિણહર એક વિશાલ વંધા પ્રભુ ચરણ રસાલ હો; સું૦
તિહાંથી મારગ દોય થાઇ એક વર્દ્ધમાન થઇ જાઇ હો. સું૦ ૫

શૂલપાંણ જક્ષ ઠાંમ જસ કહેતા અસ્થિગ્રાંમ હો; સું૦
અબ વર્દ્ધમાંન વિખ્યાતા જાંણે એ કેવલી વાતાં હો. સું૦ ૬

દૂજેં પંથેં ગિરિરાજ જાતાં વીરભૂમિનો રાજ હો; સું૦
વીર હુંતો જમીદાર તસ નામેં દેશ વિચાર હો. સું૦ ૭

તે દેશનો ધણી છેં પઠાંણ ન્યાયી નિં નિપટ સુજાંણ હો; સું૦
બકલેસર ઇશિનો ઠાંમ ઉષ્ણકુંડ ઘણા તિણેં ગાંમ હો. સું૦ ૮

કોતિક જોઇ દિલ ભાયા અનુક્રમેં પંચેટે આયા હો; સું૦
ગિરતટ વાસ વિરાજેં રાજા ગરૂડનારાયણ રાજેં હો. સું૦ ૯

એ શિષર ભૂમિ કહિજેં તે દેશનો નાંમ લહિજેં હો; સું૦
પર્વત ઉપર અતિચંગ દેવલ રઘુનાથજીનો રંગ હો. સું૦ ૧૦

કુંડ ઘણા જલકેરા જિહાં વન વાંનરના વસેરા હો; સું૦
લહિ તે રાજા આદેશ રઘુનાથ પૂરે સુવિશેશ હો. સું૦ ૧૧

બિંદા નગરી ચલિ આયા દેખ્યા દેવલ મન ભાયા હો; સું૦
જીરણબિંબ પૂજી વંધા જિનજી દેષી આનંદા હો. સું૦ ૧૨

નદી દામોદર બીચ નિર્મલ પાંણિ નહિં કીચ હો; સું૦
ઝરીઇં સંઘ આયા ચાલી વલી માટસરો રહ્યો ષાલી હો. સું૦ ૧૩

વિકટ મારગ વનજાલ પિણ ડર ભય નહિં વિચાલ હો; સું૦
તે પ્રભુનો પરતાપ કરત સમેદાચલ જાપ હો. સું૦ ૧૪

ઝરીઈ વન વૃક્ષ ઝાઝા રઘુનાથસિંઘ મહારાજા હો; સુ૦
સોમદાસ ગુણગ્રાહિ સપતિ સારૂ શહિ હો સુ૦ ૧૫
જર જાતિ તિહા દીવાણુ ભર બેસે સભા મડાણુ હો, સુ૦
જાત્રે જે કોઇ આવે અર્દ્ધો લેઇ આગે વોલાવે હો સુ૦ ૧૬
ભીંતરિ લેવે રાજા મુડકાથિ હોવે તાજા હો, સુ૦
વિચમે ફિરે રે દલાલ શ્રાવકસો કરે લાલપાલ હો સુ૦ ૧૭
પારસનાથના પાલ્યા અમે છુ પ્રભુના રખવાલા હો, સુ૦
સઘ લેઇ તુમે આવ્યા હો અમને જે કઇં લાવ્યા હો સુ૦ ૧૮
કતરાસુ આવ્યા ઉલ્લાસ તિહા તીરથરાયનો વાસ હો, સુ૦
કૃષ્ણુસિઘ નામે રાજા પરતાપી સબલ દિવાજા હો સુ૦ ૧૯
કહે રાજા કિરિયા કીધી યાત્રા દેષી મનસા સીધી હો, સુ૦
તીરથ એ પવિત્ર તુમારો સમ્મેદશિખર જુહારો હો સુ૦ ૨૦
હમ સેવક એ તીરથના તિણુ કારણુ કીજે જતના હો, સુ૦
અમ હાસલ દીજે દાણુ અવરાસુ નહિ તાણ હે સુ૦ ૨૧
દીઇ સેવક સબલ સનૂરા સાથે ચોકિ ને પૂરા હો, સુ૦
સાતજ કોશ ગિરિરાજ થાઇ તિહાંથી ગરિબનિવાજ હો સુ૦ ૨૨
તલહટિઇ ગામનો વાસ રઘુનાથપુરો છે પાસ હો, સુ૦
મોટો વડ ડાલ વિશાલ તિહા જઇ ઉતરે સઘ રસાલ હો સુ૦ ૨૩
આવ્યા તિણે ગાંમ ઉલ્લાસે તિહાથી ગિરરાજ છે પાસે હો, સુ૦
કોસ દોય વલી કહેવાય સરપી ધરણીની જાય હો સુ૦ ૨૪
રહ્યા એકદિન તિણે ગામે સહુ ધરમી શુભ પરિણામે હો, સુ૦
તન વમન પવિત્ર કરીજે ડુગર ચઢવા મનડુ કીજે હો સુ૦ ૨૫
પૂજાની સામગ્રી સાર કરી અષ્ટ પ્રકારી વિચાર હો, સુ૦
નૈવેદ્ય નવનવિ ભાતે શુદ્ધ કિરીયાસુ કરિ ષાતે હો સુ૦ ૨૬

દૂહા

વસત રાગે

દેખ્યો ડુગર નયનભરી હુઓ હર્ષ અતિ જોર
જુ પાવસ ઋતુ દેષીને મુદિત હોઇ મન મોર ૧

ધન્ય દિવસ ધન્ય એ ઘડી દેખ્યો શ્રીગિરિરાજ;
સુણતાં ગુરૂમુખ શાસ્ત્રમાં પાયો પરતષિ આજ. ૨

॥ ઢાલ ૮ ॥

રામચંદકે બાગ ચંપા મોર રહ્યો રી; એ દેશી.

તિણ દેશમેં માસ વસંત આયો સબ મન ભાયો;
ફૂલી ફૂલી વનરાય મલયપવન પણ વાયો. ૧

અંબ કદંબ તમાલ સરસ ફૂલની વાસા;
માંજર દેષી મનમાંહિ કોયલ બાંધી આસા. ૨

કટહલ વડહલ નાંમ રાયણ રૂડાં કેળાં;
વડ પીંપલ વિસ્તાર ચારોળીસું ભેલાં. ૩

વંશજાલ કચનાલ નાલેરી જંભિરી;
પૂગી કરણા રંગ લાંબી સરલ ખજૂરી. ૪

તાડ ચંપક ને અશોક ફૂલ્યા લાલ પલાસા;
અષરોટ અવલ અનાર કેતકી ફૂલ સુવાસા. ૫

મોગરો માલતિ જાય દમણો મરૂઓ જાંણો;
લાલ ગુલાબ સુવાસ સેવંત્રી સેત વષાંણો. ૬

મલયાચલ મચકુંદ ચંદન વાસ ભલેરી;
સરલ સાગ નેં સાલ ધવલ ખદરી નેં ગંગેરી. ૭

આંબલી લીંબુ રસાલ વેલ કોઠફલ સોહેં;
વનરી એ ઇહ ભાંતિ દેષી જન મન મોહેં. ૮

હાથીની ઉતપત્તિ પહિલી ઇણ ગિર સુંણિઇં;
યે દીઠા પરતષિ વાત તાસ હિવઇ ભણિઇં. ૯

વાઘ વડા વિકરાલ વલી વાનરના ટોળા;
સાંમરસીંગા જીવ હિરણ રોઝ ફરેં દોલા. ૧૦

આરણા ભેંસા અનૂપ ગેંડા ગજસમ સોહેં;

જરય રીંછ ને પાઢ ઇણકો જ્ઞાન ન કોહે ૧૧

ધન પસુ પષી તેહ જે સેવે' ગિરિરાજ,
લહિસે મુગતિ સૂ હેસ મહિમા એહના તાજા ૧૨

ધન માંનવ અવતાર ધન આરિજ કુલ આયો,
ધન જિનધર્મ પ્રભાવ ધન તીરથ મે પાયો ૧૩

દૂહા

ઇણપરિ તલહેટીતણા કીયા વષાણ અનેક,
હિવે સુણજ્યો ગિરિ ઉપરે ચઢવાતણી સુવિવેક ૧

॥ ઢાળ ૯ ॥

ગમિયાની દેશી

ચોપો ચિત્ત કરિ ચઉવિહ સંઘસો ચઢિયા શ્રીગિરિરાજ, સનેહી,
મનડો વિકસ્યો તન મન ઉલસ્યો જનમ સફલ થયો આજ સ૦
હુ બલિહારી હો સમ્મેતશિખરકી સિદ્ધા વીસ જિણંદ એ આંકણી સ૦૧

કેવલી કોડ અસંખ્ય મુનીશ્વર પામ્યા શિવપુર વૃંદ, સ૦
દર્શન પરસન એ તીરથતણો આપે પરમાનંદ સ૦ હુ૦ ૨

નીઝરણે ઝરણે પાણી ઝરે સંઘ ઊતરે વૃક્ષની છાંહ, સ૦
ઉપરી સીતા નામ નાલો વહે શીતલપાણી છે તાહ સ૦ હુ૦ ૩

ચઢતા ચઢતા રે તિહા પગથિયા સાવધાનની રે વાટ, સ૦
જયજયકાર કરતા સુખથકી આયા પાણીને ઘાટ સ૦ હુ૦ ૪

ટૂક પ્રથમ જિહા જિનદેહુરો જલનો કુંડ છે પાસ, સ૦
ભૂહિરે બિંબ બિરાજે છે સદા ઉપરિ ગોમઠ ધામ સ૦ હુ૦ ૫

જાત્રા આવી જિનબિંબને મુદા ઉપરિ આણો રે રંગ, સ૦
પૂજા અરચા પ્રભુજીની કરે પૂજે લેઈ લેઈ નામ સ૦ હુ૦ ૬

અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિજી પદમપ્રભ શ્રીસુપાસ; સ૦
ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલનાથજી શ્રેયાંસ વિમલ અનંત ધર્મ. સ૦ હું૦ ૭

શાંતિ કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રતજી નમિ શ્રીપારસનાથ; સ૦
વીસ જિણંદનાં પગલાં પૂજીનેં થાપીજે પટ્ટ સાથ. સ૦ હું૦ ૮

સજ્જ થઇયેં સાહસ મનમેં ધરી તિમ હું સીઝે રે કાંમ; સ૦
ટૂંકતણિ કહીયેં હવેં વાતડી જે સાંભલિયાં રે નાંમ. સ૦હું૦૯

ટૂંક પ્રથમથી અગનિકુણ મેં અજિતનાથનો રે ટૂંક; સ૦
પૂરવદિશિ ચંદ્રપ્રભજીતણો કહીઇ વિષમો રે ટૂંક. સ૦ હું૦ ૧૦

પાશ્ચમદિશિ દુરો દુઝ દેષીઇં પારસનાથ સહાય; સ૦
અવર તીર્થંકર નાંમે ટુંકડો નવિ દેષ્યો તિણેં ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૧

દેહરાથી ચઢતાં ઉત્તરદિશિં કુમઠ નામ પ્રસિદ્ધ; સ૦
પગલાં પૂજો પ્રભુજીનાં તિહાં જીરણ ઠામ તે કીધ. સ૦ હું૦ ૧૨

તે દેહરાથી પૂરવ પશ્ચિમેં છોટા છોટા દેષિઇં ટૂંક; સ૦
તિહાં તિહાં પગલાં છેં વલી માંડણી તેહનેં નામેં રે ટૂંક.સ૦ હું૦ ૧૩

ચંદ્રપ્રભ નેં પારસનાથજી એ દોય ટૂંકનાં જાણ; સ૦
તિહાંના વાસી સઘલા જાણજો અવર ટૂંકના અજાણ. સ૦ હું૦ ૧૪

કાલ પ્રભાવેં નાંમ ન કો જાણે કુંણ જિન કહેં રે ઠાંમ; સ૦
સંપૂર્ણ સિદ્ધિ જૈન વાંણીઇં નમિઇં નિર્જ સિર નાંમ. સ૦ હું૦ ૧૫

દૂરથકિં અવલોકી વાંદીએ શીતલનાથનો સ્થાંન; સ૦
વિકટ મારગ કો જાઇ સકેં નહિ ગુરૂમુષથી સુણિઇં સહેનાંણ. સ૦ હું.૧૬

પૂજી અરચિં તીરથ વ્રત કરિ રહી રજની પરભાત; સ૦
પૂજા સ્નાંન કરી કરિ પારણો હુઇ સફલી રે જાત. સ૦ હું૦ ૧૭

ગિરિથી દૂરેં દક્ષિણ દિશિં દેષિઇં રિજુવાલુકા રે નાંમ; સ૦
દામોદર તટની હમણાં વહેં વીરજિન કેવલ ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૮

વીસ તીર્થંકર ઇણેં ગિરિ સિદ્ધિ હુઆ સાધુતણો નહીં પાર; સ૦

વલિ સિદ્ધ થાસ્યે ઇણ ગિરિ ફરસતા પામી શ્રીજિનધર્મ સાર સ૦
છે અવદાત ઘણા એ ગિગ્તિણા કહેતા નાવે રે પાર, સ૦
વલિ દરિસણ હોજો મુઝ એહનો સફલ કરૂ અવતાર સ૦ હુ૦ ૨૦
ભગતિ જુગતિ કરી ભાવે ભાવના શ્રાવક-શ્રાવિકા સાર, સ૦
ગુરૂ પૂજા કરિ હવે રગમો છે જી એ વ્યવહાર સ૦ હુ૦ ૨૧
ઇમ યાત્રા કરીને સહુ તળહટીઇ આવ્યા અતિહિ આણદ; સ૦
કુશલે મક્ષુદાબાદ આવિયા પામ્યા પરમાનદ સ૦ હુ૦ ૨૨
માસ દિવસ રહ્યા તિણ નયરી મુદા આયા ચ પાએ ચગ, સ૦
પૂરણ પુણ્યપ્રભાવે ભાવસુ જાત્રા હૂઈ થઇ રગ સ૦ હુ૦ ૨૩
અનુક્રમે આયા પુરવર પાડલી પટના લોક પ્રસિદ્ધ, સ૦
શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેશથી ચઉમાસો વલી કીધ સ૦ હુ૦ ૨૪

દૂહા.

હિવે સાભલજો જે અછે તીરથ પટણા પામ,
વદણ તે તીરથભણી ઉપજે અધિક ઉલ્લાસ ૧
રાજગ્રહી પાવાપુરી ક્ષત્રિકુ ડ વિચાર,
ભદ્દિલપુર મહિલાપુરી એ છે તીરથ સાર ૨

॥ ઢાલ ૧૦ ॥

દેશી ભાવનાની

પટણાથી દક્ષિણ દિશિ જાણજો રે મારગ મોટા કોસ પચાસ રે,
ભદ્દિલપુર ભાખે છે શાસ્ત્રમા રે હિવણા નામ દુતારા જાસ રે ૫૦ ૧
મારગમાહિ મિથ્યાત્વીતણી ભણું જી રાજધાણી છે ગયા ગામ રે,
અઓતપિતર અવગતિયા જે હુવે રે પિ ડભરે ભોલા તસ નામ રે.૫૦ ૨
ફલ્ગુ નામ નદીની રેતમા રે બેસે મસ્તક મુડિત મૂઢ રે,
ઇણ ઠામે દશરથ નીકલ્યો રે સીતા દે વેલુપિ ડ ગૂઢ રે. ૫૦ ૩

શ્રીજિનપ્રતિમા ચારેં ચોપસ્યું રે મોટા તિણ મિથ્યાત્વી ગાંમ રે;
ઘણું રહ્યાં મિથ્યાત્વીનેં થાંનકેં રે ન રહેં જૈનીનાં મન ઠામ રે. ૫૦૪

તિહાંથી બોધ ગયા કોસ ત્રણ છે રે પ્રતિમા બોધતણો નહિં પાર રે;
જિનમુદ્રાથી વિપરીત જાણજો રે કંઠ જનોઇનો આકાર રે. ૫૦૫

તિહાંથી સોલેં કોસેં જાંણજો રે ભદ્દિલપુર છેં દતારા પ્રસિદ્ધ રે;
વિષમ મારગ છેં વનષંડેં કરી રે સાથેં પંથદિષાઉ લિદ્ધ રે. ૫૦૬

આવ્યા ભદ્દિલપુર ઉલટ ધરી રે ગિરિ ચઢિયા દિન પૂજેં ભાય રે;
રાજાનો આદેશ લેઇ કરી રે ફરસ્યા પારસનાથના પાય રે. ૫૦૭

સપ્તફણામણી મૂરતિ પાસની રે એક ગુફામાં એકલ્લમલ્લ રે;
નિપટ સરોવર કમલ ફૂલેં ભર્યો રે નિર્મલ પાણી તાસ અવલ્લ રે. ૫૦૮

પૂજીનેં તે ગિરિથી ઊતરી રે આવ્યા ગાંમ દતારે જેથ રે;
જનમ થયો શીતલ જિનરાયનો રે ચાર કલ્યાણક હુઆ એથ રે. ૫૦૯

સુલસાનેં સંદેશો મોકલેં રે ઇણેં ભદ્દિલપુર શ્રીમહાવીર રે;
ધર્મસનેહી અંબડનેં સુષેં રે પુહચાડી પ્રશંસે ધીર રે. ૫૦૧૦

કાંન્હસહોદર ઇણ નગરી વધ્યા રે ચંદેલા છેં ગાંમ સહિનાંણ રે;
ભદ્દિલપુર પુછયો જાંણેં નહી રે નાંમ દતારા તાસ તે જાંણ રે. ૫૦૧૧

તિહાંથી ગાંમ પુનાયાં આવિયા રે પગલાં વીર જિણંદનાં જાંણ રે;
કાંનથકી ષીલા તિણ થાનકેં રે કાઢ્યા સંન્યાસી કરિ તાંણ રે. ૫૦૧૨

તિણ થાંનકથી જઇયેં ચાલતાં રે કોસ ઇગ્યાર વિષ્યાત રે;
રાજગ્રહી નગરી રલિયાંમણી રે તાસતણી સુણજ્યો હિવે વાત રે. ૫૦૧૩

જનમ્યા શ્રીમુનિસુવ્રત વીસમા રે તીર્થંકર ઇણ નગરી મઝાર રે;
પરવત પંચ પ્રગટ તિહાં વંદિયેં રે પંચમગતિના દાતાર રે. ૫૦૧૪

વૈભારગિરેં પ્રાસાદ વષાણિઇં રે બાવન વંદું મન ભાય રે;
વિપુલ વિષેં છેં આઠ ઉજલા રે રતનગિરિ ત્રિણ વંદાય રે. ૫૦૧૫

સ્વર્ણગિરિ સોલહ જિનદેહરાં રે ચૌમુષ એક ઉદયગિરિ જાંણ રે;

વસતિ એકમાહિ વલી દેહુરા રે એક્યાશી પ્રાસાદ વખાણુ રે, ૫૦ ૧૬
વૈભારે એકાદશ ગણધરા રે પામ્યા ભવસાગરનો પાર રે,
ધન્નો ને શાલિભદ્ર મુનીસરૂ રે સથારો ઇણ ગિરિ નિરધાર રે ૫૦ ૧૭
મેઘકુમર ને અભયકુમર વલી રે કયવન્નો ધન્નો કાકદી જાણુ રે,
ઇત્યાદિક અણગારે ઇણે ગિરિ રે કીધો સથારો શુભ ઠાણુ રે ૫૦ ૧૮
વસતા શાલિભદ્ર જિણે થાનકે રે તિહા નિર્મલ જલ કુઈ જોય રે,
તે ઉપર ગોમઠ કીધો અછે રે ગ્રહણા નાપે તિહાથી જોય રે ૫૦ ૧૯
સૂરજકુ ડ અને બ્રહ્મકુ ડ જાણજો રે અવર અનેક અછે સુપકાર રે,
ઉંના પાણી સહજે ઉકલે રે સ્નાને જાઈ સકલ વિકાર રે. ૫૦ ૨૦
વૈભાર પર્વત દક્ષિણ દિશે રે તલહટીઇ છે મોવનભડાર રે,
પૌષધશાલા વીર જિણદની રે તેહને ભાખે લોક વિચાર રે. ૫૦ ૨૧

દૂહા

જગસિ ધુ ગજા ઇહા થયો ત્રિપડી ગજ,
કોટ તેહનો આજ લગે દીઠા રૂડે સાજ ૧
રાજગૃહી પૂરવદિશિ કોશ ત્રણ જણ જાય,
ગુણસિલ વનની જાયગા ગામ ગુણાયા કહેવાય ૨

॥ ઢાળ ૧૧ ॥

ચિત ચેતો રે, એ દેશી

રાજગૃહીથી ઉત્તરે ચિત ચેતો રે નાલદા પાડો નામ, જીવ ચિત ચેતો રે.
વીર જિણ દ જિહા રહ્યા ચિ૦ ચઉદ ચોમાસા તામ જી૦ આકણી
વસતા શ્રેણિક વારમા ચિ૦ ઘર સાઢી કોડી બાર, જી૦
તે હવણા પરસિદ્ધ છે ચિ૦ વડગામ નામ ઉદાર જી૦ ૧
એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિ૦ એક થૂભ ગામમાહિ. જી૦
અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિહા ચિ૦ પ્રતિમા માહિ નાહિ જી૦ ૨

પાંચ કોશ પશ્ચિમ દિશેં ચિ૦ થૂભ કલ્યાંણક સાર; જી૦
ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિ૦ યાત્રાષાણુ વિચાર. જી૦ ૩

વડગાંમેં પ્રતિમા વડી ચિ૦ ઔધમતની દોય; જી૦
તિલિયાભિરામ કહેં તિહાં ચિ૦ વાસી લોક જે હોય. જી૦ ૪

તિહાંથી પૂરવ દિશિભણી ચિ૦ ત્રિણુ કોશ કહેવાય; જી૦
પાવાપુરી રલિયામણી ચિ૦ વીર મુગતીની જાય. જી૦ ૫

પાવાગાંમ જૂદો વસે ચિ૦ પૂરીય વસેં ભિન્ન ઠાંમ; જી૦
કલ્યાણક શ્રીજિન વીરનો ચિ૦ કહીઇં પાવા ગાંમ. જી૦ ૬

સમવસરણ થાનક જિહાં ચિ૦ થૂભ એક તિણેં ઠાંમ; જી૦
કાયા સંસ્કારી જિહાં ચિ૦ તે જલમાંહિં છેં ધામ. જી૦ ૭

નષ ચૂંટી માટી ગ્રહી ચિ૦ નિર્વાણક કલ્યાણ; જી૦
દેવ દાણુવ માનવ મિલી ચિ૦ કીધું સરોવર ઠાંણુ. જી૦ ૮

કમલ સરોવર વીચ છેં ચિ૦ જીવયોનિની રાસ; જી૦
પિણ કોઈ વધ નવિ કરેં ચિ૦ અમર દેવની ભાસ. જી૦ ૯

દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ૦ આવેં શ્રાવક લોક; જી૦
મહોત્સવ મન માન્યા કરેં ચિ૦ મુંકી સઘલો શોક. જી૦ ૧૦

પંચ રાત્રિ નિવસેં સદા ચિ૦ નરનારીના વૃંદ; જી૦
દાન પુણ્ય પૂજા કરેં ચિ૦ જનમ સફ્લ કરેં નંદ. જી૦ ૧૧

તે વંદી આનંદિયા ચિ૦ આવ્યા નગર વિહાર; જી૦
તુંગિયાનગરી તિહાં હતી ચિ૦ તિહાં વન વાડી વિચાર. જી૦ ૧૨

કોશ છવીસ વિહારથી ચિ૦ ક્ષત્રિકુંડ કહેવાય; જી૦
પરવત તલહટીયેં વસેં ચિ૦ મથુરાં પુર છેં જાય. જી૦ ૧૩

કોશ દોય પરવત ગયાં ચિ૦ માહણકુંડ કહેં તાસ; જી૦
ઋખભદત્ત બ્રાહ્મણતણો ચિ૦ હુંતો તિણેં ઠાંમેં વાસ. જી૦ ૧૪

હિવણાં તિહાં તટની વહેં ચિ૦ ગાંમ ઠાંમ નહિં કોય; જી૦
જીરણ શ્રીજિનરાજના ચિ૦ વંદું દેહરાં દોય. જી૦ ૧૫

તિહાથી પરવત ઉપરિ ચઢ્યા ચિ૦ કોસ જિસે છે ચ્યાર, જી૦
ગિરિ કડખે એક દેહરો ચિ૦ વીર બિંબ સુષકાર જી૦ ૧૬

તિહાથી ક્ષત્રીકુંડ કહે ચિ૦ કોસ દોય ભૂમિ હોય, જી૦
દેવલ પૂજી સહુ વલે ચિ૦ પિણ તિહા નવિ જાએ કોય જી૦ ૧૭

ગિરિફેરસીને આવિયા ચિ૦ ગામ કોરાઈ નામ, જી૦
પ્રથમ પરિસહ વીરને ચિ૦ વડતલે છે તે ઠામ જી૦ ૧૮

તિહાથી ચિહુ કોસે ભલી ચિ૦ કાકદી કહેવાય, જી૦
ધન્નો અણગાર એ નગરનો ચિ૦ આજ કાકદી કહેવાય જી૦ ૧૯

કાકદી એ જાણજો ચિ૦ વસતો ધન્નો એથ, જી૦
સુવિધિ જિણેસર અવતર્યા ચિ૦ તે કાકદી અનેથ, જી૦ ૨૦

ઇણિપરે દક્ષિણ દિશિતણા ચિ૦ તીરથ ભેટ્યા ચગ, જી૦
પટણે ચોમાસુ રહ્યા ચિ૦ મહિલાસ્યુ હિવે રંગ જી૦ ૨૧

પટણાથી ઉત્તર દિશે ચિ૦ કોસ પચાસ છે ઠામ, જી૦
પ્રથમ ગુણઠાણી કહે ચિ૦ સીતામઢી ઇસ્યુ નામ જી૦ ૨૨

મહિલા નામે પરગનો ચિ૦ કહીઇ દફતરમાહિ, જી૦
પણ મહિલા ઇણ નામનો ચિ૦ ગામ વમે કોઇ નાહિ જી૦ ૨૩

તે સીતામઢી વિષે ચિ૦ પગલા જિનવર દોય, જી૦
મલ્લીનાથ ઓગણીસમા ચિ૦ એકવીસમા નમિ હોય જી૦ ૨૪

તિહાથી ચૌદ કોમે ભલી ચિ૦ જનકપુરી કહેવાય, જી૦
સીતા પીહર પરગડો ચિ૦ ધનુષ પડ્યો તિણે ઠાય જી૦ ૨૫

તે તીરથ વદી વલ્યા ચિ૦ દેખ્યો ત્રિહુતદેશ, જી૦
પ્રબલ મિથ્યાત્વી વસે ઘણા ચિ૦ નહિ તિહા જૈન પ્રવેશ જી૦ ૨૬

દૂહા.

પટણાથી પૂરવતણા તીરથ ભેટ્યા જેહ,
તિહા સઘલે મ ભારીયા જિણસ્યુ ધગ્મ સનેહ ૧

નાંમ લેઈ લેઈ વંદિયા ટીકી દીધી પંત;
ભાવપૂજાઈ જાંણિનેં મન અનુમોદો સંત. ૨

॥ ઢાલ ૧૨ ॥

જી હોની દેશી.

જી હો વણારસીથી જાંણજો, જી હો સાઠ કોસેં તે સાર;
જી હો નયરી અજોધ્યા રૂઅડી, જી હો રૂષભદેવ અવતાર;
સુગુણનર, સેવો તીરથ સાર, જી હો જિમ પામો ભવપાર. સુ૦ આંકણી.

જી હો અજિત નેં અભિનંદન ઈહાં, જી હો સુમતિ અનંત-જિણંદ;
જી હો એ પાંચે જિનરાજના, જી હો કલ્યાંણક કરેં ઇંદ. સુ૦ ૨

જી હો રામ ઘરણી સીતા સતી, જી હો કીધી ધીજ ધરી ધીર;
જી હો સીયલ પ્રભાવેં તેહનેં, જી હો પાવક થાએ નીર. સુ૦ ૩

જી હો કુતુહલ નયરીતણાં, જી હો દીસેં જલના રે કુંડ;
જી હો હરિચંદ રાજાઇં દીઓ, જી હો હરણી હત્યા દંડ. સુ૦ ૪

જી હો અજોધ્યાથી ઉત્તર દિશેં, જી હો તીન કોસેં તે સાર;
જી હો સાવત્થી નયરી ભલી, જી હો સંભવ જિન અવતાર. સુ૦ ૫

જી હો તે સાવત્થીનેં કહેં, જી હો હવણાં તિહાંના લોક;
જી હો નાંમે કોના ગાંમડો, જી હો વન ગહૂવર છેં થોક. સુ૦ ૬

જી હો પગલાં પ્રતિમા છેં તિહાં, જી હો પૂજો આંણી પ્રેમ;
જી હો તિન વનષંડેં જાંણજો, જી હો ડંડક દેશની સીમ. સુ૦ ૭

જી હો પાલક પાપીયેં ઘણો, જી હો પીલ્યા ષંધક સીસ;
જી હો સહિ પરિસહ કેવલ લહ્યો, જી હો પુંહતા મુગતિ જગીસ. સુ૦

જી હો ષંધક અગ્નિકુમર થઈ, જી હો બાલ્યો દંડક દેશ;
કટુક અનેં કિરાયતો, જી હો ઉપજેં તિણેં પ્રદેશ. સુ૦ ૯

જી હો ગોરષપુરથી પૂરવેં, જી હો કોશ પચીશ પ્રમાંણ;
જી હો કાકંદી નગરી ભલી, જી હો સુવિધિ જનમનો ઠાંણ. સુ૦ ૧૦

જી હો હમણા કાકદી કહે, જી હો લોકભાષા એ જાણ,
જી હો પગલા પૂજો પ્રેમસુ, જી હો આણિ નિજમન ઠાણ સુ૦ ૧૧
જી હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, જી હો કોશે સાતે સાર,
જી હો નગર રતનપુર રૂઅડો, જી હો ધર્મજિણંદ અવતાર સુ૦ ૧૨
જી હો સરયુતટનીને તટે જી હો એ નગરીનો વાસ,
જી હો હવણા લોક પ્રસિદ્ધ છઈ, જી હો રોઇનાઇ નિતાસ સુ૦ ૧૩
જી હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, જી હો કાપિલપુર છે ઠાય,
જી હો વિમલ જન્મભૂમિ જાણજો, જી હો પિટિયારી વહિ જાય ૧૪
જી હો બ્રહ્મદત્ત ચક્રી ઇહા, જી હો ચૂલણીના ચરિત હોય,
જી હો કેસર વન મૃગ ક્રીડતો, જી હો સંજય રાજા હોય સુ૦ ૧૫
જી હો ગર્દભિલ્લ ગુરૂવચનથી, જી હો ગંગાતટ વ્રતસાર,
જી હો ઉત્તરાધ્યયને જાણજો, જી હો દ્રૂપદી પીહર વાસ સુ૦ ૧૬
જી હો સોરીપુર રલીયામણો, જી હો જનમ્યા નેમિજિણંદ,
જી હો યમુના તટનીને તટે, જી હો પૂજ્યા હોઈ આણંદ સુ૦ ૧૭
જી હો સોરીપુર ઉત્તરદિશે, જી હો યમુના તટની પાર,
જી હો ચંદનવાડી નામે કહે, જી હો તિહાં પ્રતિમા છે અપાર સુ૦
જી હો આગરાથી ઈશાનમે, જી હો શ્રીઅહિછત્તા પાસ,
જી હો કુરૂ જંગલના દેશમા, જી હો પરતપ પૂરે આસ સુ૦ ૧૯
જી હો દિલ્હીથી પૂરવદિશે, જી હો મારગ કોશ ચ્યાલીસ,
જી હો હસ્તિણાઉર રલિયામણો, જી હો દેવણ તામ જગીસ સુ૦
જી હો શાંતિ કુંથુ અરનાથજી, જી હો અવતરિયા ઇણે ઠાણ,
જી હો પાચ પાડવ ઈહા થયા, જી હો પંચ ચક્રવર્તિ જાણ સુ૦

દૂહા.

થૂભ તીન તિહા પગડા સુણજો આણી પ્રીત,
હિવે જિણે દેશે તીર્થ જે ઠહેસ્યુ તેણી ગીત । ૧

પૂરણ પૂરવદેશની યાત્રા ચઢી પ્રમાણ;
હિવેં પશ્ચિમ દેશાંતણા તીરથ કરૂં વષાંણ. ૨

॥ ઢાળ ૧૩ ॥

શેત્રુંજે શિષર સમોસર્યા, એ દેશી.

સોરઠ દેશેં વંદિયેં આનંદિયેં રે, શેત્રુંજય સિરદાર; તીરથ તે નમું; એ
તલહટીઇં લલિતાસરેં દીઠાં દિલ ઠરેં રે, ઋષભ ચરણ જુહાર. તી૦ ૧
ગિરિતલેં કડષ ભલિય છેં તિહાં નિર્મલાં રે, પગલાં નેમિજિણંદ; તી૦
પરવત ઉપરિ દેષીઇં હીઇં હરષીઈ રે, સોહે આદિજિણંદ. તી૦ ૨
સૂરજકુંડ સોહામણો જિહાં જલ ઘણો રે, ભીમકુંડ વિખ્યાત; તી૦
રાયણતલેં રલિયામણાં લિયો ભાંમણાં રે, પ્રભુ પગલાંની જાત. તી૦ ૩
રાયણથી ઉત્તર દિશેં દીઠે મન હસેં રે, મરૂદેવીનો ટૂંક; તી૦
સવાસોમજીનો કહે ચિત્તેં ગહગહેં રે, ચૌમુષ કીધો ચૂંપ. તી૦ ૪
અદભુદ મોક્ષબારી ભલી દીઠી નિરમલી રે, સહસકૂટની ઠાંમ; તી૦
સહસ બિંબ વંદ્યાં ભલા વંછિત ફલ્યાં રે, ત્રિવિધ કરૂં પરિણાંમ. તી૦ ૫
ચેલણા તલાવ ચેલાતણી આછિ બની રે, નિર્મલ પાંણી જાસ; તી૦
ઉલષા ઝોલેં નાહિયેં પરવાહિયેં રે, પૂરવ પાપની રાશ. તી૦ ૬
સિદ્ધવડ સિદ્ધ થયા ઘણાં કરિ કાંમણા રે, મુક્તિજનિત મનરંગ; તી૦
કાંકરેં કાંકરેં જાણજો મનમેં આણયો રે, મુક્તિ ગયા ચિતચંગ. તી૦ ૭
ગઢ ગિરિનાર જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, નિરષ્યા નેમજિણંદ; તી૦
સહસાવન સંયમ લીયો સુભ મન કીયો રે, ત્રણ કલ્યાંણક વૃંદ. તી૦ ૮
ઘોઘે નવષંડો પૂજીઇં શુદ્ધ થઇ જઈયેં રે, મહુઆમાં મહાવીર; તી૦
દીવબંદિર તીન દેહરાં સુભ સેહરાં રે, અઝારો ઉંના તીર. તી૦ ૯
ઉંનામેં પગલાં ભલાં છેં ઉજલાં રે, ગણનાયક થૂભ તીન; તી૦
દેવકો પાટણ જાંણીઇં વષાંણીયેં રે વેલાઉલ તસ સીમ. તી૦ ૧૦

નવોનગર પુરબંદિરે જિનમંદિરે રે, વંદન કરૂં વારોવાર, - તી૦
એ ઊભી મોરઠતણી વતિયા ભણી રે, મધ્ય-જૂનોગઢ સાર તી૦ ૧૧

સઘલે ગામે જૂહારીયે દુખ વારિયે રે, પૂજી પ્રભુજીના પાય, તી૦
દેહરે ને દેહરાસરે બિંબ બહુપરે રે, વંદુ ષભાયત આય તી૦ ૧૨

થંભણપાસ જૂહારીયે ચિત ધારીયે રે, શ્રીકંસારીપાસ નામ, તી૦
રાજનગર ગુજરાતમા કહે વાતમા રે, અમદાવાદ સુખ ઠામ તી૦ ૧૩

નગરમાહિ બાહિરપુરા છે સુખકરા રે, સઘલે જિનની સેવ, તી૦
મીબીપુરમા પાસજી પૂરે આસજી રે, ચિંતામણિ નિતમેવ તી૦ ૧૪

સેરીસો સંખેસરો પંચાસરો રે, પાટણ બિંબ અનેક, તી૦
ગોડી દોડી જાઈયે નિત્ય ધ્યાઇયે રે, અમીયઝરો સુવિવેક તી૦ ૧૫

ઇડરગઢપુરિ સોહતો મનમોહતો રે, આદીસર અરિહંત, તી૦
તારંગે રંગે સદા પ્રણમું મુદા રે, અજિતદેવ જયવંત. તી૦ ૧૬

નડોરે પદમાવતી મહિમાવતી રે, ભરૂઅચિ વીસમો દેવ, તી૦
સૂરતિબંદરે સુંદરૂ જિનમંદિરૂ રે, હોયો ભવભવ સેવ તી૦ ૧૭

બારાસણ આબૂગઢે જે નર ચઢે રે, વિમલવસી વિસતાર, તી૦
આદિ જિણંદજી વંદિયે આનંદિયે રે, ધન માનવ અવતાર તી૦ ૧૮

વસ્તુપાલ તેજપાલના સુખમાલના રે, સોહે મોટા પ્રાસાદ, તી૦
ચૌમુખ ચાવો જાણજો વષાણજો રે, અચલગઢે આલ્હાદ તી૦ ૧૯

વસંતપુરીમા દેહરા જીરણ ઘરા રે, કાઉસગ્ગે આર્દ્રકુમાર, તી૦
બાભણવાડે સોહતો મનમોહતો રે, વીર ચરણ આધાર તી૦ ૨૦

સુખકારી સીરોહિયે પડિબોહિયે રે, વંદુ ઋષભજિણંદ, તી૦
રાણકપુર રલિયામણો નલિની ભણો રે, ગુલ્મવિમાનઆકાર તી૦ ૨૧

ઘાણોરે મોવનગિરે વલી મન ધરે રે, શ્રીવરકાણો પાસ, તી૦
નડુલાઇમા જાદવો બાવીસમો રે, ભિન્નમાલે પ્રભુ પાસ તી૦ ૨૨

જોધાણે મંડોવરે છે સુખકરે રે, ફલવધિ મેડતામાહિ, તી૦
જેસલમેર જૂહારીયે ચિત ધારીયે રે, બીકાનેર ઉચ્છાહ. તી૦ ૨૩

ઉદયાપુર મેવાડમાં પહાડમાં રે, ઋષભદેવ સુપકાર; તી૦
દેવલવાડે દેવ છે ઘણા નવિ જાએ ગણ્યા રે, વંદ્યા હરખ અપાર. તી૦ ૨૪

દૂહા.

કરહેડે કર જોડીને વંદું વામાનંદ;
એકલમલ્લ ચોલેરજી સેવે સુરનરવૃંદ. ૧

ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરે માલપુરે મનરંગ;
સાંગાનેરે સાહિબો વીરચરણ નમો સંગ. ૨

॥ ઢાલ ૧૪ ॥

આદર જીવ ખિમા ગુણ આદર, એ દેશી.

હિવે મેવાત દેશ વિખ્યાતા અલવરગઢ કહેવાય જી;
રાવણપાસ જુહારો રંગે સેવે સુરનર પાય જી. હિ૦ ૧

દિલ્લીમેં મહાવીર વિરાજે મથુરા નેં ભમકોલી જી;
ગઢ ગ્વાલેર બાવન ગજ પ્રતિમા વંદું ઋષભ રંગ રોલી જી. હિ૦ ૨

નગર લાહોરે શાંતિજિણેસર શાંતિકરણ ગુણપાત્ર જી;
દિલ્લીપતિ જિહાંગીર પાતશા કીધી અઠ્ઠોત્તરી સ્નાત્ર જી. હિ૦ ૩

દેશ માલવે નગર ઉજ્જેણી તિહાં અવંતિપાસ જી;
મેલો પોષ દશમીનો થાઇ મનો મગસી પાસ જી. હિ૦ ૪

માંડવગઢમાં સુપાસ જિણંદા વલી નરમદા પાર જી;
ભરત અંગુઠીનાં માણકથી માંણિકસ્વાંમી કહેવાય જી. હિ૦ ૫

પહેલાં તો અસવારી નિકલતો આજ તારિક એક જાય જી;
દેશે વરાડે દોલતિ દાતા અંતરીક સુષ થાય જી. હિ૦ ૬

બીજાપુર વંદું જિનરાયા તુંગિગિરિ નમું પાય જી;
રામ તપસ્યા કીધી રંગે માંગીતુંગી કહેવાય જી. હિ૦ ૭

સેતબંધરામેશ્વર પાસે જૈન રાજા છે આજ જી;
લંકા લેવે રામ લક્ષ્મણે બાંધિ સાયર પાજ જી. હિ૦ ૮

ગૌમટસ્વામી જલધર તીરે છાયા માટી નીર જી,
આજ અનોપમ વદે કોઈ ગુરૂમુખ વાણી મધીર જી હિ૦ ૯

બિલગુલ પાસે ગોમટ દેવા કરે નાટિક પરદેષ જી
ઋષભદેવની પ્રતિમા ઉંચી પૂજે મધ વિશેષ જી. હિ૦ ૧૦

અષ્ટાપદ આદે અવનીતલ તીરથ ઠામ અનેક જી
સ્વર્ગ પાતાલે હિમવૈતાઢ્યે તાસ નમુ સુવિવેક જી હિ૦ ૧૧

ત્રિણુ લોકમા શાસ્વતી અશાસ્વતી જિહા જિનપ્રતિમા હોય જી
તીનકાલ કરૂ નિત વદન જોડીને કર દોય જી હિ૦ ૧૨

જે તીરથ ઇણુ માહિ વખાણ્યાં નયણે દીઠા તેહ જી,
અણદીઠા પણુ ભક્તિ વદુ ત્રિકાલ લહું તેહ જી હિ૦ ૧૩

તીરથ સેવા મુઝ ફલ દીજે સાચો સમકિત સાર જી
સુલભબોધિ હોજ્યો જૈન કુલ એ ધર્મતણો ઉપગાર જી હિ૦ ૧૪
કરૂ વદના કર જોડીને એ સહુ તીરથ મ્હાર જી,
સુગુરૂ પ્રસાદે દર્શન કીધો ધન ધન મુઝ અવતાર જી હિ૦ ૧૫

અઢીદ્વીપમાહિ સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ જી,
પાલે શુદ્ધક્રિયા જે સાચી જગમ તીરથ એહ જી હિ૦ ૧૬

અનડ અકબ્બર યવનપાતિસાહ પ્રતિબોધ્યા ગુરૂ હીર જી
સવત સોલ ઇગતાલા વરસે ફત્તેપુરમા મધીર જી હિ૦ ૧૭

તાસ સીસ વાચક પદ ધારક સોમવિજય સુપકાર જી,
ચારિત્ર આદિ વિજય ઉવજ્ઝાયા સત્યવિજય સુવિચાર જી હિ૦ ૧૮

તાસ સીસ પડિતપદ ધારી લાલવિજયગણિ રાય જી,
દિલ્લીપતિ અવરગજેબસ્યુ મિલ્યા આગરે આય જી હિ૦ ૧૯

તપગચ્છની પોશાલ વિશાલા દેઈ દિલ્લીપતિ જામ જી,
નિજ પુરમાન દેઈ ફુરમાવે રહિયે સદા સુખવાસ જી હિ૦ ૨૦
તે કવિ લાલવિજય સુખ પાયા પાયા તીર્થ દીદાર જી,
માનવજનમ સફલ ભયો મેરો સો તો ગુરૂ ઉપગાર જી હિ૦ ૨૧

સર્વથઈ ત્રિણુસય છાસઠ્ઠ ગઢ ઉપરિ દેહરાં ગુણુહઠ્ઠ;
ભરતઈં ભરાવી મણીમેં જેહ ધનુષ પાંચસય ઉંચી દેહ. ૮

તે પ્રતિમા પૂજિં દેવતા ભવોદધિ તારણુ પદ સેવતા;
તેહતણુ જલ ઉલષાઝોલ જે ફરસિ તે કરિં કલ્લોલ. ૯

ચ્યારગતિ છેદક ચ્યારિ પાજિ પંચમ પદ સરિપો ગિરિરાજ;
ભવભયભંજન ભવિકા જાણિ સકલ તીરથમાં એ ગુણખાણિ. ૧૦

સિદ્ધવડ શેત્રુંજી નદી ગંગાસરષી શાસ્ત્રિં વદી;
બાર જોઅણ પિહુલો પર્વત ત્રિણ ગાઉ ઊંચો મહત. ૧૧

અક્ષયતીરથ ઉત્તમ ઠામ પ્રહિ ઉઠીનિં કરૂં પ્રણામ;
અડસઠિ તીરથથી બહુ ફલા વિમલાચલના ગુણ નિર્મલા. ૧૨

પાલીતાણિ દેવયુગાદિ સેવો સ્વામી તજી પ્રમાદ;
આદિપુરપાજિ અતિ ભલું આદિબંબ વંદુ ગુણનિલું. ૧૩

સાગરતટિ સોહિ સુંદરૂ ઘોઘાબંદિર જનમનોહરૂ;
પાસ નવષંડ નિરૂપમ નામ જીરાઉલો ચંદ્રપ્રભસ્વામિ. ૧૪

ઊભી સોરઠ અતિ ઉજમાલ તે તીરથ વંદુ ત્રિણકાલ;
માનવભવ લાહો લીજીઇં જિનવર ભગતિ ભલી કીજીઇ. ૧૫

ગઢ ગિરિનારિ નેમિજિણંદ પ્રણમું પ્રેમિ ભવિ સુષકંદ;
કંચનબાલાણુ શિષર ઉદાર તિહાં દેવી અંબાવિ સાર. ૧૬
સહિસાવન લાષાવન મનોહાર જાંણે નંદનવન અવતાર;
ગજપદકુંડિ નાહી કરી નેમજી પૂજો રંગિ ધરી. ૧૭

અમીઝરો જિન ત્રેવીસમો રૈવતગિરિ ઉપરિ મન રમો;
સાત કોસ ઉંચો મનોહાર પાંચ કોસ પિહુલુ છિ સાર. ૧૮
જુનિગઢિ નિ ઉંનિ વલી અઝારો અમીઝરો મનરૂલી;
દીવબંદિર છિ સાયરતીર તિહાં ધરમી વિવહારી ધીર. ૧૯

નવલષુ સોરવાડી પાસ ધનવંત સેવિ લીલવિલાસ;

ફરગી રાજ્ય કરિ કર છોડ પૂરિ પરજા કેરાં કોડ ૨૦

આગલિ ઓપિ દ્વારામતી રાયણછોડ સોહિ સુભમતી,
કછદેસિ ભુજનગરિ પાસ શ્રીચિંતામણિ પૂરિ આસ. ૨૧

મોપારિ નિ દેવકિં ગામિ વીભયપાટણિ વીર પ્રણામ,
નવિનગરિ જઈ જિનવર નમુ સિધદેસિ ગોડી મનિ રમુ ૨૨

થલવટમાહિ મહીમાધામ મેંન્યો આપિ વછિત કામ,
પરગટ પરતો પૂરિ વલી સમરો સાહિબ ચૂરિ અલી ૨૩

સાચોરિ શ્રીવીરજિણંદ થિરાદ રાધનપુરે આણંદ,
ભગવત ભેટુ મન ઉલ્હાસિ ધાણધારિ ભીલડીઉ પાસ ૨૪

જાલોરનયરિ ગજનીખાંન પિસુન વચનિ પ્રભુ ધરીયા ખાન,
વરજગસધવી વગીઉ જામ પાસ પેખીનિ જિમસ્યૂ તામ ૨૫

સ્વામી મહીમા ધરણેંદ્રિ ધર્યો માની મલિકનિ વલી વસિ કર્યો,
પૂજી પ્રણમી આપ્યા યાસ સંઘ ચતુર્વિધ પૂગી આસ ૨૬

સ્વામી મેવાતલિ સંયોગિ પાલ્હપરમાગ્નો ટલીઓ રોગ,
સોલ કોસીસા જિનહરસિરિ હેમતણા તિણિ કીધા ધરિ ૨૭

ભિનમાલિ ભયભંજનનાથ પાલણપુર શ્રીપારસનાથ,
મગરવાડિ જખ્ય જાતો તપગછિ મહીમા જે આલતો ૨૮

નયર ખીરાલૂ છિ સુભઠામ આદિદેવનિ કરૂ પ્રણામ,
ગઢતારિંગિ અજિતજિણંદ તીરથ થાપ્યુ કુમરનરંદ ૨૯

અહ્નનગર નિ વીજાપુરિ આબલીઇ નિ વલી ઈડરિ,
તિહા થાપ્યા સેત્રુંજ ગિરનારિ તે વંદુ હુ અતિ સુષકાર ૩૦

પોસીને છિ પાંચ પ્રાસાદ સરગમ્મોવડિ માંડિ વાદ,
આરાસણિ છિ વિમલ વિહાર અંબાદેવી ભુવન ઉદાર ૩૧

આબૂધરા ઉબરણી પુગી દેવદ્રહ ચદ્રાવઇ ષગી,
વિમલમંત્રીસર વારિ જાણિ અઢારમેય દેવલ ગુણખાણિ ૩૨

સાંતપુર આબથડિં તડતોલિ સાંગવાડિં ભારયે કાછોલિ;
હવિ આબૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુજાણ. ૩૩

મહિતઈં પૂછ્યા શિવના દાસ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
જો પહિલાં હોઇ જિનનું ઠામ તો થાઇ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪

તાસ વયણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુઢ્યો પુણ્ય અનુસરી;
અંબા આવી સુપનિ સહી જ્યારિ પુંજ સહિનાણી કહી. ૩૫

તેથી પ્રગટ્યા દાદો તિહાં ગોફામાંહિથી જાણો ઈહાં;
ભરડાકન્હિ ભુંઇ માગી કરી લીધી સોવન ટંકે ભરી. ૩૬

ષેતલ આંણ મનાવી ષરી અંબાઈની સાંનિધિ ધરી;
છપન્નકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭

ધર્મઘોષસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠાય;
આદિદેવ થાપ્યા સુષકાર સફલ કર્યો માનવ અવતાર. ૩૮

પ્રાગવંશ ચઢાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો ષોભ;
રોમનગર બારિ સુલતાન જીતી થાપ્યા વિમલપ્રધાન; ૩૯

લુંણગવસહી નેમિજિણંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણંદ;
બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦

અઢારકોડિ સેત્રુંજિ સાર સાઢીબાર કોડિ ગિરનાર;
સેત્રુંજથી ગિરિનાર પ્રમાણિ તિલષું તોરણ કીઉં સુભઠાણિ. ૪૧

ષરતરવસહી પારસનાથ ભીમવસહી નમું જોડી હાથ;
દેવ દિગંબર વસહી લહી દેલવાડિં દેવભુમિકા કહી. ૪૨

અચલગઢ અવિચલ છિ ઠામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
માંડવગઢ વાસી વાણીયા અવર રાયસિર જાંણીયા. ૪૩

પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું તિણિ પ્રધાન;
ચઉદસીય મણ પીતલ સાર હેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪

ભીમસાહ તિહાં ભાગજ કીધ હેમઘડી દસમાંહિ દીધ;

લાષ ધન સેવકનિ દીઉં ઉત્તમ કરણી ઇણીપરિ કીઉં. ૪૫
ભાણુવસહીઇ નેમિજિણુંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ,
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ ૪૬
તીરથ સાનિધિ કરિ સર્વદા દેવી દીપિ ભલી અરબૂદા,
ગૌતમઋષિ વાશિષ્ટ વિશેષ સાત ધાત ઔષધી અસેષ ૪૭
કુંડ નદી સરોવર ઘણા વન વાડી તરૂ સોહામણા,
અંબ અનેક ચંપા કેતકી સદા સોહિ ફલ ફૂલે થકી. ૪૮
બાર ગામનો વાસ વિસાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર,
નષીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમુ બહુ ગુણી ૪૯
શ્રીમાતા રસીઇ મનિ ધરી બાર પાજ એક રાતિ કરી,
બાર જોયણુ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉંચો મનોહાર ૫૦
ગિરિ ભેટી પાજિ ઉતર્યા ગામ હણાદ્રામાહિ સંચર્યા,
મુન્યિ પેષ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ જોડી હાથ ૫૧
જીરાઉલિ દાદો દીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી જીપતો,
નયર મડાડ અનિ ગમમેણુ પાપ પણાસિ દેવ દીઠિ જેણુ ૫૨
આદિલબંબ પીતલમય સાર હેમતણી પરિ સોહિ ઉદાર,
શ્રીરામચંદ્રનુ તીરથ એહ આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ ૫૩
નીબજિ પ્રણુમુ દેવ યુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તજી પ્રમાદ,
સ્યાકરે સીરોધી વામાનંદ હમી હસી પુરિ પ્રણુમુ આણુંદ ૫૪
કાલધરી બૂઆડિ ગોહિલી પામજી મુગતિ દીઇ સોહિલી,
લાસિ મણાઉદ્ર ગામિ દયાલ આદિ વીર કોરટિ મયાલ ૫૫
વાગમેણમાહિ જિણહર જોડિ જિનપાલ દીઇ ઢાલર ઢોડિ,
વિમલ શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ ૫૬
નયર સીરોહી ઉત્તમ ઠામ દેઉલ દીપિ મહિમાધામ,
આદિ અજિત પ્રાસાદ ઉત્તંગ જીરાઉલો સંખેસરો મનિ રંગ ૫૭

ઋષભદેવ ચોમુખિ ચોસાલ દીપેં દરિસણ અમીઅરસાલ;
પ્રગટમલ્લ પોરવાડહમાહિ સંઘવી સીપા સુ કહિવાય. ૫૮
મહાપુરૂષ મેહાજલ નામ તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠામ;
સંવત નેઉઇ સોલિ વલી સેત્રુંજ યાત્રા કરી મનિરૂલી. ૫૯
કાસીદ્રે છિ વીર યુગાદિ ધાંણિં વીર નમું પ્રાસાદ;
લોટાણિ સેત્રુજા જોડિ આદિલદેવ નમું કર જોડિ. ૬૦
વસંતપુર પાટણ અહિઠાણ આદ્રકુમારતણું સહિનાણ;
શાંતિનાથ સોહિ સુખકંદ વીરવાડિ શ્રીધર્મજિણંદ. ૬૧
ગામ અઝારી સોહિ સારદા વીર વિશેષ હરિ આપદા;
નાંણિ નિવલે નાંદીઇં જીવતસ્વામી વીર વાંદીઇં. ૬૨
બંભણવાડિં જિન વર્દ્ધમાન પૂજ્યો પૂરિ નવિ નિધાંન;
આબૂધરા એ તીરથ કહ્યાં ગોઢવાહિ ગાઉં ગહિગહ્યાં. ૬૩
બેહડિ સંથવ દાદો પાસ રાતો વીર પૂરિ મનિ આસ;
છેછલી સિણવાડી સાદડી વામાસુત વંદુ તે શુભ ઘડી. ૬૪
રાયણપુરિ રૂડો ચઉમુખ નલિનીગુલ્મ વિમાન પ્રતષ્ય;
જોતાં નયણે બહુ સુષ હોય જગસાંહિ તીરથ અનોપમ સોય. ૬૫
પ્રાગવંશ પુન્યિ બહુ ભર્યો કામલદે કુષિ અવતર્યો;
ધન ધન ધરણો સંઘવી નામ જેણિ કીધાં ઉત્તમ કામ. ૬૬
સંવત ચૌદ છિતાલિ જાણિ સોમસુંદરસૂરી ગુણખાણિ;
તસ ઉપદેશ સુણી ગહિગહ્યો જિનસાસન સોભાવક થયો. ૬૭
ચોમુખિ થાપ્યા નાભિ મલ્હાર સૂરીપદ મહોછવ સુષકાર;
સંઘતિલક વિમલાચલિ ધર્યું ઇંદ્રમાલ લેઈ વ્રત ઉચર્યું. ૬૮
વરસ બત્રીસે ભર યૌવને નારી સંગ તજ્યો સુભમનિં;
બાવન સંઘ મલ્યા તિણિ વારિ ધરણિ સાહ વરીઓ જયકાર; ૬૯
કુંભા રાણાનુ પરધાન સકલ બુદ્ધિ સદા સાવધાન;

ધન યૌવન ઠકુરાઇ લહી ઉત્તમ કરણી કીધી સહી. ૭૦

દેસૂરીઇ દેવ યુગાદિ ઘાણેરે વલી વીર પ્રાસાદ,
નડુલાઇ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર ૭૧

નાડુલ વપ્રાસુત વીનવુ વામાસુત વરકાણિ ઠવુ,
જાલોરિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણમુ શુભપરિ ૭૨

શિવાણિ ગઢિ મંડોવર મહાણલી પૂજુ પાસકુમર મનિ રૂલી,
સોઝતિ જયતારણિ ફલવધિ પરમેસર સેવો બહુવિધિ ૭૩

પદમપ્રભુ પ્રતિમા હેમની ગામ ગંગાણીમાહિ સ્થામિની,
સંપ્રતિરાય ભરાવી ખરી પ્રભુપદ પૂજે પુન્યિ કરી ૭૪

મહાવીરથી હુઓ સુખદાય અમય વરસે સંપ્રતિરાય,
આર્યસુહસ્તી ગુરૂ ઉપદેસ ધરમતણો પામ્યો પરવેસ. ૭૫

અવ્યક્ત સામાયક અનુસારિ જાતમાત્ર લહ્યો રાજ્ય ઉદાર,
ત્રણ ખંડિ વરતાવી આણ જિનમંડિત ભુમિ કીધી જાણ. ૭૬

સવાલાખ પ્રાસાદ સુચંગ સવાકોડિ પ્રતિમા મનિ રંગ,
છત્રીસ સહસ કીધા ઉદ્ધાર ઉપાસગ પણિ દોય હજાર ૭૭

એક પ્રાસાદ નવો નિતુ હોય તો દાતણ કરિ ગજ્ત સોય,
સાત સય શત્રુકાર દેયંત સાતે ખેત્રે ધન વાવંત. ૭૮

મરૂધર નવ કોટી મંડાણ ચોદ્દપુર મેડતિ વખાણ,
પાલી પ્રણમુ પાસ જિણંદ ઓસનયરિ વલી વામાનંદ ૭૯

જસવંતરાય થયો ગંઠોડ ગ્નાની દસાવતારી જોડ,
અખંડ પ્રતાપી અનોપમ આજ દલ્લીપતિ પણિ માની લાજ ૮૦

ચતુરંગ સેના સહુસ છત્રીસ શ્રાવકમંત્રી કરિ જગીસ,
જન સીમિ સુખીયા રહિ સાથ વ્યાધિ ન ઘાલિ હિરણનિ હાથ. ૮૧

થલવટ તીરથ બાહડમેરૂ વિકાનેર નિ જેસલમેરૂ,
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલસે ભુવન સુધીર ૮૨

જેસલમેરૂ શ્રાવક વ્રત સુદ્ધ આગમભેદ લહિં બહુબુદ્ધિ;
ધરમતણા દિન પોતિ કરિ તેતી જીવી લેખિ ધરિ. ૮૩
નગર નાગોરિ આવ્યા જામ પાસ જિણેસર ભેટ્યા તામ;
ઇમ અનેક તીરથ છિ ઠામ પછિમદિસિનાં બોલ્યાં નામ. ૮૪

કલશ.

ઇમ અનેક તીરથ અછિ સમરથ પછિમદિસિ સોહામણાં;
જય જય કારક શિવસુખકારક ત્રિભુવન નાયક જિનતણાં.
સંવત સસી મુનિ વેદ રસભરિ આસોમાસિ અભિનવી;
બુદ્ધ શિવવિજય શિસ શીલ સેવી વદિ આણંદ વિનવી. ૮૫

દૂહા.

પૂરણ પુનિં પામીઉ માનવભવ અવતાર;
સદ્ગુરૂ સાનિધિથી લહ્યો જ્ઞાનદૃષ્ટિ આધાર. ૧
સુગતિ સંઘાતિ જોઇયાં તીરથ દેશ અનેક;
કલ્યાણકકારી કહું પૂરવદિશિ વિવેક. ૨

ચોપાઈ.

દેવગુરૂ સારદ સુપસાય પભણું પુન્યિં બહુ સુખદાય;
ઉત્તમભૂમિ કલ્યાણક ઠામ સુણયો તીરથકેરાં નામ. ૩
પહિલા દેસ મેવાતિ કહું અહીછત્રાપુરિ પાસજી લહું;
નયર આગરિં પાસકુમાર ચિંતામણિ ભેટ્યા સુખકાર. ૪
દહ્લીમંડણ વીરજિણંદ ચંદવાડિ નેમજી સુખકંદ;
યમુના તીરિ મથુરાં જઈ નેમજી પૂજે પાવન થઈ. ૫
કાસી દેસ પ્રસિદ્ધ ઠામ વાણારસી નયરી સુભ ગામ;
તિહાં જનમ્યા જિન પાસકુંમાર ભિલુંપુરિ બઇઠા સુખકાર. ૬
પ્રયાગતીરથનો મહીમા ઘણો અક્ષયવડ પ્રગટ્યો તે સુણો;
વરસીતપ પૂર્યો અરિહંત રૂડા ઋષભદેવ ભગવંત. ૭

એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિ ધરી તરૂહેઠિ રહ્યા કાઉસગ કરી,
તે ઉપિ અતિ ઉત્તમઠામ આજ અષયવડ કહીઇ નામ ૮

ગંગા યમુના નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી,
એહનુ જલ દેવપૂજા યોગ્ય તે વિપરીત કરિ છિ લોગ. ૯

રોસ રાષ નિ હાડે કરી મીથ્યાતી માહિ નાષિ ભરી,
અંગ પષાલિ મલ મૂત્ર જ ભર્યા તે કિમ પામિ સદગતિ વર્યા. ૧૦

તિહા પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ ઠામ ભલ ભાગ્યિ લહી,
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનમ્મ ચંદ્રપુરિ ચંદ્રપ્રભુ તિમ્મ ૧૧

હાજીપુરપટ્ટણુ સુભગામ થૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ ઠામિ,
મગધદેશ રાજગૃહ નામ મુનિસુવ્રતનિ કરૂ પ્રણામ ૧૨

પાચે પર્વત કહીઇ સાર પાચે મેરૂ સમ અવતાર,
વિપુલ વૈભાર રતન્ન સુવન્ન ઉદયગિરિ દેષિ તે ધન્ન. ૧૩

તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિ મનની આસ,
સાલિભદ્ર ઘર પાસિ કુઓ ન દમણીયારની વાવિજ જૂઓ ૧૪

ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુહા આવો ફરસો બાર જૂજૂઆ,
ગઢમાહિ ઓપિ આવાસ શ્રેણિકરાયતણા ઉલ્હાસ ૧૫

મિથિલા નયરી મલ્લીજિણંદ વાસુપૂજ્ય ચંપા સુખકંદ,
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિ મહિમા કલ્લોલિ. ૧૬

આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાસિ ગંગા ગિરિ કૈલાસ,
રામ શીતા તિહા કીધુ રાજ ભદ્દિલપુર શીતલ જિનરાજ ૧૭

જંભીગામ ઋજુવાલુ નદી કેવલ ભુમિકા વીરની વદી,
કોસ હજાર ઉપરિ પર્વત્ત મેરલનામિ અછિ મહુત્ત ૧૮

તેથી પ્રગટી રેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી ૧૯

સુવર્ણભદ્રા નદી મહિનાણુ તસ મંગિ લાકડ થાઇ પાકાણુ,
કોતિકકારી દીસિ પરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

હાથી રેવામાહિં રમઇં પછિમ સમુદ્રમાંહિં વીસમિં;
દેસ કાસમીર દેવી ભારતી કેસર વન નયણે ધારતી. ૨૧

હંસવાહન વીણા વિખ્યાત જિમણિ કરિ પુસ્તક કવિ માત;
તિહાં નીપાઇં બહુ પામરી રાય રાણા ઓઢિં તે ષરી. ૨૨

સમેતાચલ આવ્યા ગહિગહી વીસ વીતરાગ તિહાં સિદ્ધા સહી;
જિનવર થૂભતણા જે ઠામ તે સવિ દીપઇ મહીમાધામ. ૨૩

પારસનાથનો પરતો ઘણો નિશિ વેલાઇં નોબતિ સુણો;
યાત્રા કરી જવ પાછા ફરિ મેઘમાલી તવ વર્ષા કરિં. ૨૪

પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ષ્યત્રી મનિ ઉલ્હસિં;
પારસનાથની ઓલગ કરિ પ્રભુની આણ સદા સિર ધરિ. ૨૫

ગજ ગઇંડા આરણાની ઘટા મૃગ કસ્તુરીયા બહુ સામટા;
વન કદલી હરડિની ડાલ ઝાઝાં રૂંષ અનિ વંશજાલિ. ૨૬

સાત કોસ પોઢો સુવિશાલ પાંચ ગાઉ પહોલો ચોસાલ;
તિહાંથી જઇઇં દેસ બંગાલ તીરથ શિષર છિ અતિહિ રસાલ. ૨૭

પારસ પાહાણની પ્રતિમા સાર સોના રૂપાની પણિ ધાર;
તેહતણી જે કરસિ યાત્ર સફલ જનમ તસ નિર્મલ ગાત્ર. ૨૮

ઝાડષંડિ સોહિ જગનાથ વર્ણ ચ્યાર સેવિ પ્રભુનાથ;
તિહાંથી આવ્યા ષ્યત્રીકુંડ વીરજી વંદુ માહણકુંડ. ૨૯

ચવન જનમ વીરનાં અહિઠાણ પાવાપુરિ પામ્યા નિરવાણ;
યાત્રાષાણિ મુનિવરની તિહાં વીરનુ થૂભ વંદું વલી ઇહાં; ૩૦

વિમલનાથ કંપિલપુર ચંગ ગુહ્વરગામિ ગૌતમ મનિ રંગ;
ગજપુરિ કુંથુ જિણેસર નાસ કોસંબી પદ્મપ્રભુ ઠામ. ૩૧

પુરવપુંન્યિં પેષી સહી પૂરવ દિસિ યાત્રા કહી;
નામ નિરૂપમ જે ધનવંત જિનવર પૂજિ તે પુન્યવંત. ૩૨

નરવર અલવર રણથંભરિ રાવણપાસજી રષ્યા કરિ;

ભાવનગજ પ્રતિમા દીપતી ગઢ ગુવાલેરિ સદા સોભતી. ૩૩
મિભરિ બુદીનગર આબેર ટુંક ટોડા નિ ગઢ અજમેર,
તિહા મોટા જિનહર છિ ઘણા સોવનકલમે સોહામણા. ૩૪
માલપુરિ નિ સાંગાનેર મેદપાટમાહિ કુંભલમેર,
આદિ નયર એ ઉત્તમ ઠામ ત્રિણકાલ તિહા કરૂ પ્રણામ. ૩૫
ગોગુદિ નવપલ્લવ પાસ નાગેદ્રહિ નમી લીલ વિલાસ,
એકલિગ મહાદેવ પ્રાસાદ ગગન સધાતિ માડિ વાદ ૩૬
દેલવાડિ છિ દેવજ ઘણા બહુ જિનમદિર રલીયામણા,
દોઈ ડુગર તિહાં થાપ્યા સાર શ્રીશત્રુંજે નિ ગિરનાર ૩૭
નવિ તલાદિ ચોમુખ ચ્યાર દયાલસાહ મહિતિ સુખકાર;
અનોપમ કરણી કીધી આજ ગર્જસિંહ રાણા નિ રાજ ૩૮
ઉદયપુર તે ઉત્તમ ઠામ શીતલનાથનિ કરૂ પ્રણામ,
બહુ જિનમદિર દીપિ વલી પાસ સુપાસજી ટાલિ અલી ૩૯
રાણાનુ તિહા છાજિ રાજ છત્રપતી હીંદુશિરતાલ,
શીસોદીયાશાખિ ભૂપાલ ષટદર્શન તે પ્રતિપાળ. ૪૦
સાડેરાગચ્છના યજમાન દિન દિન દીપિ પુન્યપ્રધાન,
દાની માની જ્ઞાની ઘણ્ યશપ્રતાપ મોહિ તેહ તણો ૪૧
જાઉરનયરિ શાંતિ જિણંદ જમ મુખ દીઠિ અતિ આણંદ,
માત ધાતતણ્ અહિઠાણ પ્રગટિ આજ સદા સપગણ ૪૨
ઋષભદેવ વાગડ વિખ્યાત મહિમા જેહનો જગિ આખ્યાત,
જવાસિ ડુગરપુર થઈ જિન ભેટું વસવાલિ જઈ ૪૩
આદિનયર આહડ મડાણ ધર્મનાથ વદુ જિણભાણ,
પાસ કરકડો પૂજુ મુદા આદડીઇ જિન મોહિ સદા ૪૪
ગઢ ચિત્રોડિ દેવ યુગાદિ પાર્શ્વનાથ વંદુ આલ્હાદિ,
ઋષભવંસિ કીરતિધરરાય સકોસલ શિવ પામ્યા ઠાય ૪૫

માલવ તીરથ વંદુ હવિં દસોર સુવ્રત સુષ ઠવિં;
રામપુરિ નિં રતલામિ સહી સિરૂંજની ચંદેરી કહી. ૪૬

ભાવિ ભેટ્યો મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિ જાસ;
કૂકડેસર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાવે આસનો. ૪૭

પાસ અવંતી જિન ધ્યાઈઈં નગર ઉજેણી સુષ પાઈઈં.
સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઈણિ તીરથિ સુષકાર. ૪૮

વિક્રમ ભોજ સંપ્રતિ પુન્યવંત પરદુષ કાતર બહુ સતવંત;
પરસ્ત્રી બંધવ સાહસ ધીર દાતા ભોગતા ને વડવીર. ૪૯

વિણય વિવેક વિદ્યા ગુણપાત્ર પંડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ વરતિં જેહની આજ. ૫૦

સીપ્રાનદી ગયદમસાણ ચોસઠિ જોગિનીનું અહિઠાણ;
સિદ્ધવડ હરસીદ્ધીપીઠ રામ સીતાનું તીરથ દીઠ. ૫૧

નયરી અવંતી આગલિ વલી માંડવગઢ દીપિં મહાબલી;
શ્રીસુપાસ સેવું જિનરાય આદિ વીરના પ્રણમું પાય. ૫૨

ઓસવંશ અનોપમ નામ સંગ્રામસોની એણિ ઠામ;
શીલિં સફલ કર્યો સહિકાર બહુ જસવાદ લહ્યો સંસારિ. ૫૩

જિણિ સિદ્ધાંત સુણી ભગવતી હેમમુદ્રા મેહલી દીપતી;
છત્રીસ સહસ ગૌતમનિં નામિ શાસ્ત્ર લિષાવ્યાં પુન્યનિ કામિ. ૫૪

મેવાતથી માલવ લગિ જાણિ બોલ્યાં તીરથ બહુ ગુણષાણિ;
ગુરૂવચનેથી કેતી લહી ઈણીપરિ પૂરવ યાત્રા કહી. ૫૫

કલસ.

તપગચ્છ નાયક બહુ સુષદાયક વિજયપષ્ય ધુરંધરૂ;
શ્રીવિજયરાજસુરિંદ સોહિ સૂરીગુણે કરી સુંદરૂં.
તસ તણિ રાજિ અતિહિ છાજિ સંવેગ ગુણમણિ સાયરૂ;
બુધ શિવવિજય સીસ શીલ વીરનિ સદા આણંદ જયકરૂ. ૫૬

દૂહા.

પરમપુરૂષ પ્રણમુ વલી વાગેસરી વરદાય,
શ્રીગુરૂચરણ પસાઉલિ સકટ દૂરિ જાય.

દખ્યણદેસિ દીપતા દાલિતદાઈ દેવ,
ગુણ ગાઉ તીરથતણા ગામ ઠામ સુણો હેવ

ચોપઈ.

નદી નર્મદા પેલિ પારિ આવ્યા દખ્યણદેસ મઝારિ,
માનધાતા તીરથ તિહા સુણ્યુ શિવધર્મી તે માનિ ઘણુ 3

પાસ પડુઓ પડગુણ ગામ પાનદેસ કહીઇ સુખધામ,
બરહાનપુર મંડણ જિનદેવ પાસ મનમોહનની કીજિ સેવ ૪

પાસ ચિંતામણિ ને મહાવીર શાતિનાથ નેમીજિન ધીર,
સ્વામી સુપાસ ગોડી ગુણવંત મહાજન મોટા તિહા પુન્યવંત ૫

ઓશવશભૂષણ અભિરામ સંઘવી છીતૂ જગજીવન નામ,
તસ ઘરણી જીવાદે સિરી સકલ ગુણે સીતા અવતરી ૬

માણિકસ્વામિ નિ અંતરીકભણી આણ્યૂ ગોડી સેત્રુંજતણી,
યાત્રા પ્રતિષ્ઠા સંઘની ભગતિ દાન સુપાત્ર દીયા સુગતિ ૭

સારંગધર સંઘવી પોરવાડ યાત્રા કીધી ચૈત્રપ્રવાડિ,
સતર બત્રીસિ બહુલી ઋદ્ધિ લખમીતણો લાહો તે લીદ્ધ.

માલવ નિ મેવાડિ જઈ આણ્યૂ ગોડી ગૂજર થઈ,
વિમલાચલમાહિ સિદ્ધા કામ સંઘતિલક ધાર્યુ તસ ઠામિ. ૯

જેમલ જગજીવનદાસ દાતા ભોગતા લીલવિલાસ,
જિનધરમી દિગંબર મતિ અતિ ધનવંત હુઓ સુભમતિ ૧૦

જિનપૂજ નિત્યઇ તે કરિ આઠ રૂપહીયા તિહા વાવરિ,
સદાવર્ત્ત મોહિ દાતાર બરહાનપુરિ વિવહારી સાર ૧૧

આગલિ મલકાપુર સુભ ઠામ શાતિનાથનિ કરૂ પ્રણામ,

તિહાંથી ચઢીઈ દેઉલઘાટ દેસ વરાડની ચારૂ વાટ. ૧૨

દેઉલ ગામ અછિ ધનવંત નેમીસર પ્રણમ્યા શુભશાંત;
હવિ સઘલિ દીગંબર વસિં સમુદ્ર સુધી તે ઘણૂં ઉલ્હસિં. ૧૩

શિરપુર નયરિ અંતરીકપાસ અમીઝરો. વાસિમ સુવિલાસ;
પરગટ પરતો પૂરિ આજ નવનિધિ આપિ એ જિનરાજ. ૧૪

રાવણનો ભગપતિ કહ્યો ષર દૂષણ રાજા તે થયો;
જિનવર બિંબ પૂજીનિ જિમઈં એક દિવસ વનમાંહિ રમઇ. ૧૫

દેહરાસર પણિ ઘરિ વીસર્યું વેલુ છાણનું બિંબજ કર્યું;
ભણી નવકાર પ્રતિષ્ઠિઉં ચંગ પૂજી પ્રણમી મનિનિં રંગિ. ૧૬

પ્રતિમા વજ્ર સરિષી લહી કોઈ આશાતના કરસિ સહી;
તેહ કારણ મેલ્હી જલકૂપ વેગિ આવ્યો નયરી ભૂપ. ૧૭

અનુક્રમિ એલગરાયનો રોગ દૂરિ ગયો તે જલસંયોગ;
અંતરીકપ્રભુ પ્રગટ્યા જામ સ્વામી મહીમા વાધ્યો તામ. ૧૮

આગે તો જાતો અસવાર એવડો અંતર હુતો સાર;
એક દોરાનું અંતર આજ દિન દિન દીપિ એ મહારાજ. ૧૯

ગોમુષી ગંગા ગામ લુણાર નિરમલ નીર નાહિં સંસાર;
અસૂચિ નારી નાહિ જામ તો તે પાંણી વિણસિં તામ. ૨૦

એલજપુરિ કારંજા નયર ધનવંત લોક વસિ તિહાં સભર;
જિનમંદિર જ્યોતિ જાગતાં દેવ. દીગંબર કરી રાજતા. ૨૧

તિહાં ગચ્છનાયક દીગંબરા છત્ર સુખાસન ચામરધરા;
શ્રાવક તે સુદ્ધ ધરમી વસિં બહુ ધન અગણિત તેહનિ અછિં. ૨૨

વઘેરવાલવંશિં સિણગાર નામિ સંઘવી ભોજ ઉદાર;
સમકિતધારી જિનનિ નમિ અવર ધરમ સ્યૂં મન નવિ રમિં ૨૩

તેહને કુલે ઉત્તમ આચાર રાત્રિભોજનનો પરિહાર;
નિત્યઇં પૂજા મહોચ્છવ કરિ મોતીચોક જિન આગલિ ભરિ. ૨૪

પંચામૃત અભિષેકિ ઘણી નયણે દીઠી તે મ્હિ ભણી,
ગુરૂ સાહમી પુસ્તક ભંડાર તેહની પૂજા કરિ ઉદાર. -૨૫
સંઘ પ્રતિષ્ટા નિ પ્રાસાદ બહુ તીરથ તે કરે આલ્હાદ,
કરણાટક કુંકણુ ગુજરાતિ પૂરવ માલવ નિ મેવાતિ ૨૬
દ્રવ્યતણા મોટા વ્યાપાર સદાવર્ત્ત પૂજા વિવહાર,
તપ જપ કરિયા મહોચ્છવ ઘણા કરિ જિનસાસન સોહામણા ૨૭
સંવત આતિ સતરિ સહી ગઢ ગિરિનારિ જાત્રા કહી,
લાખ એક તિહા ધન વાવરી નેમનાથની પૂજા કરી ૨૮
હેમમુદ્રા સંઘ વચ્છલ કીઓ લાછિતણો લાહો તિહા લીઓ,
પરખિ પાઇ સીઆલિ દૂધ ઈપૂરસ ઉંનાલિ સુદ્ધ ૨૯
એલાફૂલિ વાસ્યા નીર પથીજનનિ પાઇ ધીર,
પંચામૃત પકવાને ભરી પોષિ પાત્રજ ભગતિ કરી. ૩૦
ભોજ સંઘવી સુત સોહામણા દાતા વિનઈ જ્ઞાની ઘણા,
અર્જુન સંઘવી પદારથનાથ શીતલ સંઘવી કરિ શુભકામ. ૩૧
હવિ મુગતાગિરિ જાત્રા કહુ શેત્રુંજ તોલિ તે પણિ લહુ,
તે ઉપરિ પ્રાસાદ ઉતંગ જિન ચોવીસતણા અતિચંગ ૩૨
સિધપેડિ આણા પાતૂર ચંદ્રપ્રભ જિન શાતિ સનૂર,
ઓમાવુદગિરિ ગઢ કલ્યાણ અહિર ખિધર પ્રસીધ્ધુ ઠાણુ ૩૩
ઇહાવી કહીઇ દેસ તિલંગ ભાગનગર ગલકુંડુ ચંગ,
જોઅણ ચ્યાર વસિ સુવિસાલ કુતબસાહ નામિ ભૂપાલ ૩૪
એકલાખ હયવર હીંસતા નવલખ પાલા પદ સેવતા,
ગજરથ સોહિ દલ સિણગાર નાટિક નેજા વાજિત્ર સાર. ૩૫
ગણિકાના ઘર સહિસ છત્રીસ નાચગીત કરિ નિસદીસ,
જિનપૂતઇ ઓચ્છવ વલી જાણે અપચ્છર જોડિ મિલી ૩૬
શ્રાવકજન વસિ લખ્યમીવંત દાની જ્ઞાની ધરમી સંત,

મણિ માણિક વિદ્રુમના જાણુ દેવગુરૂ સેવિં સપરાણ. ૩૭
ઓશવંશ ઉપિ ઉજમાલ દીપઇં દોલતિ દાન દયાલ;
દેવકરણ સાહ દરિસણ ભલો રૂપિ રિદ્ધિ સદા ગુણનિલો. ૩૮
ચિંતામણિ ચૈત્યઈં ચોસાલ થાપી પ્રતિમા ઝાક ઝમાલ;
સંઘવચ્છલ પૂજા જિનની ઘણી કરિ નિત્યઈં અતિ સોહામણી. ૩૯
સદાવ્રત્ત દાઈ સુભમતી પુણ્યિ પોષિ સઘલા યતી;
દુષીયા દીનતણો આધાર જાંણે.કલ્પતરૂ અવતાર. ૪૦
મહિપતિ માનિ મહામંડાણ જિનશાસન સોભાવિ જાંણ;
હય ગય રથ પાયક પરિવાર ત્રિણ બાંધવ હુયા જોડિ ઉદાર. ૪૧
ઉદયકરણ ઉપિં આસકરણ રૂપિ રતિપતિ ઇંદ્ર આભરણ;
સમકિતધારી મતિ ઉજલી ગરવ રહીત ગુરૂ ભગતાવલી. ૪૨
અંચલગછિં ગિરૂઆ ગુણવંત રાગદ્વેષ કીધા ઉપસાંત;
સંઘ ચઉવિહતણા સિણગાર વર્ણવ વારૂ સત્ય ઉદાર. ૪૩
દોઇ દેઉલિ દીપિં દોલતી આદિ પાસ સેવિં સુભમતી;
દેવ દેશંબર દેહરૂં એક મંદિર મોટા સબલ વિવેક. ૪૪
વાડી વસ્ત્ર સરોવર સાલિ શ્રીફલ મેવા દ્રાષ રસાલ;
હાથી રયણતણી વલી ષાણિ કેતા કહીઇં અવર વષાણ. ૪૫
કુલ્લપાકપુર મંડણ દેવ માણિકસ્વામિની કીજિં સેવ;
ભરતરાયનું મુદ્રાબિંબ નિત્ય પ્રણામતણિ અવલંબિ. ૪૬
તે તીરથંનો કર્યો ઉદ્ધાર શંકરરાયરાણીઇ સાર;
રાજા તે મિથ્યાતી સિરિ ત્રિણસય સાઠિ શિવમંદિર કરિ. ૪૭
તેતાં જિનહર સોહામણાં અતિ દીપે તે રાણીતણાં;
એક કોસ દેઉલ વિસ્તાર પૂજા મહોચ્છવ હોઇ અપાર. ૪૮
દ્રાવડ દેશતણાં અહિઠાણ તે સુણયો કહીઇં સપરાણ;
ગંજીકોટિ સિકાકોલિ ચંજીચંજાઉરિ ને બાલિ. ૪૯

હેમ રયણ નિ રૂપાતણી જિનપ્રતિમા તિહા દીપિ ઘણી,
જિનકાચીઇ જિનપ્રાસાદ સરગમોવડિ માંડિ વાદ. ૫૦

શિવકાચીઇ શિવાલય ઘણા વિષ્ણુકાચીઇ વિષ્ણુવતણા,
પૂજા રથયાત્રા મડાણ નિત્યઇ મહિમા કરિ સુજાણ. ૫૧

દેસ કરણાટકનો આચાર બોલુ તીરથનો સુવિચાર,
ચોરતણો તિહા નહીં સચાર ધરમરાજ બહુલા શત્રુકાર. ૫૨

નદી કાબેરી મધ્યે વસિ શ્રીરગપટ્ટણ અતિ ઉલ્હસિ,
તિહાં ભેટ્યા જિન નાભિમલ્હાર ચિનામણિ નિ વીરવિહાર ૫૩

દેવરાય નામિ નરપતી મિથ્યાધરમી પણિ સુભમતી,
દાનિ ભોજ સરિખો ભજિ મધ માંસની દૂરિ તજિ. ૫૪

પાચ લષ્ય પાયક પરિવાર ગજ ચદનની ષાણિ ઉદાર,
પામઠિ લાષ તિહા દ્રવ્ય ઉપજિ વરસપ્રતિ ન્યાઇ સપજિ. ૫૫

અઢાર લાષ ધન ધરમ દુઆરિ વરસપ્રતિ આપિ તે સાર,
આઠ ઠાકુર નિ ચ્યાર જૈન છ મહાદેવતણિ આધીન ૫૬

રગનાથ સોવનમઇ કાય નવકરમાનિ પોઢી તિહાય,
હરી શયનમુદ્રાઇ ઠવી વૃષવાહન ગગાધર નવી ૫૭

એ બેહુની પૂજાવિધિ સુણો કનક કલશ લેઈ રલીયામણો,
કુજર કધિ લેઈ કરી પચશબ્દ શિર છત્રિ ધરી ૫૮

પ્રહિ ઉઠી ગગાજલ ભરી દેવ પષાલિ આણી કરી,
જિનધરમી પણિ ઇમ આચરિ અણગલ પાણી નવિ વાવરિ. ૫૯

પચામૃત પૂજા નૈવેદ પાડી એક તદુલ નૃત ભેદ,
દીપકમાલા નિ આરતી ઉત્તમ વાજે અતિ સોભતી ૬૦

સિદ્ધચક નિ આદિલદેવ રાજા તેહુની માનિ સેવ,
ચ્યાર ગામ અછિ દેવકા અગ્રધન આપિ તેહુયિકા ૬૧

શ્રાવકજન બહુ ધનવત દાન દયા પાલિ સતવત,

વ્રહ્મ જાનિ મંત્રીસર ભલો વિસાલાખ્ય નામિ ગુણનિલો. ૬૨

લોકપ્રસિદ્ધ તસુ બીજું નામ વેલાંદુર પંડિત અભિરામ;
વિદ્યા વિનય વિવેક આવાસ જિનમતનો પૂરો અભ્યાસ. ૬૩

જિનઆગમ પૂજિ ત્રિણવાર એકાસણું નિત્યઇં દ્રવ્ય બાર;
જિનસાસન દીપાવિ સદા રાજધુરંધર ગુણ સંપદા. ૬૪

વીરપ્રાસાદ મંડાવ્યો લંબ પુરૂષ પ્રમાણિ પીતલ બિંબ;
સાત ધાતુ નિં ચંદનતણી રયણબિંબની સોભા ઘણી. ૬૫

વીસસહસ હુંસેં કરી વિત્ત વાવ્યું તેણિં નિરમલ ચિત્ત;
સાતષેત્ર પોષિ પુન્યવંત પંડિત પ્રિય બહુમાંની સંત. ૬૬

ગોમટસ્વામિતણો અભિષેક સહિ સહુ નર રચી કરિ એક;
વરસ પ્રતિ મોટિ મંડાણિં જાણે ઇંદ્રતણિ સહિનાણિ. ૬૭

મહીપુંનિમ પૂજા વડી મોટી રથયાત્રાઇં ચડી;
અષ્ટોત્તરસો કુંભે ભરી પંચામૃત અભિષેકિં કરી. ૬૮

બારે કોસે ગોમુટસામિ શ્રીરંગપટ્ટણથી અભિરામ;
બાહુબલીનું બીજું નામ લોકપ્રસિદ્ધ છિ ગોમટસ્વામિ.. ૬૯

ચામુંડરાય હુઉ જિનમતી તિણિં તીરથ થાપ્યું સુભમતી;
સાઠિ હાથતણિ અનુમાનિ કાઉસગમુદ્રા ગોરિ વાનિ. ૭૦

પર્વતઉપરિ ઉપિં વલી જોતાં દૃષ્ટિ હુઇ નિરમલી;
બિલગોલગામ અછિ તે તીર વાસુપૂજ્ય જિન સાહસ ધીર. ૭૧

ત્રેવીસ દેઉલ દીપિ સાર દોઇં ડુંગર નિ ગામિ મઝારિ;
ચંદ્રગુપ્તરાયદેઉલ નામ ભદ્રબાહુ ગુરૂ અણસણ ઠામ. ૭૨

ચારૂકીરતિ નામિ ગચ્છધણી ધનવંત શ્રાવક તિહાં બહુગુણી;
સાત ગામ નિ સાત હજાર દેવતણૂં ધન આવિ સાર. ૭૩

કલિયુગમાહિં ઉપિ આજ દષ્યણમાહિ તીરથરાજ;
પાઉકોસ પરબત વિસ્તાર તિહાંથી આગલિ સોહિ સાર. ૭૪

કનકગિરી જ્વાલામાલિની દેવી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામિની,
નદી કાબેરી જળ ઉતર્યા તવ મલયાચલમાહિં મચર્યા ૭૫
અંજનગિરિ તિહા વિસમિ ઠામિ શાંતિનાથનિ કર્યો પ્રણામ,
ચંદનવન નિ હાથી ઘણા પાદપ પોઢા રલીયામણા ૭૬
ઘાટ ઉતરી આવ્યા મલબારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર,
જિનમંદિર સ્વેતાંબરતણું વ્યાપારી ગુજ્જર તિહા ભણું ૭૭
સો કોમે સુભરમણી ગામ સંભવનાથનિ કરૂં પ્રણામ,
ગોમટસ્વામી પુરએ નર સાત ધનુષ દેહી મનૂર. ૭૮
ઇહાથી જૈનતણા તે રાજ પાચે ઠામિ સોહિં આજ,
તુલદેસિ મોટો વિસ્તાર પાલિ જિન આંણિ આચાર ૭૯
બદરી નગરી અનોપમ જાણિ ઓગણીસ દેહરા છિ ગુણ ખાણિ,
ત્રાંબા નલીએ બાહ્યા વલી મંડપ મોટા બહુ પૂતલી ૮૦
પુરૂષ પ્રમાણિ પ્રતિમા ચંગ હેમતણી તે અછિ સુરંગ,
ચંદ્રપ્રભુ ચૈતિ ચોમાલ યાત્રા જેહની અમીઅરસાલ ૮૧
આદીસર ગાતીમંગ ભાસ શ્રાવક મેલિ લીલવિલાસ,
નારી રાજ કરિ જિનમતી સાધુ દિગંબર નિ મહાસતી ૮૨
ચાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર બ્રમ ખ્યત્રી વૈસ્ય નિ સૂદ્ર,
નાતિતણો એહજ વિવહાર મિથ્યાદેવતણો પરિહાર. ૮૩
તાડપત્ર પુસ્તકભંડાર ત્રાંબાપેટીમાહિં સાર,
માત ધાત ચંદનમય લહી રયણજાતિની પ્રતિમા સહી ૮૪
માણિક નીલક નિ વિદૂર હીરા વિદ્રુમ તેજઈ પૂર,
એહ અપૂરવ બિંબઝયાલ પુન્યિ પેખ્યા પરમ કૃપાલ ૮૫
કારકલગામિ ગોમટસ્વામિ નવ પુરૂષ દેહી સુભધામ,
નેમિનાથ નિ ચૈત્યિ બહુ રયણબિંબની સોભા મહૂ ૮૬
ચોમુખિ સોહિ નાભિ મલ્હાર ગામ વરાંગિ નેમિકુમાર,

ગિરિ ઉપરિ વલી સાઠિ પ્રાસાદ ઇમ તુલદેસ કહ્યો આલ્હાદિ. ૮૭

સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
જિનવર ભગતિતણાં મંડાણ કેતાં કહીઇં અવર વષાણ. ૮૮

પાછા ફ્રરિ આવ્યા કરણાટ નયર વિનુરિ ચડિયા ઘાટિ;
રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલષ પાયક સારિ સેવ. ૮૯

દોઇ દેઉલિં તે ભેટ્યા ચંગ તિહાંથી હુંબસિ આવ્યા રંગિ;
પાસનાથનિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ જાગતી. ૯૦

અહી અનેક પાસિં તિહાં ફ્રરિ પણિ પરાભવ કો નવિ કરિ;
એહવું ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યાં પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧

ચિત્રગઢ બનોસી ગામ વંકાપુર દીઠું સુભઠામ;
તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણયો સંત. ૯૨

સ્વામી સેવક સુપન મઝારિ કહિ શ્રાવકનિ વયણ ઉદાર;
નવ દિન ફૂલમાંહિં સંઘ ધરે દસમે દિન દરિસનનું કરે. ૯૩

નોમિ દિન ચુ જો તિમ કરી સંઘસુષિ પ્રતિમા નીસરી;
પાંઉ રહ્યા સુષમાહિ જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪

સંઘપરમેસર કહીઇં એમ સંખથકી પ્રગટ્યા પ્રભુ નેમ;
લષમીસરપુર તીરથ ચંગ ગદકિં પ્રણુસું મનનિ રંગ. ૯૫

ઇહાંથી કહીઇં કાનડદેશ લચ્છીલીલાનો પરવેસ;
રાયહુબેલી નયર ઉદાર અનંતનાથનિ પાસકુમાર. ૯૬

રામરાયનું વીજાનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિ. ૯૭

વીજાપુરિ છિં શાંતિજિણંદ પદમાવતી દીઠિ આણંદ;
મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત શ્રાવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮

ઇદલસાહનું સબલું રાજ પ્રજાપાલ હુઓ મહારાજ;
દોઇ લષ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

પાસ કરહિડા નિ કલિકુંડ મહીમા જેહનો આજ અખંડ,
દીવાલીદિન સઘલા દેવ બ્રહ્માદિક પ્રણમિ નિતુમેવ ૧૦૦

ચારણગિરિ નવનિધિ પાસ રાય વાગહુકેરી વાસ,
દેવ ઘણા શ્રાવક ધનવંત પંચમનાતઇ બહુ સતવંત ૧૦૧

પંચમ વણીક છીંપી કંસાર વણકર ચોથા શ્રાવક સાર,
ભોજન ભેલા કોઇ નવિ કરિ દીગંબર શ્રાવક તે સિરિ ૧૦૨

શિવાતણી સીમિ વલી જૈન મરહઠદેસિ રહિ આધીન,
તુલજાદેવી સેવિ ઘણા પરતા પૂરિ સેવકતણા ૧૦૩

સ્યાહગઢ મુંગી પઇઠાણ શ્રીમુનિસુવ્રત જિનવર ભાણ,
જીવતસ્વામિ પ્રતિમા પરગડી બાણગંગા ઉપકંઠિ વડી ૧૦૪

સિદ્ધસેનદેવાકર વલી હરિભદ્રસૂરિ થયા મનિ રૂલી,
ભદ્રકાલી દેવી દીપતી કવિજન માતા એ ભારતી ૧૦૫

પાસ કિસનેર તે પરવતમાહિ દોલતાવાદ કહું ઉચ્છાહિ,
દેવગિરી અવરંગાવાદ શાંતિ વીર પ્રણમું આલ્હાદિ ૧૦૬

ઈલોરિ અતિ કૌતુક વસ્યૂ જોતા હીયડું અતિ ઉલ્હસ્યૂ,
વિશ્વકરમા કીધું મંડાણ ત્રિભુવનભાવતણું સહિનાણ ૧૦૭

દખ્યિણદિસિની બોલી કથા નિસુણી દીઠી જે મિ યથા,
ઇમ દાનગિરિ પારસનાથ નાસિક ત્રંબક સુવ્રતનાથ ૧૦૮

ગંગા ગોમતી ગોદાવરી બલભદ્ર સોહિ તુંગીગિરી,
બાગલામાહિ નંદરબાર નીઝર ધનોરે અજિત જુહારિ ૧૦૯

કહીઇ કુંકણ દખ્યણ ચીઉલિ વડસાલિ ઘણદીવી ઓલિ,
પાસ વીર નિ નાભિમલ્હાર મહુઈ વિઘનહરો સુપકાર ૧૧૦

નવસારી સૂરતિ મંડાણ ચિંતામણિ સોહિ જિનભાણ,
ઉબરવાડી છરાઉલો આદિનાથ ગાઉં ગુણનિલો ૧૧૧

જિનધરમી વિવહારી બહુ સોહિ સુરતરૂ સરિખા સહુ,

ઋદ્ધિ રૂડા લીલાવંત દાન સુપાત્રિ આપિ સંત. ૧૧૨

વિનયવંત વારૂ ગુરૂમુષી સદગુણ સોહઇં દિન દિન સુષી;
ન્યાઈ મેલિ સબલી લાછિ સાતષેત્ર પોષિ ઉલ્હાસિ. ૧૧૩

તાપીતટ સાગરનુ સંગ કૌતુક જિહાજ ગણાં ઉછરંગ;
દીપાંતરની અપૂરવ વાત મેવા મોતી વસ્ત્ર વિષાત. ૧૧૪

ઋષભદેવ રાનેરિ સાર ચોપટમલ હાંસોટિ ધારિ;
આદિદેવ અંકલેસરમાહિ રેવાતટિ આવ્યા ઉછાહિ. ૧૧૫

ભરૂઅછિ આદિનયર તે દીઠ ચોસઠિ યોગિનીનું વરપીઠ;
પાસ કહારો આદિ જિણંદ મુનિસુવ્રત સેવું સુષકંદ. ૧૧૬

સંમલીવિહાર અંબડદે કરિ બત્રીસલાષ સોવન વય ધરિ;
કુંમારપાલ જવ કરિ આરતી તવ કીરતિ વરનૃપ ધારતી. ૧૧૭

વંદું વડુએ શ્રી મહાવીર સેનાપુરિ પહિલો જિન ધીર;
રાજપીપલા રેવાતીર ગજ વન છાજિં મહાગંભીર. ૧૧૮

ડભોઈ પાસ વટપદ્રિં દેવ દાદો જિન સોહિ નિતુમેવ;
ચંપાનેરિં નેમિજિણંદ મહાકાલી દેવી સુષકંદ. ૧૧૯

નગર ગંધારિ બહુ જિનબિંબ શ્રાવક ધરમ કરિ અવિલંબ;
કાવીઇં જિનમંદિર જોડિ દીપિં સેત્રુંજા સરિષી હોડિ. ૧૨૦

દક્ષ્યણ કુંકણ કાન્હડતણી તીરથ કેરી યાત્રા ભણી;
હવિ ગુજર ગાઉં ગુણવંત મહિ જિ ચતુર અનિ પુન્યવંત. ૧૨૧

મહીસાગર ઉતરીઅ પાર આવ્યા ત્રંબાવતી મઝારિ;
થંભણતીરથ મહિમા ઘણો ભાવિ ભવિકા ભગતિ સુણો. ૧૨૨

વાહણ થંભ્યા સાયર મધ્ય સાગરદત્ત સેઠિ તિહાં લદ્ધ
કુસલે આવ્યા મહોછવ કરી થંભણપાસજી નામિ ધરી. ૧૨૩

પ્રભુજી પામ્યા પુન્યસંયોગ અભયદેવનો ટાલ્યો રોગ;
ઘણા વરસ વલી ભૂતલિ રહી ગોષીર ઝર્યાથી પ્રગટજ થઈ. ૧૨૪

પહિલિ યુગિ હુઈ રત્નાવતી બીજિ કહીઈ કનકાવતી,
ત્રણાવતી ત્રીજમાહિ હોય ચોથિ ખભનયર વલી સોય ૧૨૫
થભણુ પ્રણમુ જીરાઉલો નારિંગો ભિડભજન સામલો,
નવપલ્લવ જગવલ્લભ દેવ સુખસાગરની કીજિ સેવ ૧૨૬
ખભનયરના શ્રાવક શિરિં ઋદ્ધિ રૂડા ગુણ આદરિં,
તુગીયા નયરી ઉપમા લહી ગુણગરી મેવિ ગહિગહી ૧૨૭
ગર્જ્ય ગુણ રાજિ ઓસવશ મોની તેજપાલ અવતશ,
એક લાખ ધન ખર્ચ્યુ જિણઈ સેત્રુજગિપર કરાવ્યુ તિણઇ. ૧૨૮
સઘવી ઉદયકરણ અનિ સોમકરણ વિજકરણ નિ જયકરણ,
દેવગુરૂની પાલી આણ લખ્યમી લાહો લીઓ સુભઠાણ ૧૨૯
પારિખ વજીઆ નિ રાજીયા શ્રીશ્રીવશિ બહુ ગાજીયા,
પાચ પ્રાસાદ કરાવ્યા ચગ સઘ પ્રતિષ્ઠા મનનિ રગ ૧૩૦
જેહની ગાદી ગોઆખ દિરિ સોવન છત્ર સોહિ ઉપરિ,
કોઇ ન લોપિ તેહની લાજ નામિ સીસ ફરગીરાજ. ૧૩૧
પ્રાગવશ કુઅરજી વાડુઆ કાવી દેઉલ તેણે કીયા,
પુત્ર પિતાઇ હોડાહોડિ કીધી કરણી જોડાજોડિ ૧૩૨
મોટન્યાતિ ઠકર જયરાજ વશવિભૂષણ સોહિ આજ,
લાલજી સુત માલજી રામજી બધવ બે લિ સુભમતી ભજી. ૧૩૩
સતરભાવીસિ યાત્રા કરી સેત્રુજ સઘવી પદવી વરી,
પોતિ પોખ્યાં પાત્ર વિશેષ ધન્ય જીવ્યુ ધરમિ ધરી રેખ ૧૩૪
સઘવચ્છલ જિનમદિરતણી પૂજા પ્રભાવના કીધી ઘણી,
સમકીત ગુણ સોભા ઉજલી આત્રિતવચ્છલ કહીઇ વલી ૧૩૫
કેતા જ્ઞાતા દાતા જાણિ કેતા શ્રોતા ભોગતા આણિ,
કવિના આગમ ભેદિ કહિ ગુરૂવચને કરી નિશ્ચલ રહી ૧૩૬
બુદ્ધિસાગર રૂડા ઋદ્ધિવત દાન દયા સોહિ સતવત,

ચતુર ચઉકસી આણંદતણો વેલજી વિવેક ઉપગારી ઘણો. ૧૩૭
આજ અપૂરવ સવે સિણગાર સુગુણસણિ સરિષો પરિવાર;
જિનધરમી ગુરૂ ભગતા જેહ યશસોભાગ્ય લહિ વલી તેહ. ૧૩૮
આદિનચર એ ઉત્તમ ઠામ દિન દિન દીપિ સોભા ધામ;
ઇમ અનેક ગુણરયણની ષાણ કેતા કહીઇં અવર વષાણ. ૧૩૯
જિન નમીઇં સોઝિત્રે માત્ર અમ્હદાવાદે મોટી ચાત્ર;
બારેજિ નિ ગામિ ધોલકિં ચુગાદિ પાસ પ્રણમું તિહાં થકઇ. ૧૪૦
અમ્હદાવાદ અનોપમ લહું ભાભો ચિંતામણિ તે કહું;
સામલો મોઢેરો મહાવીર અટ્ઠોત્તર સો જિનહર ધીર. ૧૪૧
રાજનગર શ્રાવક ચોસાલ જગપ્રસીદ્ધ માનિં ભૂપાલ;
જિનસાસન સોભાવિ સદા આશ્રિતવચ્છલ બહુ સંપદા. ૧૪૨
ઉસવંશભૂષણ શિરદાર સૂરા રતન બે બંધુ ઉદાર;
સત્યાસીઇં દીઉ સત્રુકાર વિમલાચલના સંઘ અઢાર. ૧૪૩
તસ સુત ધનજી પનજી ચંગ સમેતાચલ યાત્રા કરી રંગ;
ઇંસી સહિસ એકલાષિ કરી ધન ષરચી સંઘપદવી વરી. ૧૪૪
શ્રીશ્રીવંશિં ચડતિં વાનિં દોસી મનીઓ પુન્યપ્રધાન;
ધર્મષેત્રિ ધન વાવ્યું બહુ ત્રિણે લાષ તે પોતિ સંહુ. ૧૪૫
સંવત ચોગિં શત્રુકાર વરસ એ લગિ દીધો સાર;
દુરિ દુકાલ ગયો તિણિ વારિ માણુસ મિલિયાં સહિસ ઇગ્યાર. ૧૪૬
સંઘતિલક સિદ્ધાચલતણું મોઢેરાનું મંદિર ભણ્યૂં;
સતરભેદ પૂજા મંડાણ રાજનગરિ સહુ દેઉલિ જાણિ. ૧૪૭
હેમસુદ્રા શીલવંતનિ દીદ્ધ સંઘવચ્છલ બહુ ભગતિં કીદ્ધ;
બાન છોડાવ્યાં પુન્યનિ કાજિ જિનસાસનિ વિસ્તારી લાજ. ૧૪૮
તસ સુત દોસી શાંતિદાસ પૂરણ પુન્યતણો તે વાસ;
દાની જ્ઞાની ભોજસમાન તાતતણિ પરિ વાલ્યો વાન. ૧૪૯

સહુજી પનજી મનજી ચંગ શાંતી સોમકરણ મનિ રંગ,
સૂરચંદ સુત પચેવડો ગુણનિધિ વંશ અછિ પડવડો ૧૫૦
ઓસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ,
પ્રભુ મેવાઇ ગજમ પદા દિલ્હીસરિ બહુ માન્યો સદા ૧૫૧
વિત વાવરીઉ ધરમિ ઘણૂ સાતે પેત્રે કરી મોહામણૂ,
ચિહુ પુત્રે વલી સોભા ઘણી વંશવિભૂષણ તે બહુગુણી ૧૫૨
વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ શિવા સોમજી કુલ અવતંસ,
સેત્રુંજ ઉપરિ ચોમુખ કીઓ માનવભવ લાહો તિણિ લીઓ ૧૫૩
ત્રિણ જોઅણનુ નગર મંડાણ અમ્હદાબાદ અનોપમ જાણિ,
સાધુ સુધર્મી નિત્યે વાસ શ્રાવકના ઘર સહિસ પંચાસ ૧૫૪
સકલ દેસતણો સિણગાર દુખિઆ દીનતણો આધાર,
જોયા પટ્ટણ દેશ અનેક પેખ્યો પૂરો ઇહા વિવેક ૧૫૫
કપ્પડવાણિજ નિ સાણંદ વામાસુત નિ આદિજિણંદ,
વીરમગામથી આગલિ પાસ સંખેસરો પૂરિ મનિ આસ ૧૫૬
યાદવ જગ નિવારી ઇણિ યદુપતિ તીરથ થાપ્યુ તિણિ,
ચંદ્રપ્રભુ જિન વારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી ૧૫૭
સેરીસિ લોઢણ જિનપાસ મંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ,
જૈનકાચીથી આણી દેવ મંત્રબલિ ચેલાની સેવ ૧૫૮
કડી મહિમાણે નગરિ સાર આદિ વીર નિ પાસકુમાર,
વિમલનગર નિ વીજાપુરિ જિનપ્રતિમા વંદુ સુભપરિ ૧૫૯
આદિ તલટી આણંદપુરિ જે યાત્રાફલ સેત્રજગિરિ,
સીદ્ધપુરિ વાસ્યુ સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ ઠાય ૧૬૦
આવ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસજી ભેટ્યા પંચાસરિ,
ટોકો નારિંગો ચારૂપ પાસ અઢારે સુગુણ સ્વરૂપ ૧૬૧
વીસોત્તર સો જિન આવાસ દરિસણ આપિ લીલવિલાસ,
કુમારપાલ નિ વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન ૧૬૨

હેમાચાર્ય તણિ વષાણિ અઢારસય કોટીધજ જાણિ;
પાટણિ પનોતા શ્રાવક વસિં ધરમકાર્ય કરતા ઉલ્હસિ. ૧૬૩
પાટણનયર પ્રસીધું જાણ .... ;
કુમારપાલ હુઓ ભૂપાલ અઢારદેસ દયા પ્રતિપાલ. ૧૬૪
ઇગ્યારલાષ હયવરનું સૈન ગલીઉં નીર પીઇ તે જૈન,
હેમાચાર્યથી સમકિત લહી જિનમંડિત ભૂ કીધી સહી. ૧૬૫
જિનહર બિંબ અનિ શત્રુકાર ઉપાસરા નિ જીર્ણઉદ્ધાર;
રાજઋષીની ઉપમા ધરી ગણધરપદવી તિણિં વરી. ૧૬૬
આજ અનોપમ કીરતિ જાસ ઉત્તમ પુરૂષ લીલવિલાસ;
તીરથ થાપ્યાં સમકીત ધરી અવિચલકરણી રંગિ કરી. ૧૬૭
ત્રિણ ગતિ નિ ત્રિભુવનતણાં સાસ્વતા અસાસ્વતા સોહામણા;
જે અપુરવ સુણીયા પીઠ તે ત્રિકાલિ પ્રણમું દીઠ. ૧૬૮
સતર ઇગ્યારિ બારિ ફિરી પુરવદિસિની યાત્રા કરી;
એકવીસિં અડત્રીસિં સહી દષ્યણ દેવની સેવા લહી. ૧૬૯
ચઉદ પૂરવનો જે છિ સાર તે પહિલાં પભણી નવકાર;
પૂરવાચાર્યનેં વચને ધરી દેવ દિગંબર વાંદ્યા ફિરી. ૧૭૦

यतः—

दिसह विवहचरियं जाणिज्जेइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाणं च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ १७१ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણુસ અવતાર;
તીરથયાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૧૭૨

કલસ.

એ તીરથમાલા ગુણવિસાલા જે ભવિકજન કંઠિ ધરિ,
સકલલચ્છી ધેનુ સુવચ્છી નિશ્ચલ આવિ તસ ઘરિ;
શુદ્ધસંવેગી સુગુણ સંગી બુધ શિવવિજય સાનિધ કરી,
કોવિદ શીલવિજય સીસ પભણિં વીનવિ આણંદ ધરી. ૧૭૩

દૂહા.

ઉત્તરદિસિ ઉપિ મદા જૈનરાજ અશેષ,
મહાનગર રૂડા ઘણુ સુણુયો તેહ વિશેષ. ૧

દુરગમ પથ ઉલ્લઘતા નદી નગર પાષાણુ,
મલેચ્છ રાજ્ય અછિ મોટા કહિસ્યુ તાસ વપાણુ ૨

ચોપઈ.

દિલ્લીપતિ હુઓ અકબરસાહ ષટ દરસણુ પોજી પાતસાહ,
દાન દયા દીપાવી જિણુઇ ધરમ પરિષ્યા કીધી જિણે ૩

એક દિવસ નૃપ સભા મઝારિ ભણિ વિપ્ર તિ ધર્મવિચાર,
શ્રાવક જીવદયાઈ રમિ પણિ સૂર્યનિ નવિ નમે ૪

છદુ જવહિરી બુદ્ધિનિધાન શ્રાવકધરમી તામ પ્રધાન,
મિથ્યામતિ મોડી જયવાદ વરીઉ ભૂપ સભા સવાદ ૫

સૂર્યદેવ નિ ગગાનદી જિનમતમાહી ઉત્તમ વદી,
મિથ્યામતિ તે રાતિ જિમઈ મિલભર્યા ગગામાહિ ભમઇ ૬

માટી જલજલણુ નિ વાય વણુસ્મઈ જીવ અમ ખ્યા થાય,
કદમૂલના ભેદ કહાય વલી અનતા કહિ જિનરાય ૭

તે ઓલષાવ્યા ઉપનયન ધરી ગોપુ છિ દેવવાસિ કરી,
વિપ્રતણુ ઉતાર્યું માન જિનમાસનનુ વાધ્યો વાન ૮

પાતસાહ પરસસ્યા જૈન થિરધર્મી પોતિ લયલીન,
જેહનો વશ વિરાજિ આજ મરવ વસિ કીધા જેણિ રાજ. ૯

એહવુ દલ્લીનયર મ ડાણુ દોઇ જોઅણુ વિસ્તારિ જાણિ,
છ જોઅણુ સોહિઇ આગરૂ નદી યમુનાકઠિ ગુણુ ભર્યું ૧૦

ગગા તીરિ છિ કેદાર કુરૂક્ષેત્ર નિ વલી હરદ્વાર,
એ તીરથ શિવના છિ મહી . . . ૧૧

નગરકોટમાહિ જ્વાલામુખી દેવી દગ્મણિ મોહિ સુખી,

નગટી રાંણીનું તિહાં રાજ સો જોઅણ ઉપરિ તે આજ. ૧૨

હીંગુલાજ હિમાલયગિરી દેવી દીપિ મહિમા ભરી;
ત્રણસય કોસે લાહુર ગામ નવલષ્ય ક્ષત્રી વસિ તસ ઠામિ. ૧૩

ઇહાંથી સો પંચાસે જાણિ પુર મુલતાન મહામંડાણ;
કાબિલથી કરિ રાજ્ય પઠાણ નવલષ નેજાનું દલ જાણિ. ૧૪

ત્રણસે કોસે નયર ષંધાર સવાલાષ નામિ ગિરિસાર;
કાલંજર નગથી નીસરી યમુનાનદી ગંગામાહિ વરી. ૧૫

એક માસ પંથ તે ઉપરિ મીઢા વાહન તિહાં સંચરિ;
મૃગ કસ્તુરી હાથી ઘણા સેર પ્રમાણ હરડિ ફૂલ બહુ ગુણા. ૧૬

માનસરોવર તિહાં કહિવાય સો જોઅણની ગંગા તિહાંય;
ઇહાંથી નવસિ ગાઉ મિલી ઇસપાન નયર અછિ તે વલી. ૧૭

કાસમીર નામિ પાતસાહ બાર લાષતણો નિરવાહ;
તિહાંથી પૂરવદિસિમાંહિ વસિ રોમનગર અતિ ઉલ્હસિ. ૧૮

રાજ કરિ બારિ સુલતાન તે પણિ જીત્યા વિમલપ્રધાન;
આઠસિં કોસે સાસતાનગર ત્રિણ જોઅણ વિસ્તારિ સભર. ૧૯

બલષ ભુષારા છિ દલિં તિહાં લાષ અઢાર સૈનઇં કરી ઇહાં;
ત્યાગી તિહાં હુઓ મોટો મલક છોડી સોલસય નારી થયો અલક. ૨૦

ષુરાસાણ ષટસત ઉપરિ હુંનસાન તિહાં રાજાસિરિં;
ઇષૂ ગજ નિ નાગરવેલિ તિહાં વલી ન હોઇ ચોથી કેલિ. ૨૧

બારસે કોસેં ઇસ્તંબોલ જોઅણ અઢાર વસિ રંગરોલ;
તિલંગસાહ નામિ પાતસાહ ચોવીસ લાષ તુરંગ ઉચ્છાહ. ૨૨

બબરકૂલ વસિ પાંચસેં યવનરાજ ઇહાં સુધી વસિં;
મનુજરૂધિરઇ રંગઇં તે હીર નર મહિમાઈ કરિ તે કીર. ૨૩

સહિસમુષી હવિ કહીઇ ગંગ જોઅણ સવાસો પિહુલી ચંગ;
અષ્ટાપદ રષ્યાનિ કાજિ પહિલી આંણી જનુરાજ. ૨૪

તિહાથી પૂરવદિશ છિ ઔંધ છ દરસણમાહિ કહ્યા અશુદ્ધ,
દેસ દેપાલ નેપાલ ભોટાન પઇ ગુરષાગ કલિગનો અત ૨૫

દેઉલ મહીમાં મોટા ઘણા હસ્તી ભષ્ય આચારિ સુણ્યા,
કૌતુકકારી વાનરરાજ આશ્વસુધા છિ આગલિ આજ ૨૬

સહિમસુધી ગગાનિ પારિ મોહિ જૈનરાજ્ય ઉદાર,
માતમય કોમે જઈઇ જ્મ ચાલીસ કોસ વિસ્તારિ તામ ૨૭

લાટદેસ તારા તબોલ જિનધર્મીજન કરિ કલ્લોલ,
સૂરચદ્ર રાજા જિનમતી ત્રણ લાખ સેના તસ દીપતી ૨૮

ગય વર ગાજિ ઝરિ મદ વારિ પોઢા પાચસય જસ વર બારિ;
અનુપચદ્ર મોહિ સુત સાર બીજો ત્રિલોકચદ્રકુમાર ૨૯

મહાનદ મત્રી મહાત જિનધરમી મતિસાગર મત,
પચસત તુરગમ જેહનિ એહવી રાજલક્ષ્મી તેહનિ ૩૦

જિનમદિર મોહિ મિ સાત કહીઇ તેહના સુણો અવદાત,
ત્રિણકાલ પૂજા કરિ જિનમતી નાચ નૈવેદ અનિ આરતી ૩૧

મધતણી કરિ ભગતિ રસાલ આગમ અરચા ઝાકઝમાલ,
સુવિહિત સાધુ અછિ તિહા ઘણા વનવાસિ રહિ રલીઆમણા ૩૨

યુગપ્રધાન યતીસ્વર જાણિ જિનવલ્લભસૂરિ ગુણખાણિ,
દાની જ્ઞાની બહુ ધનવત શ્રાવક ન તિહા વસિ મતવત ૩૩

વ્રતપાલિ બારિ મનિ ધરિ જિનશાસનની સોભા કરિ,
મઘપ્રતિષ્ટા ગુરુની ભગતિ દિનદિન દીપિ બહુલી યુગતિ ૩૪

ત્રણસય શિવાલય સોહામણા મિથ્યાતી જન માનિ ઘણા,
વરતિ જીવદયા નિતુમેવ આકરા કર ન કરિ નરદેવ ૩૫

જિનધરમી ચ્યારિ વલી વર્ણ ન્યાયવત પૃથિવી આભર્ણ,
ઇમ અનેક સોભા મ હાતુ કેતા કહીઇ નગર વષાણ ૩૬

ઇહાથી ગાઉ સો ઉપરિ સુવર્ણકાતિ નગરી સિરિ,

કલ્યાણસેન નામિ ભૂપાલ જિનમતિ જીવદયા પ્રતિપાલ. ૩૭

જ્યોતિવંત જિનહર ચોવીસ મહોચ્છવ મહિમા હોઇ નિસદીસ;
મહાધર પર્વત શેત્રુંજ જોડિ પાંચ પ્રાસાદ નમું કરજોડિ. ૩૮

સોલછિતાલિં સેત્રુંજભણી કલ્યાણસેન રાજા તે ગુણી;
સંઘ સબલ લેઈ મહામંડાણ ત્રિણવરસે કરી પંથ પ્રમાણ. ૩૯

સમેતાચલ આવ્યા મનરંગ જિનના થૂંભ નમ્યા તે ચંગ;
ચંપાપુરિ પહોતા નરરાજ વાસુપૂજ્ય પૂજ્યા જિનરાજ. ૪૦

ભાનુચંદ વાચક તિહા મિલ્યા તેહના સંસય મનના ટલ્યા;
વિમલાચલનો પૂછો પંથ તવ તે વચન કહિ નિગ્રંથ. ૪૧

અઢારસય કોસે ઇહાં થકી અમ્હે આવ્યા પ્રણમી તિહાંથકી;
ત્રિણપ્રદક્ષણા તેહનિ દીધ સેત્રુંજયાત્રા ફલ તે લીધ. ૪૨

પંથ દોહિલો ન સહિ વારિ માણસ માંદાં સંઘ મઝારિ;
તે કારણિ સંઘવચ્છલ કરી વિત્ત વાવરીઉં પ્રેમિ ધરી. ૪૩

બાવન મણ મિરી શાકહમાહિ દ્રવ્યસંખ્યા નહીં બીજી તિહાંહિ;
વાસપૂજ્ય મંદિરની ભીતિ તેણે લિખીઉં એણી રીતિ. ૪૪

ભક્તામર ભાષા ગીરવાણિ સમઝા સાધુ સવિ સુજાણ;
માહોમાહિ વાંધા પાય એક આચારી તે મુનિરાય. ૪૫

વલી મનમાહિ હરખ્યા ઘણૂં દરસણ દીઠું સોહામણું;
વીર પટોધરિ વંશિ હૂઆ પંચમ આરિ ગચ્છ જૂજૂઆ. ૪૬

જૈનરાજ્ય એ ઉત્તરદિસિં દાન દયાઇં કરી ઉલ્હસિં;
લાહુરવાસી ખ્યત્રી સહી એ વાત વિલાષી કહી. ૪૭

સોલ બ્યાસીઇં સુપરિ જેહ જોઈ આવ્યો ઉલ્લાસિ તેહ;
નિજગુરૂ મુખથી મ્હિં સાંભલી અતિઆણંદિ બોલી વલી. ૪૮

અષ્ટાપદ તિરથ છિ વડું દૂરિ દેસાંતર નહી ઢુંકડું;
સેત્રુજ રૈવત અરબુદગિરીં સંમેતાચલ નિં મુગતાગિરી. ૪૯

પાચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપઇ મહામા ધાર,
ધનધન નર નારી વલી જેહ પ્રણમિ પૂજિ તીરથ એહ. ૫૦

ઉત્તરદિસિની તીરથમાલ હરષિ બોલી અતિહિ રસાલ,
યાત્રાફલ સુણતા તે થાય ભાવિ ભણતા પાતિક જાય ૫૧

દિશિ ચ્યારિ ઉજેણી થકી મધ્યદેશ માલવની વકી
તીરથ કારણ કહીઇ વલી હરષિ જોયા એ મનિ રૂલી ૫૨

यत:—

दिसइ विवहचरिय जाणिज्जइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाण च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ ५३ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યુ માણુસ અવતાર,
તીરથ યાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ ૫૪

ઇહ ચ્યાર દિગવધૂ કઠિ શજિ તીરથ મણીમય માલ એ,
જસ દરિસ પરિમલ લહિ નિરમલ ભવિકભૃગ રસાલ એ
બુધ શિવવિજય શિસ **શીલવિજઈ** અષય આણદ અતિઘણૂ,
કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણૂ ૫૫

સવત્ ૧૭૪૮ વરષે માગમરમાસે શુકલપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ

સોમવાસરે લિખિતમ્.

ज्ञानविमलसूरिविरचित

तीर्थमाला.

॥ ઢાલ ૧ ॥

શાસનાદેવીય, એ દેશી.

શ્રીજિનવરતણા લીજીઇ ભામણાં ચરણપંકજ નમી ભાવસ્યું એ;
ચૈત્યપરવાડીય પુન્યની વાડીય પભણીયં પ્રેમ બહુ ચાવસ્યું એ. ૧

મનમાં આનંદિયા જિનવર વંદિયા સતર પંચાવન વરિસમાંહિ;
ઢાલબંધિ કહું વંદિય ગહગહું સયલસુખ જિમ લહુ ધરી ઉચ્છાહિં. ૨

ઉચ્છાહ આણી લાભ જાણી ભવિકપ્રાણી બહુ મિલી,
લહીસુ ગુરૂવાણી હૃદયેં આંણી પૂરતા મનની રૂલી;
શુભ લગ્ન યોગે વિધિસંયોગેં યાત્ર કરવા સંચર્યા,
શ્રીસૂર્યપુરવરથકી શ્રાવક સપરિવારેં પરવર્યા. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

આગે આદિજિનેસર, એ દેશી.

ધુરથકી સહરિમાં વંદિયા પાસ ચિંતામણિ વારૂ;
ધર્મ જિનેસર નમિજિન કુંથુ જિનેસર તારૂ. ૧

ઋષભ જિનેસર શાંતિજી શાંતિકરણ જગનાથ;
ઇત્યાદિક બહુ જિનવર પ્રણમી શિવપુર સાથ. ૫

વારૂ વૃષભ તે જોતર્યા સષર સજી સેજવાલી;

વડનગરપંતી વિવહારીયા વિધિસ્યુ પાપ પષાલી ૬

શનેરવદિરે આવીયા નેમિજિનેસર વંધા,
નવનિધિ સમ નવ ઠામિ જિનવર દેપી આનંધા ૭

વીરજિનેસર, એ દેશી

તિહાથી આઘા મચરી ભરૂઅચિ આવે
પાસ કલ્હારો ઋષભદેવ પ્રણમી સુખ પાવે,
શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામિ ઠામિ મામલિયા વિહાર
મૂલતીરથ એ જાણીયે મહિમાભંડાર ૮

સત્યરિ મય જિનબિંબપટ્ટ આરસમય દીપે
સપ્તધાતુમયબિંબ ત્રણ્ય તેજે ત્રિભુવન જીપે,
નવ પ્રાસાદના બિંબ સર્વ દેષી આનંદે
પૂરવસંચિત અશુભકર્મ ભવિ દૂર નિકંદે. ૯

અનુક્રમે વડગામ આવિ મહાવીર જુહારે
અતિ ઊમાહિ આવીયા ગંધાર મઝારિ,
સોવનવાનિ વર્દ્ધમાનસ્વામી જણ દીઠા
બિંબ અનેકે ઋષભદેવ ચિત્ત અમીય પઈઠા. ૧૦

ભુહરામાહિ ત્રિણ્ય બિંબ પાસ જિનવરકેરા
અતિ ઉત્તંગ સોહામણા ભાજે ભવભય ફેરા,
તિહાથી આઘા આવીયા જિહા મંદિર કાવી
તિહા જિનબિંબ પૂજા કરી બહુ ભાવના ભાવી ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમવસરણ જિમ વાજા વાજે, એ દેશી

કાવી ઠાંમ એક દેહરાસર તેહ જુહાર્યું,
અતિ ઊલટિ ભરી ભાવ અધિક મનિ આણતો જયો જયો ભાવ ૧૩
તિહાથકી સાપુ દે આવ્યા પદ્મપ્રભ નિરષી સુષ પાવ્યા
બિંબ અવર મંભલાવ્યા જયો૦ ૧૪

ગોધાવી ગોરજ વીરમગામિં બિંબ અનેક અછે અભિરામ;
ભાવિં વાંધા સ્વામિ તો. જયો૦ ૧૫

ભોજૂયાગામેં પ્રતિમા ષાસ માંડલિમાં ગાડરીઓ પાસ;
વાંધા ચિત્ત ઉલ્લાસ તો. જયો૦ ૧૬

મુજપુરે ઝોટિંગો પાસ અવર બિંબ બહુ ગુણુ આવાસ;
પ્રણુમ્યે થયો ઉલ્લાસ તો. જયો૦ ૧૭

તિહાંથિકી સમીસહરેં આવ્યા સાધર્મ્મિકજન બહુ સુખ પાવ્યા;
કેતાઇક દિન તિહા ઠાયા તો. જયો૦ ૧૮

ધર્મસનેહી પૂરણનેગેં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરીશ્વર વેગઇં;
વાંધા તિહાં સુવિવેકે તો. જયો૦ ૧૯

અંગપૂજા પ્રભાવના કીધી સોહાગણિ મલિ સાંઝી દીધી;
બહુ શોભા તિહાં લીધી તો. જયો૦ ૨૦

વીરજિનેસર સામલ પાસ શાંતિનાથ,પ્રગટાવ્યા ઉલ્લાસ;
ભક્તિ કરી તસ ષાસ તો. જયો૦ ૨૧

ઠામિ ઠામિ વલી જે દેહરાસરિ ભક્તિ કરી બહુ જન મનહરે;
સકલસમાહિત સુરતરૂ તો. જયો૦ ૨૨

શ્રીસંષેસર પાસ ભેટ્યા ભવભયના દૂષ દૂરે મેટ્યા;
પૂજા વિવિધ પ્રકાર તો. જયો૦ ૨૩

॥ ઢાલ ૪ ॥

કનકકમલ પગલા ઠવે, એ દેસી.

અનુક્રમેં તિહાંથી ચાલીયા એ સાથે ગચ્છપતિ રાજેં કે;
સંવેગીતણા એ. ૨૪

સોહીગામેં આવીયા એ ભેટ્યા ઋષભજિણંદ;
ઉચ્છાહ ધરી ઘણો એ. ૨૫

અક રત્ન આરમતણુા એ પ્રતિમા પ્રથમ જિણુંદ
અછે મહિમા ઘણો એ ૨૬
શેઠ ધનાવહ જાણીયે એ વેણાતટિમાહિ જેહ,
થયો પહિલા સુણ્યો એ ૨૭
નાનો અભયકુમારનો એ તિણે ભરાવ્યા બિંબ,
સવાકોડિ માઝનિ એ ૨૮
તે માહિલા એ બિંબ છે એ સંપ્રતિ પ્રગટ્યા તેહ,
ભવિકજન પુન્યથી એ ૨૯
તાસ ભગત કીધી ઘણી એ ચંદ્રોદયકરી આદિ,
પૂજા પરિકરતણી એ ૩૦
તાસ પાસે લઘુ ગામ છેં એ ભરડુઆ નામે જેહ,
તિહા પ્રતિમા હતી એ ૩૧
પ્રગટ કરાવી તેહ ભલી એ કીધી તસ બહુ ભક્તિ,
યથાસકતે કરી એ ૩૨
પંભાયતબિંદરતણો એ સંઘ આવે કરી યાત્ર,
પાસ ગોડીતણી એ ૩૩
વિષમ વાટ રણભૂમિકા એ ઉલંઘી અતિ છેક,
પણિ કરી યાત્રા એ ૩૪
અનુક્રમે વલીને આવીયા એ મોહીગામ મઝારિ,
પ્રથમજિન વંદીયા એ ૩૫
તિહાથી અઘા સંચર્યા એ સંઘને કરિ મનોહારિ,
સંપ્રતિ નૃપતિઇ રચ્યુ એ ૩૬
તિહાથી થિરાદ્રે આવીયા એ સંઘને કરિ મનોહારિ,
મનોરથ પૂરિયા એ ૩૭

પ્રગટ કરાવી વીરને એ લીધો બહુલો લાભ;
સવે આણંદિયા એ. ૩૮
તિહાંથી સાચોરિં આવીયા એ પધરાવ્યા શ્રીવીર;
પ્રાસાદમાં ઉછવે એ. ૩૯
ચ્યાર પ્રાસાદ શ્રીવીરના એ દેહરાસરિ વલી એક;
ભાવસ્યું ભેટીયા એ. ૪૦
તિહાંથી પુનાસેં આવીયા એ નિરષી શાંતિપ્રાસાદ;
આનંદ્યા અતિઘણું એ. ૪૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

નિરમાલડીનો.

તિહાંથી ભિનમાલે આવીયા એ ભેટચા શ્રીપાસ
ચ્યાર પ્રાસાદ તણા સુબિંબ નિરષ્યા ઉલ્લાસ;
ધાણસા મોદરા ગામમેં પ્રાસાદ જુહારી
જાગિરે આવ્યા વહી સુષથી નરનારી.
સોવનગિરિ તિહાં નિરષીયો એ જે પહિલાં જિન ઠામ;
વિવિધ દેહરાસર વંદિયા, નિરમાલડી એ
પ્રણમ્યા તે અભિરામ, મનરહિ એ. મ૦ ૪૨
તિહાંથી આઘા સંચરી માદલપુર આવ્યા
અગર વગરી નેં એરૂગામ વલાણ ફ્રાણા;
સાંડેરે પ્રાસાદ એક ષીમેલિ વીઝેવા
ઇહાં એક એક પ્રાસાદ વંદિ મન હર્ષ ધરેવા.
વરકાણે શ્રીપાસજી એ નાડોલ ત્રિણ્ય પ્રાસાદ;
નડુલાઈ પ્રાસાદ નવ, નિર૦ યાદવો નમીઇ આલ્હાદ. મ૦ ૪૩
દેસૂરીઇં પ્રાસાદ એક ઘાણારાગામે
પારસનાથ ને વીરચૈત્ય ઘણોરે ઠામેં;
સાદડી પાસ પ્રાસાદ એક આણંદ્યા નિરષી
રાણપુરે શ્રીધરણવિહારે ચઉમુખ અતિ હરષી.

એ સરિખી નહી માંડણી એ મહિયલમાહિ ઉદાર,
ત્રિભુવનતિલક સોહામણુ નિર૦ પ્રથમ જિણુદ વિહાર. મ૦ ૪૪

મડપ મોટા થભ તુગ કોરણી અનેક
સહસકૂટ ને પચમેરૂ તીર્થ સુવિવેક,
ભુમિહરમા જૈનબિબ પ્રણમી આનદ
મગલચૈત્ય ને દેહરી સવિ ઠામે વદુ,
ગ્યાર પ્રાસાદ બીજા વલી એ એવ મિલીને પચ,
પચમગતિને પામવા નિર૦ એહજ મણલ પ્રપચ મ૦ ૪૫

માદે મુડાડે ગજપુરિ ચેચલીઓ પામ
બોઇઉ ને પાલ્હડીઉ પ્રાસાદ વિચિત્ર,
વાઘમણિ દોઈ પ્રાસાદ છે એ પાલ્હડી ડોહર ઠામ,
તિહા પ્રાસાદને વદિયા નિ૦ હરખ્યા મન અભિગમ મ૦ ૪૬

ચેચલીયાથી અવર પથ મેવાડી ગામ
બીજાપુર વીસલપુર ગતાદેવ ઠામ,
નાણે બેહુડે કોરટઇ જીવિતસ્વામી વીર
નાદીઇ લોટાણે વલી મેત્તુજની ભીર,
અઝાહરી વીરવાડિમા એ બભણવાડિ વીર,
ધાપ્યા વીર નમી લહો નિર૦ ભવિજન ભવજલતીર મ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૬ ॥

ચૌપઈ

સીરોહી દેસે જૈનવિહાર તે કહતા નવિ આવે પાર,
ગામગામ ગિરિ વિષમે ઠામ દેહરા દીસે અતિ ઉદ્દામ ૪૮

ભાવવકી તે સવિ વદિયા પણિ દ્રવ્યે કેતાએક થયા,
ઇમ સીરોહી નગરે આવીયા જનમ કૃતારથપણુ ભાવિયા ૪૯

આદિચત્ય દીઠુ ઉદ્દામ જેહનો સ્વર્ગ સમોવડિ કામ,
ચઉમુખ ચૈત્ય ત્રિભુમિક ભલો અજિતશાતિ કુથુ જિનહર ગુણનિલો ૫૦

લાલપુરેં ચલી વલી આવીયા સુ૦ શાંતિ ભક્તિ કરી પાસ; સા૦
સિદ્ધપુરેં દેહરાસિરે સુ૦ વાંધા ચૈત્ય ઉલ્લાસ. સા૦ ૭૩

વર્ષાઋતુ નેંડી ભણી સુ૦ ન રહ્યા થિર પરિણામ; સા૦
તારંગાની યાત્રા વલી સુ૦ દ્રવ્યે ન કરી તામ. સા૦ ૭૪

ભાવથકી તે વંદિયા સુ૦ વિચમાં નગર અનેક; સા૦
અનુક્રમેં ઘરભણી ચાલતા સુ૦ વાંધા તીરથ અનેક. સા૦ ૭૫

મહિસાણા રાજનગર પ્રમુખેં સુ૦ શ્રીજિનકેરાં ઠામ; સા૦
પ્રણમી પ્રેમે પોહતલા સુ૦ સૂરતિબંદિર ઠામ. સા૦ ૭૬

વિધિસ્યું છઇંરી પાલતા સુ૦ ષટમાસેં કરી યાત્ર; સા૦
જ્ઞાનવિમલસૂરી સાથસું સુ૦ વંદી સફલ કરે ગાત્ર. સા૦ ૭૭

સાત ષેત્રેં વિત્ત વાવતા સુ૦ ઉચિત પ્રમુખ કરે દાન; સા૦
શાસન શોભા દાષવી સુ૦ નિજ વચનસ્યું રાખ્યુ માન. સા૦ ૭૮

ઠામ ઠામ પરભાવના સુ૦ પૂજા સતર પ્રકાર; સા૦
દેવદ્રવ્ય વૃદ્ધિ દાષતા સુ૦ સફલ કર્યો અવતાર. સા૦ ૭૯

સંવત સતર પંચાવનેં સુ૦ સફલ મનોરથ સીદ્ધ; સા૦
જેષ્ટ સુકલ દસમી દિનેં સુ૦ એ તીરથ રચના કીધ. સા૦ ૮૦

કલશ.

ઇમ તીર્થમાલા ગુણવિશાલા કરી સંઘેં અતિ ભલી,
કલ્યાણમાલા ભવિકબાલા લહો જિમ મનની રૂલી;
પરભાતિ ઉઠી એહ જિનવર નામ ગુણકંઠિ ધરઇ,
'જ્ઞાનવિમલ' ગુણોઘ સમકિત સહજ લીલા તે વરઇ. ૮૧

वाचनाचार्यमेरुकीर्त्तिविरचित

शाश्वततीर्थमाला.

પણમિય પહિલઉ ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઉવીસી જિણવર સારો,
નામિ નમુ સિવભૂતિ,
કેવલનાણી નઇ નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાણી,
જાણીજઇ સિવભૂતિ ૧

સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજા સુવઇ નમેવા,
સેવા સુમઇ જિણંદ,
સિવગતિ જિણપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોહર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઇ ધમ્મસુરિંદ ૨

શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઉવીસઇ જિણ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ,
રિસહ અજિય સંભવ અભિનંદણ, સુમઇ પઉમ સુપાસ સુચંદણ,
વંદણ ચંદ જિણંદ ૩

સુવિધિ સુશીતલ જિણ સેયંસો, વાસુપુજ્જ જિણ વિમલ વનંસો
વંસોવુત સુધમ્મ,
મનિ કુંથ અરૂ મલ્લિ ડિ સુવ્રત, નમિ નેમીસર પાસ કિ સુવ્રત,
સુવ્રતિ વીર સુગમ્મ. ૪

પઉમનાભ જિણસૂર સુદેવા, પાસ સયંપહુ પાય નમેવા,
સેવા સવ્વણુભૂતિ;
દેવશ્રુતોદય સિરિપેઢાલો, પોટિલ સિતકિ તિસુવઇ રસાલો,
અમમ નમઉ શુભભૂતિ. ૫

નિષ્કષાય નિપલાક જિણેસર, નિર્મમ ચિત્રગતિ સમાધિ જિણેસર,
સંવર જસહર દેવ;
વિજય મલ્લિ ઉવવાય જિણંદો, અણંત ભેદ નઇ દુઇ જિણચંદો,
વંદઉ સુર નર દેવ. ૬

સીમંધર જુગમંધર સામી, બાહુ સુબાહુ સુજાતિ સુપામી,
સયંપહુ ઉસહ જિણંદ;
અણંત સૂરપહ જિણ સુવિશાલો, ચંદાણણ જિણ વજધર શાલો,
શશિકર ભુજગ મુણિંદ. ૭

ઇસિર નેમિ સિરિ ભડસેણો, મહભદ દેવજસો જિણરાણો,
અજિય જીયા જિણ વીસ;
રિસહ ચંદાણણ સિરિ વરિસેણો, વદ્ધમાણ મહિ તેજિહિ ભાણો,
સાસય ચઉ જગદીસ. ૮

ઇગ સઉ સત્તરિ વિહરઇં જિણવર, નમિ નવ કોડી કેવલિ મુણિવર,
ઉત્તમ મજ્ઝિમ કાલિ;
વિહરમાણ વિહરઇં જિણ વીસ, દુઈ કોડી કેવલિ જગદીસ,
વીસ વિસા નમિ ભાલિ. ૯

સોહમીસાણિહિ સણંતકુમારહ, માહિંદિ બંભ કિ લંતક નામહ,
શુક્ર કિ મુણિ સહસાર;
આણય પાણય આરણ અચ્યુત, નવગ્રીવેક અનુત્તર અચ્યુત,
જિણવર ભુવન વિચાર. ૧૦

લાખ ચઉરાસી સહસ સત્તાણું, ત્રેવીસ અધિકાં જિણગૃહ માણું,
જાણું તિહિ પરિણામ;

કોડિ કિ સઉ નઇ બાવન કોડી, લાખ ચઉરાણુ·સહસ ચઉઆલીમ,
મગસઇ સાઠા તામ ૧૧

ચદ સૂર નઇ ગહ રિખ્ખ તારા, તિહિ જિણબિબ ન લાભઇ પારા,
ઘણુ પણુસઇ શુભકાયા,
મગસઇ કોડી નઇ બહુતરિ કોડી, ભુવનપતિહિ મવિ જિનગૃહ જોડી,
હિવ સખ્યા જિનરાયા ૧૨

તેર કોડિ સઇ કોડિ નવ્યાસી, આહિ લાખ અધિકા સુ સમાસી,
વિતરમાહિ અસખ,
મણૂયલોઇ આસય મવિ તીરથ, નમુ મવેહુ ભણિ ગુણ સમરથ,
સાસય પડિમા મખ. ૧૩

નદીમર નઇ કુડલ દીવિહિ, રૂચક મેરૂ વિશતિ ગયદતિહિ,
દેવોત્તર કુરૂ દસક,
ઇષુકારિહિ નઇ માણુસપગ્બત, વક્ષસ્કારિહિ કુલગિરિ સગત,
ગયવૈતાઢ્ય અનક ૧૪

જબૂ પ્રમુખ મહાતરૂ ગરૂયા, કણયાચલ ઇગ મહ જિ સરૂયા,
સતગિ નદી પુણ અક,
અસીઇ દ્રહ નઇ ત્રિણિસઇ અસીયા, કુડ કહાઈ કિહા નવિ ખિમીયા,
વેયદ્ગિરિ યમકત ૧૫

સહશ્ર તિણિ દોસઇ ઉણુસઠી, જિણગિહ સખા એ મઇ દિઠી,
જિણપડિમા હિવ મખ,
નવ કોડી નઇ દમ લખ ત્રિણુસઇ, વીસે અગ્ગલ ભણી વિસેસિઇ,
તિરિયલોઇ સુહકખ ૧૬

અડસઇ કોડી ડોડિ સતાવન, હુઇમઇ છયાસી શાસત ભાવન,
સપ્યા તિહુયણલોએ,
પનર ડોડિ મઇ કોડિ ખિતાલીસ, લખ્ખ અઠાવન્ન સહસ છતીમ,
અસી જિણપડિમા જોએ ૧૭

સમેઇ સેત્રુજિ સિરિઅઠાવઇ, સોપારઇ સિરિરેવઇ પાવઇ,
જીરાઉલિ ફલવદ્ધી;
રયણુપુર નઇ સિરિસાચુરિઇં, થંભણ ઘોઘે મહૂય દાઠઇ,
ઉનઇ દીવ પ્રસિદ્ધી. ૧૮

દેવકપત્તનિ ચોરીવાડિઇં, મંગલપુર નઇં બાલાગામિઇં,
ગઢજૂનઇ બલેજિ;
અહિપુર ઢીલી સરસું મથુરા, જિણવર જનમ કીયા વર નગરા,
નગર વડઉં પુણ લેજે. ૧૯

સંખેસરિ સીરેસે તારણિ, પંચાસરિ ચારૂપિ અરાસણિ,
માંડવ નઇ કુલપાકિ;
સૂરતિ ભરૂઅછિ નઇ નવસારી, સારદ કાવી વણુથલિ સારી,
ખેડજ નામ મ મૂંકિ. ૨૦

નગરકોટ નઇ દેઉલવાડઇ, ચિત્રકૂટ નઇ સિરિતલવાડઇ,
જે છઇ જિહાં જિનરાજ;
તિહિ સવિહુ કરૂં પરિણામ, ભાવિહિ લેઈ જૂજૂય નામ,
જિમ હુઈ વંચ્છિતકાજ ૨૧

જલ થલ નગર નઇ દેસ વિદેસિઇં, પરબત નદી ગુહાંતરિ દીસઈં,
ગુરૂ લઘુ ખરતર દેવા;
કીત્તિ કરી નઇ મેરૂ સમાણા, તિહિ સામિની સિરિ વહું આણા,
ભવિ ભવિ તમ્હ પઇ સેવા. ૨૨

ઇણિ પરિ જિનગુણ જે જિણ જંપઇ, સાસય જિણધમ્મ પામઇં સંપઇ,
જંપઇ 'કીરતિમેરૂ';
તિ ત્રિકાલ જો જિણગુણ બોલઈ, તેહની કીરતિ સાગર તોલઇ,
રાષઈ ભવનુ ફેર. ૨૩

કોહ માણ માયા મદહીણા, તવિહિ કરીનઇ સવિ કમ્મ ખીણા;
તે એ સવિ જિણ જાણિ;

પંચ મહાવ્રત સૂધા પાલઇ, પાપતણા પદ દૂરિહિ ટાલઇ,
ઇરિયાગય સહિનાણિ ૨૪

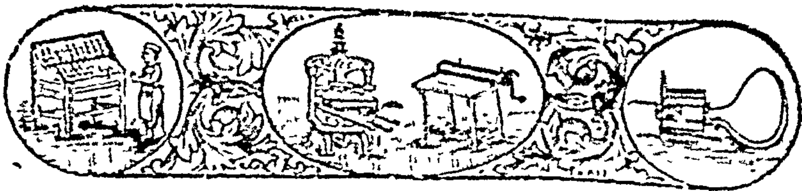
ભવિયણ જણમણ બોહણહારો, નવ કપ્પિઇ નિત કરઇ વિહારો,
વંદઉ તે મુણિરાઇ,
જીવદયા ગત જિણધમ્મ પાલુ, જાખલ મેપલ દૂરિહિઇ ટાલુ,
તિહિ ઊપરિ મણ હાઇ ૨૫

ઉભયકાલિ પડિક્કમણું કરેઇ, દાણ સીલ તવ ભાવણ ભાવઇ,
નાણઇ પણિ અતિચાર,
કુવણિજ કુવ્યસન કરઇ ન કારઇ, મિચ્છિત્ત પવિઇ સરઇ ન સારઇ,
તે સાહુમી અવિચાર ૨૬

ચઉરાસી લખ જીવ ખમાવુ, મિત્ત મિત્ત સમ દિઠિઇ ભાવુ,
બાર મહાવ્રત ચીતિ,
જીવતણી નિત જયણા કીજઇ, અવસરિ આવ્યા નવિ મુકીજઇ,
પાલઉ સૂધી રીતિ ૨૭

ઇય સયલ જિણવર પવર મુણિવર સુદ્ધ સાવિ સ ધૂયા,
પાયાલસગ્ગિહિ તિરિયલોયહિ રહિય સાસય સહિયા,
જે નામિ જપઇ પામિ સ પઇ અમર દ મણુદાયગા,
મમ હંતુ સિદ્ધા સિદ્ધિદાયગ ભવહ સ કઙમોયગા ૨૮

॥ ॐ ॥

श्रीजिनसुखसूरिविरचित

जेसलमेर-चैत्यपरिपाटी.

॥ ઢાલ ૧ રસીયાની ॥

જિનવર જેસલ જુહારીયે લીજે લિષમીનો લાહ વિવેકી;
ગાજે બાજે બહુ ગડગાટસું ચૈત્રપ્રવાડે રે ચાહ. વિ૦ જિ૦ ૧

પહિલી પરદક્ષણાયે પ્રણુસીયે જગગુરૂ વીર જિણંદ; વિ૦
વડ પ્રાસાદ કરાયો વરઢીયે દીપે જાણુ જિણંદ. વિ૦ જિ૦ ૨

પહિલી ભમતીમાંહિ પરતમા એકસો અધિક ઇગ્યાર; વિ૦
ગંભારે દેહરાસરમાંહિ ગિણો ઇકસો ઇકવીસ સાર. વિ૦ જિ૦ ૩

આગલિ શ્રીઆદીસર આવતાં ભમતી બિહું ધર ભાવ; વિ૦
પ્રતિમા પંચાણૂં નૈં વલિ પાંચસૈ ગિણતી કરિ ગુણ ગાવ. વિ૦ જિ૦ ૪

ગંભારૈ નૈ વલિ ઊપરિ ગિણૂં છાજે બિંબ છત્રીસ; વિ૦
ધન પ્રાસાદ કરાયો ગણધરે જોવો ધરીય જગીસ. વિ૦ જિ૦ ૫

॥ ઢાલ ષંભાયતી ॥

ઇમ ચંદ્રપ્રભુ જિનવર મોહીયો પ્રગટ વડો પ્રાસાદ; વિ૦
ભૂમેતી ને ચોસુષ ભેટીયે પરહો તજીય પ્રમાદ. વિ૦ જિ૦ ૬

ભલૈ ઇકસૌ આણૂં ધૂરિ ભૂમિકા એકસૌ છાવીસ એહ; વિ૦

તીજે ભૂમે ચાલીસેં તરાણુવેં જિણવર રાજે જેહ. વિ૦ જિ૦ ૭
કીધી ધ્યાતે ભાતે કોરણી ચારૂ વિવિધવિનાણ, વિ૦
ભણશાલીયેં લાભ લીયો ભલો મોટો જાણ વિમાન વિ૦ જિ૦ ૮

॥ ઢાલ ૨ કાગલીયાની ॥

આવો અષ્ટાપદે રે આપદ જાય અલગ્ગ,
કુથ પ્રાસાદ કરાયો સિંઘવી રે જેહનો જસ કહે જગ્ગ જિ૦ ૯
બાહિરલી ભમતી તિમ ચોકમેં રે જિન એકસો સેતીસ,
દોઇ સો આઠ ગુભારે દમરે રે ગણધર અઠ્ઠાવીસ જિ૦ ૧૦
સોલમ મતિ જિણેસર સેવીઇ રે હિતસો ઉપર હેવ,
ભમતી બાહિરલીમાંઇ ભેટીયે રે દોઇસો ચાલીસ દેવ જિ૦ ૧૧
.. . . ,
ચૌકમાહે જિહા પ્રતિમા ચ્યારમેં રે ભરીયા પુણ્યભ ડાર જિ૦ ૧૨

॥ ઢાલ ૩ કરમપરીક્ષ્યાની ॥

નમીયેં તિહાથી સભવનાથજી રે, તીજે જિનવર તેહ,
ચાવો તીરથ કીધો ચોપડે રે એહનો સુજસ અછેહ જિ૦ ૧૩
બાહિરલે ચોકે પ્રતિમા દોસો રે માહિ અઢીસે ઇકતીસ,
છત્રીસ મડપ વિચલે ભલે રે ગભારે ચોવીસ જિ૦ ૧૪
બાર માહિલી ભમતી બોલીયેં રે દીપે થભા દોઇ,
રચના મહૂ તપની પાટે રચી રે યત્ર તિકે તૂ જોય જિ૦ ૧૫
ડાગે ભલો રચાયો દેહરો રે સીતલ નેં જિહા સાતિ,
ત્રિણસે નેં ચવદે પ્રતિમા તિહા રે ભેટીને તજિ ભ્રાતિ જિ૦ ૧૬

॥ ઢાલ ૪ ચરણ કરણની ॥

વિધિચૈત્યાલે જિનવર વદીયે સઘ ચતુર્વિધ સાથ,
સકસ્તવ એ બેકરિ ગુણ વિધે પ્રણમો પારસનાથ જિ૦ ૧૭
દેહરી બાવનમે બિબ દીપતા પાચસે પેતાલીસ,

પાટિ સેત્રુંજૈ છિન્નૂ પ્રભૂ જિકે પ્રેમ ધરી પ્રણમીસ. જિ० ૧૮

ઇકસૌ બૈતાલીસ બિહૂં ચોકમેં ઊંચૈ મંડપ બાર;
મૂલગંભારૈ દેહરાસર નમૂં સૌ ઇક ચવદૈ સાર. જિ० ૧૯

તિલકૈ તોરણ બીજૈ તોરણૈ બિંબ બાસઠ નૈ બાર;
ત્રેવીસ પાસૈ મંડપ રૈ તિકૈ સો પ્રણમું શ્રીકાર. જિ० ૨૦

સંબત બારૈસૈ બારોત્તરૈ એ જેસલગઢ જાણ;
થાપ્યૌ સેઠૈ કીરતથંભ જ્યૂં મોટો ચૈત્ય મંડાણ. જિ० ૨૧

॥ કલશ ॥

ઇમ મહા આઠ પ્રાસાદમાંહે બિંબ પેંતાલીસસૈ,
ચૌરાસી ઊપર સરણ જિનવર વંદતાં ચિત ઊલસૈ;
દુષ જાય દૂરૈ સુષ પૂરૈ સંઘનૈ સંપતિ કરઇ,
સંથુણ્યા શ્રી 'જિનસુખસૂરૈ' સતરૈસૈ ઇકહોત્તરઇ. ૨૨

॥ श्रीपार्श्वाय ऍं नम ॥

मेघविजयउपाध्यायविरचित

श्रीपार्श्वनाथ–नाममाला.

જિનવાણી આણી હિઈ પુરિસાદાણી પાસ,
જાણી પ્રાણી મયકરૂ થુણસ્યુ નિય મનિ વાસ. ૧

અમલ કમલ પરિમલ જિસો મહિમા મહિમા જાસ,
વ્યાપઇ થાપઈ પરમપદ અતિશય કરત ઊજાસ. ૨

ઠવણારૂપ જિણંદનુ દીપઈ દેસઈ દેમ,
નામમાલ તેહુની કહી આતમ પવિત્ર કરેમ ૩

॥ ઢાલ ૧ ॥

ગૌતમગસનો

સભારૂ સખેસર ઠામઈ પ્રથમ અઠોત્તરસઉ પરણામઈ,
નવનિધિ સિધિ થાઇ જિન નામઇ પ્રભુ પૂજાઇ જન સુખ પામઇ ૪

પરતપ દીઠો એ પરમેસર અવની અતુલીબલ અલવેસર,
અરચીઇ ઘસિ ચદન કેસર કઠ ઠવો મુગતામણિ તેસર ૫

સુદરિ સરિસી અપછર રૂપઇ જિન આગળ નાટકનઇ જૂપઈ,
નવનવ ભગતઇ ગગ આલાપઈ અગ વાળતી ઉચ્છવ આપઇ ૬

અન્તાહર જગતાહર સામી પાસ નમુ નિજ નિત સિરનામી.

દીવબંદિર નવલખ જિન નામી પાસ પસાય સુખસંપદ પામી. ૭

દેવકઈ પાટણ દાદો દેવ માંગલોર નવપલ્લવ સેવ;
બલવંત ધ્યાઉ પાસ વલેજઉ અમીઝરો ઉનઈં વડતેજઉ. ૮

સમ્રફણો વિમલાચલ ભેટઉ ગિરનારઈં તિમ ભવભય મેટઉ;
ફતેપુર ઉનિં કુંકુમરોલ નવખંડ ઘોઘઈં હર્ષકલોલ. ૯

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર થંભણ પાસ લોડણ છોડઈં ભવપાસ;
ભાભઉ ભયહરૂ એ મોઢેરઉ ગુરૂ એ. એ. ૧૦

સહસફણઉ પ્રણમેસ ચિંતામણિ પરમેસ;
વિજયચિંતામણી એ દીપઈં દિનમણીએ. એ. ૧૧

પંચાસર નારંગ કોકો કરઈં નવરંગ;
કંસારી જિન એ ચાંણસમો ધન એ. એ. ૧૨

ભટેવઉ ભગવંત ખેતલવસઈ ખંત;
સૂરતિમંડણ એ ભજ ભીડભંજણ એ. એ. ૧૩

ગઉડી ગુણ આરામ દેવ વડઉ દહગામ;
કલ્હારઉ વરૂ એ જીરાઉલ જયકરૂ એ. એ. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

ડોકરિઓ દિલ ઠારઈં જી સાહિબ સમરીઇં જી,
ગાડરિઓ દુખ ડારઈં જી સેવત સુખ ભરીઇં,
સેરીસઇં સિવદાઈ જી સા૦ ચોડવાડ નમું ધાઇ જી. સે૦ ૧૫

પાલ્હવિહારઈં પાસ જી સા૦ સાચોરઉ સુખવાસ જી; સે૦
ભિન્નમાલ ભલ રૂપ જી સા૦ પોસીનઉ ચારૂપ જી. સે૦ ૧૬

જાલોરઉ જગિ જાગઈં જી સા૦ મંડોવર મન લાગઈં જી; સે૦
ફલવધીઇં ફલ આપઈં જી સા૦ વરકાંણઇ વર વ્યાપઈં જી. સે૦ ૧૭

વાડીપાસ વિશેષ જી સા૦ નાગોરે નવરેખ જી, સે૦
વીકાનેરઈ દીઠઓ જી સા૦ તિવરી મહિમા મીઠઓ જી સે૦ ૧૮
વિઘનહરઉ જિનરાજઈ જી સા૦ ચાચોલઉ જગિ ગાજઈ જી, સે૦
નીલવરણ નાકોડઇ જી સા૦ ઊધમણઉ દુખ ત્રોડઇ જી સે૦ ૧૯

॥ ઢાલ ૪ ॥

શ્રીસોમચિંતામણિ દેવમણી દેલવાડઇ,
નીંબાજ નીંબોલઈ નામી નિણૂયાડઇ,
સાદડીઇ માદઈ વાકલીઇ જાપોરઈ,
ધ્યાઉં ધનદાયક છેછલીઇ અણદોરઇ ૨૦

કાચોલી કરજૂ જિનવર ઘૃતકલ્લોલ,
ઝોટિંગો ચેલણ કાપરેડઉ રંગરોલ,
અહિચ્છત્તઉ ભડકલ ચલવેમર ચીલોડઈ,
સામલઉ સુભ સામી સેવ કરૂં મન કોડઈ ૨૧

શ્રીરાવણપ્રભુજી સંકટભંજન નામઈ,
કરહેડઉ કામિતપૂરણ માડણ ગામઇ,
આણંદ આણિ દઇ દિઇ અમીનો સાર,
નાગદ્રહ નમીઇ દેવ અષોપ ઉદાર ૨૨

કુકડેસર ભયહર રામપુરઇ અભિરામ,
ઊજેણ અવંતી માઢ પરિંડઈ ઠામ,
માડવ સુડાલો તિમ વલિ લીલવિલાસ,
પ્રણમીઈ વડાલી દૂધાધારી પાસ ૨૩

મહિમાહિ મહિમામંદિર શ્રીમગસીશ,
સુર નર નાયકપદ આપઇ જે બગમીસ,
વામમઇ અલોણઉ મેરપુરઈ અંતરીક,
કૃષ્ણ સરિસઈ હરસઇ વરસઈ જગ્મ રસનીક ૨૪

જેસલમેરઈં જિન મનમોહન કલિકુંડ,
ઇલોરઇં અતિશય વડોદરઇં પરચંડ;
ડુંગરપુર ઈડર ઉદયપુરઈં જિનરાય,
ધવલકઇં નવસારી વાણારસી વરદાય. ૨૫

॥ ઢાલ ૫ સેત્રુંજ ઉદ્ધારની ॥

ઇણપરિ પાસ જિણંદજી એ ઠવડણા દેસઇં દેસ,
સંખેસર સુરતરૂ એ નામમાલ એ નિત ભણુઇં એ;
તસ દિઇં લચ્છિ અસેસ જિણેસર જયકરૂ એ. ૨૬

ધન્ય દિવસ મુઝ આજનો એ સફલ થયો અવતાર; સંખે૦
નામ મંત્ર કરિ હું જપું એ પ્રભાવતીભરતાર. જિણે૦ ૨૭

ધરણિંદ નઇં પદ્માવતી એ પાસયખ્ખ જિનપાસ; સંખે૦
દેવ અનેક સેવા કરઇં એ પૂરઇં સેવક આસ. જિણે૦ ૨૮

ૐ હ્રીઁ શ્રીઁ અર્હઁ ભણી એ માહિં વરણ અઢાર; સંખે૦
ધ્યાઇં ધવલઇં ધ્યાનસું એ તે લહઇં કેવલ સાર. જિણે૦ ૨૯

કોહ લોહ મદમોહસું એ બાંધ્યાં કરમ દુરંત; સંખે૦
દેવ દિણેસર દરિસણઇં એ છોડઇં તે સવિ સંત. જિણે૦ ૩૦

સતર પ્રકારઇં પૂજના એ કરિ જિનની નવરંગ; સંખે૦
લષમી લાહઉ લીજિઇં એ જિમ થાઇં સિવસંગ. જિણે૦ ૩૧

શ્રીવિજયપ્રભ સૂરિવરૂ એ જયવંતો નિસદીસ; સંખે૦
ગુરૂવચનિં સમકિત લહી એ સેવઉ સબલ જગદીસ. જિણે૦ ૩૨

નવ નવ રાગઇં જિનતણી એ નામમાલ ગુણગીત; સંખે૦
ગાઇં ધ્યાઇં ભાવસુ એ તે થાઇં જગજીત. જિણે૦ ૩૩

કલશ.

શ્રીપાસજિનવર વિનતસુરનર હરિહર સેવિત પાદ એ,
ભયભીડભંજન ભવિકરંજન સેવકજન સુપ્રસાદ એ,
તપગચ્છસુંદર મુનિપુરંદર વિજયપ્રભસૂરિશય એ,
તસ પુણ્યરાજ્યે પંડિત છાજઈ કૃપાવિજય જસવાય એ 34
તસ સીસ બંધુર દીવણદિર મેઘવિજઈ જયકરી,
એ નામમાલા ગુણવિશાલા રચી ગુરૂપદ અનુસરી. 35

ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથનામમાલા પૂર્ણા ।। સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે ભટ્ટારક
શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીશ્વરચરણસેવા કુર્વતા ચતુર્માસક
મધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિ
તીર્થયાત્રા સંઘપતિ પટ્ટભક્ત વસા૦ શ્રીનેમીદાસ
સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ ।।

॥ अर्हम् ॥

शत्रुंजयचैत्य–परिपाटी.

સરસતિ સામણિ નમીય પાય સિરિ સેત્રુજકેરી,
ચેત્રપ્રવાડી જઉ રિચ્ચ સહેવ મનિ રંગિ નવેરી;
પાલીયતાણય પાસ વીર લલતાસર વાંદઉં,
નેમિહિં કઉણુહિં નમીય પાય ભવદુખનિકંદઉં. ૧

ચડીઇ સેત્રુજિ રંગિ શૃંગિ જઉ દેઉલ દીસઇ,
જાણે આવ્યાં અમરલોકિહિ વંકાજન કૈસઇં;
પહિલઉં પઢમારંભિ માત મરૂદેવિ નમેસિઉં,
સંતિ નમીય પય મણૂઅ જનમ હિવ સફલ કરેસિઉં. ૨

છીંપાવસહીઅ નમીઅ આદિ અનયવણૂવિહારો,
આસ ધીર ધરિ ધર્મસીહ નિરસીહવિહારો;
આદીસર પડિહાર સાર જખેસ વડિલ્લ,
ફલનાલીરે ભેટીઇ મનરંગિહિં કઉડિલ. ૩

લાધૂવસહી અમં ચંગ રગિ મનરંગિહિં ગાઢઉં,
સિંહનાદપ્રાસાદ તિહાં અચ્છઇ અસનાઢઉં;
વીર જિણેસર નમિસ નેમિ ટોટરાવિહારો.
મોલ્હાવસહી નમિસ દેવ શ્રેયંસ સસારો. ૪

બાહડજિણહર સોલમઉ સિરિ સંતિ જિણેસર,
ભંજિસ ભવભયતણીય ભ્રાંતિ ફેડય પરમેસર;

રાજરખહિ કારવિય દેવ આદીસર મઇમૂ,
દીઠા સામી જીવતા એ જાણે કિર મઇમૂ ૫

॥ વસ્તુ ॥

પઢમ જિણુવર પઢમ જિણુવર માત મરૂદેવિ પણુમેવીય,
સ તિજિણુ રિસહુ નેમિસિર વીર સામીય,
નાલીરે કૂલિ ભેટીય કવડજખ ગયખધિ,
ગામાયસિરિ સેઅ સજિ સતિજિણુ પણુમીય પહિલયટૂકિ,
અભિનવ આદીસર નમીય પાપ પરહા સિવ મૂકિ ૬

હિવ અણુપમસરપાલિ વેસ્યાવસહી જિણુ નમૂઅ,
સરગારોહુ નિહાલિ ત્રિહુરૂપે સિરિ રિસહુજિણુ ૭

જોઈય પોલિ પ્રવેશ વાઘણિ સીલમય ઘડીય,
મૂકિઅ પાપ અમેસ જઉ જિણુવયણુહિ મિઉં જડીય ૮

હિવ દક્ષણુદિસિ જોઇ વરવસહી ખરતરતણીય,
કોય ભણુય સુરલોઇ અમીઅકુડ કુવણુહિ ભણીય ૯

આદિજિણેસર વાદિ ગભારય તિહા મૂલગય એ,
બીજય નેમિ જિણુદ ત્રીજઇ પાસ જિણુદપહુ ૧૦

પાચઇ મેરૂ જિણુદ પચ્ચાસી તિહા પણુમીય એ,
અમૂલીય ભવદક ચઉગીથ્થિઉ સિર નેમિજિણુ ૧૧

દિખ્ખ નાણુ નિવાણુ કલ્યાણિક નેમીસરહ,
દસ દો અ જિણુણિ બાઇ ચિહુદસિ ત્રિહુભુયણે નમ અ ૧૨

થાનક થોડામાહિ થાપિઆ અગ્છઇ સવિ નમૂ અ,
બાંનિમ ભવની દાહિ તુ બાવિહિ આઘઉ નમૂ અ ૧૩

ગિરનાર ગિર અવતાર નેમિજિણેસર પ્રણુમીય એ,
સાણપઇ-જૂનકુમાર અ બિ કિ થ બણિજિણુ સહીય ૧૪

ઇન્દ્રમંડપ અનય સાન બાહિ નર ટેગી રહુગીય,

જયતસીહ ધન તાત જિણિ નંદીસર આણિઉઓ. ૧૫

ઘોડાંચઉકી ગઉખ મઢ મંદિર વસ્તગિતણા એ;
કારવ્યાં તસ સંખ જાણય કવણુ વચક્ષિણૂ એ. ૧૬

॥ વસ્તુ ॥

સરહપાલિહિં સરહપાલિહિં સરગારોહ ત્રિહુરૂપે,
સિરિરિસહજિણું નમિવનમિખેચરહિં સેવીય,
દક્ષણુદિસિ ખરતરવસહી માંહિ સિવ જિણુ નમેવીય;
ગિરનાહ અવતાર વર નંદીસર બાવન્ન,
ઇંદ્રમંડપ સો કારવીય વસ્તુપાલ ધન ધન્ન. ૧૭

હરષિઉ એ ચિત્ત અપાર દેહ રોમંચિય અમ્હ તણુઉ ય;
પહુતઉ એ ભવનદુવારિ તિલખખતોરૂણુ દેખિસિઉ ભણૂં એ. ૧૮

પોલહિં એ માહિં પઇટ્ઠ પાવડીઆરે તુ ચડ્યાં એ;
સામહૂ એ સામી દીટ્ઠ નયણિ અમીયરસિસિઉં જડ્યાં એ. ૧૯

દેઉલી એ પાખલિ ત્રિનિ પ્રદક્ષણુ દીજઇં અતિભલી એ;
પાંડવી એ થાપીઅ ધન્નિ તુ દીટ્ઠઉ જિણ લેપમઉ એ. ૨૦

થાપીઉ એ સમરિનરિંદ મૂલગભારઇ આદિપહો;
ઘડીઉ એ અમીયનીસંદિ કિર કપૂરિ કિ ચંદમહો. ૨૧

પૂજીઉ એ તિહૂયણસામિ તિહૂયણુ વંછિય કપ્પતરો;
ડાવઈ એ જિમણુટ્ઠામિ પુંડરીક ગુણુધાર વરો. ૨૨

નાન્હાં એ મોટાં બિંબ ત્રિબાર ગભારઇટ્ઠય;
વાંદઉં એ સવિ અવિલંબ કર જોડીય સિરવર ઠવિય. ૨૩

॥ વસ્તુ ॥

તિલખખ તોરૂણુ તિલખખ તોરૂણુ નયણુ જુ દિટ્ઠ,
તુછૂટઉ ભવદુહ પોલિમાંહિ પગથીઅ ચડી એ,
સુરૂદેવ્યા અંગ રહ નયણિ દિટ્ઠ કિ સિઉ અમીયઘડી એ;

ત્રિગારઇ પહુ લેપમઅ ગભારઇ સો નાહ,
પુડરીકપડિમા મહીય બિબ નમીલયનાહ ૨૪

ગભારઇ હૂતા દસિ દક્ષણુ ચૈત્રપ્રવાડિ કરઇ વિચક્ષણુ,
મફલ જનમ કરઇ આપણૂ એ ૨૫

આગલિ મામલીઆવિહારો સીલમી ઓલિ જિણુજ હારો,
દેમલવસહીઅ મન રહિઉં એ ૨૬

ત્રિહુભવણુઇ કહીય કોડાકોડિ તિહા બિબ વાદઉં કર બે જોડિ,
વિહરમાન વીસઇ નમૂ એ ૨૭

મામખમણિ જણીણુ સજુત્તા પાચય પાડવ મોક્ષ પહૂતા,
ઉત્તમ તે નર વદિય એ ૨૮

અટ્ઠાવય ચઉવીસ જિણાલઉ ગમેતિમહરિ જિણુવીસ નિહાલઉં,
પેથાવસહીય મન રહિઉં એ ૨૯

હેઠલિ આવ્યા રાયણિ રૂ ૧ તુઉ નિશ્ચિઇ ટલીયા ચવિ દૂષ,
મઘવી સિરિ દૃધિ ઝરય એ ૩૦

તાસ તલઇ આદીસરચરણુ પૂજ્યા ટાલઇ જામણુ મરણુ,
મોર નાગ બે જોઇઇ એ ૩૧

ચલણુ સહિત જિણુવર બાવીસ લેપમય તીહ નામઉં ચીસ,
સાચઉરૂ સિરિ વીરજિણુ એ ૩૨

મખીસરિ નઇ સોવલવસહી પાસ વીર મઈ નમવા સહી,
કામગીયા બે બારણુ એ ૩૩

જગતિમાહિ છઇ અતિઘણા દેહરા એક નાન્હા છઇ એક મોટેરા,
બિબ સખ્ય નવિ જાણીય એ ૩૪

તીહુ બિબહઉ કરઉં પ્રણામ ચદ્રિ લેહાવઉં આપણુ નામ,
ગભારય વલી આનીઆ એ ૩૫

॥ વસ્તુ ॥

જગતિ વંદિય જગતિ વંદિય સયલ જિણબિંબ,
સીલમઈ લેપમય ઓલિ મૂલિ જિણવરહ નામીય,
મુણિસુવ્વય વીરજિણં અસ્સબોહ સચઉર સામીય;
સંખીસરિ નય સોષલવસહી કાસગ્ગીઆ બે બારિ,
વંદિય રંગિઈં પૂરિઅ આવિય ભવતુ મજઝારિ. ૩૬

સિદ્ધિષેત્રિ આદીસજિણં માલ્હંત એ દીઠઉ તિહૂઅણનાહ;
જાણે વૂઠઉ અમીય ઘણં માલ્હંત એ પીટઉ ભવદહદાહ. ૩૭

સફલ જનમ મઝ હૂઉએ માલ્હંત એ સફલ હૂઉએ દીહ,
દીઠઉ વિમલાચલધણીય માલ્હંત એ સાધુમાહે હુઈ લીહ; ૩૮
બાલકપરિ કહીયં લાડિસિઉંઅ માલ્હંત એ સામાય તણય ઉચ્છંગિ;
લોટીંગણે જઈ માગિસિઉં માલ્હંત એ સિવસુખં મનનઇ રંગિ. ૩૯
સેત્રુજિગિરિવરિ સઈંધણીયં માલ્હંત એ ઊગિઉ અભિનવચંદ;
મૂરતિ પરમાનંદ દય એ માલ્હંત એ ટાલઈ સવિ વિચ્છંદ. ૪૦

રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરઇ માલ્હંત એ ચૈત્રવાડિજ એહ;
તીરથયાત્રા ફલ દય એ માલ્હંત એ નિરમલ કરઈં સુદેહ. ૪૧

५०—विनीतकुशलविरचित

शत्रुंजयतीर्थयात्रा

દુહા.

સરસતિ માત મયા કરી આપો વચનવિલાસ,
શ્રીસેત્રુજયગિરતણુ તવન કરૂ ઉલ્લાસ ૧

શ્રીશત્રુજય એહવુ જપતા પાપ પલાય,
તો જાત્રા કરતા થકા પુન્યભડાર ભરાય. ૨

શ્રીસત્રુજય સઘપતી થયા થાસઇ અનેક,
પણિ પચમ આરઇ અધિક શપી સઘવી ટેક ૩

સાભલતા ગુણ તેહના હોઇ લાભ અપાર,
સેત્રુજતીરથ સકથા કરતા સુલભ સસાર ૪

॥ ઢાલ ૧ ॥

રાગ કેદાર

આવો આવો રે ચતુરનર સેત્રુજ જઈઇ, આણી અગિ ઊમાહ લાલ રે,
ભવકેરા પાતિક વારઇ, ભેટ્યા ઋષભજિનનાહ લાલ રે આવો ૫

તીરથકર ગણધર ઈહા આવ્યા, આવ્યા મુનિવર કોડિ લાલ રે,
સુરનર વૃદ અસુર પણિ આવી, પ્રણમઇ બે કર જોડિ લાલ રે આવો ૬

સિદ્ધ અનત થયા એણિ ગિરવરિ, થાસઇ સિદ્ધ અનત લાલ રે,
કાકરઇ કાકરઇ સિદ્ધ અનતા, ઇમ ભાષઇ ભગવત લાલ રે. આવો. ७

તીરથ સઘલાં કરતાં જે ફલ, તેહુથી અસંખ્ય ફલ હોય લાલ રે;
સેત્રુંજ ગિરવર દીઠઇ તે ફલ, જાત્રઇં બહુફલ જોય લાલ રે. આવો. ૮

કુણ સંઘ સંઘાતિ જાત્રા, આવ્યા વિમલગિરિ શૃંગિ લાલ રે;
ઋષભાદિકજિન જુહાર્યા જુગતિં, તે કહું મનનઇ રંગિ લાલ રે. ૯

॥ ઢાલ ૨ ॥

રાગ કેદારો ગોડી.

કપૂર હોઇ અતિ ઊજલું રે, એ દેસી.

જંબૂદીપમાં જાણીઇ રે, ભરતપેત્ર ઉદાર;
સોરઠદેસ સોહામણો રે, જિહાં સેત્રુંજ ગિરિનારિ;
ભવિકજન, સમરો સેત્રુંજ નામ, જેહુથી સઝઇ સઘલાં કામ;
જેહનાં એકસો અટ્ઠોતર નામ, ભવિકજન સમરો સેત્રુંજ નામ.
આંકણી. ૧૦

જૂનોગઢ યાદવતણો રે, વસઇ વ્યવહારી અનેક;
ધરમ કરમ સહૂ સાચવઇ રે, મનિ ધરઇ અરિહંત એક. ભવિ. ૧૧

સહસવીર સંઘવીતણા રે, સાતે પુત્ર રતન્ન;
પણિ કુલમંડણ રાજસી રે, ધરમ ઊપરિ જસ મન્ન. ભવિ. ૧૨

સજનમાં બેઠાં એકદિનિં રે, આવ્યો મન ઉછરંગ;
ભાગ્ય હોઇ તો કીજીઇ રે, સેત્રુંજ સંઘ સુચંગ. ભવિ. ૧૩

સજનવરગ સહુઇ કહઇ રે, લીઓ લષમીનો લાહ;
સકલ સંઘ તવ સેલીઓ રે, વીનવઇ ધરીય ઉચ્છાહ. ભવિ૦ ૧૪

શ્રીસેત્રુંજય સંઘ કરી રે, જાત્રા મનહ જગીસ;
સહુઇ સાથિં સૂંઢવૂં રે, હા ભણો વિસવાવીસ. ભવિ૦ ૧૫

વિજયદસમીનિં દીનિં રે, કરઇ સંઘ તિલક ઉદાર;
મુહુરત દિન નિરધારીઓ રે, સતર બાવીસા મઝારિ. ભ૦ ૧૬

પોસ વદિ પહિલી તિથિ ભલી રે, પુષ્ય નક્ષત્ર ગુરૂવાર,
જાત્રા જાતા જય કરઇ રે, સબલ મુહુરત શ્રીકાર. ભ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

રાગ આશાઓરી

ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાજા, એ દેશી

દેસ પ્રદેસઇ કંકોતરી મેહલી શ્રીસંઘ તેડવા કાજિ રે,
સીદ્ધાચલની જાત્ર સારૂ આવવું સહુ કરી સાજ રે ૧૮

ધન ધન તે જે સેત્રુજ ભેટઇ મેટઇ પાપના પૂર રે,
એ ગિર દીઠઇ દૂરગતિ નોહઇ હોઇ પુન્ય પડૂર રે ધન૦ ૧૯

સરદારખાન નબાપનઇ મલીઆ ભેટણું વારૂ લેઈ રે,
ખુસીય થઈ સિરપા બંધાવઈ માન મહોત બહુ દેઈ રે ધન૦ ૨૦

પરવાના લખીઆ ગામ ગામઇ સંઘવી કહઇ તે કરયો રે,
થાણા બોલાવઇ ઠામ ઠામઇ લાલચિ લોભ મ ધરયો રે ધન૦ ૨૧

ફુરમાન લેઈ આવ્યા માન પામી સંગ સામગરી મેલઇ રે,
સંઘ સંઘાતિ જે જે જોઈઇ તે તે અણાવઇ પહઇલઇ રે ધન૦ ૨૨

સંઘ ચતુરવિધ સાથિ નેમિજિન ભેટ્યા શ્રીગિરિનારિ રે,
પૂજઇ પ્રણમઇ ભાવના ભાવઇ ગાઇ ગુણિજન ગીત અપાર રે ધન૦

ઓચ્છવસૂ આવુ દઇ નિજ ઘરિ સંઘવી આવ્યા જામ રે,
સંઘ આવ્યાની વધામણી વારૂ સાભળી હરખ્યા તામ રે ધન૦ ૨૪

દીવબંદિર પાટણ વેલાઓલ પોરબંદિર પરસીદ્ધ રે,
દેસ પ્રદેસી ગામ નગરના આવી સંઘઇ ડેરા દીદ્ધ રે ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

રાગ ધન્યાસી.

ભરતનૃપ ભાવસ્યું એ, એ દેસી.

મુહુરતનઇ દિનઇં પ્રહઇ સમઇ એ, દેવગુરૂ પ્રણમી પાય કે;
હરષ ધરી ઘણો એ, કરવા શ્રીસેત્રુંજ જાત્ર કે,
હરષ ધરી ઘણો એ. ૨૬
કહઇ સેત્રુંજય પધારવું એ, તેડી સાધ સમુદાય કે. હ૦ ૨૭
ભોજન કરી મન ભાવતું એ, સધાવઇ સંઘવીરાય કે. હ૦ ૨૮
પંચ શબદ વાજિત્ર વાજતઇ એ, ગુણિજન ગાવતાં ગીત કે. હ૦ ૨૯
ઓછવસૂં આડંબરઇં એ, ભાટ ભલાં બિરૂદ ભણંત કે. હ૦ ૩૦
સાથિં સહૂ સંઘ ગઢતણો એ, સંઘવીનઇં દીઇ બહુમાન કે. હ૦ ૩૧
પ્રસ્તાનઇ સંઘવી સધાવતાં એ, શકુન ભલાં ભલાં થાય કે. હ૦ ૩૨
આઠ દિન પ્રસ્તાનઇ રહી એ, સિદ્ધિ કરી વઢાલિં જાય કે. હ૦ ૩૩
ધોરાજી નિં મઝેવડી એ, સંઘ ભેલો રાણપુરઇં થાય કે. હ૦ ૩૪
મજલઇં મજલઇં ચાલતાં એ, ગોલ ધોરીનઇં દેવાય કે. હ૦ ૩૫
સાથિં વોલાવા તેડીયા એ, પાલા નઇં અસવાર કે. હ૦ ૩૬
છત્રીઆલી વહિલિ સાથિં ઘણી એ, બેઠા બહુ નર નારિ કે. હ૦ ૩૭
સંઘવી રાજસી રંગસું એ, પાલષીમાં સોભાય કે. હ૦ ૩૮
સુત પાસઇં સોભઇ વડો એ, કપૂરચંદ ગુણગેહ કે. હ૦ ૩૯
વજપાલ અમરો સંઘવી એ, સુંદર સંઘવી જોડિ કે. હ૦ ૪૦
આગલિ પાછલિ ચાલતાં એ, ચોકીમાં સિરદાર કે. હ૦ ૪૧,
નવરંગ નેજા આગલિ એ, ગડયડ વાજઇ નીસાણ કે. હ૦ ૪૨
ભાઈ ભત્રીજા ભાણેજસું એ, મિલતા મિત્ર વિવેક કે. હ૦ ૪૩

દોલતિવતા દીપતા એ, વ્યવહારી મ ઘમા અનેક કે હ૦ ૪૪
સાથિ દેહરામર દીપતુ એ, પૂજા સનાતર થાય કે હ૦ ૪૫
સાધ ઘણા સ ઘમા મટ્યા એ, ધરમ ઊપરિ જસ ચિત્ત કે હ૦ ૪૬
દાન સુપાત્રિ દીઈ ઘણા એ, ધરતા સેત્રુજ ધ્યાન કે હ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

રાગ ગોડી

આઠમઈ દિન આણુદસુ, મન ભમરા રે,
દીઠો સેત્રુજય દીદાર, લાલ મન ભમરા રે ૪૮

રૂપા નાણુઇ કરી લૂછણા મન૦ દીઇ જાચકનઈ સાર, લાલ મન૦ ૪૯

પાલીતાણુઇ ડેરા દીઆ મન૦ લલિતસરોવર પાલિ, લાલ મન૦
સેત્રુજ ધ્યાન ધરઇ સહૂ મન૦ મુકી મનિ જજાલ લાલ મ૦ ૫૦

ઘોઘેથી શ્રીપૂજ્ય તેડીઆ મન૦ આદર કરીય અપાર, લાલ મ૦
સામહીઉ સબલૂ કરી મન૦ આવ્યા પાલીતાણા મઝારિ લાલ મ૦ ૫૧

શ્રીપૂજ્ય સાથિ સ ઘપતી મન૦ તિમ વલી સ ઘ સમુદાય, લાલ મ૦
ઋષભજિણેસર ભેટીઆ મન૦ ભાવઇ પ્રણમી પાય લાલ મ૦ ૫૨

ત્રિણિ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી મન૦ આવઇ રાયણિ પાસ, લાલ મ૦
શ્રીપૂજ્ય વાચક મુનિવરા મન૦ મહુ સ ઘ બેઠા ઉલ્લાસિ લાલ મ૦ ૫૩

સ ઘવીની માત મજાણુદે મન૦ શ્રાવિકા છ સ ઘાતિ, લાલ મ૦
માલ પહઇરઇ મન ર ગસૂ મન૦ કોએ કરઇ પચખાણ બહુ ભાતિ. લા૦ મ૦

॥ ઢાલ ૬ ॥

નાહના મોટા બિ બ સવે સાહેલડી રે, પૂજી પ્રણુમી પાય, ગુણવેલડી રે
પ્રગલ પૂન્યઇ કરી સ ઘવીઇ સા૦ અદ્રમાલ પહેરી ઊછાય ગુ૦ ૫૫

સહૂ સ ઘ સ ઘવીઇ જમાડીઓ સા૦ પરિઘલ મનઇ પકવાન, ગુ૦
તિમ વલી ભાઈ ત્રિણિ વડા સા૦ સ ઘવી ચાપસી પ્રધાન ગુ૦ ૫૬

સંઘવી લષમસી અંદ્રજી સા૦ મનિ ધરી અધિક ઉચ્છાહ; ગુ૦
જુગતિં સંઘ જમાડીનિં સા૦ લીધ લષમીનો લાહ. ગુ૦ ૫૭

એકસો પંચાવન સાધસું સા૦ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીરાય; ગુ૦
આદરઇં સંઘનઇં અતિ ઘણુઇ સા૦ પગલાં કરઇ તપગછરાય. ગુ૦ ૫૮

પુન્યવંત પોરબંદિરતણો.સા૦ અભયચંદ નામ પ્રસીદ્ધ; ગુ૦
સંઘમાંહિં સહૂકો એનઇં ઘરઇં સા૦ ષાંડઇં લહણી કીદ્ધ. ગુ૦ ૫૯

જાચકજન સંતોષીઆ સા૦ સુહ માગ્યાં દેઈ દાન; ગુ૦
શ્રીપૂજ્ય વાંદી પ્રહસમઇ સા૦ સંઘ ચાલઇ·થઈ સાવધાન. ગુ૦ ૬૦

અગ્યારમઈ દિન આણંદસું સા૦ દેઈ દમામે ઘાય; ગુ૦
સાતે મજલે આવીઆ સા૦ ગિરિનારિ ધરીય ઉછાહ. ગુ૦ ૬૧

સહુજન સાહમા આવીઆ સા૦ આડંબર કરીય અપાર; ગુ૦
સુભશકુને પ્રવેશ કરઇ સા૦ વરત્યા જયજયકાર. ગુ૦ ૬૨

જે જિહાંથી સંઘ આવીઆ સા૦ નેમીસર પ્રણમી પાય; ગુ૦
કુશલિં ષેમિં નિજ ઘરિં સા૦ તે તિહાં પોહતા થાય. ગુ૦ ૬૩

।। ઢાલ ૭ ।।

રાગ ધન્યાસી.

ભેટિ રે ભેટિ રે ભેટિ સેત્રુંજગિરિ,
રંગભરિ ભવિકજન ઋષભસામી;
એહ તીરથતણું ધ્યાન ધરી એકમનાં,
પ્રહસમઇ પ્રણમીઇ સીસ નામી. ભે૦ ૬૪

તીરથ ત્રિભુવનતણાં નામ નિરૂપમ ઘણાં,
આબૂ સમેત ગિરિનારિ સોઈ;
સેત્રુંજ જિન જુહારતાં ફલ અસંખ્યાં કહ્યાં,
ભાવ ભલઇ ભેટતાં પુન્ય હોઈ. ભે૦ ૬૫

ધન્ય માનવતણો જનમ જગમા લહી
વિમલગિરિ વાટિ દ્રવ્ય જેહ વાવઇ,
તેહતણા ફૂલતણો પાર કુણ કહી સકઇ
સાસ્વતા સુખ નર સોય પાવઇ ભે૦ ૬૬

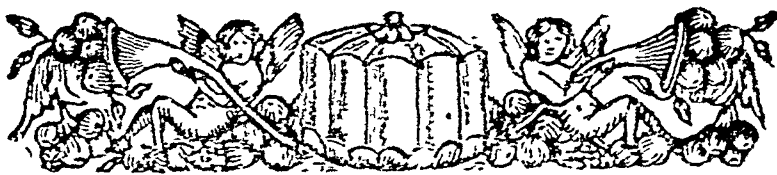
દિવસ ઘણાતણો મનોરથ મનિ હતો
વિમલગિરિ વ દવા ઋષભ સામી,
પ્રબલ પુન્યઇ કરી સફલ સહુ તે થયુ
કોડિ કલ્યાણ નવનિદ્ધિ પામી ભે૦ ૬૭

સ વત સત્તર સાર બાવીસમા
જાત્ર જુગતિ કરી એહ વરષઇ,
જ ગમતીરથ જૈનશાસનપતી
વ દીયા વિજયપ્રભસૂરી હરષઇ ભે૦ ૬૮

કલસ.

ઈમ સ્તવ્યો સ્વામી મુગતિગામી ઋષભ જિનવર સ કરો,
શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ દ સાહિબ સ પ્રતિ ગોયમ ગણધરો,
તસ ગચ્છિ પ ડિત સુમતિકુશલ શિષ્ય વિવેકકુશલ વિબુધવરો,
'વિનીતકુશલ' કહઇ સેત્રુ જમ ડણ આન દ મ ગલ જયકરો
સ ઘ ચઉવિહ સુખ કરો ૬૯

कविलावण्यसमयविरचित

आदिनाथ–भास.

સરસતિ સરસતિ દિઉ વયણાં ઘણાં ગાઇસિ ગિરૂઆગુણ સેત્રુજિતણા. ૧

ગાઇસિઉં શ્રીસેત્રુંજિતણા ગુણવિમલ વસુહાં વિસ્તર્યા,
પૂરવ નવાણૂં વાર જાણૂં આગઇ આદિ સમસર્યા;
ઇણઇં ડૂંગર દીઠઇં નરગ નીઠઇં મુગતિનાં ફલ ઢૂકડાં,
પામીઇ સદગતિ.નહીય દુરગતિ દૂરિ જાઇં દૂષડાં. ૨

ભરથનરેસરૂ અતિહિં ઉદારૂ એ શ્રીસેત્રુંજિગિરિ પ્રથમ ઉધારૂ એ. ૩

ઉદ્ધાર પહિલઉ ભરથકેરૂ બીજઉ સુગુરૂ સોહાવ એ,
ત્રીજઉ તિ પંડવરાય યુધિષ્ટુર પુહવિ પ્રકટ કરાવ એ;
ચુથું તિ જાવડ અનઇ બાહડ કરાવ્યુ જગિ જાણીઇ,
ઉદ્ધાર છટ્ઠઉ સાહ સમરાતણુ વલીઅ વષાણીઇં. ૪

ધન ધન ધરમી દેસ મેવાડૂ એ ચિહું દિસિ ચઉપટ નગર ચીત્રોડૂ એ. ૫

ચીત્રોડ ધન ધન નગર નિર્મલ આમરાયકુલિ મંડણઉ,
સાહ સરણદેવ તિ રામદેવ તિ લષમસી લષપરિ ગણઉ;
સાહ ભોઅણપાલ તિ ભોજ રાજત ઠાકુરસી ષેતાગરૂ,
નરસિંગ તોલા ઘરણિ લીલૂ પુત્ર જનસ્યા સુરતરૂ. ૬

રતના પોમા દશરથ ગુણનલા ભોજા કરમા બંધવ સવે ભલા. ૭

સવિ ભલા બધવ કરમ રાજત પુણ્યકાજ પ્રગટ કરઈ,
પ્રાસાદ પ્રતિમા રગમ ડપ અચલ થાનક ઉદ્ધરઇ,
અતિ કરઇ આદર સાહુ બાહાદર તાસ ફુરમાણુ જ લહી,
ઉદ્ધાર કારિઉ આતમુ શ્રીસેતુન્જિગિરિ જાણુઉ સહી ૮

પાલીતાણુઇ મહજ સુહાલડી લલનમગેવગિ બાધી પાલડી ૯

પાલડીઅ બધિ સુપધિ ગયણુિ વેગિ વિમલગિરિ ચડઇ,
શ્રીકર્મસિહતણુા મનોરવ સવિ પ્રમાણુ જ પુન્ય વડઇ,
રવિરાજ નરસિહ મત્રિ મોટા વીગ ઘણુ આદર કરઇં,
શ્રીઆદિનાથ પ્રાસાદ પરિકલ કાજ સવિ કહિના સરઇ ૧૦

સવત પનર વરસ સીત્યાસીઇ વદિ વૈશાખિ લગન પ્રકાસીઇ ૧૧

પરકાસીઇ વરલગન પચમિ વેગિ વાહણુિ જોનગી,
ઉત્તર દખિણુ પૂર્વ પશ્ચિમ પાઠવઇ કટોતરી,
કેવિ અશ્વા આસનિ કેવિ સુખાસનિ કેવિ રથ સોહાવ એ,
શ્રીસઘ માગણુ જણુ મનોહર મોટા મુનિવર આવ એ ૧૨

હુઇ પ્રતિષ્ઠા સઘ સવે મિલ્યા અન્ન અવારી વછિત સવિ ફલ્યા ૧૩

સવિ ફલ્યા વછિત મિલઇ માગણુ કણુય કપ્પડ અપ્પ એ,
સિણગાર સાર તુખાર તેઉ દાનિ દાલિદ કપ્પ એ,
ચિત્રકોટિ પાસ સુપાસનુ પ્રાસાદ રતનિ કરાવીઉ,
ધન સોસવશિઇ સાહુ દસરથ સેતુજિ સઘ વધાવીઉ ૧૪

ધન વર તરૂઅર છાઈ ઘણુ છાહુડી લલતસરોવર ધન ધન પાલડી ૧૫

પાલડીઅ ધન ધન પાસ તરૂઅર ઉત્તાર્યા સઘ થાટૂ એ,
વિન વેચઈ વિગના સુગતિયુગના કર્યા સુગના ઘાટૂએ,
સઘપતિ મેલા લહીઅ વેલા ભણુઇ સલગ ભાટૂ એ,
વાજઇ નફેરી પુણ્યકેરી કરીય વહિતી વાટૂ એ ૧૬

સિદ્ધ અનતા હુઆ ઇણુ ગિરિ વલી અનતા હોસિ ઇણુપરિ ૧૭

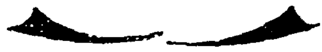
ઇણુ પરિં હોસિં સિદ્ધ અનંતા પંચ કોડિં પરવર્યા,
તે ચૈત્ર માસહતણીઅ પૂનિમ પુંડરીક સુગતિં વર્યા;
જિનરાજ બોલઇ સેત્રુજિ તોલઇ અવર તીરથ કો નહીં,
કર્મરાજ તઇં ઉદ્ધાર કીધઉ જગત્રિ જસ લીધુ સહીં. ૧૮

પ્રથવી પદમિનિ નારિ સોહામણી મેરૂમહી કર કંકણુ દિનમણી. ૧૯

દિનમણીઅ કંકણુ થાલ અંબર અક્ષત્ર વર નક્ષત્ર ભરિઉં.
તે ઠવિઉં શ્રીફલ ચંદ્ર નિરમલ પ્રભાતે ચંદન કરિઉં;
એ ઇસીઅ પદુમિનિ પ્રેમ પૂરી વધાવઇ વિમલાગિરિં,
ઉદ્ધાર અવિચલ તાહરૂ વલી વૃદ્ધિ પામુ પરિંપરિં. ૨૦

ભૂંગલ ભેરી નાટક અભિનવા સનાત્રમહોત્સવ ઉત્સવ અભિનવા. ૨૧

અભિનવા ઉત્સવ ભેરિ ભુંગલ દીપમંગલ આરતી,
શ્રીઆદિદેવ જિણુંદ પૂજા કરૂ કુસુમિં ભાવતી;
ઉદ્ધાર એ સાતમુ સેત્રુજજગત્ર અચલદૂ સાગરૂ,
લાવણ્યસમઈ મુણિંદ બોલઇ સંઘ ચઉવિહ જયકરૂ. ૨૨

५०—रत्नकुशलविरचित

पार्श्वनाथसंख्यास्तवन.

શ્રીજીરાઉલિ નવખંડ પાસ વખાણીઈ રે નામઈ લીલવિલાસ,
સંકટ વિકટ ઉપદ્રવ સવિ દૂરિઈ ટલઈ રે મંગલ કમલાવાસ શ્રી૦ ૧

વરકાણુ સપરાણુ રાણુ વિશ્વનુ રે રાવણુ ગોડી પાસ,
નવપલ્લવ શ્રીપાલવિહાર અમીઝરૂ રે ફલવધિ લોડણુ પાસ શ્રી૦ ૨

મહીયલિ મહિમા ગાજઈ જેહનુ અતિઘણુ રે શ્રીમખેમર પાસ,
આણી ભાવ રિદિ નર અહુનિસ જે જપઈ રે તેહની પૂરે આસ શ્રી૦ ૩

શ્રીચિંતામણિ ચિંતામણિ સમ જાણીઇ રે નવરંગ નારિંગ પાસ,
મગસી પાસ પંચાસર ભાલો સામલો રે કોકો પ્રણમુ પાસ શ્રી૦ ૪

થંભણુ પાસ જિણેસર માસુ સુરતરૂ રે અડવડિયા આધાર,
ભીડભંજન પાસ ભીડભંજન જિન નમો રે ટાલે રોગ પ્રચાર શ્રી૦ ૫

થાવરતીરથ જગમા જાણિ જાગતુ રે મથુરા પારસનાથ;
અંતરિખ્ય અવંતી દાદો પાસ જી રે સમરા આપઇ હાથ શ્રી૦ ૬

કુલ્પાક મનરંગિઈ નમસુ પાસ જી રે કરહેડીઓ કલ્હાર,
પાસજિણંદ ડલોઈ દુખવિહંડણુ રે વામાદેવિ મલ્હાર શ્રી૦ ૭

ભાવહિ ભંજન કલિકુંડ પૂજો મનરૂલી રે કંઠિ ઠવો વરમાલ,
અજ્ઝારાની ઓલગ કીજઇ અતિભલી રે વિઘ્ન ટલે તતકાલ શ્રી૦ ૮

ગુણમાણિક્યતણુ એ સાગર આગરૂ રે કરૂણાનુ ભગવંત,

માણિકયસ્વામિ મનોહર પાસ જુહારીઇ રે સોપારિ અરિહંત. શ્રી૦ ૯

ઘૃતકલ્લોલ જિણેસર જે નર પૂજસઇ રે તસ ઘરિ ઘૃતકલ્લોલ;
ધણ કણ કંચણ કપ્પડ કામિની પુત્રસું રે કરસઇ તે રંગરોલ. શ્રી૦ ૧૦

રોગ સોગ દુહ દાલિદ દોહગ ષંડણ રે પૂજો મનનઇં રંગિ;
શુદ્ધદંત શ્રીવામાનંદન જગધણી રે આપઇ અવિહડ રંગ. શ્રી૦ ૧૧

સપ્તફણામણિ દીપઇ જીપઇ અરિગલ રે કામિત ફલદાતાર;
સપતફણ શ્રીપાસ જિણિંદ સોહામણ રે આપઇ ભવનુ પાર. શ્રી૦ ૧૨

નવનિધાન તસ મંદિર સુંદર વર રમઇ રે પૂજિ જે ઉલ્હાસ;
બાવનચંદન કેસર પૂર કપૂરસું રે નવલુ નવફણપાસ. શ્રી૦ ૧૩

ન વીસારૂ નવસારી દેસઇ સંપદા રે શ્રીનવસારીપાસ;
વિઘ્ન હરો શ્રીવિઘ્નહરો જિન રાજીઉ રે સહસફણ સુખવાસ. શ્રી૦ ૧૪

રણ અરિ રાઉલિ જલ ગિરિ મ બીહુ બાપડા રે જપિ વીહાનું નામ;
આધિ વ્યાધિ વિષ વેગ નિવારણ ગારૂડી રે ગારડીઓ અભિરામ. શ્રી૦ ૧૫

ભોગ પુલિંદ ભલુ ભુવિ ભજ ભોગીસરૂ રે બલજો અતિ બલવંત;
આંચલીઓ પ્રભુ ચંચલ ચોર વિડારવા રે મહીયલિ મહિમાવંત. શ્રી૦ ૧૬

સોમ ચિંતામણિ સ્વામીજન ચિંતા હરો રે કંબોઈ શ્રીમાલ;
દેવદયાલ અકલ જિન ઊભરવાડીઉ રે તવસું વાણિ રસાલ. શ્રી૦ ૧૭

અશ્વસેન નૃપનંદન નયનાનંદનુ રે ષાતો પારસનાથ;
અનીધુઆની સેવા કરતાં અતિઘણી રે મિલસઇ મુગતિનું સાથ. શ્રી૦ ૧૮

તવરી તવરી તવરી તવરી જે જપઇ રે પ્રાહ ઊઠી જિનરાજ;
ત્રિભુવનનાયક તવરીપાસ જિણેસરૂ રે પામઇ અવિચલરાજ. શ્રી૦ ૧૯

ભોગ સંયોગ તે પામઇ માનવ નવ નવા રે જસ તુસઇ શ્રીપાસ;
ગણિ દામાશિષ્ય 'રતનકુશલ' ભગતિઇ કહઇ રે આપો ચરણઈં વાસ. ૨૦

कविदीपविजयविरचित

कावीतीर्थवर्णन.

अविनाभीनी सेजडीइ रंग लागो माहरी सजनी, ए देशी

ऋषभजिणंद ने धरमप्रभुना प्रेमे प्रणमु पाय जी,
कावीतीरथमाहे बिराजे जगजीवन जिनराय साभल सजनी १

सासू वहूई वाद विवादें देवलसिषर बनाया जी,
तेहनी उतपत सघली वरणु जे जस सुकृत कमाया. सा० २

गुजरदेसे श्रीवडनगरे नागर नात सवाई जी,
भद्रसिवाणा गोत्र छे जेहनु श्रावकधर्म वडाई सा० ३

नागर वणिक अने लघुसाखा भाषा मधुरीवाणी जी,
देपाल गांधी धरम धुरधर जीवदया गुणखाणी. सा० ४

सकल कुटंब सहु परिवारे खंभात नगरे आया जी,
वणज करता पुन्यपसाई कोटी द्रव्य कमाया. सा० ५

तेहनो सुत एक अलुओ गांधी ते पण पुन्य विशाल जी,
तस सुत लाडको गांधी गीरुओ जीवदया प्रतिपाल सां० ६

तेहनी धरमवहु कूखेथी दो सुत छे वड भागी जी,
वाडुआ गांधी ने गंगाधर जिनगुणना बेहु रागी सा० ७

दीपविजय कविराज सदाई जेहने पुन्य सवाई जी,

ચઢતા ભાવ સદા સુષદાઈ પૂરવસુકૃત કમાઈ. સાં૦ ૮

॥ ઢાલ ૧ ॥

આદિ જિનેસર વિનતી હમારી, એ દેશી.

વાડૂઆ ગાંધીને છેં દોય ઘરણી પોપટીવહુ હીરાંબાઈ રે;
હીરાંબાઈને પુન્યસંજોગેં તીન પુત્ર સુખ દાઈ રે.
જૂઓ એહ પુન્યતણી એહ લીલ. ૧

પેહેલો ગાંધી કુંઅરજી બીજો ધરમદાસ નેં સુવીર રે;
કુંઅરજી ગાંધીને છે એક ઘરણી વીરાંબાઈ ગુણધીર રે. જુ૦ ૨

માતપિતા સુત વહુઅ એ વીરાં સાધે ધરમનાં કામ રે;
પોસા પડિકમણાં જિનભક્તિ લોકોત્તર વિસરામ રે. જુ૦ ૩

એક દિન સકલ કુટુંબ મલીને સુકૃત મનોરથ ભાવેં રે;
કાવી સેહેર અનોપમ ભૂમી દેષી પ્રાસાદ બનાવેં રે. જુ૦ ૪

તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર બહુ પરિકર ગણી સાથેં રે;
સંપ્રતિ નૃપ વારાની પ્રતિમા થાપેં ઋષભ જગનાથ રે. જુ૦ ૫

સંવત સોલ નૈં ઓગણપંચાસૈ ઋષભપ્રભુ મહારાજ રે;
સુભ મુહુરત દિન તષત બિરાજયા દીપવિજય કવિરાજ રે. જુ૦ ૬

॥ ઢાલ ૨ ॥

ઝીણા ઝરમર વરસેં મેહ ભીજેં માહરી ચુનડલી,

તથા

હ્મારે દીવાલી થઈ આજ જિનમુખ જોવાને, એ દેશી.

હીરાંબાઈ સાસૂ ને વીરાં વહુજી દરસન કરવા આવેં રે;
વહુ ઉંચી નૈં બારણું નીચું દેવી સીસ ધુણાવેં;
સાજણ સુણજ્યો રે, એહ સાસૂ વહુ સંવાદ. સા૦ ૧
બાઇજી શિખર કર્યો બહૂ મૂલો બારણુ નીચું કીધું રે;

સાભલી સાસૂ રીસ ચઢાવી વહુને મેહણુ દીધુ સા૦ ૨

વહુજી તમને હોસ હોય તો પીહરથી દ્રવ્ય મગાવો રે,
ઉચા નીચા સમઝી કરજ્યો મોટો સિખર બનાવો સા૦ ૩

સાસૂ મેહેણા ઉપર વહુઇ પિહરથી દ્રવ્ય મગાયો રે,
સવત સોલ પચાસે વહુઇ મુહુરત પાત કરાયો સા૦ ૪

પાચ વરસમેં બાવન જિનાલો દેવલ તુરત બનાયો રે,
રતનતિલક પ્રાસાદ છે જેહનુ ઉત્તમ નામ સોહાયો સા૦ ૫

તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર તે પણ સમયે આવે રે,
સવત સોલ પચાવન વરસે અજનસિલાક બનાવે. સા૦ ૬

શ્રાવણ સુદિ નવમીને દિવસે ધરમનાથ જગ રાજે રે,
દીપવિજય કવીરાજ પ્રભુજી તે દિન તખત વિરાજે સા૦ ૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમુદ્રવિજય સુત ચદનો સામલીયા જી, એ દેશી

સાહમા સાહમી દીપતા વિસરામી રે,
સિધરા દો પરમાદ ગુણ વિસરામી રે,
સિદ્ધાચલની સાહણી વિ૦ ગાજે ગુહિરાનાદ ગુ૦ ૧

વલી કોઇ સાસૂ ને વહુ વિ૦ કરજ્યો એહવા વાદ, ગુ૦ -
ધરમવાદ ફલ પુન્યના વિ૦ બીજા સહુ વિષવાદ ગુ૦ ૨

સાસૂ વહુના દેહેરા વિ૦ ચાલી જગમા ખ્યાત, ગુ૦
સાસૂ વહુની જોડલી વિ૦ ધન નાગરની નાત ગુ૦ ૩

સઘવી દેસ વિદેસના વિ૦ સઘપતી નામ ધરાય ગુ૦
તીરથયાત્રા ઉમહ્યા વિ૦ સુકૃત કરમ કમાય ગુ૦ ૪

જબૂસરનો સઘ દીપતો વિ૦ એ તીરથનો રખવાલ, ગુ૦
તીરથની રખ્યા કરે વિ૦ પુન્યતણી પરનાલ ગુ૦ ૫

સવત અઢારસેહે છયાસીયે વિ૦ ગાયા તીરથરાજ, ગુ૦
ઋષભ ધરમ જિનરાજજી વિ૦ દીપવિજય કવિરાજ ગુ૦ ૬

विनीतकुशलविरचित

शत्रुंजयस्तवन.

राग कारी.

સકલ તીરથમાં મૂલગો રે લાલ, સેત્રુંજ તીરથ સાર, મન મોહ્યો રે;
સિદ્ધ અનંતા ઈહાં હુયા રે લાલ, એહનો મહિમા અપાર. મન૦
સેત્રુંજ સેવો ભવિજના રે લાલ. આંકણી. ૧
સેત્રુંજ માહાતમ્યમાં કહિઉં રે લાલ, સીમંધર ભગવંત; મન૦
સહસપલ્યનું પાતક હરઇ રે લાલ, વિમલાચલ નામમંત. મન૦ સે૦ ૨
લાખ પલ્યોપમનું કહિઉં રે લાલ, પાતક કરઇ ચકચૂર; મન૦
વિમલાચલ વાટઇં થકા રે લાલ, પૂન્ય ભરઇ ભરપૂર. મન૦ સે૦ ૩
જાત્ર કરી છહરી પાલતાં રે લાલ, ચોષઇ ચિત્તઇં જેહ; મન૦
સો સાગરનું સામટું રે લાલ, પાતક વારઇ તેહ. મન૦ સે૦ ૪
એ તીરથ મહિમા ઘણો રે લાલ, કહતાં નાવઇ પાર; મન૦
ઋષભ જિણંદ સમોસર્યા રે લાલ, પૂરવ નવાણું વાર. મન૦ સે૦ ૫
સંવત સત્તર બાવીસની રે લાલ, માહ સુદિ પંચમી સાર; મન૦
સંઘસાથિં જાત્રા કરી રે લાલ, સફલ કર્યો જંવાર. મન૦ સે૦ ૬
સહસવીર સંઘવીતણા રે લાલ, બેટા સાતે સુજાણ; મન૦
સંઘવી બિરૂદ સોભાવીઉં રે લાલ, કરી સંઘ સબલ મંડાણ. મન૦સે૦
સજાણદે ઊઅરિં અવતર્યા રે લાલ, ચ્યારે પુત્ર પ્રધાન; મન૦
સંઘવી રાજસી નઇં વલી રે લાલ, અમરો સુંદર જુવાન. મન૦ સે૦૮

દીવાન દીપક દોલતી રે લાલ, કરઇ સઘ તિલક ઉદાર, મન૦
ગઢથી સેત્રુજા ભણી રે લાલ, ધન ધન તસ અવતાર મન૦ સે૦ ૯

સઘસબલ આડબરઇ રે લાલ, જુહાર્યા ઋષભજિણુદ, મન૦
પોઢી પ્રતિમા પેખતા રે લાલ, ઊપનો અતિ આણુદ મન૦ સે૦ ૧૦

મસ્તગિ મુગટ સોહામણો રે લાલ, આભરણુ અગિ અપાર, મન૦
નેહભરિ નયણે નિરખતા રે લાલ, પૂજઇ ઘમી ઘનસાર મન૦ સે૦ ૧૧

તપગછપતિ ગુરૂ વાદીયા રે લાલ, વિજયપ્રભસૂરિદ, મન૦
એકસો પચાવન સાધસ્યુ રે લાલ, મોભઇ સારદચદ મન૦ સે૦ ૧૨

તીરથ ભેટી ભલી પરિ રે લાલ, આવ્યા કુશલઇ પેમ, મન૦
આણુદઇ ઉજ્જલગિરિ રે લાલ, જાત્ર કરી શ્રીનેમ મન૦ સે૦ ૧૩
પૂરવપુન્યઇ વલી વલી રે લાલ, સેત્રુજ નઇ ગિરિનારિ, મન૦
જાત્ર સફલ એહવી હુયો રે લાલ, મહુ કહઇ વારો વાર મન૦ સે૦ ૧૪

સુમતિકુશલ પડિતતણો રે લાલ, વિનીતકુશલ કહઇ સીસ, મન૦
સેત્રુજમડણુ માહરી રે લાલ, પૂરો મનહ જગીસ મન૦ સે૦ ૧૫

